

سرمایه‌گذاری

Variety of Financial Instruments in the Capital Market of Iran

النمو مئة في المئة
في التجارة بين طهران ومسقط

Joining to FATF
A Fundamental Need for International Trade

تنوع ابزارهای مالی
در بازار سرمایه ایران

رشد ۱۰۰ درصدی روابط تجاری
تهران - مسقط

پیوستن به FATF
نیاز اساسی تجارت بین الملل

دکتر مرتضی بانک در گفت‌وگوی اختصاصی تأکید کرد

مناطق آزاد؛ حلقه اتصال اقتصاد ملی
به اقتصاد جهانی

Dr. Morteza Bank to Emphasize in an Exclusive Interview:

Free Zones, Connection Loop of National Economy to Global Economy

أكد الدكتور مرتضی بانک في مقابلة خاصة

المناطق الحرة الحلقة الترابط الاقتصاد الوطني بالاقتصاد العالمي

با آثار و گفتاری از:

سید حسین حسینی شاهرودی
علی وقفچی
منوچهر جمالی سوسفی
یاسر فلاح
محمد رضا عبدالرحیمی
غلامحسین مظفری
حمید رضا مومنی
عبدالرحیم کردی
رضا مسرور
اسماعیل زمانی
حجت الاسلام والمسلمین نوری شاهرودی
ابراهیمبای سلامی
اصغر خیامیان
محمد رجبی
معصوم ضمیری
محمد طحان پور
حبیب الله انصاری
نیما قاضی
فن بن اشتاین

شرکت بازرگانی بهان تجارت

تامین کالا و تجهیزات صنایع نفت و گاز و پتروشیمی

شرکت بازرگانی بهان تجارت مفتخر به مشارکت در بازاریابی و فروش محصولات کارخانه لوله‌سازی اهواز بعنوان قدیمی‌ترین تولیدکننده خطوط لوله فولادی نفت و گاز در خاورمیانه می‌باشد. شرکت بازرگانی بهان تجارت تامین کننده تجهیزات صنایع نفت و گاز، از جمله خطوط فولادی، شیرآلات و اتصالات، تیوب‌های دقیق و آلیاژی با سابقه‌ای درخشان نزد کارفرمایان اصلی صنایع نفت و گاز و پتروشیمی ایران است.

بازرگانی بهان تجارت

تهران، خیابان احمد قصیر (بخارست)
کوچه دوم (پژوهشگاه)، پلاک ۲۴، ساختمان بهان
تلفکس: ۸۸۷۳۶۸۶۲ / ۸۸۷۳۶۸۶۱ / ۸۸۷۳۶۸۶۰ / ۸۸۷۳۶۸۶۰-۲۱
۸۸۵۳۳۶۶۷ / ۸۸۵۳۳۶۶۸
کد پستی: ۱۵۱۴۶۱۳۷۱۷

Email: Info@behantrading.com
WWW.behantrading.com

BEHAN Trading Co.
Carbon Steel API Line Pipes
www.behantrading.com

رمزت رو فریاد بزن!!

هر ۶۰ ثانیه رمز اول و دوم بانکی یکبار مصرف با اپلیکیشن ۶۰

دانلود اپلیکیشن از
www.bmi.ir

صرافی روح اله مجتهدی

شرکت تضامنی صرافی روح اله مجتهدی و شرکاء

آدرس : تهران، خیابان ملا صدرا، خیابان شیخ بهایی شمالی، خیابان کولیوند، کوی ونکی، پلاک ۱۱

تلفن: ۲۶۶۴۳۰۸۶ - ۲۶۶۴۳۰۹۳ - ۲۶۶۴۳۰۹۹

موبایل: ۰۹۱۲۸۴۵۸۳۸۶

تلگرام: ۰۹۲۱۵۳۶۳۵۶۶

منحصر به فرد مثل اثر انگشت

پرداخت تسهیلات با شرایطی به انتخاب شما

در طرح صدرا ارزش آفرین مبلغ و نرخ تسهیلات
و مدت پرداخت اقساط به انتخاب شماست

بانک دی
DAY BANK
بانک دی، بانک ارزش آفرین

مرکز ارتباط با دی: ۰۲۱-۲۸۹۳۰
www.day24.ir

دوازدهمین

نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک و بیمه

2019
12th INTERNATIONAL
EXHIBITION OF
EXCHANGE,
BANK &
INSURANCE

محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران
Tehran International Permanent Fairground
۲ الی ۵ اردیبهشت ۹۸
تهران - ایران • April 22 | 25 2019

دبیرخانه نمایشگاه:

تهران، اتوبان چهران، محل دائمی نمایشگاه‌های
بین‌المللی ایران، سالن ۵ (ورودی شرقی)، طبقه ۱ -

تلفن: (۳۰ خط) ۰۲۱ - ۷۴۵۰۱۰۰۰

فکس: (۶۰ داخلی) ۰۲۱ - ۷۴۵۰۱۰۰۰

با هم به آسمان رسیدیم

افتتاح فازهای ۳، ۲۲، ۲۳ و ۲۴ پارس جنوبی

دکتر محمد رضا عبدالرحیمی

فرصت‌های بی‌نظیر سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ایران

۳۶

۲۰

حمید رضا مومنی
تاکید کرد

تولید فولاد
محور سرمایه‌گذاری
در قشم

۱۶

از سوی مدیرعامل شرکت بیمه پاسارگاد
مطرح گردید

بیمه‌های عمر
ره‌آوردی اندیشمندان
در صنعت بیمه

دنیای صنعت
۵۲ تا ۶۲

دنیای انرژی
۴۴ تا ۵۰

پرونده ویژه
۲۴ تا ۴۲

اقتصاد بازار
۱۴ تا ۲۲

صاحب امتیاز:

مرتضی فغانی

مدیر مسئول:

حمید اسدی

قائم مقام مدیر مسئول:

زنده یاد عباس فغانی (معارف)

دبیر تحریریه:

رامین نعمتی

مدیر هنری:

مسیح بابرامی

مدیر بازرگانی:

سارا نظری

ویراستار:

مصطفی حاتمی

گروه عکاسی:

میثم احمدی - ماز یار اسدی

گروه دبیران:

سید فاسم قاری، مصطفی حاتمی

محمد جعفری، فاطمه آذرافراز، زهرا فضلعلی

سهیلا زمانی

همکاران تحریریه:

امیر هادی تاج بخش، شهلا منصوریه،

حدیث حدادی، پروین طالبیان،

سید مرتضی علوی، ابراهیم کاظمی،

احسان احمدی، عرفان فغانی، حمیدرضا ریسی،

مهدیه شهبواری، نفیسه میرگلوی بیات

نشانی:

تهران، خیابان شهید مفتاح

کوچه مرزبان نامه، پلاک ۲۷، واحد ۳

صندوق پستی: ۸۹۱۵ - ۱۵۸۷۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۶۴۸۴۲

بخش پژوهش: ۰۲۱-۸۸۳۱۰۲۱۹

بخش آگهی: ۰۲۱-۸۸۸۶۴۸۳۵-۷

دورنگار: ۰۲۱-۸۸۸۶۴۷۸۶

وبسایت: WWW.DSG-M.COM

پست الکترونیک: d.sarmayeh@gmail.com

لیتوگرافی، چاپ و توزیع: شرکت خاتم نو

نشانی: خیابان دماوند بعد از چهارراه سیلان

نرسیده به وحیدیه نبش خیابان شهید بخت آزاد

تلفن: ۷۷۸۱۳۳۴۹

حمیدرضا صالحی، نایب رییس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران:

**«اقتصاد انرژی»
با بی توجهی روبه‌رو
است**

مدیر عامل شرکت رجا پیشنهاد داد

**تشکیل کارگروه راهبردی
ریلی در کمیسیون
عمران مجلس**

دبیر کل و عضو هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و ایتالیا خبر داد

**ایجاد کانال مالی یورویی
برای حل مشکلات ناشی
از تحریم‌ها**

۵۲

دکتر
ابراهیم‌بای سلامی

**صنعت گردشگری
ایران
منفعل و راکد**

خواندنی‌های سرمایه‌گذاری
۷۴ تا ۷۷

اقتصاد کلان
۶۴ تا ۷۲

تبدیل دلار به واحد پول بین‌المللی و ضرورت قدرت بخشی به آن؛ به پایان جنگ جهانی دوم و شروع اصلاحات اقتصادی آمریکا بازمی‌گردد. ایالات‌متحده در آن زمان، از نابسامانی‌های پولی و افت ارزش پول کشورهای صنعتی برای بالا بردن ارزش دلار استفاده کرد. طی این دوره، آمریکا برای مبادلات آسان‌تر، موافقت‌نامه‌ای با بیش از ۴۰ کشور به امضا رساند که بر اساس آن، طلا به عنوان پشتوانه دلار در نظر گرفته شده و قیمت هر اونس طلا نیز ۳۵ دلار تعیین شد. در این میان؛ در سال ۱۹۷۱ و در بحبوحه جنگ آمریکا با ویتنام، رییس‌جمهور وقت آمریکا (نیکسون) با اعلام اینکه طلا پشتوانه دلار نیست، ضرب شستی به سیاست‌های مالی اروپا وارد کرد، چراکه اروپائیان تصور می‌کردند آمریکا در قبال دریافت ذخیره دلاری بانک‌های مرکزی آن‌ها، طلا می‌دهد. در آن دوره؛ بسیاری از کشورهای اروپایی، نفت مورد نیازشان را از کشورهای نفت‌خیز خریداری کرده و کشورهای فروشنده نفت نیز، دلار حاصل از فروش نفت را در بانک‌های آمریکایی نگهداری می‌کردند تا از این طریق، سود قابل توجهی به‌دست آورند. این اقدام کشورهای فروشنده نفت، به خودی‌خود ضرورت چاپ و عرضه دلار برای پرداخت بهره به این کشورها را افزایش داد. تلاش آمریکا جهت یافتن چاره‌ای برای بازگرداندن دلارهای خود، این کشور را در سال‌های اخیر مجبور به تغییر استراتژی‌های اقتصادی کرده است. خروج آمریکا از قراردادهای کلانی چون توافق‌نامه تجارت آزاد آمریکای شمالی (NAFTA)، معاهده پاریس و حتی برجام، نشانه نگرانی آمریکا از کاهش ارزش پول رایج این کشور و بالا رفتن ارزش واحدهای پولی دیگری چون یورو است. به نظر می‌رسد یکی از دلایل پشتیبانی آمریکا از بریتانیا برای خروج از اتحادیه اروپا نیز، تضعیف یورو بوده است. شکست برگزیت (خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا) و باقی ماندن بریتانیا در اتحادیه اروپا، شاید بدقابالی آمریکا بوده، زیرا موجب تغییر استراتژی آمریکا در ارتباطات اقتصادی خود با اروپا و ایجاد مشکل در این زمینه شده است.

در حال حاضر، ۴۵ درصد از صادرات اروپا در منطقه یورو و باقی آن در حوزه دلار انجام می‌شود. طبیعی است که با کاهش ارزش یورو، صادرات منطقه یورو به آمریکا به دلیل قیمت‌های رقابتی، افزایش یابد. از طرفی، مواجهه آمریکا با کشورهای مختلف و اعمال تحریم‌ها علیه آن‌ها، موجب شده تا برخی از کشورها از ارزش‌های محلی مانند روبل، یوان، ین، روپیه و یورو برای تبادلات تجاری خود استفاده کنند. شروع جنگ تعرفه‌ای میان آمریکا و چین و نیز پافشاری بر نگاه‌داشتن دلار به‌عنوان ارز رسمی مبادلات اقتصادی چین، این معادلات را با پیچیدگی خاصی مواجه کرده است. بر اساس آماري که "کمیته فدرال بازار باز" (زیرمجموعه‌ای از فدرال رزرو که به سیاست‌گذاری مالی می‌پردازد) در دسامبر ۲۰۱۸ ارائه داد، رشد اقتصادی آمریکا در سال جاری میلادی با اندکی کاهش روبه‌رو خواهد شد که از عوارض جانبی جنگ تجاری با چین است. از اولین الزامات آمریکا برای نیل به رشد اقتصادی، تقویت دلار است. اعمال تعرفه بر واردات خودرو از اروپا و انواع کالا از چین و ژاپن، با توجه به اینکه این کشورها از تولیدکنندگان عمده فولاد، اتومبیل، تجهیزات صنعتی و ... هستند، موجب کاهش صادرات این کالاها از کشورهای مذکور به آمریکا شده است. این موضوع همچنین موجب افزایش رقابت میان تولیدکنندگان داخلی آمریکا و تمایل بیشتر صاحبان کسب‌وکار این کشور برای استفاده از نیروی کار داخلی گردیده است. ■

حفظ ارزش دلار با تغییر سیاست‌های اقتصادی آمریکا

حمید اسدی
مدیرمسئول

مناطق ویژه اقتصادی، مناطقی با وسعت محدود بوده و در نواحی صنعتی و تولیدی و خارج از محدوده‌های جمعیتی شهری و روستایی قرار گرفته‌اند، از این‌رو نسبت به مناطق آزاد تجاری - صنعتی، عملکرد تخصصی‌تر و با حاشیه کمتری داشته‌اند، با این حال، با توجه به شرایط فعلی تجارت جهانی و اقتصادی کشور، لزوماً توسعه کمی این مناطق در اولویت نبوده، اما توسعه کیفی این مناطق می‌تواند بیش از پیش با اتخاذ سیاست‌های حمایتی و اصولی تقویت شود.

عملکرد مناطق ویژه اقتصادی

هم‌اکنون از کل ۶۴ منطقه ویژه مصوب، ۳۰ منطقه ویژه اقتصادی فعال بوده و ۳۴ منطقه ویژه اقتصادی مصوب دیگر، هنوز غیرفعال هستند. در حال حاضر ۲۲ منطقه ویژه اقتصادی غیر بندری عمدتاً متمرکز بر تولید صنعتی و صنایع پتروشیمی و ۶ منطقه ویژه اقتصادی بندری نیز با تاکید بر فعالیتهای لجستیک در کشور فعالیت می‌کنند، ضمن آن‌که در دو منطقه ویژه بندری امام‌خمینی و شهیدرجایی، علاوه بر فعالیتهای لجستیک، صنایع بزرگی نیز فعالیت می‌کنند. حاصل فعالیت ۵۷۸ واحد صنعتی تولیدی و ۴۹۸ واحد خدمات لجستیک در این مناطق، اشتغال بالغ بر ۱۷۶ هزار نفر بوده است. طی پنج‌سال و نیم گذشته بالغ بر یکصد هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری داخلی به صورت ریالی و ارزی و ۱/۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی در این مناطق تحقق پیدا کرده است. از طرفی در همین مدت در مقابل حدود ۳۰ میلیارد دلار واردات تجهیزات، ماشین‌آلات و مواد اولیه، بالغ بر ۱۱۰ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی کشور نیز از مناطق ویژه اقتصادی صورت گرفته است که سهم عمده صادرات غیرنفتی کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

نکته قابل تامل این است که علاوه بر دولت؛ نمایندگان مجلس نیز می‌توانند طرح ایجاد مناطق ویژه اقتصادی را ارائه دهند و مشخص است که این موضوع برای هر نماینده‌ای از جذابیت خاصی برخوردار است، به همین جهت طرح ایجاد ۹۰ منطقه ویژه اقتصادی جدید ارائه شد و مورد تایید اکثریت نمایندگان مجلس نیز قرار گرفت، اما این طرح در شورای نگهبان رد شد و در نهایت، چهار شاخص اصلی برای ایجاد مناطق ویژه اقتصادی تعیین گردید که بر اساس آن، هر منطقه‌ای که این چهار ویژگی خاص را داشته باشد، می‌تواند به عنوان منطقه ویژه اقتصادی پیشنهاد شده و مورد بررسی قرار گیرد.

ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، حاوی تجربیات آزموده شده‌ای در دنیا است. در ایران نیز اگر قرار است که از این مکانیزم برای پیشرفت و تحرک اقتصاد کشور استفاده شود، حتماً باید لوازم و زیرساخت‌های مورد نیاز ایجاد این مناطق در نظر گرفته شود. تهیه این زیرساخت‌ها و همچنین ارائه خدمات مزبور نیز، مستلزم بار مالی زیادی است. پر واضح است که ایجاد مناطق ویژه اقتصادی جدید؛ بدون در نظر گرفتن مسائل زیست‌محیطی، آمایش سرزمینی و هزینه و فایده محلی و ملی آن، آثار مفید بلندمدت و پایداری برای اقتصاد کشور نخواهد داشت و چه‌بسا، تبعات منفی آن بیشتر از آثار مثبت ایجاد این مناطق باشد؛ بنابراین، لازم است که نمایندگان مجلس شورای اسلامی، به تصمیمات و فعالیتهای شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی اعتماد کرده و منافع ملی کشور را قربانی مصالح منطقه‌ای و بخشی نکنند. ■

افزایش تعداد مناطق

ویژه اقتصادی؛

فرصت یا تهدید؟

رامین نعمتی

دبیر تحریریه

معارف قلب‌ها رفت

سید قاسم قاری
عضو شورای دبیران

شادروان دکتر فغانی برنامه‌های مدون زیادی داشت. او این اواخر از بنده خواست در راه‌اندازی سایت‌های جدید خبری و تحلیلی، از جمله سایت «قدرت اقتصاد» که خودش مدیر مسئول آن بود، فعالیت کنم. او معتقد بود که ایجاد این گونه سایت‌ها، به دور از باندبازی و هیاهوهای سیاسی، می‌تواند علاوه بر افزایش آگاهی عمومی، موجب تقویت حوزه سرمایه‌گذاری و رونق اقتصاد کشور شود و می‌توان با جذب و هدایت بخشی از سرمایه‌های سرگردان در جامعه، قدمی هرچند کوچک در راه پویایی تولید و کارآفرینی برای جوانان این مرز و بوم برداشت. روانشاد فغانی، مصداق بارز یک روزنامه‌نگار متعهد، حرفه‌ای، وطن‌دوست و خوش فکر بود که به کارش عشق می‌ورزید و از تحول عظیم در حوزه رسانه سخن می‌گفت. بسیاری از دوستان مشترک و قدیمی، آن مرحوم را فردی متدین، دلسوز، متین، مودب و رقیقی با مرام می‌دانند و می‌گویند که چهره بشاش، امیدآفرین و خندان، همیشه برای دوستان و همکارانش انرژی بخش بود.

به گفته آنان، غیرممکن بود کسی برای مشکلی به وی مراجعه کند و او تا حد توان رفع مشکل نکند. تا می‌توانست از آبروی شخصی و ظرفیت روزنامه‌نگاری خود استفاده می‌کرد و از مسئولان و افراد تاثیرگذار، در هر موقعیتی می‌خواست تا مشکل فردی را که به او مراجعه کرده، حل کنند. از این رو آن مرحوم در دل‌های مردم محبوب بود و بسیاری در سوگش از صمیم قلب زاری کردند.

یکی از دوستان قدیمی، برای او سوگنامه‌ای فرستاده و در مورد مرام و معرفت آن مرحوم گفته است: «عباس برای صلح و سازش بین خانواده‌ها و حتی افراد ناشناس، به‌ویژه رفع اختلافات خانوادگی خیلی تلاش می‌کرد و بخشی از زندگی خود را وقف حل مشکلات مردم کرده بود که امیدوارم این حسنات، ذخیره‌ای برای آخرت و سرفرازی خانواده و فرزندانش شود.»

یکی از نزدیکانش نیز معتقد است: «رفتن از دیار فانی به عباس الهام شده بود، چراکه از چند روز قبل با بیشتر بستگان، دوستان، همکاران و به‌ویژه در روز آخر، با کارمندان و اعضای تحریریه ماهنامه دنیای سرمایه‌گذاری ساعت‌ها خوش‌وبش نموده و طلب حالیت کرده و بعد به خانه می‌رود. در مراسم خاکسپاری و تعزیه او، از همه اقشار و از جمله مسئولان سیاسی و فرهنگی، اصحاب رسانه و مطبوعات و کسبه تهران و ری حضور داشتند. از این همه عزت، احترام و لطف مردم و مسئولان به یک خدمت‌گذار جامعه اطلاع‌رسانی و مطبوعات کشور مهیوت شده بودیم.»

اگرچه طول حیات مادی فقید سعید، شادروان دکتر عباس فغانی کوتاه بود، اما خاطرات نیکو، دل‌نوشته‌های صمیمی و اشعار زیبایی که از ایشان به یادگار مانده، همچون چراغ فروزانی در این عالم فانی بوده و به قول سعدی شیرین سخن که می‌فرماید:

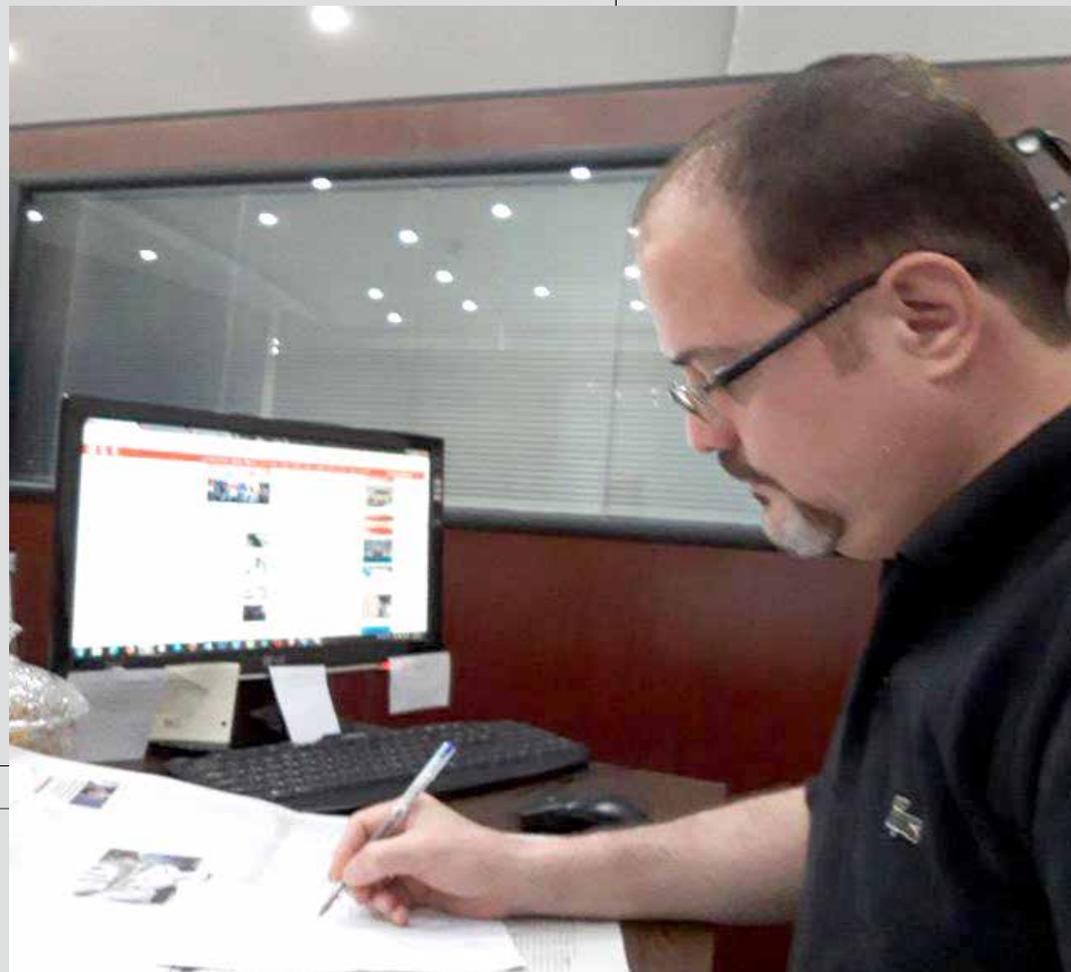
«سعدیا مرد نکونام نمیرد هرگز مرده آنست که نامش به نکویی نبرند»
یادش در قلب‌ها ماندگار، روحش شاد و راهش پر رهرو باد. ■

درگذشت ناگهانی دوست و همکاری عزیز، آن هم کسی که روزانه ساعت‌ها در تحریریه نشریه با او به بررسی، تحلیل و همفکری برای تولید محتوای خبری، گزارش و مقاله می‌پرداختیم، بسیار ناگوار، اندوهناک و تحملش سخت است.

دکتر عباس فغانی (معارف): روزنامه‌نگار فرهیخته، خوش فکر، با اخلاق، خوش ذوق، مودب و با مرام، در نیمه‌شب شانزدهم بهمن ماه امسال که مصادف با ایام شهادت دخت گرامی پیامبر اسلام (ص)، حضرت فاطمه زهرا (س) بود، دعوت حق را لبیک گفت و تاسف و تأثر عمیقی را در فعالان مطبوعات و رسانه، به‌ویژه جامعه مطبوعاتی تهران و شهرستان ری ایجاد کرد.

او که سابقه‌ای طولانی در حوزه رسانه داشت، متولد ۲۸ اسفندماه سال ۱۳۵۰ خورشیدی در شهرری بود و از اواخر دهه دوم زندگی پربارش وارد عرصه رسانه‌های گروهی شد و در این راه خدمات شایانی را در حوزه اطلاع‌رسانی کشور، به‌ویژه در شهرستان ری ارائه داد.

مرحوم دکتر عباس فغانی ملقب به معارف، از اوایل دهه هفتاد شمسی در روزنامه‌ها و نشریات مختلفی همچون رسالت، جام‌جم، دانش تبلیغات، عصرآزادگان، آوای ری و... به‌عنوان خبرنگار، دبیر گروه، قائم‌مقام مدیرمسئول، مدیرمسئول و مدیر روابط عمومی چند شرکت تولیدی-صنعتی فعالیت داشت و این اواخر نیز از اعضای شورای سردبیری و برنامه‌ریزان اصلی ماهنامه وزین دنیای سرمایه‌گذاری و هفته‌نامه ریحان‌شهر بود.

گفت‌و‌گویی اختصاصی با دکتر یاسر فلاح

در این بخش می‌خوانیم:

- رونمایی از سه محصول جدید در حوزه پرداخت الکترونیک
- مقاومت بازار لوازم خانگی در برابر کاهش قیمت‌ها
- چشم‌انداز ترکیه در سال ۲۰۱۹

مدیرعامل شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس اعلام کرد

تنوع ابزارهای مالی در بازار سرمایه ایران

سارا نظری

بهمن‌ماه امسال، اولین رقابت معاملات الگوریتمی در بازار سرمایه ایران به مناسبت چهلمین سال پیروزی انقلاب اسلامی شکل گرفت. این مدل معاملات برای نخستین بار در منطقه خاورمیانه و غرب آسیا انجام شد و افتخاری است که نصیب بازار سرمایه جمهوری اسلامی ایران شده است. استفاده از فن‌آوری اطلاعات و علوم رایانه‌ای در حوزه‌های مالی و بازارهای سرمایه پیشرفته دنیا نیز چند سالی است که شکل گرفته، ضمن اینکه ورود هوش مصنوعی و الگوریتم‌های ریاضی به حوزه بازار سرمایه باعث شده تا نقش معامله‌گران و ورود احساسات افراد به حوزه سفارش‌گذاری به شدت کاهش پیدا کند. در واقع این الگوریتم‌ها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای هستند که سفارش‌گذاری را انجام می‌دهند. به همین دلیل، سازمان بورس، پلامانع بودن معاملات الگوریتمی در بازار سرمایه را اعلام کرده است.

از سوی دیگر، توسعه فرهنگ سرمایه‌گذاری صحیح در دارایی‌های مالی، از جمله اهداف سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد. مجموعه این موضوعات و التهاب و آشفتگی‌های فراوانی که امسال در بازارهای مالی به وجود آمد، موجب شد تا با دکتر یاسر فلاح، مدیر روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان بورس و اوراق بهادار تهران به گفت‌وگو بنشینیم. ایشان دارای تحصیلات دکترای مدیریت مالی است و سمت‌هایی مانند مدیرعاملی شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس و نیز ریاست شورای اطلاع‌رسانی بازار سرمایه را در کارنامه خود دارد. با هم مشروح مصاحبه «دنیای سرمایه‌گذاری» با وی را می‌خوانیم.

در حال حاضر، این نسبت در بازار سرمایه ایران معادل ۶/۸۶ است. این رقم بسیار پایینتر از متوسط P/E بورس‌های دیگر در دنیاست که نشان می‌دهد ظرفیت بازار سرمایه برای رشد مناسب است و می‌تواند نقدینگی قابل توجهی را جذب کند.

پیش‌بینی شما از وضعیت سوددهی شرکت‌ها چیست؟

خوشبختانه متغیرهای تحلیلی بنیادی بازار سرمایه نشان از وضعیت مناسب آن‌ها دارد. طبق بررسی‌های انجام شده در سال گذشته، حدود ۳۰ درصد از کل بورس کشور را شرکت‌های پتروشیمی و شیمیایی تشکیل می‌دهند، ۸ درصد شامل محصولات نفتی، ۱۰ درصد شامل محصولات فلزی، ۵ درصد معدنی‌ها و حدود ۹ درصد از کل بورس نیز مربوط به هلدینگ‌هایی است که صنایع فوق در آن نقش محوری را دارند. در چنین شرایطی، حدود ۶۰ درصد بورس کشور، وابستگی مستقیم به قیمت‌های جهانی دارد که هرچند اتفاقات داخلی در فراز و فرود آن بی‌تاثیر نیست، اما افت قیمت نفت، مشتقات نفتی و فلزات اساسی به شدت تاثیر منفی بر بازار سرمایه دارد. در واقع رفتار حرکتی سهام شرکت‌ها با قیمت جهانی کالاهای اساسی مربوط به خود، دلیل منطقی دارد. رشد نرخ کالاهای اساسی از سال ۲۰۱۵ با تکیه به نرخ شاخص قیمت کالاهای اساسی (Index Prices Commodity) منتشر شده توسط indexmundi قابل توجه بوده و عدد این شاخص از ۸۴ به ۱۰۶ رسیده است. این موضوع نشان می‌دهد شرایط برای بورس‌های جهانی بهتر شده و طبیعتاً این موضوع نیز اثر مثبتی روی بورس کشورمان دارد.

آیا بازار سرمایه با بهره‌گیری از معاملات الگوریتمی، در حال عبور از الگوهای سنتی و حرکت به سمت رفتارهای نوین و دانش‌بنیان معامله‌گری است؟

بازار سرمایه ایران با عمری ۵۰ ساله، شاهد توسعه روزافزونی است؛ به طوری که طی چهل سال اخیر و خصوصاً بعد از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، رشد خوبی را تجربه کرده و به یکی از ارکان مهم اقتصاد کشور

یکی از وظایف شرکت اطلاع‌رسانی، توسعه فرهنگ سرمایه‌گذاری در دارایی‌های مالی است. اکنون شما برای ورود سرمایه‌های خرد خانواده‌ها به بورس چه برنامه‌ای دارید؟

شرکت اطلاع‌رسانی در کنار سازمان بورس و اوراق بهادار برای ورود خانواده‌ها به بازار سرمایه، اقدامات زیادی را انجام داده است. از جمله این اقدامات می‌توان به برگزاری مسابقات ویژه دانش‌آموزان، دانشجویان، افراد فعال و حرفه‌ای در بازار سرمایه و عموم مردم، نشر کتب مرتبط با بازار سرمایه در قالب کتاب‌های تخصصی، عمومی و کودک و نوجوان، برگزاری یا حضور در نمایشگاه‌های مرتبط با بورس در کشور، تولید بازی‌ها، مطالب آموزشی، نرم‌افزار و... در حوزه بازار سرمایه و اعطای گواهی و تاییدیه به موسسات آموزشی اشاره کرد. البته تاکید می‌کنم که این برنامه‌ها تبلیغاتی نیستند. به عبارت دیگر، هدف ما ارتقاء سواد مالی است که در قالب آن، افراد با شیوه‌های سرمایه‌گذاری آشنا شده تا راه درست و مناسب خود را برگزینند. **آیا می‌توان مدعی شد که نتیجه برنامه‌های شما، نقش‌آفرینی پررنگ سازمان بورس در جذب نقدینگی‌های سرگردان جامعه است؟**

هم‌اکنون میزان نقدینگی کشور حدود ۲۰۰۰ هزار میلیارد تومان است. این موضوع می‌تواند فرصت و هم‌تهدید تلقی گردد. در حال حاضر ارزش بازار یا market capitalization کل بازار سرمایه در حال نزدیک شدن به رقم ۱۰۰۰ هزار میلیارد تومان است. مقایسه این دو رقم نشان می‌دهد که بازار سرمایه می‌تواند به عنوان مأمونی برای بخشی از این نقدینگی تلقی شود. اگر مردم در بازار سرمایه، سرمایه‌گذاری کنند، در واقع هم به تولید ملی کمک می‌کنند و هم سود مناسبی نصیبشان می‌شود.

یکی از معیارهای مهم در سطح جهان برای بررسی بورس‌ها، شاخصی با عنوان نسبت قیمت به درآمد (price to earning) یا P/E است که نشان می‌دهد آیا آن بازار اشباع شده یا هنوز جای سرمایه‌گذاری دارد.

احساس ما بر این است که طی سال‌های آینده، این معاملات الگوریتمی هستند که رونق خواهند گرفت و با افزایش حجم این معاملات در بازار سرمایه، سوددهی افراد و شرکت‌ها از این بازار بیشتر خواهد شد

تبدیل شده است. در این دوره اتفاقات و تغییرات زیادی هم در فرآیندها و دستورالعمل‌های بازار سرمایه به وجود آمده که یکی از این تغییرات، نحوه سفارش‌گذاری در معاملات است. شرایط سفارش‌گذاری در معاملات طی حدود یک دهه گذشته به شکل معاملات آنلاین تغییر کرده است، به طوری که افراد، سفارش‌های خرید و فروش را به صورت آنلاین در سامانه معاملات می‌گذارند. البته در این بین، شاهد وقوع اشتباهات و درگیر شدن احساسات معامله‌گران در حین سفارش‌گذاری نیز هستیم و حتی ممکن است بعضاً تخلفاتی هم شکل بگیرد که طبیعتاً در سفارش‌گذاری سنتی، این اتفاق غیرقابل انکار است.

در دنیا هم از حدود پانزده سال گذشته، با شتاب گرفتن علوم فن‌آوری اطلاعات و رایانه و رشد این حوزه، شاهد ورود فن‌آوری اطلاعات و علوم رایانه‌ای به حوزه مالی بودیم، به طوری که معاملات الگوریتمی (Algorithmic Trading) در بازارهای سرمایه پیشرفته دنیا شکل گرفته است و از آن‌ها استفاده می‌شود. ورود هوش مصنوعی و الگوریتم‌های ریاضی به حوزه بازار سرمایه باعث شده نقش معامله‌گران و ورود احساسات افراد به حوزه سفارش‌گذاری به شدت کاهش پیدا کند و این الگوریتم‌ها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای هستند که سفارش‌گذاری را انجام می‌دهند. از این‌رو، سازمان بورس از سال ۹۵، بلامانع بودن معاملات الگوریتمی در بازار سرمایه را اعلام کرده است و خوشبختانه امسال هم به همت همکارانم در شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس و همچنین مجموعه سازمان بورس و اوراق بهادار، اولین رقابت معاملات الگوریتمی در بازار سرمایه ایران به مناسبت چهلمین سال پیروزی انقلاب اسلامی شکل گرفت. نکته حائز اهمیت در این بین، این است که این مدل معاملات برای اولین بار در منطقه خاورمیانه و غرب آسیا برگزار می‌شود و این افتخاری است که نصیب بازار سرمایه جمهوری اسلامی ایران شده است. احساس ما بر این است که طی سال‌های آینده، این معاملات الگوریتمی هستند که رونق خواهند گرفت و با افزایش حجم این معاملات در بازار سرمایه، سوددهی افراد و شرکت‌ها از این بازار بیشتر خواهد شد.

در سال جاری چه ابزارهای مالی جدیدی توسط سازمان بورس ایجاد و مورد استفاده قرار گرفته است؟

در حال حاضر بورس‌های کشور، پیشرو در معرفی ابزارهای مالی جدید هستند. معاملاتی که در بورس کالای ایران انجام می‌شود، تنوع زیادی دارد و محصولات مختلفی از جمله محصولات کشاورزی و فلزی در بورس کالا معامله می‌شود. همچنین معاملات آتی زعفران حجم معاملاتی خوبی را در دو بخش پوشالی و نگین دارد. در بورس انرژی، برق یا الکتريسيته معامله می‌شود و نفت خام نیز در بورس انرژی وارد شده که البته علاوه بر آن، نفت کوره نیز در این بازار معامله می‌شود. علاوه بر محصولات متعدد تحویلی یا delivery محور، ابزارهایی نظیر سلف‌های موازی استاندارد نیز در این دو بورس معامله می‌شوند که به عنوان یک شیوه تامین مالی برای عرضه‌کنندگان شناخته شده هستند. بازار سرمایه ایران در ابزارهای مالی تنوع بی‌نظیری دارد. در بورس‌های اوراق بهادار محور؛ صکوک اجاره، سهام، اوراق منفعت، اوراق جماله و دیگر اوراق اسلامی را در ایران داریم که این اوراق اسلامی می‌تواند برای اکثر کشورهای مسلمان جذاب باشد. علاوه بر آن، ابزار معاملاتی آتی سید سهام نیز در این بورس به‌تازگی راه‌اندازی شد که در دنیا به آتی شاخص (future index) شناخته شده است. سازمان بورس اوراق بهادار همچنین چندی است که در حال برنامه‌ریزی برای راه‌اندازی ابزارهایی نظیر سید سهام فروش استقرایی، ابزار وارانت، ابزار تامین مالی بیمه اتکایی و ابزار بدهی متنوع‌تر نسبت به قبل است.

بنابر مختصاتی که شما از وضعیت فعلی بازار سرمایه و آینده پیش روی آن با ابزارهای جدید ارائه کردید، آیا می‌توان گفت که اکنون افراد علاقه‌مند به بازار سرمایه می‌توانند این بازار را محلی برای جذب و به‌کارگیری استعدادهایشان بدانند؟

بله، با قطعیت می‌توان این موضوع را تایید کرد. امروزه عبارت "بورس؛ شغل دوم و درآمد اول" با شتابی پرقدتر از قبل در حال گسترش است. این در حالی است که بازدهی بازار سرمایه در ایران و جهان می‌تواند به مراتب بالاتر از سپرده‌های بانکی، انواع اوراق و خرید و فروش املاک باشد. البته از عموم مردم دعوت می‌شود به شیوه مناسب وارد فعالیت در این بازار شوند. برای کسانی که وقت، دانش و تجربه کافی ندارند، خرید واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک توصیه می‌شود و کسانی که علاقه‌مند هستند خودشان خرید و فروش انجام دهند، در وهله اول باید وقتی را صرف یادگیری کنند. فهرستی از موسسات مجاز آموزشی اعلام شده که می‌توانند از طریق آن‌ها آموزش ببینند. بعد از آن نیز، بهتر است به یک‌باره دارایی خود را وارد بازار سرمایه نکنند؛ بلکه به تدریج و با تجربه‌اندوزی وارد شوند. این راهی است که بیشتر افراد موفق بازار سرمایه طی کرده‌اند.

چه مزیتی برای افراد وجود دارد تا به جای سپرده‌گذاری پول در بانک به خرید سهام صندوق‌های سرمایه‌گذاری اقدام کنند؟

در سپرده‌های بانکی، سودی به صورت علی‌الحساب به افراد پرداخت می‌شود که مبلغ قطعی آن‌ها نیز تفاوت زیادی با علی‌الحساب ندارد، اما نگاهی به بازدهی صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک نشان می‌دهد، خریداران واحدهای این صندوق‌ها سود به مراتب بیشتری نسبت به سپرده‌های بانکی به دست آورده‌اند. حتی اگر بگوییم به عوض این شرایط، بخشی از این صندوق‌ها ریسک داشته و احتمال دارد که سود پایینی به افراد برسد، باید اشاره کنم که صندوق‌های با درآمد ثابت، ریسک بسیار اندک و نزدیکی به صفر دارند در حالی که سود آن‌ها چند درصد بالاتر از سود بانکی است. صندوق‌های سرمایه‌گذاری طلا نیز بازدهی بسیار خوبی را در یک سال اخیر به ثبت رسانده‌اند که این‌ها همگی نشان می‌دهد اعتماد به مدیران مالی کاربرد بازار سرمایه، می‌تواند گزینه منطقی و خوبی برای افرادی باشد که نمی‌توانند راساً در این بازار فعالیت کنند. ■

حدود ۶۰ درصد بورس کشور، وابستگی مستقیم به قیمت‌های جهانی دارد که هرچند اتفاقات داخلی در فراز و فرود آن بی‌تاثیر نیست، اما افت قیمت نفت، مشتقات نفتی و فلزات اساسی به شدت تاثیر منفی بر بازار سرمایه دارد

از سوی مدیرعامل شرکت بیمه پاسارگاد مطرح گردید

بیمه‌های عمر ره‌آوردی اندیشمندانه در صنعت بیمه

رامین نعمتی

بیمه‌های عمر یکی از مهم‌ترین انواع بیمه‌های زندگی و ابزارهای مهم پس‌اندازهای مالی به‌شمار می‌آیند. میزان توسعه این نوع از بیمه‌های زندگی، نقش قابل‌ملاحظه‌ای در دستیابی به اهداف توسعه اقتصادی کشورها دارد. در بیمه‌های زندگی، ایفای تعهدات بیمه‌گر قطعی و حتمی است، اعم از این‌که بیمه‌شده در طول مدت بیمه در قید حیات باشد یا نباشد. نکته حایز اهمیت برای بیمه‌گران نیز، حتمی بودن ایفای تعهدات در این نوع از بیمه است. با در نظر گرفتن مدت طولانی این نوع از بیمه‌نامه‌های عمر و تعهداتی که بیمه‌گر در صورت حیات بیمه‌شده تقبل کرده که معمولاً چندین برابر حق‌بیمه دریافتی از بیمه‌گذار است، مبنای محاسبات فنی نظیر نرخ سود فنی، میزان مشارکت در منافع بیمه‌گذاران، میزان کارمزد نمایندگان و کارگزاران (ایجاد انگیزه برای فروش) و سرمایه‌گذاری منابع حاصل از ذخایر ریاضی این بیمه‌نامه‌ها با بازدهی مناسب، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار خواهد بود. در گفت‌وگوی اختصاصی با معصوم ضمیری مدیرعامل شرکت بیمه پاسارگاد، ویژگی‌ها و اهمیت بیمه‌های عمر و تامین آتیه و نگاه اندیشمندانه این بیمه‌نامه به بحث سرمایه‌گذاری در جهت تامین آتیه بررسی شد. ضمیری که متولد سال ۱۳۳۱ در ارومیه و دارای مدرک فوق‌لیسانس حسابداری و علوم مالی از شرکت نفت است، در پرونده کاری سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۸۷ خود، تجربه حضور در سمت‌هایی همچون مدیر مالی شرکت بیمه آریا، مدیرعامل و رئیس هیات‌مدیره شرکت بیمه آسیا، مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره شرکت بیمه اتکایی را داشته و از سال ۱۳۸۷ تاکنون نیز در مقام مدیرعامل و نایب‌رئیس هیات‌مدیره شرکت بیمه پاسارگاد مشغول به فعالیت است. وی تالیف کتاب‌های «اصول حسابداری ۳»، «اهمیت مدیریت ریسک و بیمه برای مدیران»، «حسابداری شرکت‌های بیمه» و نیز مقالات متعددی در زمینه‌های حسابداری، مدیریت مالی و بیمه را در کارنامه خود دارد. ماحصل گفت‌وگوی «دنیای سرمایه‌گذاری» با مدیرعامل بیمه پاسارگاد را در ادامه می‌خوانید.

بیمه کشور نداشته باشد، اجازه تاسیس نخواهد داشت. بیمه پاسارگاد در مدل کسب‌وکاری که در زمان تاسیس به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارائه داشته، رسالتی متمایز از دیگر شرکت‌های بیمه را اعلام کرد. وجه تمایز این شرکت این بود که در گروه مالی پاسارگاد، شرکت بیمه‌ای تاسیس شود که حلقه مکمل فعالیت‌های گروه در صنعت بیمه باشد. در واقع نکته مهمی که در دیدگاه مؤسسان اصلی بیمه پاسارگاد، یعنی گروه مالی پاسارگاد وجود داشته، راه‌اندازی و تاسیس یک شرکت بیمه خصوصی الگو بوده است.

وجه تمایز بیمه پاسارگاد با دیگر شرکت‌های بیمه گر چیست؟
بیمه پاسارگاد در فعالیت‌های خود، کل جامعه را هدف قرار داده و در مدیریت تولید مجموعه، سعی داشته تا به‌عنوان شرکت بیمه خدمت‌گزار، در آینده به تمام آحاد جامعه خدمات بیمه‌ای ارائه دهد. ویژگی دوم مورد توجه مجموعه، ترجیح دادن منافع بلندمدت به منافع کوتاه‌مدت است. در واقع، درصدد نیستیم در کوتاه‌مدت، شرکتی را با سودآوری معین به بازار عرضه کنیم، بلکه استمرار و تداوم فعالیت موفق، هدف اول است. بنابراین سعی شده که این موفقیت در آینده نیز امکان‌پذیر باشد و شرکت بتواند به‌صورت تدریجی و در بلندمدت به جایگاه مورد نظر برسد. ویژگی دیگر بیمه پاسارگاد این است که به‌صورت همزمان، از سرمایه‌های انسانی با تجربه و متخصص موجود در بازار در کنار نیروهای جوان و فعال آماده کار بهره‌مند شده است.

عملکرد شرکت بیمه پاسارگاد از ابتدای تاسیس تاکنون چگونه بوده و چه روندی داشته است؟

اگر به عملکرد شرکت بیمه پاسارگاد از بدو تاسیس بنگریم، روند رشدی متوازن را مشاهده خواهیم کرد. شرکت بیمه پاسارگاد در هیچ‌یک از رقابت‌های چالش برانگیز موجود در بازار حضور نداشته است. تمرکز این شرکت با تکیه بر توان مدیریتی و آموزش سرمایه‌انسانی مستعد، بر ایجاد بازاری بکر و خرد بوده

فلسفه و عامل اصلی راه‌اندازی و تاسیس شرکت بیمه پاسارگاد به عنوان یک بیمه خصوصی چه بوده است؟

در سال‌های گذشته شرکت‌های بیمه متعددی در کشور تاسیس شده‌اند که هر کدام از آن‌ها یک مدل کسب‌وکار خاص دارند و در آن‌ها، اهداف، راهبردها، رسالت‌ها و برنامه‌های شرکت تعریف شده است؛ چراکه بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مجوز تاسیس شرکت بیمه را با بررسی این برنامه‌های تعیین شده صادر می‌کند و تا زمانی که شرکتی برنامه معینی برای حضور در بازار

است. چنین روندی البته شکیبایی سهامداران و سایر ذی‌نفعان بیمه پاسارگاد را هم می‌طلبیده که به لطف خداوند و با نیت خدمات‌رسانی به افراد جامعه به‌دست آمده است. هدف بیمه پاسارگاد به حداکثر رساندن منافع ذی‌نفعان خود، شامل بیمه‌گذاران، سهامداران و همکاران است. در شرکت بیمه پاسارگاد توجه خاصی به منابع سرمایه‌گذاری شده است که از نکات مهم در بحث ایجاد شعبه، علاوه بر خدمات‌رسانی سریع به بیمه‌گذاران، می‌توان به افزایش ارزش ذاتی و دارایی‌های ثابت شرکت اشاره کرد که نوعی سرمایه‌گذاری مطمئن تلقی می‌شود. رشد قیمت املاک در سال‌های اخیر سبب ارزش افزوده قابل توجهی در دارایی‌ها و به تبع آن، ارزش ذاتی سهام شرکت شده است.

اهمیت گسترش بیمه‌های زندگی به چه دلایلی است و بیمه پاسارگاد چرا به این بخش ورود کرده است؟

در دنیا بیش از ۵۰ درصد حق بیمه‌ها مربوط به بیمه‌های عمر است، این در حالی است که در زمان تاسیس بیمه پاسارگاد، سهم بیمه‌های عمر در صنعت بیمه کشور حدود ۵ درصد بود. این موضوع نشان می‌دهد که در بیمه‌های عمر، کار توسعه یافته‌ای انجام نشده، بنابراین توسعه بیمه‌های عمر به‌عنوان یکی از مسیرهای استراتژیک شرکت در نظر گرفته شد. در ابتدای تاسیس بیمه پاسارگاد، سهامداران موسس شرکت، به‌دنبال طرح توجیهی توسعه بیمه‌های عمر بودند و این امر به عنوان یکی از اهداف اولیه تاسیس شرکت تعیین شد. بیمه پاسارگاد متعلق به یک گروه مالی قوی در کشور است که تاسیس آن توانست به تکمیل حلقه‌های این گروه مالی کمک کند. حلقه بیمه در یک گروه مالی دو وظیفه به عهده دارد؛ یکی این که بتواند منابع مالی قابل توجهی را برای سرمایه‌گذاری تجمیع کرده و دوم این که برای گروه مالی، پوشش‌های بیمه‌ای مناسبی را عرضه کند؛ بنابراین، توسعه بیمه‌های عمر در اولویت قرار گرفت. بیمه پاسارگاد با تمرکز بر یکی از رشته‌هایی که تا حدودی در صنعت بیمه کشور مغفول واقع شده بود، موجبات رشد خود و رشد بیمه‌های زندگی را در صنعت بیمه کشور فراهم آورده است. این شرکت موفق به صدور بیش از سه میلیون بیمه‌نامه عمر و تامین آتیه شده که دست‌یابی به این مهم بدون برنامه‌ریزی و بسترسازی میسر نمی‌شد. مهم‌ترین بخش توسعه این رشته، به‌کارگیری سازمانی چابک برای فروش بیمه‌نامه عمر و تامین آتیه بود. این سازمان، نمونه قبلی در کشور نداشته و مطمئناً سهم عمده‌ای از موفقیت فروش بیمه پاسارگاد مرهون فعالیت این سازمان است. علاوه بر بخش فروش، ارائه پوشش‌های تکمیلی مانند پوشش بیمه آتش‌سوزی منازل مسکونی برای بیمه‌گذاران عمر و همچنین پرداخت وام به این بیمه‌گذاران، گامی در جهت رفع نیازهای احتمالی بیمه‌گذاران محسوب می‌شود.

در پوشش بیمه‌های عمر و تامین آتیه چه برنامه‌های توسعه‌ای دارید؟

تهیه یک برنامه نرم‌افزار با قابلیت انعطاف‌پذیری برای پاسخگویی به نیازهای خریداران بیمه عمر و تامین آتیه و نگهداری حساب‌ها همراه با سرمایه‌گذاری هوشمندانه ذخایر ریاضی این رشته، از دیگر برنامه‌ریزی‌ها و بسترسازی‌های بیمه پاسارگاد در توسعه فعالیت در رشته بیمه‌های زندگی است. البته این شرکت از فعالیت در رشته‌های بیمه‌های اموال و مسئولیت غافل نبوده و جایگاه مناسب خود را در صنعت بیمه حفظ کرده است. با رویکردی دیگر، نوآوری در ارائه خدمات در بیمه پاسارگاد مورد تأکید است که بر اساس همین دیدگاه، از ۶ ماه گذشته پرداخت اقساط بیمه‌های عمر با اپلیکیشن‌های موبایلی، علاوه بر سایر روش‌های متداول و موجود، امکان‌پذیر شده است. بیمه‌گذاران عمر می‌توانند با استفاده از این روش، گزارش‌های مورد نظر از وضعیت پرداخت خود را نیز دریافت کنند.

چه تعداد نیروی انسانی در این بخش مشغول به فعالیت هستند؟

سازمان فروش این شرکت از ۸۲ شعبه، حدود ۲۶۰۰ نماینده عمومی و حدود ۲۰ هزار نماینده فروش بیمه‌های عمر و تامین آتیه تشکیل شده که این سازمان فروش با نظارت و هدایت مدیران ارشد فروش، مدیران توسعه، مدیران آموزش و مدیران فروش، هدایت و رهبری می‌شوند. تشکیل این سازمان باعث شده نمایندگان فروش مستقیماً به بدنه شرکت وصل نبوده و تحت نظارت سازمان فروش باشند. بیمه پاسارگاد تجربه بسیار موفقی در زمینه توسعه بیمه‌های عمر داشته است؛ به طوری که این تجربه می‌تواند در رشته‌های دیگر هم به کار گرفته شود. در واقع، علت موفقیت بیمه پاسارگاد در بیمه عمر ناشی از دو مزیت «شبکه فروش متخصص» و «سیستم نرم‌افزار مناسب» طراحی شده برای این بیمه‌نامه است.

بیمه‌های عمر چه نقشی در توسعه بازار سرمایه دارد؟

بیمه‌های عمر به دلیل بلندمدت بودن و ایجاد ذخایر ریاضی قابل توجه، می‌توانند در تامین منابع لازم برای بازار سرمایه نقش مؤثری داشته باشند. بدیهی است که وجود بازار سرمایه مطمئن با نوسانات عادی، لازمه هدایت منابع مالی شرکت بیمه به آن بازار است.

به نظر می‌رسد که گروه مالی پاسارگاد اولین گروهی است که موفق به تجربه فعالیت مشترک بین بانک و بیمه در کشور شده است. چگونه و با استفاده از چه مکانیزمی موفق به انجام چنین فعالیتی شده‌اید؟

بانک‌ها و بیمه‌ها از ارکان قوی بازار سرمایه و از جمله اهرم‌های مطرح فعالیت‌های اقتصادی، پولی و مالی کشور محسوب می‌شوند. تعاملات این دو رکن در توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور بسیار حائز اهمیت است. با توجه به این که بانک پاسارگاد و بیمه پاسارگاد در گروه مالی پاسارگاد قرار داشتند، قرار بر آن شد که این دو موسسه، همکاری‌های مشترک بانکی و بیمه‌ای را در بازار بیمه کشور آغاز و به مرحله اجرا درآورند. به این ترتیب، برنامه‌های ویژه‌ای از جمله قراردادهایی برای پوشش بیمه‌ای سپرده‌گذاران و سهامداران بانک و همچنین پوشش‌های بیمه‌ای خاص برای معاملاتی که در بانک انجام می‌شد، تعریف شد. بر اساس این برنامه‌ها؛ به‌نوعی خدمت بیمه در تسهیل خدمات بانکی به کار گرفته شده و فروش مناسبی نیز برای شرکت بیمه پاسارگاد حاصل شد. بیمه پاسارگاد با ایده‌های خلاقانه خود توانست بیمه عمر و سایر بیمه‌هایی که ارائه می‌دهد را به مردم معرفی کند. به عنوان مثال، تمام سپرده‌گذاران بانک پاسارگاد تحت پوشش بیمه عمر و حادثه و گروهی از سپرده‌گذاران نیز، با توجه به موجودی حساب بانکی خود، تحت پوشش بیمه‌های درمانی قرار گرفتند. بیمه حادثه، بیمه آتش‌سوزی، بیمه درمان با پوشش هزینه‌های بیمارستانی و بیمه تکمیلی حادثه برای سپرده‌گذاران بانک پاسارگاد نیز، از جمله این فعالیت‌ها است. در کل باید ذکر شود که در بازار پر تلاطم صنعت بیمه هم می‌توان کارهایی انجام داد که هم بیمه‌گذار، هم شرکت بیمه و هم بانک برنده باشند. ■

بیمه پاسارگاد در فعالیت‌های خود، کل جامعه را هدف قرار داده و در مدیریت تولید مجموعه، سعی داشته تا به‌عنوان شرکت بیمه خدمت‌گزار، در آینده به تمام احاد جامعه خدمات بیمه‌ای ارائه دهد

با حضور رییس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس در شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز انجام شد

رونمایی از سه محصول جدید در حوزه پرداخت الکترونیک

ابراهیم کاظمی

شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز برای نخستین بار، همراه بانک را در کشور تولید کرد موبایل کیوسک یا کیوسک پرتابل دستگاه جدیدی است که برای نخستین بار در کشور در قالب یک کیف کوچک و قابل حمل امکان ارائه خدمات بانکی در هر نقطه از کشور را فراهم می‌سازد

با بانکداری الکترونیک شده است. نوذر صوفی‌لو، نتیجه توجه به تولید و افزایش استفاده از توان داخلی را، کاهش خروج ارز از کشور، کمک به کاهش بیکاری و افزایش اشتغال نیروی کار ایرانی دانست و تاکید کرد که این امر در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی است.

مدیرعامل فرادیس البرز در ارتباط با معرفی تولیدات جدید این شرکت گفت: این شرکت پس از تولید موفق دستگاه «خود بانک» (VTM) و با توجه به قیمت بالای آن دستگاه، «دستگاه فرابانک» را که در واقع یک کیوسک بانکی کامل است و همانند دستگاه «خود بانک»، بخش عمده عملیات یک شعبه بانک از جمله افتتاح حساب، صدور ضمانتنامه بانکی، دریافت اقساط، صدور انواع کارت هدیه و ... (به‌جز دریافت و پرداخت وجه نقد) را انجام می‌دهد، با قیمت تمام شده کمتری تولید کرده است.

وی افزود: STM (Smart Teller Machine) نیز، دستگاه دیگری است که به‌منظور کاهش قیمت تمام‌شده برای ارائه خدمات بانکی خاص طراحی و تولید شده است. در این پروژه، هر بانک می‌تواند صرفاً بر اساس کاربرد و نوع خدمات مورد نظر خود نسبت به سفارش تولید دستگاه اقدام کند. به عنوان مثال؛ نمونه تولید شده فعلی، صرفاً برای احراز هویت، افتتاح حساب بانکی و صدور کارت و دفترچه حساب در خارج از شعبه طراحی شده است. صوفی‌لو در ادامه اظهار داشت: «موبایل کیوسک» یا کیوسک پرتابل نیز دستگاه جدیدی است که برای نخستین بار در کشور،

همزمان با آغاز دهه مبارک فجر و چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز طی مراسمی از سه محصول جدید خود (فرابانک، STM و موبایل کیوسک) رونمایی کرد.

به گزارش ماهنامه «دنیای سرمایه‌گذاری» در این مراسم که با حضور داود محمدی، رییس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی، نوذر صوفی‌لو؛ مدیرعامل شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز و جمعی از معاونان و مدیران این شرکت برگزار شد، ابتدا گزارشی از تاریخچه فعالیت‌های تولیدی و روند شکل‌گیری کارخانه این شرکت در شهر صنعتی البرز استان قزوین و همچنین تنوع محصولات تولیدی این کارخانه توسط آقای مهندس لرنی، معاون تولید شرکت ارائه شد.

شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز؛ پیشگام در تولید فناوریهای بانکی

در این مراسم، مدیرعامل شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز با اشاره به مشکلات ناشی از تحریم‌ها علیه اقتصاد کشور و ایجاد پاره‌ای از مسایل در زمینه تامین ارز و واردات تجهیزات مورد نیاز، گفت: خوشبختانه این شرکت در شرایط کنونی از وضع موجود به‌عنوان یک فرصت استفاده کرده و با تقویت بخش تولید، علاوه بر افزایش فعالیت‌های خود در تولید محصولات قبلی، موفق به تولید و رونمایی از سه محصول جدید در حوزه تجهیزات مرتبط

امکان افتتاح حساب
صلبستاء کارت بانك
مارك
سناد و با
A4

ارائه خدمات پس از فروش و تضمین کیفیت محصولات توزیع شده را نیز بر عهده دارد، لذا این شرکت با جذب بیش از ۹۰۰ نفر پرسنل متعهد و متخصص، راه اندازی بیش از ۱۴۰ دفتر در سراسر کشور و پشتیبانی بیش از ۱۷ هزار دستگاه در سطح کشور، با سهم بازار بیش از ۳۰ درصدی، رتبه نخست در بخش پشتیبانی دستگاه‌های خودپرداز در کشور را در اختیار دارد.

صوفی‌لو در ادامه افزود: فعالیت‌های این شرکت منجر به ایجاد اشتغال مستقیم برای حدود یک هزار خانواده ایرانی شده است؛ لذا برای تسهیل در ادامه کار این شرکت و سایر شرکت‌های مشابه، از مسئولان استانی و وزارتخانه‌ها و سازمان‌هایی مانند صنعت، معدن و تجارت، گمرک، تامین اجتماعی، دارایی و... که تصمیمات و نحوه عملکردشان تاثیر مستقیمی در نتایج فعالیت‌های شرکت‌های فعال در این حوزه را دارد، دعوت می‌کنیم تا از کارخانه‌های تولیدی این شرکت و شرکت‌های مشابه، بازدید کرده و جهت رفع پاره‌ای از مشکلات مرتبط با حوزه خود، مساعدت کنند.

مدیرعامل شرکت فرادیس البرز به تعهد و تخصص کارکنان این شرکت نیز اشاره کرد و افزود: از مهم‌ترین ویژگی‌های چشمگیر شرکت فرادیس البرز می‌توان به اعتقاد عمیق به ارائه خدمات با کیفیت و بدون وقفه، توجه به تولید، احترام به مشتریان، پاسخگویی کامل به درخواست‌های آن‌ها، توجه به مسئولیت‌های اجتماعی، رقابت سالم و منصفانه با رقبای شرکت‌های همکار اشاره کرد.

صوفی‌لو گفت: در شرایطی که کشور با تحریم روبه‌رو است، امیدواریم که با رعایت اصول حرفه‌ای با حمایت از "تولید داخل" و انجام به‌موقع تعهدات بتوانیم از طریق توسعه فعالیت‌ها، نسبت به افزایش اشتغال گامی هرچند کوچک برداریم. ■

در قالب یک کیف کوچک و قابل حمل، طراحی و با استفاده از سیم‌کارت و باتری لیتیومی قابل شارژ، امکان ارائه خدمات بانکی در هر نقطه از کشور را فراهم می‌سازد. نکته قابل توجه در تمامی این محصولات، قابلیت احراز هویت افراد از طریق کارت ملی هوشمند و اثر انگشت ثبت شده در سازمان ثبت احوال کشور است.

وی در زمینه تاثیر تولید این محصولات بر کاهش هزینه‌های تمام شده تولید گفت: قیمت فروش یک دستگاه "خود بانک" تولید داخل، تقریباً معادل یک سوم نمونه وارداتی است.

گام‌های ارزنده شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز در مسیر توسعه و تولید

داود محمدی رییس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی نیز در حاشیه بازدید از سایت تولیدی مجموعه شرکت داده‌ورزی فرادیس البرز در شهرک صنعتی البرز استان قزوین، با تاکید بر حمایت از تولید ملی گفت: در وضعیت فعلی و با توجه به تحریم‌ها و فشارهای سنگین آمریکا علیه اقتصاد ایران، حمایت از تولید داخل همواره باید مورد تاکید و توجه قرار گرفته و در اولویت باشد.

نماینده محترم مردم قزوین در مجلس شورای اسلامی، ضمن اشاره به عمق کم نظیر فعالیت تولیدی و تنوع محصولات، شرکت فرادیس البرز را نمونه موفق در حمایت از کالای ایرانی توصیف کرد و افزود: با وجود تمامی مشکلات داخلی و خارجی، این شرکت ضمن بومی‌سازی دستگاه‌های بانکی، از خروج ارز از کشور جلوگیری کرده و موجبات اشتغال‌زایی ده‌ها نفر از متخصصان را فراهم کرده است.

وی اظهار امیدواری کرد که مسئولان استانی و کشوری با حمایت از این شرکت و شرکت‌های مشابه، به رشد و توسعه تولیدات داخلی در راستای عمل به اقتصاد مقاومتی کمک کنند.

در خاتمه این بازدید، مدیرعامل شرکت فرادیس البرز ضمن تشکر از ریاست محترم کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی جهت بازدید از فعالیت‌های تولیدی این شرکت، اعلام کرد: فعالیت‌های این شرکت به‌عنوان یک «شرکت دانش‌بنیان»، صرفاً به تامین، تولید و فروش تجهیزات بانکی خلاصه نمی‌شود؛ بلکه مسئولیت

تولیدکنندگان چوب سودجویی دلان را می‌خورند

مقاومت بازار لوازم خانگی در برابر کاهش قیمت‌ها

فاطمه آذرافراز

محمد طحان‌پور، رییس اتحادیه تولیدکنندگان لوازم خانگی با اشاره به این مصوبه و تاثیر آن بر کاهش تولید و کمبود کالا در بازارهای مصرف می‌گوید: «درحال حاضر واردات لوازم خانگی همچنان ممنوع است و اگر تحریم‌ها و

همین‌طور سیاست داخلی در ممنوعیت واردات به همین منوال ادامه یابد، با مشکلات عدیده‌ای در تولید و عرضه مواجه خواهیم شد. تا پیش از اینکه واردات ممنوع شود، ۴۰ درصد از سهم بازار فروش به لوازم وارداتی تعلق داشت و طبیعی است که با نبود کالای خارجی، فشار مضاعفی بر تولیدکننده داخلی وارد خواهد شد.» قیمت یک محصول را عوامل مختلفی چون نرخ مواد اولیه، انرژی مصرفی در کارخانه، دستمزد نیروی انسانی و ... تعیین می‌کند. طحان‌پور با توضیح درباره هزینه تمام شده کالاهای مصرفی اظهار می‌کند: «بالا رفتن قیمت مواد اولیه مورد نیاز در تولید لوازم خانگی؛ به دلیل ارتباط این صنعت با صنایع بالادستی است. با افزایش قیمت‌ها در صنایع بالادستی، منطقی است که هزینه‌های تولید نیز بالا رفته و بازارهای فروش هم از این افزایش قیمت‌ها متأثر شود. در نیمه اول تا اوایل مهرماه سال جاری؛ علاوه بر افزایش قیمت، با ۴۰ درصد کاهش تولید نیز مواجه شدیم؛ اما درحال حاضر، برندهای باکیفیت، هرچند با قیمت بالا، مشغول به تولید هستند.» رکود در بازار امین حضور، جمهوری و دیگر بازارهای لوازم خانگی کم و بیش در سال‌های مختلف به دلیل رکود در بازار

صنعت لوازم خانگی به دلیل ارتباط با صنایع بالادستی همچون فولاد، مس، پتروشیمی و آلومینیم و نقشی که در ایجاد ارزش‌افزوده این صنایع دارد، در تمامی کشورها یک شتاب‌دهنده اقتصادی محسوب می‌شود. این صنعت با برخورداری از پتانسیل بالایی که در ایجاد اشتغال و همچنین توسعه درآمدهای غیرنفتی کشور دارد، می‌تواند یکی از راهکارهای برون‌رفت کشور از اقتصاد تک‌محصولی باشد. در سال‌های اخیر، رکود تورمی موجود در بازارهای کشور موجب بالا رفتن هزینه تمام شده تولید و در نتیجه مقرون‌به‌صرفه نبودن تولید لوازم خانگی شده است. تکانه‌های ناشی از نوسانات نرخ ارز که اولین نشانه‌های آن از اواخر سال ۹۶ بروز پیدا کرد، موجب تزلزل در تولیدات بسیاری از صنایع کشور، از جمله صنعت لوازم خانگی شد؛ به طوری که با توقف خطوط تولید و کاهش عرضه، مصرف‌کنندگان شاهد افزایش قیمت ۱۰۰ تا ۳۰۰ درصدی برخی اقلام مصرفی بودند.

باتوجه به اینکه بازار لوازم خانگی جزو لاینفکی از الگوی مصرف ایرانی در طبقات شهری و روستایی است و هر خانواده در هر سطحی از درآمد متقاضی این لوازم ضروری است؛ بالارفتن قیمت‌ها به دلیل کاهش عرضه و نیز احتکار برخی افراد سودجو در کنار نبود برنامه مشخص برای قیمت‌گذاری مناسب این محصولات، مشکلات عدیده‌ای را در تعادل بازار و در نتیجه، سبک مصرفی ایرانیان ایجاد کرده است. هرچند با مصوبه ستاد تنظیم بازار و دستور معاون اول رییس‌جمهور، افزایش قیمت کالاها و خدمات صنفی تا پایان فروردین‌ماه سال ۱۳۹۷ ممنوع شد؛ اما تک‌نرخ شدن ارز و اختصاص بیش از ۴۰ میلیون یورو ارز دولتی، معجزه‌ای ایجاد نکرد و این بازار در اردیبهشت‌ماه سال جاری با افزایش ۱۵ درصدی قیمت مواجه شد. رشد دو و سه برابری قیمت‌ها و کمبود نقدینگی در میان مردم، کسبه را هم درباره آینده این بازار در سال جدید دچار نگرانی کرده و بر کسب‌وکار آن‌ها سایه انداخته است.

مصوبه‌های غیرکارشناسی

مصوبه ممنوعیت واردات لوازم خانگی در نیمه اول سال جاری به‌منظور حمایت از تولید داخل و خروج بازار از رکود، به دلیل این‌که بدون بررسی ظرفیت حقیقی تولیدکنندگان در تامین نیاز داخل صورت گرفت، در نهایت موجب کاهش شدید عرضه و افزایش چند باره قیمت‌ها در بازارهای مصرف شد.

به دلیل وابستگی بازار به صنایع فولاد و پتروشیمی و رشد بی‌رحمانه قیمت در این بازارها، نظارت بر چگونگی قیمت‌گذاری در این صنایع، باید در اولویت دستور کار مسئولان مربوط قرار گیرد

مسکن و همین‌طور کاهش آمار ازدواج، وجود داشته است؛ لیکن ضرورت تهیه لوازم خانگی به دلایلی همچون سنت خرید چپ‌باز، همواره موجب دلگرمی کسبه در این مراکز عرضه بوده است؛ اما گرانی این لوازم و عدم افزایش درآمد قشر حقوق‌بگیر که بیشترین تعداد متقاضیان لوازم خانگی را تشکیل می‌دهند، تاثیر بسیاری در فروش این لوازم گذاشته است، به‌طوری که نبود رونق کاملاً حس می‌شود. رییس اتحادیه تولیدکنندگان لوازم خانگی در خصوص سیاست‌های کنترل قیمت و عرضه محصولات در بازار اظهار می‌دارد: «کنترل قیمت نباید به زور اتفاق بیفتد. اگر عرضه در بازار بیش از تقاضا یا مساوی با آن باشد، با افزایش قیمت مواجه نخواهیم شد؛ اما وقتی عرضه کمتر از تقاضا است، قیمت‌ها بالا می‌رود. تعیین قیمت محصولات در بازار باید بر مبنای عرضه و تقاضا باشد. لوازم خانگی مثل بازار مواد مصرفی ضروری نیست که مردم به مقدار زیاد خریداری کرده و در دوره‌های کوتاه مصرف کنند. لوازم خانگی عمر مصرفی طولانی و حتی مادام‌العمر دارد، به‌طوری که یک دستگاه یخچال می‌تواند تا نیم قرن مورد استفاده خانواده قرار گیرد؛ بنابراین، نگرانی ما در حال حاضر، تامین مواد اولیه تولید و به‌ویژه قطعات مورد نیاز در خدمات پس از فروش است. قطعات موجود در انبارها رو به اتمام است؛ این امر در کنار ممنوعیت واردات، زمینه نگرانی برای سال آینده را ایجاد کرده است.»

کالاهای تقلبی عامل بدنامی تولیدات داخل

حبیب‌الله انصاری؛ دبیرکل و رییس ستاد برنامه‌ریزی و اجرایی انجمن صنایع لوازم خانگی ایران، گفت: صنعت لوازم خانگی به دلیل ارتباط با صنایع بالادستی همچون فولاد، مس، پتروشیمی و آلومینیوم و نقشی که در ایجاد ارزش افزوده این صنایع دارد، در تمامی

کشورها یک شتاب‌دهنده اقتصادی محسوب می‌شود. این صنعت با برخورداری از پتانسیل بالایی که در ایجاد اشتغال و همچنین توسعه درآمدهای غیرنفتی کشور دارد، می‌تواند یکی از راهکارهای برون‌رفت کشور از اقتصاد تک‌محصولی باشد. تولیدکنندگان لوازم صوتی و تصویری، وسایل آشپزخانه، انواع ظروف، وسایل گرمایشی و سرمایشی؛ برای تولید، به ارز و ریال همزمان نیاز دارند؛ چراکه زیرساخت‌های لازم برای تولید برخی قطعات اصلی مثل موتور و کمپرسور یخچال و برخی محصولات دیگر، هم‌اکنون در کشور موجود نیست. سرمایه‌گذاری در بازار لوازم خانگی با وجود مشکلاتی همچون کمبود مواد اولیه مورد نیاز تولید و نبود تکنولوژی مرتبط در کشور برای

تولید بعضی از قطعات اولیه و مهم، صرفه اقتصادی نداشته و ریسک بالایی دارد. ورود صنعتگران به عرصه تولید، نیازمند بهره‌گیری از ماشین‌آلات و تکنولوژی‌های روز است که با توجه به موضوع تحریم‌ها، سرمایه‌گذاری در این بخش ریسک بسیار بالایی خواهد داشت. تا اوایل شهریورماه سال جاری قیمت مواد اولیه و هزینه‌های حمل‌ونقل افزایش یافت و به تنش‌ها در بازار لوازم خانگی دامن زد. انصاری در پاسخ به چرایی رشد افسارگسیخته قیمت‌ها می‌گوید: «بر اساس بخش‌نامه دولت در فروردین سال جاری، مجاز بودیم که تنها ۹۶ درصد افزایش قیمت نسبت به سال قبل در لوازم خانگی داشته باشیم، حال آن‌که روند افزایش قیمت مواد اولیه از اواخر سال ۹۶ آغاز و تا خردادماه امسال برای برخی از این محصولات به ۱۰۰ درصد رسیده بود. چگونه می‌توان از تولیدکننده انتظار ثبات قیمت داشت؟ اظهار نظر دولت و همین‌طور اصرار بر پایین نگه‌داشتن قیمت، منجر به کاهش تولید کارخانه‌ها و عدم تعادل در بازار شد.» تلاش تولیدکنندگان برای ارتقای کیفی لوازم خانگی به‌گونه‌ای است که اجناس بازار از لحاظ دوام و کیفیت در کنار تنوع در رنگ‌بندی محصولات، قابل مقایسه با ۱۰ سال گذشته نیست. سهولت استفاده، بالا بودن راندمان انرژی، قیمت مناسب، چشم‌نوازی، خدمات پس از فروش در دسترس و... از جمله دلایل گرایش مردم به استفاده از تولیدات داخلی است؛ اما وجود همزمان کالاهای تقلبی و بدون ضمانت در بازار به نام کالای ایرانی با هدف کسب سود بالاتر، موجب بدنامی برندهای خوب داخلی شده تا حدی که برخی مدعی بی‌کیفیت بودن کالای ایرانی هستند. دبیرکل انجمن صنایع لوازم خانگی ایران در این باره می‌گوید: «برندهایی در بازار وجود دارند که به سفارش شرکت‌های خارجی در ایران به تولید می‌پردازند. این موضوع، حامل یک پیام است که کیفیت محصولات داخلی کاملاً قابل رقابت با اجناس خارجی است. اینکه گفته می‌شود لوازم خانگی ایرانی بی‌کیفیت است، به هیچ عنوان پذیرفته نیست. برخی لوازم خانگی تولید داخلی در مناطق آزاد با تقلب برچسب خارجی خورده و در بازارهای داخلی به فروش می‌رسند. در حال حاضر بخشی از اجناسی که به نام خارجی به فروش می‌رسند، در واقع ساخت داخل هستند.»

ضرورت نظارت بر تعیین قیمت‌ها

بررسی کیفی و مزیت نسبی ۶ کالای تلویزیون، ماشین لباسشویی، یخچال، فریزر، جاروبرقی و مبل و نتایج آماری در مورد گرایش خریداران به این لوازم متغیر است، اما اطلاع‌رسانی به بازار هدف می‌تواند اعتماد را به کالای ایرانی بازگرداند. با آرام گرفتن نوسان قیمت دلار در زمستان امسال، قیمت لوازم خانگی هم با شیب آرامی شروع به کاهش کرده است؛ اما مقاومت قیمت‌ها به اندازه‌ای است که سقوط نرخ لوازم خانگی به نرخ‌های پیش از ناآرامی ارز، در حد یک آرزو باقی خواهد ماند. پارامترهای بسیاری در متعادل نگه‌داشتن بازار لوازم خانگی دخیل است و برآیند آن‌ها در این بازار می‌تواند نرخ تمام‌شده را مشخص و تعیین کند. به دلیل وابستگی این بازار به صنایع فولاد و پتروشیمی و رشد بی‌رحمانه قیمت در این بازارها، نظارت بر چگونگی قیمت‌گذاری در این صنایع، باید در اولویت و دستور کار مسئولان مربوط قرار گیرد. از طرفی؛ به دلیل نبود تسهیلات کافی و سرمایه‌گذاری پایین در این حوزه، تامین بسیاری از هزینه‌ها بر دوش تولیدکننده است؛ چراکه صرف‌نظر از میزان فروش کالا، تولیدکننده در سال جدید موظف است افزایش حداقل ۲۰ درصدی حقوق کارکنان را در برنامه خود اعمال کند که این امر در صورت ثبات یا کاهش میزان فروش، متعاقباً بر افزایش قیمت لوازم خانگی و تعدیل نیروی کار موثر خواهد بود. ■

در حال حاضر واردات لوازم خانگی همچنان ممنوع است و اگر تحریم‌ها و همین‌طور سیاست داخلی در ممنوعیت واردات به همین منوال ادامه یابد، با مشکلات عدیده‌ای در تولید و عرضه مواجه خواهیم شد

چشم‌انداز ترکیه در سال ۲۰۱۹

علی حیدری

با ادامه دخالت اردوغان در امور بانک مرکزی این کشور و تداوم سیاست‌های پولی نادرست دستوری، همزمان با افزایش بدهی خارجی، صندلی ریاست جمهوری اردوغان در سال جدید به کودتای دیگری نزدیک می‌شود

۲۲

ماهانماه دنیای سرمایه‌گذاری
اسفند ۹۷ شماره ۲۸

ادامه تنش‌های لفظی بین این دو کشور سبب شد تا اردوغان در آخرین اظهارات خود عنوان کند که از تحریم‌های آمریکا علیه ایران حمایت نمی‌کند. این رفتار اردوغان، چرخش ۱۸۰ درجه‌ای او به سمت کشورهای همسایه جهت جذب سرمایه‌گذاران منطقه‌ای بود تا کشورش بتواند در سال جدید میلادی با بحران کمتری مواجه شود.

سرگئی گوریوف، اقتصاددان ارشد EBRD (بانک توسعه و بازسازی اروپا) در گفت‌وگو با The National Business اظهار داشت: ما پیش‌بینی رشد اقتصادی ترکیه برای سال ۲۰۱۹ را یک درصد کاهش داده‌ایم و بر این اساس، امکان پرداخت اکثر وام‌هایی که به دلار گرفته شده، برای شرکت‌ها و کارخانه‌ها در سال جدید سخت خواهد شد.

به گزارش CNBC: در سال ۲۰۱۹ میلادی ترکیه با رکود اقتصادی و کاهش میزان سرمایه‌گذاری مواجه شده و پول این کشور با نوسانات شدید در برابر سایر ارزها مواجه خواهد شد. وجود رکود در این کشور ۸۰ میلیون نفری با سه‌ونیم میلیون پناهنده سوری، خبر خوشایندی برای منطقه نیست. تداوم تنش بین آمریکا و ترکیه که در حال حاضر با افزایش تعرفه و تحریم مشاهده می‌شود نیز، می‌تواند ترکیه را وارد بحران فرامنطقه‌ای کند. با وجود تورم فعلی در ترکیه، اردوغان در برابر افزایش نرخ بهره مقاومت کرده و خود را دشمن نرخ بهره می‌داند. با ادامه دخالت اردوغان در امور بانک مرکزی این کشور و تداوم سیاست‌های پولی نادرست دستوری، همزمان با افزایش بدهی خارجی، صندلی ریاست جمهوری اردوغان در سال جدید به کودتای دیگری نزدیک می‌شود.

برخی کارشناسان، رشد اقتصادی ترکیه در سال ۲۰۱۹ را ۲٫۳ درصد و برای سال ۲۰۲۰ در حالت خوش‌بینانه ۳٫۳ درصد عنوان کرده‌اند. رشد اقتصادی ترکیه در سال ۲۰۱۷ برابر ۷٫۴ درصد بود و برای سال ۲۰۱۸ تاکنون اعلام نشده است.

S&P (موسسه رتبه‌سنجی بین‌المللی) تورم ترکیه را تا اواسط سال ۲۰۱۹ حدود ۲۰ درصد تخمین می‌زند و نظرسنجی رویترز نیز میزان نرخ بیکاری این کشور در سال ۲۰۱۹ را ۱۲٫۱ درصد اعلام می‌کند. هرچند مردم این کشور به‌صورت نمادین اسکناس دلار را آتش زدند، اما به نظر می‌رسد که به‌زودی، میزان خسارت شعله دلارهای آتش زده در ترکیه روشن‌تر خواهد شد. ■

پس از وقوع بحران مالی بزرگ ۲۰۰۲ میلادی در ترکیه، رجب طیب اردوغان در انتخابات با اقتدار پیروز شد، ولی هم‌اکنون او متهم ردیف اول بحران ترکیه است. در سال‌های اول رییس جمهوری اردوغان، سرمایه‌گذاران خارجی به ترکیه وارد شدند و تقاضا به همان نسبت رشد کرد و در مقابل، واحد پول این کشور در منطقه قوی شد و به همین دلیل اردوغان، سیاست پولی نرخ بهره پایین و وام ارزان‌قیمت را به اجرا گذاشت.

جنگ داخلی سوریه، ترکیه را وادار به واکنش کرد؛ به طوری که از نیمه دوم سال ۲۰۱۵ میلادی ترکیه در خط مقدم این جنگ وارد عمل شد. اواخر همین سال در اقدامی غیر قابل پیش‌بینی، یک جنگنده روسی توسط نیروی هوایی ترکیه ساقط شد و بازار ترکیه به دلیل مناسبات مالی بالا با روسیه دچار بحران سیاسی شد. در عرصه بین‌الملل، دولت ترکیه برای ترمیم روابط خود با روسیه، برخی از مناسبات خود با ایالات متحده را کاهش داد و با این کار، بحران داخلی را دوچندان کرد. ادامه این بحران سیاسی و مالی، منجر به کودتای تابستان ۲۰۱۶ شد؛ هرچند اردوغان از این کودتا جان سالم به‌در برد، اما بسیاری از سرمایه‌گذاران آمریکایی و اروپایی از ترکیه خارج شدند. در سال ۲۰۱۶ به دلیل دخالت‌های رییس جمهور ترکیه در امور بانک مرکزی، عمده بانک‌های این کشور با ابهامات پولی مواجه شدند. رجب طیب اردوغان با تدبیر سیاست انقباضی در بدنه دولت، سعی داشت تا این بحران را مدیریت کند؛ اما در عمل و گفتار خود، بحران را نپذیرفت. همزمان، تورم افزایش یافته و ارزش لیر نیز تا اوایل سال ۲۰۱۷، تقریباً ۳۰ درصد نسبت به سال ماقبل، کاهش یافت. ابتدای سال ۲۰۱۸ میلادی، علی‌رغم اعمال سیاست‌های حمایتی دولت از شرکت‌های خصوصی، نزدیک به یک‌هزار شرکت اعلام ورشکستگی کردند و میزان بدهی معوقه شرکت‌ها و کارخانه‌ها به بانک‌ها افزایش چشمگیری یافت. مقامات بانک مرکزی در نوامبر ۲۰۱۸ برای ایجاد آرامش در بازار عنوان داشتند که بازپرداخت بدهی توسط وام‌گیرندگان با مشکل مواجه نخواهد شد، زیرا بانک‌ها به اندازه کافی از وام‌گیرندگان وثیقه دریافت کرده‌اند.

اردوغان نیز در ماه می همان سال و یک ماه قبل از انتخابات، اظهار کرد که اگر به عنوان رییس جمهور انتخاب شود، نظارت بیشتری بر بانک مرکزی خواهد داشت. وی پس از پیروزی در انتخابات به وعده خود عمل کرد، اما به دلیل افزایش تنش بین ترکیه و آمریکا، ارزش لیر مجدداً کاهش یافت.

دکتر مرتضی بانک در گفت‌وگوی اختصاصی تاکید کرد

مناطق آزاد؛ حلقه اتصال اقتصاد ملی به اقتصاد جهانی

محمد جعفری

امروزه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه با توجه به ویژگی‌های منحصر به فرد مناطق آزاد تجاری - صنعتی برای دستیابی به اهدافی نظیر توسعه ملی، جذب سرمایه‌های خارجی، ایجاد فرصت‌های شغلی، تربیت نیروی انسانی، افزایش درآمدهای ناشی از فعالیت‌های خدماتی، افزایش کارایی اقتصادی و همچنین توسعه منطقه‌ای و تبدیل بخش‌های عقب مانده به قطب‌های توسعه، اقدام به ایجاد این مناطق کرده‌اند. منطقه آزاد، قلمرو معینی از سرزمین اصلی است که در آن، تجارت آزاد با سایر نقاط جهان با قوانین خاص و متفاوت از سرزمین اصلی مجاز شناخته شده است. این مناطق با ایجاد مشوق‌ها و معافیت‌های متنوع، سعی دارند که سرمایه‌گذاری خارجی را جذب و سرمایه‌ها را در تولید کالاهای صادراتی مورد استفاده قرار دهند که در این صورت؛ با صادرات این کالاها، کشور از آثار و مزایای مثبت صادرات و تجارت نیز بهره‌مند خواهد شد. سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که «عمده فرصت‌های سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد چیست و برای جذب سرمایه‌گذار جهت توسعه و تکمیل طرح‌های زیربنایی چه اقداماتی انجام شده است؟» و اینکه «مناطق آزاد هفتگانه ایران چه جایگاهی در میان مناطق آزاد دنیا دارند؟» به منظور دریافت پاسخ‌های مناسب؛ به سراغ دکتر مرتضی بانک، مشاور رییس جمهور و دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی رفته و با وی به گفت‌وگو پرداختیم. وی می‌گوید: «یکی از مهم‌ترین برنامه‌های ما برای تبدیل منطقه آزاد انزلی به هاب ترانزیتی کالا در دریای خزر، فعال‌سازی کریدور شمال - جنوب که آسیای جنوب شرقی را به اروپا از مسیر ایران و روسیه متصل می‌کند و کریدور چین - آکتائو - انزلی است که با توجه به مطالعات صورت گرفته در خصوص حجم کالاهای عبوری، تکمیل زیرساخت‌های مسیر و فعال شدن این کریدورها، در آمد ارزی مناسبی برای کشورمان ایجاد خواهد کرد.» به اتفاق مشروح این مصاحبه را می‌خوانیم.

مناطق آزاد به نوعی درگاهی برای ارتباط با کشورهای دیگر هستند، مناطق هفتگانه آزاد ایران چه جایگاهی میان مناطق آزاد دنیا دارند؟ تاکنون چه مزیت‌های رقابتی‌ای در این مناطق خلق شده است؟

در حال حاضر مناطق آزاد به عنوان یکی از محورهای مهم توسعه کشور شناخته می‌شود. اشتیاق مردم و به‌خصوص سرمایه‌گذاران در این مناطق، توجه دولت به توسعه هر چه بیشتر مناطق آزاد و همچنین حضور سرمایه‌گذاران خارجی در برخی از این مناطق نشان می‌دهد که رفتار حمایت‌گر درست و حساب‌شده‌ای در مناطق آزاد کشور به انجام رسیده است.

مهم‌ترین محورهایی که در قانون مناطق آزاد پیش‌بینی شده و امکانات خوبی را برای سرمایه‌گذار فراهم می‌کند، نبود مالیات برای فعالان اقتصادی در این مناطق است. یعنی کلیه واحدهایی که در منطقه آزاد در حوزه‌های مختلف تجاری - اقتصادی، گردشگری و کشاورزی فعالیت می‌کنند تا ۲۰ سال از مالیات معاف هستند. مزیت دیگر؛ بحث گمرک است که در این میان، تمامی کالاهایی که به مقصد مناطق آزاد وارد می‌شود و برای مصرف واحدهای صنعتی و واحدهای داخل منطقه است از عوارض گمرکی معاف هستند. همچنین برای فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران، واگذاری زمین به صورت صد درصدی و به‌طور قطعی امکان‌پذیر است. علاوه بر این موارد؛ سهولت در صدور مجوزها، پروانه‌ها، تایید طرح‌ها، تردد آسان و بدون هیچ‌گونه محدودیت و اعطای تسهیلات و یزایی را باید مدنظر قرار داد. بر این اساس؛ افراد خارجی، بدون ویزا می‌توانند وارد مناطق آزاد شوند، به جز آن چند کشوری که روابط ایران با آن‌ها متنی است.

مناطق آزاد در ایران موقعیت خاص استراتژیکی دارند؛ چراکه همجواری با ۱۵ کشور همسایه می‌تواند مزیت غیرقابل‌رقابتی را برای مناطق آزاد

ایران در قیاس با دیگر کشورهای منطقه به وجود آورد. دسترسی به ۸۵۰۰ کیلومتر مرز مشترک با کشورهای همسایه، ۲۶۰۰ کیلومتر مرز دریایی و ۱۹۰۰ کیلومتر مرز رودخانه‌ای، موهبت استراتژیکی به شمار می‌آید که در اختیار ایران و بخشی از مناطق آزاد قرار گرفته است. همزمان، مناطق آزاد ایران به جهت دسترسی به بازار ۴۰۰ میلیون نفری منطقه و همچنین امکان دسترسی به نیروی کار ارزان و متخصص برای سرمایه‌گذار خارجی هم به شدت مزیتی مثمر ثمر دارد.

به منظور تسهیل ارتباطات اقتصادی و تجاری تاکنون چه اقداماتی در مناطق آزاد انجام شده است؟

راه‌اندازی پنجره واحد خدمات‌رسانی، سامانه یکپارچه فعالان اقتصادی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی (سیفام)، استقرار سامانه کشوری کسب‌وکار «سکوک» در مناطق آزاد، ایجاد بورس بین‌الملل، تاسیس بانک‌های خارجی، افزایش تعاملات بین‌الملل و حمایت از تولیدکنندگان داخلی برای رونق تولید و صادرات از برنامه‌های اولویت‌دار مناطق آزاد در سال جاری بود که با هدف توسعه اقتصادی در دستور کار قرار گرفت.

همکاری و افزایش تبادلات تجاری و سرمایه‌گذاری مناطق آزاد اروند با عراق، کیش با قطر و عمان، قشم با عمان و کشورهای حاشیه خلیج فارس، چابهار با عمان، هند، پاکستان و افغانستان، انزلی با روسیه و کشورهای آسیای

میانه، ارس با ارمنستان و جمهوری آذربایجان و ماکو با ترکیه، افق‌های روشنی را پیش روی توسعه روابط سیاسی و اقتصادی ایران با کشورهای همسایه قرار داده است.

عمده فرصت‌های سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد چیست و برای جذب سرمایه‌گذار جهت توسعه و تکمیل طرح‌های زیربنایی چه اقداماتی انجام شده است؟

مناطق آزاد کشور قابلیت‌ها و فرصت‌های متعدد سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف صنعتی، گردشگری، کشاورزی و خدماتی را دارند. اگرچه برخی فعالیت‌های عمرانی و پروژه‌های بسیار متنوع در حوزه زیرساخت‌های مناطق آزاد از جمله آب، برق، خیابان بندی و ... نیز توسط منطقه انجام می‌شود، اما برای انجام برخی پروژه‌های صنعتی و اقتصادی احتیاج به سرمایه‌گذاری داریم. به عنوان مثال؛ در بندر کاسپین منطقه آزاد انزلی، موج‌شکن عظیمی با سرمایه‌گذاری منطقه ساخته شده، ولی اسکله‌ها توسط بخش خصوصی اجرا شده است.

همچنین در حوزه‌های ساخت جاده، راه‌آهن و ایجاد شرکت هواپیمایی شرایطی وجود دارد که سرمایه‌گذاران می‌توانند در این بخش‌ها حضور یابند. در این گونه فعالیت‌ها می‌توانیم مشارکت داشته یا اینکه به‌طور مستقل سرمایه‌گذار جذب کنیم. ساخت راه‌آهن در برخی از مناطق جزو ضرورت‌ها به شمار می‌آید و نیاز به سرمایه‌گذاری زیرساختی دارد. انجام این گونه پروژه‌ها را می‌توان بر عهده سرمایه‌گذاران و افراد مختلف داخلی و خارجی گذاشت. در حوزه فعالیت‌های گردشگری از جمله ایجاد هتل، امکانات تفریحی، سرگرمی و رفاهی که مربوط به گردشگران است، ظرفیت مناسبی برای سرمایه‌گذاران وجود دارد. اگرچه در برخی از مناطق، بسته‌های سرمایه‌گذاری مشخصی را داریم؛ اما گسترش سرمایه‌گذاری در مناطق مقصد گردشگری مانند قشم، ارس، کیش، اروند و انزلی در حال انجام است.

باید پیکره واحدی را از مناطق آزاد به چشم جهانیان و مردم ارائه دهیم. اگر این اتفاق بیافتد؛ نه تنها در زمینه جذب سرمایه‌گذار خارجی موفق خواهیم بود، بلکه در حوزه جذب گردشگران خارجی نیز موفق عمل خواهیم کرد

این مسایل در حالی است که فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه فعالیت‌های صنعتی به صورت خیلی گسترده فراهم است. به عنوان مثال؛ با تقسیم‌بندی‌های انجام شده در قشم، زمینه‌های مطلوبی برای توسعه فعالیت‌های نفتی، گازی، پالایشگاهی و پتروشیمی به وجود آمده است. همچنین در این روند، ساخت اسکله‌های حمل‌ونقل دریایی، خطوط کشتیرانی و خدمات مربوطه، ایجاد حمل‌ونقل تفریحی در سایر نقاط مناطق آزاد مورد توجه قرار گرفته است. البته در خصوص توسعه صنایع فولاد، نساجی، پتروشیمی و زنجیره‌های تکمیل آن‌ها در مناطق آزاد، امکان حضور سرمایه‌گذاران بسیار مطلوب است و تاکنون نیز درخواست‌هایی در این خصوص داشته‌ایم.

با توجه به مسایلی که مطرح شد؛ باید به حوزه ارائه خدمات دریایی در چارچوب اقتصاد دریامحور مثل احداث بندر، تعمیر و نگهداری و خدمات دریایی و حتی تولید کشتی اشاره داشت. امروزه در برخی مناطق، کارخانه‌های تولید شناورهای کوچک و بزرگ را داریم؛ در مجموع در حال حاضر حدود ۱۶۰۰ واحد صنعتی در مناطق هفت‌گانه فعالیت دارند.

البته حوزه دیگری که در مناطق آزاد، ظرفیت‌های مهمی دارد، بخش کشاورزی در مناطق ارس، قشم، اروند و ماکو است که موقعیت بسیار ویژه‌ای در بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی داشته و شرایط بسیار خوبی برای سرمایه‌گذاران در این زمینه‌ها وجود دارد. به

عنوان مثال؛ در ارس یک مجموعه ۵۰ هکتاری گلخانه در زیر یک سقف وجود دارد که تمام محصولات آن به خارج از کشور صادر می‌شود. تصور انجام پروژه در این ابعاد در کشور سخت بوده، چراکه معمولاً پروژه‌های گلخانه‌ای کشور حدود یک یا دو هکتار است. همچنین در حوزه پرورش آبزیان، شیلات و میگو پروژه‌هایی انجام شده و همچنان امکان حضور سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی وجود دارد. چندی پیش برای ساخت نیروگاه خورشیدی ۱۰ مگاواتی در قشم با یک شرکت ایتالیایی توافق خاص و افتتاح پروژه هم توسط ریاست محترم جمهور انجام شد که البته توسعه این پروژه در آینده نیز ادامه خواهد داشت. این شرکت تا حدود ۱۰۰ مگاوات تولید برق در منطقه را متعهد شده است.

از اهداف ایجاد مناطق آزاد جذب سرمایه‌گذار خارجی و توسعه صادرات است. عملکرد این مناطق را از ابتدای شروع فعالیت چگونه ارزیابی می‌کنید و در سال آینده چه برنامه توسعه‌ای دارید؟

مناطق آزاد؛ قانون، ابزار و امکاناتی دارند که بر مبنای آن، برنامه‌ها و فعالیت‌های خود را پیش می‌برند. البته در این راه نیاز به کمک و هماهنگی همه دستگاه‌های اجرایی است تا بتوانند به اهداف تعیین شده دست پیدا کنند. صادرات، اشتغال، سرمایه‌گذاری خارجی، توسعه و عمران منطقه‌ای از اهداف تعیین شده در قانون مناطق آزاد است. اجرا و استفاده از تمام ظرفیت‌های این قانون از مهم‌ترین اهدافی است که مناطق آزاد و دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد باید به آن داشته باشند.

به عنوان مثال؛ اهدافی که برای مناطق آزاد در اقتصاد مقاومتی تعریف شده، نشان‌دهنده این است که این مناطق باید رویکرد صادراتی را در پیش بگیرند؛ بر همین اساس، صادرات کالای تولیدی و صادرات مجدد از مناطق آزاد در سال گذشته از مرز یک میلیارد دلار عبور کرد. مناطق آزاد اکنون

طی ۵ سال اخیر (از سال ۹۲ تا ۹ ماهه ابتدایی سال ۹۷) حدود ۱۰ میلیارد دلار مجوز سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق آزاد صادر شده که از این مبلغ حدود یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار آن محقق شده است

دسترسی به ۸۵۰۰ کیلومتر مرز مشترک با کشورهای همسایه، ۲۶۰۰ کیلومتر مرز دریایی و ۱۹۰۰ کیلومتر مرز رودخانه‌ای، موهبت استراتژیکی به شمار می‌آید که در اختیار ایران است و مناطق آزاد در این محدوده قرار گرفته‌اند

به‌نوعی یک فرصت در اختیار اقتصاد ملی هستند؛ چون این مناطق در سال گذشته، صادراتشان به یک میلیارد و ۵۰ میلیون دلار رسید و قابلیت ارتقا را نیز دارند. عملکرد این مناطق در سال‌های اجرای اقتصاد مقاومتی نیز در مقایسه با سرزمین اصلی، در سال‌های ۹۵ و ۹۶، با رشد ۲۸ درصدی همراه بوده است. این در حالی است که متوسط رشد صادرات در سرزمین اصلی ۵.۵ درصد بوده که نشان می‌دهد مناطق آزاد هفت‌گانه، روند رو به رشدتری داشته‌اند.

دولت در حوزه سرمایه‌گذاری نیز، بستری مناسبی برای مناطق آزاد فراهم کرده است. شرایطی برای فاینانس ایجاد شده و یکی از مناطق مناسب سرمایه‌گذاری در کشور، مناطق آزاد است که می‌تواند از ظرفیت سرمایه‌گذاری برای تکمیل و تجهیز پروژه‌های خود استفاده کند. باید تاکید کرد که هنگام جذب سرمایه‌گذار در مناطق آزاد باید به این فکر کنیم که او چه برنامه‌ای برای مناطق آزاد دارد و حضورش چه منافع را متوجه جوامع محلی و در مرحله بعد، همه اقتصاد کشور می‌کند. مناطق آزاد باید سهم خود را از سرمایه‌گذاری خارجی بگیرند. در واقع، این مناطق مهم‌ترین دروازه‌های جذب سرمایه خارجی هستند.

در حال حاضر و طی ۵ سال اخیر (از سال ۹۲ تا ۹ ماهه ابتدایی سال ۹۷) حدود ۱۰ میلیارد دلار مجوز سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق آزاد صادر شده که از این مبلغ حدود یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار آن محقق شده است. به نظر بنده با توجه به اینکه تعداد مناطق آزاد ایران محدود است، یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار سرمایه خارجی در مقایسه با داخل کشور یک رقم قابل توجهی است.

در ۵ سال گذشته، حدود ۶۲ هزار میلیارد تومان مجوز سرمایه‌گذاری داخلی را صادر کرده‌ایم که از این رقم، ۲۸ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری از سوی بخش خصوصی داخلی محقق شده است که این رقم، منهای سرمایه‌گذاری خارجی است. این میزان، قبل از دولت تدبیر و امید، سابقه نداشته است.

برخورداری سرمایه‌گذاران از حمایت و تضمین دولت، امکان استفاده سرمایه‌گذاران از منابع صندوق توسعه ملی برای سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد، بی‌نیازی به روایت قبل از ورود به این مناطق، مستثنی بودن تجارت خارجی مناطق از مقررات واردات و صادرات سرزمین اصلی، امکان تاسیس بانک برون‌مرزی و شعب بانک‌های خارجی و فضای کسب‌وکار مناسب و سهل نسبت به سرزمین اصلی، از دیگر مشوق‌های مناطق آزاد برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی است.

آیا در مدیریت مناطق آزاد کشور به یکپارچگی در فعالیت‌ها نیز توجه شده است؟

«یکپارچگی در فعالیت‌ها» لازمه موفقیت مناطق آزاد است. توجه داشته باشیم که نگاه توسعه‌ای در مناطق آزاد به معنی توجه به همه ابعاد فعالیت‌ها است و نباید از ابعاد مختلف غفلت کرد. ما باید پیکره واحدی را از مناطق آزاد به چشم جهانیان و مردم ارائه دهیم. اگر این اتفاق بیافتد؛ نه تنها در زمینه جذب سرمایه‌گذار خارجی موفق خواهیم بود، بلکه در حوزه جذب گردشگران خارجی نیز موفق عمل خواهیم کرد. مناطق آزاد ظرفیت‌های بسیاری در صنعت گردشگری فراهم کرده‌اند که رشد این صنعت می‌تواند به توسعه اقتصادی منطقه نیز منجر شود.

هفت منطقه آزاد کیش، قشم، چابهار، اروند، انزلی، ارس و ماکو، قابلیت‌ها و فرصت‌های متعدد سرمایه‌گذاری در بخش‌های صنعتی، گردشگری، کشاورزی و خدماتی را دارند. معافیت مالیاتی ۲۰ ساله اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در هر فعالیت اقتصادی، معافیت عرضه کالا و خدمات در مناطق از مالیات بر ارزش افزوده، آزادی کامل ورود و خروج سرمایه و سود فعالیت‌های اقتصادی در مناطق و امکان مالکیت ۱۰۰ درصدی خارجی شرکت‌هایی که در مناطق تاسیس می‌شود، از مهم‌ترین مشوق‌های قانونی برای حضور بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در مناطق آزاد است.

با ایجاد کریدور جدید ایران و چین چه ویژگی متمایزی برای منطقه آزاد انزلی ایجاد شده است؟

مجتمع بندری کاسپین به عنوان بزرگ‌ترین پروژه زیرساختی مناطق آزاد کشور در این منطقه احداث شده و کشور روسیه اولویت اصلی ما در راستای افزایش و توسعه همکاری‌ها و مرادوات تجاری است. در واقع در طراحی بندر کاسپین، افق صدساله تجارت با روسیه در نظر گرفته شده و در آینده نزدیک، ریل نیز به این بندر متصل خواهد شد. از سوی دیگر، می‌توانیم کالاهای آسیای جنوب شرقی را از مسیر بندر کاسپین و آستراخان وارد روسیه کرده و از این طریق کریدور نوستراک را فعال کنیم.

یکی از مهم‌ترین برنامه‌های ما برای تبدیل منطقه آزاد انزلی به هاب ترانزیتی کالا در دریای خزر فعال‌سازی کریدور شمال - جنوب که آسیای جنوب شرقی را به اروپا از مسیر ایران و روسیه متصل می‌کند و کریدور چین - آکتائو - انزلی است که با توجه به مطالعات صورت گرفته در خصوص

حجم کالاهای عبوری، تکمیل زیرساخت‌های مسیر و فعال شدن این کریدورها، درآمد ارزی مناسبی برای کشورمان ایجاد خواهد کرد.

سالانه حدود یک میلیارد تن کالا از مسیر کانال سوئز عبور می‌کند که بیش از ۵۰ درصد کالای عبوری از این کانال به صورت کانتینری انجام می‌شود. با توجه به اینکه کالاهای کانتینری در مبادلات تجاری فعلی بندر کشور با هدف ترانزیت در کریدور شمال - جنوب نقش پر رنگی ندارد؛ لازم است ضمن افزایش سرمایه‌گذاری دولت در بخش زیرساخت‌های حمل‌ونقلی و با هدف جذب و انتقال بخشی از کالای عبوری کانال سوئز به مسیر ایران و کریدور شمال - جنوب، اقدامات لازم در خصوص تسریع در اتصال خطوط راه‌آهن از

قزوین به رشت و مجتمع بندر کاسپین انجام شود تا امکان انتقال کالاهای کانتینری از مسیر ایران و دریای خزر فراهم شود.

البته کشور روسیه، برنامه‌های توسعه و استفاده از ظرفیت کانال ولگا را نیز در دستور کار دارد که این کار می‌تواند به توسعه ظرفیت کریدور شمال - جنوب بیانجامد؛ به طوری که در صورت فراهم شدن زیرساخت‌های لازم، شرکت‌های بزرگ اپراتوری، حمل‌ونقلی و کشتیرانی دنیا ترغیب به استفاده از مسیر کریدور شمال - جنوب به لحاظ تکمیل مسیر دسترسی مناسب و امنیت مناسب آن خواهند شد.

این بررسی‌ها، نقش کلیدی حمایت دولت از ایجاد زیرساخت‌های اساسی نظیر ساخت مجتمع بندری کاسپین و ایجاد خط ریلی مشترک را در این کریدور پر رنگ‌تر می‌کند. ■

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه فعالیت‌های صنعتی به صورت خیلی گسترده فراهم است. به عنوان مثال؛ با تقسیم‌بندی‌های انجام شده در قشم، زمینه‌های مطلوبی برای توسعه فعالیت‌های نفتی، گازی، پالایشگاهی و پتروشیمی به وجود آمده است

در گفت‌وگو با عبدالرحیم کردی بیان شد

چابهار

کنشگر بین‌المللی و فرامنطقه‌ای ایران

محمد جعفری

کارشناسان اقتصادی بر این باورند که ایجاد مناطق آزاد تجاری-صنعتی موجب رونق اقتصادی خواهد شد. مهم‌ترین هدف ایجاد مناطق آزاد در کشورهای در حال توسعه، جذب سرمایه‌گذار خارجی و بهبود صادرات است، چراکه از طریق صادرات و جذب سرمایه‌گذار خارجی، بخشی از ارز مورد نیاز کشور تامین می‌شود و نقش مناطق آزاد تجاری-صنعتی نیز در این رهگذر است که اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. موفقیت در ایجاد مناطق آزاد، تضمین‌کننده موفقیت در سیاست توسعه صادرات و جذب سرمایه‌گذار خارجی است. برای آشنایی با مزیت‌های رقابتی منطقه آزاد چابهار و مشخصه بارز این منطقه در افزایش رشد اقتصادی کشور؛ با «عبدالرحیم کردی» مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار به گفت‌وگو نشستیم. وی با سابقه فعالیت در زمینه‌های گوناگون اقتصادی، از شهریور سال ۱۳۹۵ به این سمت منصوب شده است. لذا برای بررسی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و اهمیت ایجاد زیرساخت در این مناطق گفت‌وگویی را با وی انجام داده‌ایم که مشروح آن در ادامه از نظر شما خوانندگان گرامی می‌گذرد.

از آخرین اقدامات سازمان و وضعیت منطقه آزاد چابهار توضیحاتی ارائه فرمایید؟

منطقه آزاد چابهار با زیرساخت‌های موجود، فعالیت‌های خوبی را آغاز کرده و وارد فصل جدیدی از سرمایه‌گذاری در زمینه تولید شده است. ارزش تولیدات چابهار از سال ۹۲ تا ۹۶ بیش از ۲۰ برابر رشد داشته و فعالیت‌های صنعتی و مجموع قراردادهای منعقد شده طی این مدت از ۱۰ سال ماقبل آن بیشتر بوده است. از جمله ماموریت‌های مبتنی بر مزیت‌های رقابتی که در این مناطق تعریف شده، تمرکز بر حوزه پتروشیمی و فولاد است. در حوزه پتروشیمی، دو واحد صنعتی مستقر و واحد سوم در حال برنامه‌ریزی است که انتظار می‌رود در ابتدای سال ۹۹ یک واحد به بهره‌برداری برسد. در حوزه فولاد نیز، ۱۶ (یک و ۶ دهم) میلیون تن آهن اسفنجی در حال تولید بوده و کوره نصب شده نیز بیش از ۶۰ درصد پیشرفت داشته که در ابتدای سال ۹۹ و همزمان با رسیدن گاز از ایرانشهر به بهره‌برداری خواهد رسید. در سایر صنایع نیز، متناسب با تکمیل خوشه‌های صنعتی پتروشیمی و فولاد و حوزه‌هایی مانند شیلالت که آن هم جزو مزیت‌های رقابتی منطقه محسوب می‌شود به همراه صنایع دیگری که می‌توانند در توسعه اقتصادی منطقه نقش داشته باشند، پروژه‌هایی در حال انجام است. همچنین در حوزه زیرساخت‌ها با مطالعات و طرح‌هایی همچون طرح جامع، پروژه‌های خوبی را در حوزه گردشگری تعریف کرده‌ایم و انتظار می‌رود که حجم فضاهای اقامتی در سال‌های آینده چند برابر شود. باور ما این است که فرآیندهای اداری باید شفاف و به استانداردهای جهانی نزدیک شود. به عنوان مثال، فرآیند ثبت شرکت در چابهار ۴۸ ساعت زمان می‌برد، مجوزهای قانونی در کمترین زمان ممکن صادر می‌شود و در زمانی کوتاه یک کسب‌وکار می‌تواند شروع به فعالیت کند. ما معتقدیم که سرمایه‌گذار باید موضوعات خود را با اعتماد و اطمینان کامل در منطقه دنبال کند. در این زمینه در سطح ملی، دولت و هیات مدیره سازمان، سیاست شفاف‌سازی را در نظر گرفته‌اند. رشد قراردادهای سرمایه‌گذاری بیانگر این است که در این زمینه به توفیقات خوبی دست پیدا کرده‌ایم.

آیا شرایط برای سرمایه‌گذاری جدید در این منطقه فراهم است؟
با توجه به شرایطی که در گذشته وجود داشته و نبود زیرساخت‌های مناسب، منطقه آزاد چابهار توفیق چندانی در جذب سرمایه‌گذاری خارجی نداشته است؛

اما با تکمیل زیرساخت‌ها، جذب سرمایه‌گذاری خارجی به جریان خواهد افتاد. سرمایه‌گذاری سازمان بنادر و دریانوردی در حوزه بندر، ساخت راه‌آهن و احداث خط‌گازی از ایرانشهر به چابهار در تقویت جایگاه چابهار در مناسبات منطقه‌ای نقش اساسی داشته است. سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در حوزه‌های زیرساختی نیز، نقش بسیار بزرگی برای حضور صاحبان سرمایه در منطقه و جذب سرمایه‌گذاری داشته است. در بحث سرمایه‌گذاری داخلی نیز، بیش از ۴۰۰ قرارداد در دو سال گذشته منعقد کرده‌ایم که ارزشی بیش از ۵ هزار میلیارد تومان دارند. از این تعداد، ۱۶۷ پروژه بیش از ۳۰ درصد پیشرفت داشته‌اند. در سال ۱۳۹۲، کمتر از ۴۰ واحد نیمه فعال داشتیم، اما در حال حاضر بیش از ۱۳۰ واحد فعال با تمام ظرفیت در حال فعالیت هستند. با توجه به ظرفیت اشتغال‌زایی که صنایع مختلف در منطقه آزاد چابهار دارند، مطمئناً در سال‌های آینده، شاهد یک تحول بزرگ در زمینه سرمایه‌گذاری خواهیم بود.

منطقه آزاد چابهار در میان مناطق آزاد کشور چه جایگاهی دارد و وجه تمایز این منطقه با دیگر مناطق آزاد کشور چیست؟

خوشبختانه یکی از اقدامات بسیار خوبی که در دولت دوازدهم انجام شد، مدیریت صحیح و موضوع محور کردن این مناطق بود. مناطق آزاد هر کدام وظایفی دارند که بنا بر آن وظایف، مجالی برای مقایسه آن‌ها نیست. وظایف مناطق آزاد، متناسب با مزیت‌ها و پتانسیل‌های آن‌ها تعریف شده است. به عنوان مثال، هیچ‌گونه کاربری کشاورزی در محدوده منطقه آزاد چابهار تعریف نشده است، در حالی که مهم‌ترین دارایی ارس، کشاورزی و فعالیت‌های گلخانه‌ای است و محدوده اروند بر صنایع نفت تمرکز دارد؛ بنابراین، بهتر است که مناطق بر اساس ماموریت‌هایی که به آن‌ها داده می‌شود مورد ارزیابی و توجه قرار گیرند. ماموریت منطقه آزاد چابهار در حوزه صنایع بالادستی، صنایع ملی، فولاد، پتروشیمی و توسعه حمل‌ونقل و ترانزیت است. یکی از اقداماتی که باید انجام شود، برقراری پیوند بین چابهار و بازار کشور افغانستان است. به همین دلیل، تمرکز ما در این منطقه بر دو شاخه مواد غذایی و مواد معدنی در این کشور است. محصولات کشاورزی و خشکبار افغانستان از کیفیت خوبی برخوردار است و در حجم قابل قبولی تولید می‌شود؛ بنابراین در فرآوری، بسته‌بندی و آماده‌سازی مواد غذایی برنامه‌های خوبی می‌توانیم ارائه دهیم. این کشور در حوزه مواد معدنی، سنگ‌های قیمتی، ساختمانی و حتی معادن صنعتی، بسیار غنی است و ما در زمینه فرآوری، صادرات و ایجاد ارزش افزوده هم می‌توانیم با این کشور همکاری داشته باشیم. کشور پاکستان نیز، در زمینه کشاورزی از منابع خوبی برخوردار است، اما در بحث فرآوری ضعیف عمل می‌کند. چابهار در حال حاضر به قطب فرآوری برنج تبدیل شده است. کشت برنج در منطقه انجام نمی‌شود، بلکه از پاکستان وارد شده، در منطقه چابهار فرآوری می‌شود و ضمن استفاده در بازار داخل کشور، صادر هم می‌شود. این اقدام برای کشور صرفه‌جویی ارزی دارد. البته ناگفته نماند که در بخش شیلات نیز پتانسیل خوبی داریم. ناگفته نماند که در خصوص صنایع مختلف دیگر هم، بسته‌های سرمایه‌گذاری را آماده کرده‌ایم. موقعیت استراتژیک و ژئوپلیتیکی منطقه آزاد چابهار موجب شده این منطقه آزاد مانند یک کششگر بین‌المللی در منطقه و حتی فرامنطقه از شرقی‌ترین کشورهای آسیا تا کشورهای آسیای میانه و اروپا عمل کند. مقام معظم رهبری نیز توجه ویژه‌ای به توسعه سواحل مکران نشان داده‌اند، ضمن این که توافق نامه میان ایران، هند و افغانستان نقطه عطفی در جلب توجهات بین‌المللی به منطقه آزاد چابهار محسوب می‌شود. آقای روحانی نیز تاکید ویژه‌ای بر توسعه چابهار دارند که بر این اساس، همه پروژه‌های چابهار با سرعت خوبی در حال پیشرفت است. منطقه چابهار با اثری که در منطقه و مناسبات اقتصادی بین کشورهای همسایه می‌گذارد، ویژگی خاصی در عرصه بین‌المللی پیدا کرده است. با توجه به شرایط بین‌المللی موجود و اهمیتی که چابهار در اقتصاد افغانستان دارد و ماموریتی که برای توسعه اقتصادی این کشور به هند داده شده، اجرای برنامه‌های بلندمدت هند در این خصوص، تنها با توسعه منطقه آزاد چابهار محقق می‌شود. تاکنون نبود زیرساخت‌های لازم از جمله دلایل کم‌توجهی به این منطقه بوده است. بندر شهید بهشتی، سالانه ۸۵ (هشت و نیم) میلیون تن تخلیه و بارگیری را انجام می‌دهد و تا ۸۰ میلیون تن ظرفیت برای آن برنامه‌ریزی شده است. این مزیت‌ها منطقه چابهار را برجسته‌تر و تمایل سرمایه‌گذاران را برای حضور در آن بیشتر کرده است. یکی

مناطق آزاد به عنوان یکی از مهم‌ترین محرک‌های اقتصادی می‌توانند نقش بارزی در توسعه منطقه و کشور داشته باشند. در کنار مزیت‌های اقتصادی و حرکت در راستای رشد تولید ناخالص ملی، مناطق آزاد تاثیر به‌سزایی در توسعه اقتصاد محلی نیز دارند

دیگر موضوعات مهم درباره چابهار، قرار گرفتن در سواحل اقیانوس هند است که این منطقه را به عنوان تنها بندر اقیانوسی کشور واجد شرایط و مزیت‌های ویژه‌ای کرده است. قرار گرفتن بندر دیگر کشور که به اقیانوس راه دارند در خلیج فارس، گاهی با ایجاد بحران‌های منطقه‌ای کشورهای حوزه خلیج فارس، برای تردد کشتی‌ها و مبادلات تجاری بندر مشکلاتی ایجاد می‌کند که خوشبختانه بندر چابهار از این چالش‌ها به دور است.

حجم صادرات و واردات کالا و خدمات این منطقه چه میزان است و عمده این مبادلات با کدام کشورها انجام می‌شود؟

هر کدام از مناطق آزاد، سهمیه‌ای در واردات کالا دارند و عوارض دریافت شده از همین واردات است که بودجه آن‌ها را تشکیل می‌دهد. ما نمی‌توانیم هر حجمی که می‌خواهیم واردات داشته باشیم، سهم چابهار از کالاهای تجاری که وارد کشور می‌شود ۵۰۰ میلیون دلار است و این میزان به‌طور ثابت در بودجه پیش‌بینی شده است. بخش دیگر هم مربوط به کالاهای مصرفی در منطقه یا کالای همراه مسافر است که این میزان در سال گذشته حدود ۱۳۰ میلیون دلار بوده است. امسال هم سهمیه به همان میزان سال گذشته در نظر گرفته شده، اما به دلیل نوسانات ارزی، به عدد مورد نظر نرسیده است. حجم واردات پایین است و صادرات هم نیازمند تولید کالا در منطقه است، ضمن این که به زیرساخت صادراتی مناسب نیز نیاز دارد. بر اساس هدف‌گذاری صادراتی که در اقتصاد مقاومتی تعریف شده، محصولات صادراتی و صادرات مجدد باید با ۳۰ درصد رشد همراه باشد که در سال گذشته و امسال، با وجود بحران ارزی، این هدف‌گذاری محقق شد. صادرات این منطقه به کشورهای افغانستان، پاکستان، عمان، عراق، هند و برخی دیگر از کشورهای حاشیه خلیج فارس انجام می‌شود. واردات محصولات مورد نیاز هم در صورت ضرورت انجام می‌گیرد و بیشتر از کشورهای شرق آسیا است. در واقع، بندر چابهار مسیری است که امکان ارتباط میان کشورهای آسیای میانه و شرق آسیا را به بهترین نحو فراهم می‌کند، لذا عمده مناسبات تجاری ما هم با این کشورها است.

نوسانات نرخ ارز چه تاثیری بر فعالیت‌های مناطق آزاد گذاشته است؟

در سال ۹۷ واحدهای تولیدی ما با وجود مشکلات ارزی نتوانستند مواد اولیه خود را تامین کنند و حجم تولید کاهش یافت، اما امیدواریم که با ثبات قیمت‌ها، میزان تولید به شرایط پیشین بازگردد. طبیعی است که نوسانات نرخ ارز بر مناطقی که برای تبادل اقتصادی با کشورهای دنیا ارتباط دارند، بیشتر تاثیر گذار باشد. چابهار هم تحت تاثیر نوسانات ارزی و سیاست‌های داخلی که به منظور تنظیم بازار اتخاذ شد، قرار گرفت. کاهش حجم کالای همراه مسافر از ۱۳۰ میلیون دلار در سال گذشته به ۲۶ میلیون دلار در سال جاری گواه این مدعا است.

موضوع قاچاق در مناطق آزاد از جمله بحث‌هایی است که همواره عملکرد این مناطق را زیر سوال می‌برد. ارزیابی شما از این موضوع چیست؟

قاچاق اتهام ناروایی بود که برخی برای آدرس غلط دادن و زیر سوال بردن مناطق آزاد از آن استفاده کردند. منتقدان دولت دوازدهم نیز از آن برای کمرنگ جلوه دادن خدمات دولت بهره بردند. قاچاق تعریف مشخصی دارد. واقعیت این است که واردات هیچ کالایی در محدوده منطقه آزاد قاچاق نیست، مگر اینکه

ممنوعیت شرعی داشته یا ساخت اسرائیل باشد؛ بنابراین، موضوع قاچاق در منطقه آزاد، یک موضوع کاملاً بی‌ربط و نادرست است. منطقه آزاد، سراسر مرکز کشی شده و گیت‌های ورودی و خروجی دارد. این گیت‌ها در کنترل سازمان مناطق آزاد نیستند. ۵۰۰ میلیون دلار کالایی که از طریق منطقه آزاد چابهار وارد کشور می‌شود، با همان کانتینر پلمپ شده از دالان منطقه آزاد عبور می‌کند و وارد سرزمین اصلی می‌شود، بنابراین قاچاق در این منطقه نمی‌تواند معنایی داشته باشد، ضمن این که مسئولیت کنترل و نظارت کالا با گمرک جمهوری اسلامی ایران است. مساله دیگر، حجم و میزان کالایی است که وارد منطقه شده و در سازمان بنادر و گمرک ثبت می‌شود. این موضوع قابل کتمان نیست و نشان می‌دهد که درگاه مناطق آزاد، مبادی ورود قاچاق نیستند. ناگفته نماند که در شرایط کنونی، کالا از داخل کشور وارد منطقه آزاد چابهار می‌شود.

وضعیت گردشگری این منطقه چگونه است و سالانه چه تعداد گردشگر از منطقه آزاد چابهار بازدید می‌کنند؟

بار عمده گردشگری استان سیستان و بلوچستان بر دوش منطقه آزاد است. سال گذشته حدود ۸ هزار گردشگر به این منطقه وارد شدند و پروازهای ورودی به منطقه که به عنوان یک شاخص توسعه گردشگری محسوب می‌شود، حدود ۴۰ درصد رشد داشته است. البته باید به این موضوع نیز توجه کرد که کنترل آمار گردشگران منطقه دشوار است، چرا که این منطقه به سرزمین اصلی متصل است و بسیاری از گردشگران از راه‌های زمینی وارد آن می‌شوند، بنابراین آمار واقعی بیش از چیزی است که بر اساس آمار پروازها گزارش می‌شود. امسال با توجه به شرایط اقتصادی داخلی و وضعیت خاصی که در عرصه بین‌المللی وجود دارد، بسیاری از سفرهای خارجی به سفرهای داخلی تبدیل شده و انتظار می‌رود که آمار گردشگران در نوروز ۹۸ افزایش یابد.

تسهیلات ۲۰ میلیون تومانی که برای بازدید از مناطق آزاد تعیین شده، به چه شکل ارائه می‌شود؟

یکی از کارهای قابل توجهی که سال گذشته در دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد انجام شد، مذاکره با مجموعه‌ای از بانک‌ها برای ارائه تسهیلات در قالب یک کارت سفر بود. این کارت در واقع همین تسهیلات ۲۰ میلیون تومانی است که افراد می‌توانند پس از ثبت‌نام، آن را در اختیار داشته باشند، ولی این پول را باید در مناطق آزاد در قالب اقامت، خرید از بازار و... هزینه کنند. این کار فرصتی را فراهم می‌کند تا صنعت گردشگری در داخل کشور رونق بیشتری داشته و از امکانات داخل کشور به خوبی استفاده شود. اختصاص این کارت‌ها با هدف خاصی انجام شده، ضمن این که امکان استفاده از آن به صورت عمومی نیز برای همه فراهم خواهد شد و همه مسافران چابهار از نوروز ۹۸ می‌توانند از این کارت‌ها استفاده کنند.

منطقه آزاد چابهار تاکنون چه نقشی در توسعه اقتصادی استان و کشور داشته است؟

برای درک این موضوع کافی است تا چابهار را با شهرهای ساحلی اطراف آن مقایسه کنید؛ در این صورت متوجه خواهید شد که نسبت به سال‌های گذشته، در این منطقه تولید بیشتری انجام شده که دلیل آن هم وجود منطقه آزاد چابهار است. مناطق آزاد به عنوان یکی از مهم‌ترین محرک‌های اقتصادی می‌توانند نقش بارزی در توسعه منطقه و کشور داشته باشند. در کنار مزیت‌های اقتصادی و حرکت در راستای رشد تولید ناخالص ملی، مناطق آزاد تأثیر به‌سزایی در توسعه اقتصاد محلی نیز دارند؛ به طوری که توانسته‌ایم در حوزه خدمت‌رسانی، بهداشت و موضوعات فرهنگی، اجتماعی و... مردم را از منافع توسعه بهره‌مند کرده و مثلاً در حوزه آموزش، مجموعه‌ای از دانشگاه‌ها، مدارس و... را تجهیز کنیم. انتقاداتی که به عملکرد مناطق آزاد می‌شود، با در نظر گرفتن میزان خدمات ارائه شده در این مناطق و نقش مناطق آزاد در شکوفایی اقتصاد کشور، به‌نظر می‌رسد که بیشتر جنبه سیاه‌نمایی دارند. برای توسعه این مناطق، حتماً باید زمینه

حضور بانک‌ها بیشتر فراهم شده و علاوه بر تسهیل جریان سرمایه‌گذاری، زیرساخت‌های مناسبی نیز برای بهبود روابط و جذب سرمایه‌گذاری خارجی فراهم شود. مطمئناً با چنین اقداماتی، قطار توسعه مناطق آزاد به ریل اصلی خود باز می‌گردد. نباید هر بخشنامه و قانونی که در سرزمین اصلی قابل اجرا است، به مناطق آزاد نیز تسری پیدا کند. اگر به‌نظر می‌رسد که از اهداف اصلی ایجاد مناطق آزاد که همان تولید و صادرات کالا و تکنولوژی بوده، فاصله داریم، به این دلیل است که تاکنون زیرساخت‌های لازم فراهم نبوده است. باید توجه داشت که فراهم‌آوری زیرساخت‌های مورد نیاز مناطق آزاد از محل عوارض واردات، پروسه‌ای زمان‌بر و طولانی است، هرچند که اکنون این مناطق به رشد و بلوغ کافی دست یافته‌اند.

جوان‌گرایی در سیاست‌های شما چه جایگاهی دارد؟

به اعتقاد بنده، باید به جوانان اعتماد کرد و به آن‌ها فرصت داد تا بتوانند کسب تجربه کنند. مدیران با تجربه امروزی که اکنون در سمت‌های گوناگون مشغول فعالیت هستند، روزگاری جوان بوده و با کسب تجربه، توانسته‌اند به موفقیت‌های مهمی دست یابند. جامعه نیازمند مدیران جوان است. لازم است که در عین استفاده از تجربه مدیران با سابقه، از ریسک‌پذیری جوانان نیز استفاده کنیم. همواره سعی ما بر این بوده که با توجه به ظرفیت‌هایی که در این منطقه وجود دارد، مدیرانی را درون سیستم پرورش دهیم و به جوانان اعتماد کنیم. جوان‌گرایی در دولت آقای روحانی رویکردی مناسب بوده است. تجربه‌های ارزشمند و قابل قبول کسب شده از سوی مدیران جوان نشان‌دهنده این است که باید به جوانان اعتماد کرد.

به نظر شما چرا کمتر به موضوع جوان‌گرایی در پست‌های مدیریتی توجه می‌شود؟

این موضوع، اشکالی است که در گذشته وجود داشته و در دولت آقای روحانی تصحیح شده است. در گذشته کمتر به سن مدیران توجه می‌شد و این موضوع، یک شکاف بین نسلی را در مدیریت کشور به وجود آورده است. مدیرانی که امروز در سطوح بالا فعالیت دارند، از مدیران اوایل انقلاب اسلامی هستند که میانگین سنی آن‌ها در آن سال‌ها کمتر از ۳۰ سال بوده است. متأسفانه در گذشته، بسیاری از مدیران به این موضوع توجه نداشته‌اند که لازم است نسل بعدی مدیران را هم پرورش دهند.

فعالیت اتباع هندی در چابهار به چه ترتیبی است؟

حضور هندی‌ها صرفاً برای بهره‌برداری از فاز یک بندر شهید بهشتی است. این بندر برای جذب بار نیاز به یک اپراتور بین‌المللی داشت و هندی‌ها تمایل داشتند که بعضی از برنامه‌های اقتصادی افغانستان را دنبال کنند. مطمئناً دلیل حضور آن‌ها در بندر شهید بهشتی به عنوان یک شرکت بهره‌بردار این بود که بار بیشتری را برای چابهار جذب کنند. در واقع حضور آن‌ها مدل بسیار خوبی برای بازاریابی است.

چه برنامه‌هایی در سال آینده برای توسعه منطقه آزاد چابهار دارید؟

فراهم کردن زیرساخت‌های عمرانی و آماده سازی اراضی صنعتی از جمله برنامه‌های توسعه‌ای است که آغاز شده‌اند. سرعت بیشتر در انجام فعالیت‌های اقتصادی نیز در دستور کار قرار دارد. هدف ما این است که فرآیندهای مربوط به جذب سرمایه‌گذاری و اجرای برنامه‌های مربوط به آن در منطقه در زمان کوتاه‌تری انجام شود. در حوزه گردشگری و اقامت، با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ساخت ۹ هتل در منطقه را آغاز کرده‌ایم. همچنین در راستای سهولت در رفت و آمد و حل مشکلات مربوط به نبود فرودگاه که همواره مورد اعتراض سرمایه‌گذاران و کسانی بود که به این منطقه وارد می‌شدند، مجوز تاسیس فرودگاه بین‌المللی چابهار اخذ و به منطقه نیز ابلاغ شده است. ■

موقعیت استراتژیک و ژئوپلیتیکی منطقه آزاد چابهار موجب شده این منطقه مانند یک کنشگر بین‌المللی در منطقه و حتی فرامنطقه از شرقی‌ترین کشورهای آسیای میانه و اروپا عمل کند

حمید رضا مومنی تاکید کرد

تولید فولاد محور سرمایه‌گذاری در قشم

محمد آشتیانی

سالانه ۵۰ هزار کشتی از محدوده این منطقه تردد می‌کنند و یکی از مزیت‌های ویژه قشم در حوزه دریا، آمادگی برای بانکرینگ و تامین سوخت این کشتی‌ها است که هم اکنون با ۵۲ هزار تن ظرفیت فعال در حال بهره‌برداری است

مناطق آزاد با هدف تسهیل مبادلات تجاری، بهبود صادرات و تسریع در انجام امور زیربنایی، عمران و آبادانی کشور ایجاد شده‌اند. شکل‌گیری مناطق آزاد تجاری در ایران، به پیشنهاد ثنوری‌پردازان اقتصاد صورت گرفت تا گریزگاهی برای اقتصاد بسته دولتی باشد. از دیگر اهداف مورد توجه در ایجاد این مناطق باید به رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه‌گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال مولد، تنظیم بازار کار و کالا و حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه‌ای اشاره کرد. در همین راستا، بنادر ایرانی در خلیج فارس و به ویژه جزیره قشم که در مجرای ورودی به خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد، مورد توجه فراوان قرار گرفت. قشم به عنوان بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس، از دیرباز به عنوان مرکز تجاری مابین آسیای غربی، شبه جزیره عربستان و سواحل شرقی آفریقا مورد توجه بوده است. مرز آبراهی تمام کشورهای حاشیه (عراق، کویت، عربستان سعودی، بحرین، قطر، امارات متحده عربی و عمان) تقریباً از سواحل جنوبی جزیره قشم عبور می‌کند و تمام ترافیک هوایی شرق و غرب نیز از آسمان آن می‌گذرد. به علت وجود منابع فراوان نفت و گاز؛ واحدهای پتروشیمی، پالایشگاهی و تاسیسات فراساحلی مرتبط از قبیل سوخت‌گیری نیز در این جزیره فعال هستند که بر این اساس، قشم بر بلندای کانالی ایستاده است که حجم وسیعی از نفت و گاز جهان در ۱۰۰ سال آینده از آن منتقل خواهد شد. این موقعیت خاص، قشم را از سایر جزیره‌های خلیج فارس جدا می‌کند. قرار گرفتن جزیره قشم در تنگه استراتژیک هرمز، سبب‌ساز تاریخ پرفراز و نشیبی برای آن جزیره از دوره عیلامیان تا عصر حاضر شده است و آزادسازی آن از استیلای بیگانگان توسط امام‌قلی‌خان (سردار ظفرمند عصر صفویه) از نقطه‌های درخشان تاریخ این جزیره است. انتخاب قشم به عنوان منطقه آزاد صنعتی-تجاری در سال ۱۳۶۹ توسط دولت را نیز باید عصر نوزایش جزیره محسوب کرد. برای بررسی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد قشم با حمیدرضا مومنی، مدیرعامل این منطقه آزاد به گفت‌وگو نشستیم. آنچه در ادامه می‌خوانید مشروح این مصاحبه است.

روند توسعه کشورمان را پیش و پس از انقلاب اسلامی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

انقلاب اسلامی در برهه‌ای از زمان اتفاق افتاد که متأسفانه کشورمان در همه امور به کشورهای خارجی وابسته بود و اصولاً استفاده از تفکر جوانان خلاق، هیچ جایگاهی نزد مسئولان نظام شاهنشاهی نداشت. تمام صنایع به ویژه صنایع نظامی ما مونتاز کاری بود و با خراب شدن هر دستگاه، دستگاه جدید دیگری جایگزین یا تعمیرات آن به دور از چشم جوانان کشورمان توسط نیروهای خارجی انجام می‌شد. امام خمینی (ره) با اندیشه شگرف و نگاه دوراندیشی که داشت، از پیروزی انقلاب اسلامی، تحریم‌های وسیع و جنگ تحمیلی هشت ساله به عنوان فرصتی برای ساختار جدید کشورمان استفاده کرد و جمله تاریخی «ما می‌توانیم» را به عنوان کلید موفقیت ایران به چرخش در آورد. علی‌رغم خسارات زیادی که با شهادت بهترین جوانان این مرز و بوم در جنگ ۸ ساله به ایران اسلامی وارد شد، بسیار خرسندیم امروز به واسطه تلاش فرزندان ایران زمین و ادامه‌دهندگان راه شهدا توانسته‌ایم در حوزه‌های مهمی همچون هوا-فضا، صنایع نظامی، علوم مهم پزشکی، نانو تکنولوژی، علوم صنعتی، فیزیک، شیمی، فناوری‌های نوین و ... در زمره کشورهای مهم جهان قرار بگیریم. انتقال دستاوردهای انقلاب به نسل جوان و آینده‌ساز کشور، وظیفه خطیری می‌باشد که در چهل سالگی انقلاب بر دوش همه ما است و باید آن را به بهترین نحو ممکن به آنان منتقل کنیم.

همزمان با ایران، شاهد پیشرفت‌هایی در کشورهای همسایه به ویژه حاشیه خلیج فارس هستیم، دیدگاه شما نسبت به این موضوع چیست؟

وضعیت کنونی این کشورها دقیقاً همانند اتفاقاتی است که در رژیم پهلوی در ایران افتاده بود. وابستگی محض به بیگانگان موجب پیشرفت این کشورها شده است. به این ترتیب هر زمان که سران کشورهای خارجی اراده کنند، آنچه در این سال‌ها در کشورهای یاد شده رشته شده، پنبه خواهد شد. اما در ایران تفاوت از زمین تا آسمان است؛ به طوری که به واسطه استقلال در صنعت و علوم مختلف، هیچ اراده خارجی توان ضربه زدن به این انقلاب مردمی را ندارد. امیدوارم نسل‌های جدید با جرأت و جسارت بیشتر راه هموار شده موفقیت کشور را ادامه دهند.

چه فرصت‌ها و مزیت‌های ویژه سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد قشم وجود دارد؟

قشم یکی از هفت منطقه آزاد کشور با ۲۵ سال سابقه فعالیت در حوزه‌های نفت، گاز و پتروشیمی، گردشگری و فعالیت‌های دریایی بوده و با داشتن مزیت‌های فراوان در جذب سرمایه‌گذار؛ به عنوان بهشت ایران معروف است. اقتصاد جزیره قشم از سه بخش عمده تجارت، صیادی و کشاورزی تامین می‌شده که عمر فعالیت‌های بازرگانی در آن به ۷۰۰ سال پیش بازمی‌گردد و همچنان ۸۰ درصد از منابع مالی مردم جزیره از این راه تامین می‌شود. فراوانی نفت و گاز، آب دریا، سواحل، نور خورشید، شیلات و نیز قوانین و مقررات ویژه مناطق آزاد مثل معافیت مالیاتی و معافیت ورود مواد اولیه تولید از مزیت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد قشم است. از دیگر فرصت‌ها در این منطقه باید به ظرفیت‌های کم نظیر حوزه گردشگری، توانمندی جوامع محلی در خلق هنر صنایع دستی، دسترسی آسان به آب‌های بین‌المللی، تردد بیش از ۱۵ هزار شناور بزرگ از مسیر آب‌های جزیره قشم، ثبت قشم به عنوان تنها ژئوپارک جهانی در منطقه و ... اشاره کرد. همچنین معافیت

۲۰ ساله سرمایه‌گذاران، ورود اتباع خارجی بدون نیاز به ویزا و حذف عوارض گمرکی، از جمله امتیازات در نظر گرفته شده برای فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در منطقه آزاد قشم است.

منطقه آزاد قشم چه وجه تمایزی با دیگر مناطق آزاد کشور دارد؟

جغرافیای طبیعی - سیاسی قشم، پتانسیل این جزیره به عنوان بزرگ‌ترین جزیره غیرمستقل جهان و قرار گرفتن آن در مجاورت کشورهای حاشیه خلیج فارس، می‌تواند این منطقه را به بارانداز کالاهای کشورهای اروپایی برای صادرات به کشورهای «CIS» (کشورهای مشترک المنافع) تبدیل کند. اکنون ۱۷ میدان هیدروکربنی در داخل و اطراف جزیره وجود دارد و دو میدان با ظرفیت تولید ۱۸ هزار بشکه نفت داریم که تولیدات آن‌ها به سرزمین اصلی و بندرعباس صادر می‌شود.

قشم با سه پالایشگاه که یکی از آن‌ها دارای ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی بوده، قابلیت استخراج ۷۰ هزار بشکه نفت سنگین و میعانات گازی را دارد. همچنین، سالانه ۵۰ هزار کشتی از محدوده این منطقه تردد می‌کنند و یکی از مزیت‌های ویژه قشم در حوزه دریا، آمادگی برای بانکرینگ و تامین سوخت این کشتی‌ها است که هم اکنون با ۵۲ هزار تن ظرفیت فعال در حال بهره‌برداری است. جانمایی شهرک دریایی با هدف تعمیرات، نگهداری و تامین سوخت کشتی‌ها و توسعه حوزه بانکرینگ با ۱۰۰ میلیون بشکه ذخیره‌سازی در دستور کار سازمان منطقه آزاد قشم است. قشم همچنین یکی از مراکز تولید جکت و سکوی نفتی کشور است به طوری که اخیراً آخرین سکوی نفتی با سرمایه ۵۰ میلیون دلاری به فعالان این صنعت در دریا تحویل شده است.

برقراری ارتباط زمینی و ریلی با ساخت پل خلیج فارس نیز به عنوان یکی دیگر از وجوه تمایز این منطقه با دیگر مناطق آزاد کشور اهمیت دارد. ساخت این پل که یک پروژه ملی است، امکان سرمایه‌گذاری برای تولید فولاد با استفاده از فراوانی آب دریا و ایجاد اشتغال و تقویت بنیه اقتصادی و انتقال مواد اولیه تولید فولاد از طریق خط آهن پروژه طرح جامع ارتباطی خلیج فارس با محوریت پل را فراهم می‌کند.

از دیگر عوامل موجود برای تمایز قشم با دیگر مناطق آزاد باید به فراوانی نفت و گاز و موقعیت مناسب فعالیت‌های شیلاتی اشاره کرد. امروزه فعالیت‌های شیلاتی، قشم را به قطب مهم تولید و پرورش ماهی در قفس و میگو تبدیل کرده است. با توجه به سهم ۸۶ هزار تنی جزیره

قشم در تامین ماهی در قفس کشور، طبق برنامه ششم جمهوری اسلامی از ۲۰۰ هزار تن ماهی در دستور کار، آمادگی تامین ۸۰ هزار تن آن را تا پایان این برنامه خواهیم داشت.

پرورش میگو نیز مزیت دیگر این جزیره در صنعت شیلاتی کشور است. قشم با دو هزار و ۴۰۰ هکتار زمین زیر کشت در این بخش و میانگین تولید هفت تن میگو در هکتار در برابر میانگین سه تن در هکتار در سطح کشور، مقام نخست تولید میگو را از آن خود کرده است.

شما از ابتدای پذیرش این مسئولیت نگاه ویژه‌ای به ظرفیت‌های گردشگری قشم داشته‌اید، بفرمایید این جزیره چه جاذبه‌های مهم گردشگری دارد؟

۳در حوزه ورزش‌های هوایی نیز باید گفت که امروز، ساحل ناز در جزیره قشم به عنوان تنها نقطه مرتفع پرش در ایران ثبت جهانی شده است. در حال حاضر ورزشکاران از ارتفاع ۱۶ هزار پایی تجربه سقوط آزاد از هوایماید در حال پرواز را خواهند داشت. احداث و سرویس‌دهی بیش از ۸۰ خانه بوم گردی روستایی بر اساس استانداردهای بین‌المللی در کنار خدمات‌دهی بیش از هشت‌هزار تخت هتل‌ی در جزیره قشم، تنها بخشی از پتانسیل‌های گردشگری این جزیره است.

مهم‌ترین ظرفیت جزیره در جذب گردشگر، همکاری و حمایت جامعه محلی خونگرم و مهمان‌پذیر آن است. در بخش حمل‌ونقل هوایی نیز با امارات دارای لاین پروازی هستیم و به زودی خطوط هوایی با کشورهای عمان و قطر نیز راه‌اندازی خواهد شد. از سوی دیگر، یکی از مزیت‌های ویژه قشم، تغییر در گردش آب دریایی است که دو بار در شبانه‌روز اتفاق افتاده و این منطقه را به یکی از بهترین گلوگاه‌های تولید برق از آب تبدیل کرده است که می‌تواند به تولید انرژی کمک کند.

سازمان منطقه آزاد قشم علاقه‌مند است در حوزه تولید مایحتاج کشور نقش سازنده‌ای داشته باشد و آماده ایجاد زمینه‌های پرورش دام و زنجیره ارزش این صنعت برای ورود به عرصه صادرات داخلی و خارجی است.

سیاست‌های سازمان منطقه آزاد قشم برای جذب سرمایه‌گذاران و ماندگاری شرکت‌هایی که اکنون در این جزیره فعالیت می‌کنند، چیست؟

سیاست سازمان منطقه آزاد قشم برای جذب سرمایه‌گذار حول محور قانون و مقررات تعیین شده از سوی قانون‌گذار انجام می‌گیرد. در همین راستا برای تسهیل ارائه خدمات، فرآیند پذیرش فعالان اقتصادی را با استفاده از فناوری‌های روز به حداقل زمان ممکن رسانده‌ایم.

تحریم‌های گسترده به طور حتم اثرات منفی بر روند فعالیت‌های اقتصادی هر کشور می‌گذارد، اما آنچه باعث پیشرفت ایران در دوران چهل ساله پس از انقلاب اسلامی در زمینه‌های مختلف علمی و صنعتی شده، بی‌گمان تحریم‌های ظالمانه‌ای بود که عزم جوانان ایران را برای گذر از آن‌ها جزم کرد

چه زمینه‌های جدیدی برای سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد قشم وجود دارد؟

برای اجرای پروژه طرح جامع ارتباطی خلیج فارس با محوریت پل، با یک شرکت خارجی به توافقات خوبی رسیده‌ایم. با عملیاتی شدن این طرح و اتمام آن طی مدت سه سال پس از عقد قرارداد و همچنین با وجود قرار گرفتن قشم در دل آب‌های نیلگون خلیج فارس و نیاز صنعت فولاد به آب زیاد، می‌توانیم تولید فولاد در این جزیره را به عنوان یکی از مهم‌ترین زمینه‌های سرمایه‌گذاری نام ببریم. پرورش و تولید میگو، تکثیر بچه ماهی، صنایع حوزه نفت، گاز و انرژی، صنعت گردشگری، تولید برق پاک، مگاپورت‌های حمل‌ونقل تجارت بین‌المللی، توسعه صنعت بانکرینگ سوخت، توسعه کشاورزی بیودیزل و شناورسازی از جمله طرح‌هایی هستند که برای سرمایه‌گذاری سال آینده بر روی آن‌ها برنامه‌ریزی شده است. در برنامه‌های آتی این سازمان به ذخیره‌سازی ۳۰ میلیون بشکه نفت خام و فرآورده‌های آن با مشارکت شرکت‌های خارجی به همراه ذخیره‌سازی ۲۰ میلیون بشکه نفت خام و فرآورده‌های آن با مشارکت شرکت ماشین‌سازی اراک نیز توجه ویژه شده است.

و سخن آخر...

بعد از ایام‌الله دهه مبارک فجر، همه توان سازمان منطقه آزاد قشم معطوف به پذیرایی از انبوه مسافرانی شده می‌شود که در روزهای پایانی سال و تا پایان تعطیلات نوروز به این جزیره سفر می‌کنند. با وجود اینکه اطمینان داریم نوروز ۹۸ یکی از شلوغ‌ترین نوروزهای این منطقه خواهد بود، اما نوروزی متفاوت از سال‌های قبل را به همه مسافران و گردشگران نوید می‌دهیم.

از همه مردم جزیره و کسبه و فعالان اقتصادی نیز درخواست می‌کنم که از حالا خود را برای پذیرایی از میهمانان نوروزی با ارائه خدمات شایسته و تکریم هموطنانمان آماده کنند. اجرای برنامه‌های هنری و ورزشی، از جمله در حوزه‌های دریایی، هوایی و زمینی نیز، مزیتی برای افزایش شمار تعداد گردشگران جزیره قشم در جنوب ایران خواهد بود. ■

خوشبختانه طی چهار سال گذشته با اجرای برنامه‌های حمایت از شرکت‌های تولیدکننده، محصولات صادراتی در شهرک‌های صنعتی تولا و فجر با کاهش هزینه‌های گمرکی و تسریع در روند خدمات در اسکله‌ها، چرخه فعالیت در این دو شهرک صنعتی را فعال کرده‌ایم؛ سپس با جذب سرمایه‌گذاران جدید در بخش‌های مختلف صنعتی، شمار این واحدها را به ۱۹۶ واحد فعال با جمعیتی نزدیک به پنج هزار نیروی کار افزایش داده‌ایم. در تعدادی از فعالیت‌های صنعتی قشم می‌توان حضور شرکت‌های خارجی را نیز مشاهده کرد. به طور مثال در حوزه شیلات، یک شرکت فرانسوی با یک شرکت ایرانی به صورت سهم (۴۹ درصد فرانسه و ۵۱ درصد ایرانی) فعالیت خوبی را در حوزه تکثیر بچه ماهی آغاز کرده‌اند. همچنین در تولید برق با انرژی خورشیدی، یک شرکت ایتالیایی در ۱۹۳ روز از زمان کلنگ زنی تا افتتاح، موفق به تولید ۱۰ مگاوات برق پاک در این جزیره شده است.

آیا تحریم‌ها و نوسانات نرخ ارز بر فعالیت‌های شما تاثیرگذار بوده است؟

تحریم ایران موضوع جدیدی نیست و آمریکا از سال‌های نخست پیروزی انقلاب اسلامی و حتی در دوران دفاع مقدس نیز به شکل‌های متفاوت ما را تحریم کرده بود. امروز هم شاهد ادامه این روند با گستردگی بیشتر هستیم. تحریم‌های گسترده به طور حتم اثرات منفی بر روند فعالیت‌های اقتصادی هر کشور می‌گذارد، اما آنچه باعث پیشرفت ایران در دوران چهل ساله پس از انقلاب اسلامی در زمینه‌های مختلف علمی و صنعتی شده، بی‌گمان تحریم‌های ظالمانه‌ای بود که عزم جوانان ایران را برای گذر از آن‌ها جزم کرد. با ندای لیبیک به شعار «اقتصاد مقاومتی» و منویات رهبر معظم انقلاب در این زمینه؛ در شرایط کنونی هم بی‌شک می‌توانیم با تولید محصولات خوب صنعتی، از این گلوگاه و چالش گذر کنیم.

اقتصاد جزیره قشم از سه بخش عمده تجارت، صیادی و کشاورزی تامین می‌شده که عمر فعالیت‌های بازرگانی در آن به ۷۰۰ سال پیش بازمی‌گردد و همچنان ۸۰ درصد از منابع مالی مردم جزیره از این راه تامین می‌شود

از تولیدات صادرات محور حمایت می کنیم

سعید فخرواعظی

دستگاه‌های ملی به جای آنکه نگاه کلان و ملی به مسایل داشته باشند، بخش‌های استانی و منطقه‌ای خود را با اصول سنتی اداره می‌کنند و همین مسایل باعث شده تا در ساختارهای اداری بیشتر به دنبال حفظ وضع موجود باشند

زمانی با اشاره به رونق گردشگری سلامت در این منطقه گفت: زیرساخت‌های درمانی شهرهای آبادان و خرمشهر برای گردشگران سلامت مناسب بوده و هزینه‌های درمانی در مقایسه با کشورهای همجوار اقتصادی‌تر است و همین مساله باعث رشد این حوزه در منطقه شده است. وی با بیان اینکه منطقه آزاد اروند دارای ۲ شهرک صنعتی فعال، ۲ اتاق اصناف و ۲ اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی است، تاکید کرد: سعی ما نیز تاکنون بر این بوده که در حوزه اقتصادی، از تولیدات صادرات‌گرا حمایت کنیم.

زمانی در خصوص ظرفیت‌های جذب سرمایه‌گذار داخلی در این منطقه گفت: میزان جذب سرمایه‌گذاری داخلی منطقه اروند تا پایان دی‌ماه امسال ۱۱ هزار و ۳ میلیارد ریال بوده که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۹۶ رشد ۴۴ درصدی را نشان می‌دهد. این سرمایه‌گذاری داخلی در بخش‌های صنعتی، تجارت، خدمات و گردشگری انجام گرفته و با وجود همه محدودیت‌های موجود در مناطق آزاد، خوشبختانه تاکنون حجم سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در این منطقه از رشد خوبی برخوردار بوده است و بیشتر سرمایه‌گذاری‌های خارجی نیز در بخش صنعت انجام شده است.

رییس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد اروند، عمده صادرات کالا از این منطقه را مواد غذایی، محصولات شیمیایی، پتروشیمی و خدمات فنی و مهندسی عنوان کرد و افزود: امسال با توجه به زیرساخت‌های ایجاد شده در شلمچه و بخش لجستیک با نگاه حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی، بیش از ۸۰ درصد از فعالیت‌های سازمان منطقه آزاد برای تقویت سرمایه‌گذاران در سایت تجاری شلمچه واگذار شده و سازمان، تنها نقش حاکمیتی و نظارتی دارد.

زمانی با بیان اینکه صادرات از مرز شلمچه رشد خوبی دارد، گفت: عمده کالاهای صادراتی از مرز شلمچه؛ صیفی‌جات، مصالح ساختمانی، ماشین‌آلات، قطعات خودرویی، مواد غذایی و خشکبار است.

وی در ادامه به اقدامات مثبتی که در سال‌های گذشته انجام شده اشاره کرد و افزود: یکی از مهم‌ترین اقداماتی که در سال‌های اخیر در این منطقه رخ داده است، رونمایی از طرح جامع یکپارچه منطقه آزاد اروند بوده که با حضور دکتر بانک، دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی انجام گرفته است. با بهره‌برداری از این سامانه هوشمند، اطلاعات جامع، دقیق و تفکیک شده همه املاک و اراضی منطقه آزاد اروند ثبت رایانه‌ای می‌شود و پروانه ساخت به صورت الکترونیکی ارائه خواهد شد.

وی اظهار کرد: این طرح جامع به مدیران اجرایی منطقه در حوزه ساخت‌وساز مبلان شهری و ایجاد انواع زیرساخت‌ها کمک می‌کند تا

منطقه آزاد اروند؛ با وسعت ۳۷ هزار و ۴۰۰ هکتاری در محدوده شهرهای آبادان، خرمشهر و مینوشهر (جزیره مینو) و محل تلاقی دو رودخانه اروندرود و کارون قرار گرفته است. این منطقه به دلیل همجواری با کشورهای عراق و کویت و داشتن ظرفیت‌هایی از قبیل حمل‌ونقل جاده‌ای، ریلی و هوایی، از اهمیت ویژه‌ای در برنامه‌ریزی‌های کلان اقتصادی کشور برخوردار است. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند در گفت‌وگوی اختصاصی با «دنیای سرمایه‌گذاری» ضمن بیان مطلب فوق، افزود: ایجاد منطقه آزاد اروند با دربرگیری بخش‌هایی از شهرستان‌های آبادان و خرمشهر در سال ۱۳۸۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، اما الحاق کامل شهرهای آبادان و خرمشهر و افزایش محدوده این منطقه به عنوان منطقه آزاد تجاری در سال ۱۳۹۲، موتور محرک سازمانی که وظایف این منطقه آزاد تجاری به آن محول شده بود را شتاب بیشتری بخشید.

اسماعیل زمانی با تاکید بر این که در دولت روحانی، با ایجاد ثبات مدیریتی، اروند در مسیر توسعه و رونق قرار گرفت، اظهار کرد: منطقه آزاد اروند به عنوان پرجمعیت‌ترین منطقه آزاد کشور، دارای مزیت‌ها و پتانسیل‌های فراوانی در حوزه‌های تجاری، بازرگانی، صنعتی، گردشگری و ترانزیت است که با توجه به استقبال گردشگران خارجی از جمله کشور عراق، بعد از اجرایی شدن قانون حذف روادید اتباع خارجه در اواخر آذرماه سال ۱۳۹۶، رشد بسیار خوبی در حوزه گردشگری و توسعه اقتصادی منطقه‌ای داشته است.

رییس هیات مدیره منطقه آزاد اروند، حذف روادید در این منطقه را یک مزیت دانست که فصل جدیدی از روابط را میان ایران و کشورهای همسایه ایجاد کرده است. وی در توضیح بیشتر این موضوع گفت: حذف روادید برای ورود مسافران خارجی به این منطقه با هدف توسعه صنعت زودبازده گردشگری و رونق اقتصادی انجام شده و بیشترین استقبال از این مزیت از طرف کشور عراق صورت گرفته است. وی افزود: منطقه آزاد اروند هم‌اکنون به مقصد دائمی عراقی‌ها و خانواده‌هایشان برای گردشگری تبدیل شده و مردم خرمشهر و آبادان نیز، علاوه بر حضور هموطنانشان در ایام عید و اردوهای کاروان راهیان نور، این فرصت را پیدا کرده‌اند تا از مردم کشورهای همسایه میزبانی کنند؛ به طوری که در حال حاضر صنعت گردشگری در منطقه رونق پیدا کرده است.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند در توضیح جذابیت‌های این منطقه گفت: داشتن انواع جاذبه‌های گردشگری طبیعی از قبیل نخلستان‌ها و روستاهای زیبا، سه رودخانه بهمین‌شیر، انواع راه‌های ارتباطی، بناها و آثار باقی‌مانده از دفاع مقدس که بسیاری از آن‌ها دارای ارزش‌های تاریخی هستند از مزیت‌های مهم اروند نسبت به سایر مناطق است.

با برنامه‌ریزی دقیق‌تر نسبت به مطالعه، طراحی، ساخت و بهره‌برداری طرح‌های گوناگون اقدام کنند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند در خصوص برنامه‌های انجام شده در سال ۹۷ و اهم اهداف تعریف شده برای سال ۹۸، بیان داشت: عمده کارهایی که در سازمان منطقه آزاد اروند در سال ۹۷ انجام شده، اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام سال‌های گذشته و شروع چند پروژه کلان بوده است که در آینده، نتیجه این ابر پروژه‌ها را در سطح منطقه شاهد خواهیم بود. یکی از این ابر پروژه‌ها، اتصال راه‌آهن خرمشهر به بندر امام (ره) است که در واقع دو بندر بسیار مهم و استراتژیک در جنوب کشور را به هم متصل می‌کند. از آنجایی که راه‌آهن خرمشهر به شلمچه و از آنجا به بندر امام (ره) متصل می‌شود، با حمایت دولت محترم در حال رایزنی با طرف‌های عراقی هستیم تا خط‌آهن شلمچه به خط ریلی عراق در شمال بصره متصل شود. مذاکراتی نیز از طرف وزارت راه و شهرسازی با طرف‌های عراقی در خصوص تامین مالی و مدل اجرای پروژه انجام شده که امیدواریم به زودی شاهد بهره‌برداری از این پروژه عظیم در منطقه باشیم. وی تاکید کرد: این پروژه باعث می‌شود تا بندر امام (ره) از طریق خرمشهر و شلمچه به راه‌آهن سراسری عراق متصل شود و به این ترتیب دسترسی ما به بازار بزرگ کشور عراق از طریق ریل هم صورت خواهد گرفت که اتفاقی بسیار مهم بوده و طرحی راهبردی و عظیم در منطقه محسوب می‌شود.

موضوع وحدت مدیریت در مناطق آزاد یکی از مسایلی مورد توجه قانونگذار بوده است. البته وجود شباهت بین ساختارهای سنتی در مناطق آزاد و سرزمین اصلی باعث شده تا کار کردن با شیوه جدید برای مسئولان تبدیل به امری دشوار شود

در مواقع اضطرار یا تکرار اتفاقات مشابه، آمادگی برای انتقال آب از آب شیرین‌کن‌ها به درون شبکه آب را داشته باشیم.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند تصریح کرد: امسال برای بازسازی و اصلاح شبکه آب و فاضلاب منطقه (آبادان و خرمشهر) اعتباری معادل ۸۰ میلیارد تومان پیش‌بینی کرده‌ایم که تخصیص این اعتبار برای سال بعد نیز تکرار می‌شود.

زمانی گفت: امیدواریم با شناسایی مشکلات شبکه توزیع آب در شهرهای آبادان و خرمشهر که اعتبارات طرح مطالعاتی اجرای این پروژه را نیز سازمان منطقه آزاد اروند تقبل می‌کند، بتوانیم با اصلاح شبکه فرسوده توزیع آب علاوه بر جلوگیری از هدر رفت این مایه حیات، آب کافی و با کیفیت مطلوبی را به دست مردم برسانیم.

رییس هیات مدیره منطقه آزاد اروند، از حذف دوگانگی مدیریت با الحاق این دو شهر به منطقه آزاد اروند به عنوان دیگر مزیت ملحق شدن چوئبده و اروندکنار به محدوده این منطقه یاد کرد و افزود: در کشور عراق در مقابل منطقه آزاد اروند، منطقه آزاد فاو توسط کشور چین در حال احداث است که می‌تواند در آینده برای موقعیت منطقه آزاد اروند به یک تهدید تبدیل شود. از جمله مزایای ملحق شدن چوئبده و اروند با یکدیگر، تقویت منطقه آزاد اروند برای جلوگیری از این اتفاق است.

وی متذکر شد: اگر از ظرفیت‌های موجود در منطقه آزاد اروند ظرف مدت ۱۰ سال استفاده نشود، این فرصت از دست خواهد رفت و به مانند همان اتفاقی که در مرزهای شمالی و شرقی کشور رخ داد و کشور همسایه باعث ضربه خوردن اقتصاد آن مناطق شد، می‌تواند در منطقه جنوب غرب کشور نیز تکرار شود.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند به لایروبی اروندرود نیز اشاره کرد و گفت: بحث لایروبی اروندرود یک موضوع بین‌المللی است؛ اما توافقی‌هایی میان سازمان منطقه آزاد اروند و بصره انجام شده که در شرایط فعلی، پاکسازی اروندرود به جای لایروبی صورت گرفته و این کار اکنون در حال انجام است. زمانی با اشاره به این‌که قاچاق کالا در محدوده منطقه آزاد اروند وجود ندارد، گفت: با استقرار گمرک ایران در درب‌های ورود و خروج منطقه، عملاً کالاهای وارداتی به محدوده منطقه آزاد اروند قاچاق محسوب نمی‌شود. البته بعد از تحولات اخیر و اعلام ثبت سفارش کالای وارداتی به منطقه آزاد اروند، ممکن است برخی از کالاها بدون ثبت سفارش به منطقه آزاد اروند وارد یا خارج شوند. رییس هیات مدیره منطقه آزاد اروند با اشاره به امضای تفاهم‌نامه همکاری مشترک میان این سازمان و شرکت فناوری اطلاعات و ارتباطات پاسارگاد آریان (فناپ) با هدف اجرای پروژه‌های زیرساختی، توسعه کسب و کار و اشتغال پایدار در حوزه ارتباطات و

زمانی توضیح داد: به دلیل قرار گرفتن یک‌سوم جزیره آبادان در محدوده خارج از منطقه آزاد که برای تردد نیاز به ورود به این منطقه دارند و حذف بودجه کمک به مناطق همجوار و همچنین لزوم سرمایه‌گذاری در بخش‌های خاص همچون آب شیرین‌کن‌های دریایی در محدوده چوئبده و اروندکنار، برای رفاه حال ساکنان بخش خارج از محدوده و جذب سرمایه‌گذاران، ملحق شدن این دو شهر به یکدیگر یک نیاز اساسی است. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند با اشاره به اینکه بحث آب شرب شهرهای آبادان و خرمشهر یک موضوع ملی و استانی با تخصیص اعتباراتی ملی است، گفت: با اتفاقاتی که در خصوص شوری آب افتاد، تلاش‌های فراوان مسئولان برای انتقال آب شرب شیرین و با کیفیت به شهرهای آبادان و خرمشهر با دو خط انتقال مجزا انجام گرفته است.

زمانی افزود: با انتقال بیش از ۲۳۰ هزار متر مکعب آب به شهرهای آبادان و خرمشهر از رودخانه کرخه در قالب طرح غدیر ۲، موضوع برداشت آب از رودخانه بهمنشیر به حداقل و در نهایت به صفر رسیده و به این ترتیب آب شرب مناسب به دست مردم می‌رسد.

وی اظهار کرد: موضوع آب شیرین‌کن برای ما حکم پدافند را دارد تا

میزان جذب سرمایه‌گذاری داخلی منطقه اروند تا پایان دی‌ماه امسال ۱۱ هزار و ۳ میلیارد ریال بوده که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۹۶ رشد ۴۴ درصدی را نشان می‌دهد

عمده کارهایی که در سازمان منطقه آزاد اروند در سال ۹۷ انجام شده، اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام سال‌های گذشته و شروع چند پروژه کلان بوده است که در آینده، نتیجه این ابر پروژه‌ها را در سطح منطقه شاهد خواهیم بود

وی افزود: درخواست از سرگیری واردات خودروهای اروندی از سوی سازمان منطقه آزاد اروند مطرح و پاسخ‌های نسبتاً مثبتی دریافت شده است که امیدواریم برای تداوم کسب و کارهای ایجاد شده در منطقه، مجوز این امر صادر شود. زمانی با اشاره به اینکه جنوب عراق یکی از مهم‌ترین هدف‌های اقتصادی منطقه آزاد اروند است، گفت: با وجود برنامه‌های ویژه‌ای که برای تحقق اهداف خود در این منطقه داریم، شرایط داخلی مانع از رقابت‌مان با رقبای خارجی شده است.

وی رقبای بزرگی مانند عربستان و کویت را در حال برنامه‌ریزی برای رقابت با ایران در تعاملات اقتصادی با جنوب عراق عنوان کرد و با انتقاد از غفلت ایران از این فرصت اظهار داشت: فاصله نیم‌ساعته منطقه آزاد اروند تا بصره به عنوان یکی از بزرگ‌ترین مراکز اقتصادی عراق، فرصت خوبی برای توسعه تجارت، اقتصاد منطقه و کشور ایجاد کرده است. رییس هیات مدیره منطقه آزاد اروند فعالیت‌های مختلف و پیشرفت‌های مناطق خرمشهر و آبادان در حوزه‌های آموزش و پرورش، آبادانی روستاها، بهداشت و درمان و عمران شهرها را دارای رشد بالایی عنوان کرد و تصریح کرد: بدون راه‌اندازی مناطق آزاد، هرگز این پیشرفت‌ها حاصل نمی‌شد. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند به موضوع وحدت مدیریت در مناطق آزاد اشاره کرد و افزود: این مساله، یکی از موضوعات مورد توجه قانونگذار بوده است. البته وجود شباهت بین ساختارهای سنتی در مناطق آزاد و سرزمین اصلی باعث شده تا کار کردن با شیوه جدید برای مسئولان تبدیل به امری دشوار شود. وی گفت: دستگاه‌های ملی به جای آنکه نگاه کلان و ملی به مسایل داشته باشند، بخش‌های استانی و منطقه‌ای خود را با اصول سنتی اداره می‌کنند و همین مسایل باعث شده تا در ساختارهای اداری بیشتر به دنبال حفظ وضع موجود باشند، بنابراین فهم کمتری در مورد مسایل جدید و موضوعات غیرمتمرکز دارند، در حالی که قانون‌گذار، ساختارها را در مناطق آزاد با رویکرد استقلال در تصمیم‌گیری‌ها وضع کرده است که امیدواریم به آرامی ساختارهای جدید جایگزین ساختارهای سنتی شوند.

وی افزود: برای رسیدن به این مقصود، لازم است که دستگاه‌های نظارتی در حوزه اجرای قانون خوب عمل کنند؛ ولی تاکنون دستگاه‌های نظارتی در حوزه اجرای قانون وارد عمل نشده و از هیچ‌کسی هم سوال نمی‌شود که چرا دستگاه‌های دیگر آن را اجرا نمی‌کنند و آن‌ها هم توجهی به خوب اجرا شدن این قانون ندارند که امید می‌رود با تعامل صورت گرفته این مساله حل شود. ■

فناوری در منطقه آزاد اروند افزود: با توجه به ضرورت گسترش فناوری‌های نوین در سطح منطقه و ارائه خدمات بهینه با در نظر گرفتن ارزش‌های اسلامی و ایرانی و همچنین ضرورت استفاده از ابزارها و تکنیک‌های نوین در ارتقای رضایت‌مندی عمومی و با توجه به توان شرکت فناپ به عنوان یک شرکت پیشرو در زمینه نوآوری فناوری‌های نوین، این تفاهم‌نامه بین سازمان منطقه آزاد اروند و فناپ به امضا رسید.

بر اساس این تفاهم‌نامه، پروژه‌های مرتبط با حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات با سرمایه‌گذاری طرفین به اجرا در خواهند آمد. در این میان، کارگروه اجرایی متشکل از نمایندگان طرفین، جزئیات اشاره شده در تفاهم‌نامه را بررسی خواهند کرد تا ساز و کار لازم به منظور مشخص شدن چارچوب قراردادها را تهیه کنند.

زمانی با اشاره به مدت تفاهم‌نامه گفت: مدت اعتبار تفاهم‌نامه مشترک سازمان منطقه آزاد اروند و شرکت فناپ تا زمان امضای قراردادهای ذکر شده است و در صورت توافق، قابل تمدید خواهد بود.

وی گفت: این تفاهم‌نامه بر اساس ۸ هسته کلیدی برنامه ریزی شده و در قالب ۳۱ عنوان پروژه به امضای مشترک رسیده است.

زمانی در ادامه با اشاره به موقعیت ویژه و استراتژیک شهرستان‌های آبادان، خرمشهر و منطقه آزاد اروند و اهمیت فناوری اطلاعات افزود: برای نخستین بار، طرح جامع شهر هوشمند در این منطقه آماده‌سازی شده است. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند به بحث خودروهای اروندی هم اشاره کرد و گفت: منع ورود خودروهای خارجی یک قانون کشوری است که در منطقه آزاد اروند نیز اعمال شده است، اما اگر قرار است تمام قوانین سرزمین اصلی در مناطق آزاد نیز اجرایی شود، تفاوت این مناطق با سرزمین اصلی چیست؟

فرصت‌های بی‌نظیر سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ایران

دکتر محمدرضا عبدالرحیمی
مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی، بودجه و سرمایه‌گذاری شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی

از آغاز دولت یازدهم
بالغ بر ۶۲ هزار
میلیارد تومان مجوز
سرمایه‌گذاری توسط
بخش خصوصی داخلی
در بخش‌های مختلف
اقتصادی صادر شده که
بیش از ۲۸ هزار میلیارد
تومان آن تحقق یافته و
مابقی نیز در حال انجام
می‌باشد

تقویت اقتصادهای ملی و افزایش سهم اقتصادهای نوظهور در حال توسعه از اقتصاد بین‌الملل و افزایش رقابت‌پذیری اقتصادهای توسعه‌یافته و کشورهای صنعتی تبدیل شده است، ضمن آن که کارکرد این مناطق در ارتباط با سرمایه‌گذاری به حدی اهمیت دارد که از آن‌ها به مکانیسم‌های همزمان جلب سرمایه‌گذاری و صادرات یاد می‌شود و این چنین در کلیه اسناد بالادستی حاکم بر موضوع ایجاد، اداره و توسعه مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در کشورمان نیز به موضوع جلب، جذب، تسهیل و گسترش سرمایه‌گذاری و تولید تأکید شده است.

در این میان بررسی تجارب موفق بهره‌گیری موثر از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های ساز و کار مناطق آزاد و ویژه نشان می‌دهد که برخورداری از دید آرمانی مشترک در خصوص نقش و جایگاه مناطق آزاد و ویژه در نظام توسعه ملی نزد سیاست‌گذاران، قرار گرفتن این مناطق به عنوان یکی از راهبردهای اصلی برنامه‌های کلان توسعه اقتصادی-اجتماعی کلیت دولت‌ها، ثبات سیاسی و اقتصادی کلان، مقررات و مشوق‌های انگیزشی و بایات، زیرساخت‌های فیزیکی مناسب و مدیریت یکپارچه و حرفه‌ای، از جمله الزامات ضروری برای موفقیت آن‌ها بوده است.

آغاز نگاه نهادینه به مناطق آزاد در کشور

با وجود اینکه از سال ۵۹ جزیره کیش با برخورداری از قانون معافیت جزایر جنوبی از عوارض گمرکی واردات کالاهای مصرفی مجاز، به نوعی یک جزیره آزاد از مالیات شده بود، لیکن اولین اقدام قانونی برای ایجاد مناطق آزاد به شکل امروزی آن‌ها طی قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انجام شد و مجلس شورای اسلامی طی تبصره ۱۹ قانون مزبور، به دولت اجازه داد حداکثر در سه نقطه مرزی کشور، مناطق آزاد تجاری صنعتی تاسیس کند و بدین ترتیب، گام اول قانون‌گذاری در ایجاد مناطق آزاد شکل گرفت. بر این اساس در تاریخ ۶۹/۱۱/۷ هیات وزیران؛ جزیره قشم و متعاقباً در تاریخ ۷۰/۲/۱۸، منطقه واقع در اراضی شرق خلیج چابهار و در تاریخ ۷۲/۶/۷ نیز با تصویب قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی، ضمن تصریح بر اجازه قبلی در خصوص تاسیس سه منطقه آزاد در تبصره ۱۹ قانون برنامه اول، محدوده سه منطقه آزاد کیش، قشم و چابهار و نظام حقوقی حاکم بر مناطق آزاد را تبیین و تعیین کرد. در این قانون، انجام امور زیربنایی، عمران و آبادانی و رشد و توسعه اقتصادی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی، افزایش درآمد عمومی از طریق رشد سرمایه‌گذاری‌ها، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه‌ای، تولید و صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی و ارائه خدمات عمومی به عنوان اهداف اساسی مناطق آزاد تعیین شد و بدین ترتیب، سه منطقه آزاد کیش، قشم، چابهار

دستیابی به پیشرفت، توسعه و بهره‌مندی از سطح بالایی از رفاه و زندگی مطلوب برای ملت‌ها؛ کشورها و دولت‌ها را ناگزیر از اهتمام و تدبیر برای توانمندسازی در عرصه‌های مختلف متناسب با مزیت‌های نسبی و مطلق خود و توسعه اقتصادی با رونق تولید، تجارت و صادرات کالاها و خدمات کرده است. نظر به اینکه طبیعت و جغرافیا، اصراری بر رعایت عدالت در تخصیص منابع کمیاب ثروت به کشورهای مختلف نداشته است، لذا اقتصادهایی که پویایی، بهره‌وری بالا، صادرات گسترده و مبادلات بازرگانی وسیع با دیگر اقتصادها را در سطوح جهانی و منطقه‌ای دنبال می‌کنند، حوزه عمل خود را فراتر از مرزهای ملی تعریف کرده و برونگرایی را در کنار درونزایی، وجه لاینفک اقتصاد خود قرار داده‌اند.

در فرآیند غلبه بر چالش جدی کسب سهمی برتر از منابع جهانی، استفاده از قدرت سخت جای خود را به دیپلماسی اقتصادی برای استفاده از ظرفیت‌های جهانی، تلاش و سخت‌کوشی تدبیر پایه، ارتقای دانش، فناوری و بهره‌وری منابع به ویژه نیروی کار و سرمایه در کنار تدابیر هوشمندانه و سازوکارهای مزیت‌آفرین داده و آن را به شعار حاکم بر نظام اقتصادی امروز دنیا تبدیل کرده است. از این رو پیوند اقتصادهای ملی با اقتصادهای منطقه‌ای و جهانی به عنوان راهکاری اجتناب‌ناپذیر برای دستیابی به فناوری‌های نوین، جلب سرمایه‌های خارجی و اطمینان از تامین تضمین شده مواد اولیه، دانش‌فنی، ماشین‌آلات و ... مورد نیاز صنایع، مورد توجه جدی قرار گرفته و از دیگر سوی، امکان حضور موثر در بازارهای جهانی را فراهم کرده است.

با مروری به روند توسعه اقتصادی کشورها در می‌یابیم، استفاده از مناطق آزاد و ویژه اقتصادی به عنوان یکی از مطرح‌ترین راهکارها برای نیل به این مهم بوده است و بهره‌مندی اصولی از این چارچوب حقوقی-اقتصادی، قابلیت‌های بالقوه کشورها در عرصه صنعت، تجارت، ترانزیت، خدمات و... را به فعلیت درآورده و دگرگون شدن چهره اقتصادی و توسعه کشورها را با تسهیل شرایط اجرای سیاست‌های نوین اقتصادی رقم زده است، به نحوی که طی بالغ بر نیم قرن اخیر، کشورهای زیادی متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت‌های ژئوپولیتیکی خود و با بهره‌گیری از راهبرد موثر ایجاد مناطق آزاد تجاری-صنعتی، ضمن جلوگیری از شوک‌های ناشی از مراحل انتقالی اقتصاد و هماهنگی با تحولات اقتصاد جهانی، زمینه‌های رشد و توسعه و تعامل جهانی اقتصاد ملی خود را رقم زده و با اتخاذ دیگر راهبردهای هم‌افزا، به کشورهایی پیشرو در فرآیند رشد و شکوفایی اقتصادی تبدیل شده‌اند. این مدل تا جایی گسترش یافته که در حال حاضر بالغ بر ۳۵۰۰ منطقه در دنیا با عناوین مختلف و کارکرد مناطق آزاد، تاسیس و بیش از ۷۰ میلیون شغل نیز در آن‌ها ایجاد شده است، به نحوی که امروز این مناطق به یکی از ابزارهای

و بعدها چهار منطقه اروند، ارس، انزلی و ماکو، طی دو قانون مجزا در دهه هشتاد شمسی، شکل گرفتند و همزمان به اتکای منابع داخلی خود، ایجاد و تکمیل زیرساخت‌های زیربنایی، حمل‌ونقلی و ارتباطی و عملیات اجرایی بهره‌گیری از ظرفیت‌های قانونی و مشوق‌ها و مزیت‌های مصرح در قانون فوق‌الذکر را در جهت تحقق اهداف مورد انتظار شروع کردند.

مشوق‌های مناطق آزاد

معافیت مالیات بر درآمد کلیه فعالیت‌های اقتصادی به مدت ۲۰ سال از زمان بهره‌برداری، مستثنی بودن واردات و صادرات مناطق از مقررات ملی صادرات و واردات گمرکی و معافیت واردات مواد اولیه، ماشین‌آلات، تجهیزات و کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای و مصرفی به این مناطق به منظور تولید، مصرف و عرضه در محدوده مناطق از حقوق ورودی و سود بازرگانی مرسوم سرزمین اصلی، معافیت کالاها و خدمات عرضه شده در محدوده مناطق از مالیات بر ارزش افزوده از جمله مشوق‌های اساسی مناطق است که قطعاً هرگونه سرمایه‌گذاری و فعالیت در آن‌ها را نسبت به سایر نقاط کشور از مزیت‌های قابل توجهی برخوردار می‌کند.

وضعیت موجود و عملکرد مناطق

در حال حاضر هفت منطقه آزاد موجود با ۳/۳ درصد از مساحت کل کشور و جمعیتی معادل ۱/۲ درصد کل جمعیت کشور، دارای یک‌هزار و ۶۰۷ واحد صنعتی، معدنی و کشاورزی صنعتی هستند که در کنار صدها واحد گردشگری، خدماتی و بازرگانی، بیش از ۲۸۵ هزار نفر بیمه شده در آن‌ها علاوه بر نیروی کار شاغل در سازمان‌ها، نهادها و دستگاه‌های دولتی و عمومی، مشغول به فعالیت هستند. از آغاز دولت

یازدهم بالغ بر ۴۷۰۰ میلیارد تومان فعالیت عمرانی در ایجاد، تکمیل و توسعه زیرساخت‌های آب، برق، گاز، ارتباطات، حمل‌ونقل، امور بهداشتی، آموزشی این مناطق از محل درآمدها و منابع سازمان‌های مناطق آزاد و بدون وابستگی به بودجه عمومی کشور هزینه شده است. در این مدت بالغ بر ۶۲ هزار میلیارد تومان مجوز سرمایه‌گذاری توسط بخش خصوصی داخلی در بخش‌های مختلف اقتصادی صادر شده که بیش از ۲۸ هزار میلیارد تومان آن تحقق یافته و مابقی نیز در حال انجام می‌باشد. ضمن اینکه در این مدت بیش از ۱۰ میلیارد دلار مجوز سرمایه‌گذاری خارجی به صورت مستقیم و مشارکتی نیز صادر شده است که بیش از ۱/۴ میلیارد دلار آن تحقق پیدا کرده و مابقی نیز به تدریج محقق خواهد شد. شایان ذکر است، بالغ بر ۸ میلیارد دلار مجوزهای صادره مذکور طی سه سال اخیر صورت گرفته است. در همین مدت، صادرات و صادرات مجدد مناطق به خارج از کشور ۳/۸ میلیارد دلار و صادرات تولیدات مناطق به داخل کشور نیز ۲/۹ میلیارد دلار بوده است. در این مدت قریب به ۶۰ میلیون نفر از هموطنان عزیزمان به این مناطق سفر کرده‌اند که قطعاً این سفرها سهم قابل توجهی در جلوگیری از خروج ارز ناشی از سفرها به مقاصد خارج از کشور داشته است. بدیهی است روند افزایشی عملکرد این مناطق طی سال‌های اخیر علی‌رغم چالش‌های محیط کلان سیاسی و اقتصادی حاکم بر کشور، به نحوی می‌باشد که هر تحلیلگر منصفی را می‌تواند به آینده پررونق و موثر فعالیت‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در نظام توسعه ملی کشور امیدوار کند.

جهت‌گیری‌های آتی

با وجود همه نقدهای سلبی و ایجابی به عملکرد مناطق آزاد و چالش‌های پیش روی آن‌ها طی دو دهه اخیر در کشورمان، توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به‌عنوان یکی از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی برای تحقق رشد پویا، بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله از سوی رهبر معظم انقلاب نیز مورد تأکید قرار گرفته و دولت مکلف است راهبردهای اجرایی و برنامه‌های اقدام لازم در این ارتباط را با همفکری نخبگان فکری و ابزاری، تدوین و به‌مورد اجرا درآورد. از طرفی، افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد ملی از طریق توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان، تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم، گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز، تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات و تنوع‌بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه، از جمله راهبردهای عملیاتی و اجرایی ذیل دیگر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است که کارشناسان مناطق آزاد، بهره‌گیری از سازوکار موفق و تجربه شده مناطق آزاد و ویژه اقتصادی را به‌عنوان یکی از سازوکارهای عملیاتی و برنامه‌های اقدام این سیاست‌ها می‌دانند. براین اساس، نقشه راه کلان حاکم و هدایت‌کننده مناطق در چارچوب سند چشم‌انداز، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد و برنامه‌های کلان دولت دوازدهم برای سال‌های پیش رو تنظیم

شده که طی آن، کمک به تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله کشور، کمک به تنوع‌بخشی پیوندهای اقتصادی کشور با اقتصادهای منطقه‌ای و بین‌المللی به‌ویژه با کشورهای منطقه و همسایگان و کمک به توسعه و تسریع عمران و آبادانی منطقه‌ای و توانمندسازی فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جوامع محلی به‌عنوان اهداف کلان در مسیر تبدیل به مناطق پیشرو در محیط رقابتی سند چشم‌انداز در دستور کار قرار گرفته است و هریک از مناطق نیز متناسب با ظرفیت‌ها، استعدادها و مزیت‌های نسبی خود، در جهت تحقق اهداف راهبردی مذکور تدبیر می‌کنند.

سخن آخر...

امید است با تدابیر دانایی‌محور و تلاش‌های مجدانه همه فعالان و متولیان دولتی و غیردولتی فعال در مناطق آزاد کشور و حمایت‌های ارکان مختلف حکومتی و قوای محترم سه‌گانه کشور، زمینه‌های بهره‌مندی حداکثری ملک و ملت از فرصت‌ها و قابلیت‌های این مناطق در کمک به متنوع‌سازی اقتصاد ملی و پیوند آن با اقتصادهای بین‌المللی و منطقه‌ای، تسهیل جلب و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال دانش و فناوری، توسعه تجارت و صادرات غیرنفتی و تحرک‌بخشی مضاعف به نظام توسعه ملی کشور فراهم شده و ارزش‌آفرینی مستمر و ارتقای سهم کشور از اقتصاد جهانی از طریق این مناطق را شاهد باشیم. ■

در حال حاضر هفت منطقه آزاد موجود با ۳/۳ درصد از مساحت کل کشور و جمعیتی معادل ۱/۲ درصد کل جمعیت کشور، دارای یک‌هزار و ۶۰۷ واحد صنعتی، معدنی و کشاورزی صنعتی هستند که در کنار صدها واحد گردشگری، خدماتی و بازرگانی، بیش از ۲۸۵ هزار نفر بیمه شده در آن‌ها فعالیت دارند

غلامحسین مظفری تاکید کرد

کیش؛ الگوی مناسب توسعه مناطق آزاد کشور

رضا فغانی

دکتر غلامحسین مظفری متولد سال ۱۳۴۷ در نیشابور و دارای مدرک فوق لیسانس در رشته مدیریت و دکترای برنامه‌ریزی است. وی پیش از این در مجلس شورای اسلامی دوره هفتم نمایندگی مردم نیشابور را بر عهده داشته است و در کارنامه خدمات ایشان ریاست سازمان جهاد دانشگاهی خراسان رضوی، معاونت استانداری خراسان رضوی، فرماندار ویژه نیشابور، عضو هیات مدیره و معاون سازمان اقتصادی کوثر بنیاد شهید، مدیر عاملی بانک شهر، عضویت در هیات مدیره بانک تجارت، معاون استاندار تهران و رئیس مرکز جذب و خدمات سرمایه‌گذاری استان تهران و مستشار دیوان محاسبات کشور به چشم می‌خورد. این مدیر بلندپایه دولتی، ساعت ۱۸ روز سه‌شنبه ۱۳ آذرماه ۱۳۹۷ به‌عنوان جایگزین محمدابراهیم انصاری‌لاری، سکان مدیریت سازمان منطقه آزاد کیش را به‌دست گرفت. مرتضی بانک (دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی) در حکم غلامحسین مظفری، بر تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برنامه‌ریزی و مدیریت به‌منظور توسعه گردشگری، گسترش و تسهیل تولید، صادرات و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و همچنین انتقال فناوری‌های پیشرفته، حضور فعال در بازارهای منطقه‌ای و جهانی، ارتقای سطح اشتغال و مشارکت همه‌جانبه جامعه محلی در برنامه‌های توسعه و پیشرفت تاکید کرده است. مظفری طی مدت کوتاه چندماهه که مسئولیت مدیرعاملی سازمان منطقه آزاد کیش را بر عهده گرفته؛ پنج محور اصلی فعالیت‌های خود در این منطقه شامل پاکدستی، مردم‌داری، خدمت صادقانه، شفافیت و مشارکت واقعی با بخش خصوصی توانمند را سرلوحه کار خود قرار داده است. با توجه به سوابق مفید و ارزشمند مدیریتی دکتر مظفری طی سه‌دهه گذشته در پست‌ها و سمت‌های مختلف و قبول مسئولیت اداره سازمان منطقه آزاد کیش، «دنیای سرمایه‌گذاری» با ایشان به‌گفت‌وگو نشسته است که ماحصل آن در ادامه تقدیم می‌شود.

گردشگران و ایجاد مسیر زمینی برای ترانزیت کالا بخش مهمی از فعالیت شهرهای اطراف کیش را تشکیل می‌دهد. آمار و ارقام نشان می‌دهد که بیش از ۸ هزار نفر از استان هرمزگان در جزیره کیش اشتغال دارند. از سوی دیگر؛ مراودات اقتصادی کیش با کشورهای اطراف به ویژه امارات و عمان و ایجاد پروازهای روزانه به این مناطق و حمل‌ونقل دریایی کالا، کیش را به یکی از شرکای منطقه‌ای و سرمایه‌گذاران ساکن در آن کشورها تبدیل کرده است.

منطقه آزاد کیش در میان مناطق هفتگانه آزاد کشور چه جایگاهی داشته و چه وجه تمایزی میان این منطقه با مناطق آزاد دیگر وجود دارد؟

کیش کماکان در توسعه تشکیلات منطقه آزاد پیشرو است و تقریباً الگوی توسعه سایر مناطق نیز به شمار می‌رود. این منطقه به‌عنوان نخستین منطقه آزاد کشور این فرصت را داشته است که با استقبال سرمایه‌گذاران، حجم مناسبی از سرمایه‌ها را جذب کرده و در زمینه شهری نیز توسعه قابل توجهی داشته باشد. به لحاظ اینکه کیش از نظر جغرافیایی نیز منطقه آزاد تعریف شده، لذا می‌تواند برنامه‌ریزی و طرح جامع خود را به صورت غالب در این منطقه پیاده کند.

جزیره کیش به عنوان یک منطقه آزاد از چه ویژگی و مزایای خاصی برخوردار است؟

کیش جزیره‌ای زیبا با آفتابی درخشان، سواحل پاک و زیبا و فضایی دلنشین است که به لحاظ الگوی شهرنشینی از سایر شهرهای کشور پیشی گرفته است. امنیت و آرامش در این منطقه زبانزد خاص و عام بوده، لذا بسیاری از مردم صرفاً برای بهره‌مندی از این فضای متفاوت به کیش سفر می‌کنند. از سوی دیگر؛ مزایای استفاده از قوانین تسهیل‌کننده تجارت و بازرگانی و همچنین تولید و

چه فرصت‌ها و جذابیت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد کیش وجود دارد؟

در ابتدا باید عرض کنم؛ با توجه به اینکه بنده از سوی دولت تدبیر و امید مأموریت پیدا کرده‌ام تا با استفاده از تجارب مدیریتی خود در متفاوت‌ترین فضای اقتصادی کشور، یعنی نخستین منطقه آزاد ایران، مسیر توسعه این جزیره را رقم بزنم، تمامی سعی و تلاش خود را برای رشد، گسترش و توسعه پایدار جزیره کیش به کار خواهیم گرفت و در همین راستا با همکاری سایر کارکنان سازمان منطقه آزاد کیش و همچنین سرمایه‌گذاران، کارآفرینان، صنوف مختلف و اهالی پر تلاش کیش، این مسیر را هموار خواهیم کرد.

کیش جزیره‌ای کوچک در خلیج فارس است که فاصله بسیار کوتاهی با سرزمین اصلی و همچنین با کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس دارد. یکی از مهم‌ترین مزیت‌های سرمایه‌گذاری در کیش، موقعیت جغرافیایی آن و تسهیلاتی است که به واسطه قانون چگونگی اداره مناطق آزاد به آن اعطا شده است. منطقه آزاد کیش در خصوص تجارت و بازرگانی، صنعت و گردشگری مستعد بوده و دارای زیرساخت‌های لازم است، لذا سرمایه‌گذاری در این حوزه‌ها می‌تواند جذاب باشد. **منطقه آزاد کیش تاکنون چه نقشی در توسعه اقتصادی استان و کشور داشته و وجود این منطقه تا چه حد توانسته در بهبود روابط با همسایه‌ها تاثیر گذار باشد؟**

جزیره کیش در واقع در منطقه‌ای محروم و به دور از هرگونه تاسیسات اقتصادی واقع شده است؛ از این رو، تحولات این منطقه به خودی خود می‌تواند تاثیر قابل توجهی بر مناطق همجوار در استان هرمزگان بگذارد. توسعه بندر لنگه و چارک، تاسیس بندر آفتاب، توسعه حمل‌ونقل زمینی و دریایی این منطقه، تردد

علاوه بر سرمایه‌گذاران،
تجار و بازرگانان بخش
خصوصی که برای
مسائل اقتصادی، تجاری،
کسب‌وکار و تولید کیش
را انتخاب می‌کنند،
بسیاری از هموطنان،
این جزیره مرجانی را
برای استراحت و گذران
عمر در نظر می‌گیرند

مراودات اقتصادی کیش با کشورهای اطراف به ویژه امارات و عمان و ایجاد پروازهای روزانه به این مناطق و حمل و نقل دریایی کالا، کیش را به یکی از شرکای منطقه‌ای و سرمایه‌گذاران ساکن در آن کشورها تبدیل کرده است

آزاد کیش اجرا می‌شود، هستیم و در مرحله بعدی به دنبال همکاری با بخش خصوصی برای اتمام طرح‌های موجود می‌باشیم که با انجام این مأموریت، گام‌های بلندی در مسیر اهداف این منطقه خواهیم داشت.

منطقه آزاد کیش در بخش‌های ترمینال، انبار، فرودگاه و تجهیزات تخلیه و بارگیری چه امکاناتی دارد؟

ترمینال موجود در بندرگاه، پاسخگوی ورود و خروج مسافر و افزایش حجم سفرهای دریایی تا سال ۱۴۰۰ می‌باشد و طرح‌های توسعه‌ای آن نیز در دست بررسی است. ترمینال‌های موجود فرودگاه نیز برای حجم پروازی و مسافری امروز مناسب است که با تکمیل پروژه ترمینال مکانیزه جدید که در مراحل پایانی ساخت آن هستیم، هدف افزایش سالانه ۶ میلیون مسافر در کیش قابل اجرا می‌شود. قطعاً با تکمیل اسکله ۳۵ هزار تنی کیش، نیازمند تامین امکانات تخلیه و بارگیری حجم بزرگ فعالیت‌های بندری و همچنین نگهداری کالا هستیم که در طرح‌های آتی، پیش‌بینی حجم وسیع و در تناژ بالا برای انبارداری امکان‌پذیر خواهد شد.

آیا تحریم‌ها و نوسانات نرخ ارز بر فعالیت‌های شما تاثیر گذار بوده است؟

نوسانات ارزی و تحریم‌های اقتصادی، قطعاً تاثیرات خود را بر روی این منطقه نیز می‌گذارد؛ اما در عین حال یک فرصت مناسب برای انتقال برخی مبادلات ارزی و تجاری کشور از طریق امکانات این منطقه در شرایط تحریم‌ها است. باید با برنامه‌ریزی دقیق و ایجاد راهکارهای لازم با کمک سایر بخش‌های اقتصادی کشور، اثرگذاری تحریم‌ها را توسط مناطق آزاد کمتر کرد؛ ضمن اینکه کیش به عنوان یک منطقه آزاد گردشگری می‌تواند جایگزین بسیاری از سفرهای تفریحی ایرانیان به خارج از کشور شود که در این زمینه نیز، سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌تواند با هدایت گردشگران داخلی به این جزیره در جهت جلوگیری از اتلاف سرمایه ملی در کشورهای دیگر کمک کند. در حال حاضر که کشور با مشکلات ارزی مواجه است و نرخ ارز افزایش یافته، ما شاهد افزایش سفرهای گردشگری داخلی و تکمیل ظرفیت هتل‌های کیش هستیم و با توجه به پیش‌بینی‌های لازم، در تعطیلات نوروزی سال ۹۸، جزیره کیش با حجم وسیعی از مسافران و گردشگران داخلی مواجه خواهد بود.

در پایان اگر صحبت خاصی دارید، بفرمایید.

بنده از اصحاب رسانه این انتظار را دارم که در خصوص معرفی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های جمهوری اسلامی ایران به‌طور عام و جزیره کیش به‌طور خاص به جهانیان تلاش مضاعفی داشته باشند، چراکه منطقه آزاد کیش از ظرفیت‌های بسیار زیادی در تمامی حوزه‌ها به خصوص گردشگری برخوردار است. گردشگری دریایی در منطقه آزاد کیش بسیار توانمند و از ظرفیت بالایی برخوردار است. به هر حال امیدوارم منطقه آزاد کیش، دیگر مناطق آزاد کشور و به‌طور کلی جمهوری اسلامی ایران به قله‌های رفیع اقتصادی دست یابند و برای تمامی مردم ایران زمین، بهترین‌ها را آرزو مندیم. ■

صادرات صنعتی نیز به عنوان مهم‌ترین مزایای اقتصادی این منطقه مطرح است. علاوه بر سرمایه‌گذاران، تجار و بازرگانان بخش خصوصی که برای مسایل اقتصادی، تجاری، کسب و کار و تولید کیش را انتخاب می‌کنند، بسیاری از هموطنان، این جزیره مرجانی را برای استراحت و گذران عمر در نظر می‌گیرند. همچنین بسیاری از مسافران و گردشگران از اقصی نقاط کشور، کیش را برای بهره‌مندی و استفاده از مواهب طبیعی، ساحل و ورزش‌های آبی انتخاب می‌کنند.

منطقه آزاد کیش چه امکاناتی در بخش‌های بندری و کشتیرانی دارد؟

وجود تاسیسات دریایی مناسب به صورت یک بندر تجاری بزرگ به منظور توسعه کشتیرانی و حمل و نقل دریایی در راستای ایجاد یک خط ترانزیت کالا و همچنین یک بندر صیادی از قابلیت‌های این منطقه است که برای تبدیل این بندر تجاری به یک هاب مدرن دریایی، تلاش‌ها جهت تاسیس اسکله ۳۵ هزار تنی در کنار سایر اسکله‌های تجاری آن در حال نتیجه دادن است.

جاذبه‌های گردشگری این منطقه چیست؟

کیش از قابلیت جزایر گردشگری دنیا به نام «sea - sun - sand - 3S» برخوردار است که مهم‌ترین جاذبه کیش است و امکانات گردشگری شامل ۱۲ هزار تخت اقامتی در هتل‌های ۳ تا ۵ ستاره، پلاژ مخصوص آقایان و پلاژ بانوان، پارک آبی، دلفیناریوم، کلپ‌های تفریحات و ورزش‌های دریایی، مراکز فرهنگی و هنری و همچنین سایر تفریحات و سرگرمی‌های سالم و مراکز پذیرایی متنوع و مراکز تجاری متعدد است که در پر کردن ایام فراغت گردشگران سهم به‌سزایی دارند. علاوه بر این‌ها، طی چند سال اخیر، گردشگران و مسافران می‌توانند از بوم‌گردی کیش نیز استفاده کنند. به‌عنوان مثال؛ در روستای "باغو" مسافران و گردشگران می‌توانند با آداب و سنن کهن این منطقه آشنا شوند. در خانه بومیان نیز که روزانه پذیرای صدها نفر است، مسافران و گردشگران با غذاها و شیرینی‌های محلی که در هیچ نقطه‌ای از کشور یافت نمی‌شود، آشنا می‌شوند و این مساله به عنوان یک جاذبه گردشگری، سهم به‌سزایی در پر کردن اوقات مسافران دارد.

بیشترین میزان سرمایه‌گذاری‌های انجام گرفته در منطقه آزاد کیش مربوط به چه بخش‌هایی است؟ چه زمینه‌های دیگری برای سرمایه‌گذاری در این منطقه وجود دارد؟

سهم مهم سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در کیش مربوط به حوزه گردشگری است. این بخش بیشترین سهم را به واسطه ساخت هتل‌ها و مراکز گردشگری و پذیرایی بر عهده دارد. همچنین، مراکز تجاری و صنعتی که شامل صنایع «های‌تک» و غیر آلاینده است، از جمله زمینه‌های سرمایه‌پذیر به حساب می‌آید.

تاکنون زمینه فعالیت برای چه تعداد از شرکت‌های خصوصی داخلی و خارجی را در منطقه آزاد کیش فراهم ساخته‌اید؟

کیش به دلیل موقعیت جغرافیایی و شهرت خود، بیشترین سهم را در جذب سرمایه‌گذار دارد و ما تنها تسهیل‌کننده حضور سرمایه‌گذاران از بابت اجرای قوانین و ایجاد زیرساخت‌ها هستیم. در این زمینه، توسعه زیرساخت‌هایی مانند تامین آب و برق و شبکه توزیع آن، توسعه حمل و نقل هوایی و دریایی، تکمیل زیرساخت‌های لازم مانند اسکله و ترمینال‌های هوایی و دریایی، تجهیزات و تاسیسات لازم فرودگاهی، زیرساخت‌های شهری و آبادانی کیش، توسعه مراکز علمی و فرهنگی، از جمله اقداماتی است که در نهایت جدیت به دنبال اتمام پروژه‌های موجود علاوه بر طرح‌هایی که قبلاً به بهره‌برداری رسیده‌اند، هستیم.

چه برنامه ویژه‌ای برای سال آینده دارید؟

در مرحله اول، به دنبال تکمیل پروژه‌های زیرساختی که توسط سازمان منطقه

از سوی رضا مسرور عنوان شد

کریدور شمال-جنوب مسیر تجاری قرن ۲۱

نویسنده: میرگلوی بیات

بنا به تعاریف بین‌المللی؛ منطقه آزاد، محدوده حراست شده بندری و غیر بندری است که از شمول برخی از مقررات جاری کشور متبوع خارج بوده و با بهره‌گیری از مزایایی نظیر معافیت‌های مالیاتی، بخشودگی سود و عوارض گمرکی، نبود تشریفات زاید ارزی و اداری و مقررات دست و پاگیر و همچنین سهولت و تسریع در فرآیندهای صادرات و واردات، با جذب سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال فناوری به توسعه سرزمین اصلی کمک می‌کند. در این میان منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی اهدافی نظیر عمران و آبادانی، ارائه خدمات عمومی، رشد و توسعه اقتصاد، جذب سرمایه‌گذار خارجی و داخلی، ایجاد درآمد ارزی، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تشویق تولید و صادرات کالا و ... با ایجاد بستر مناسب جهت انجام آزمایشی طرح‌ها و تعمیم آن به سراسر کشور را در راستای سند چشم‌انداز ۲۰۲۰ و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در دستور کار قرار داده است. برای درک بهتر مزیت‌ها و جذابیت‌های منطقه آزاد انزلی، گفت‌وگویی را با رضا مسرور، ترتیب داده‌ایم. وی به مدت ۱۵ سال در مناطق آزاد کشور مسئولیت داشته و هم‌اکنون نیز رییس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی می‌باشد. آنچه در ادامه می‌خوانید، شرح این گفت‌وگو است.

جذابیت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد انزلی، محدود به مزایا و معافیت‌های قانونی نیست. وجود زیرساخت‌هایی همچون بزرگ‌ترین بندر ایرانی دریای خزر (کاسپین) که به دلیل کارکردهای فراوری و پردازش کالا در کنار ترانزیت و انبارداری، جزو بنادر نسل سوم جهان محسوب می‌شود، بهره‌مندی از مرکز نمایشگاهی و همایش‌ها جهت آشنایی فعالان اقتصادی، ارائه معافیت‌ها و مشوق‌های مختلف به سرمایه‌گذاران به همراه فعالیت بورس کالا در منطقه و همچنین تکمیل تمامی زیرساخت‌های لازم جهت هرگونه فعالیت اقتصادی و تولیدی را می‌توان از مهم‌ترین جذابیت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد انزلی عنوان کرد.

قرار گرفتن منطقه آزاد انزلی در مسیر کریدور شمال - جنوب و مسیر تجاری جدید میان چین، قزاقستان و کشورمان با محوریت این منطقه، نزدیک‌ترین منطقه آزاد کشور به تهران و قرار گرفتن در موقعیت استراتژیک جهت ارتباط با کشورهای حاشیه دریای خزر که قابلیت بهره‌مندی از بازار مصرف مطمئن داخلی و خارجی را به فعالان اقتصادی ارائه می‌دهد، از دیگر جذابیت‌های سرمایه‌گذاری در این منطقه است.

منطقه آزاد انزلی تاکنون چه نقشی در توسعه اقتصادی استان و کشور داشته و وجود این منطقه تا چه حد توانسته در بهبود روابط با همسایه‌ها تاثیر گذار باشد؟

استان گیلان دارای مزیت کم‌نظیری در حوزه ترانزیتی است. در این میان، شهرستان انزلی نیز ظرفیت‌ها و توانمندی‌های خاصی دارد که با منطقه آزاد خود می‌تواند آن ظرفیت‌ها را به فعل تبدیل کند. سازمان منطقه آزاد انزلی طی سال‌های اخیر با اجرای طرح‌های مختلف، پیگیری‌های مستمر، برگزاری جلسات و نشست‌های تخصصی متعدد با مسئولان داخلی، ملی، خارجی و انعقاد تفاهم‌نامه‌های مختلف، موفق به فعال‌سازی کریدور شمال - جنوب (نوستراک) شده و از سوی دیگر نقش محوری در ایجاد کریدور جدید ارتباطی میان دو کشور چین و ایران با هدف ایفای نقش مسیر ترانزیتی فرعی در کریدور ابریشم قرن بیست و یکم چین به اروپا ایفا کرده

چه فرصت‌ها و جذابیت‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد انزلی وجود دارد؟

با عنایت به مزایا و معافیت‌های قانونی مناطق آزاد که در این منطقه نیز جاری است و تکمیل زیرساخت‌های مختلف جهت هرگونه فعالیت اقتصادی و تولیدی، باید تصریح کرد که در همه زمینه‌های تولیدی، بازرگانی، گردشگری، صنعتی، فراوری محصولات کشاورزی و شیلاتی، نانو تکنولوژی و دانش بنیان می‌توان در چارچوب طرح جامع سازمان، فرصت سرمایه‌گذاری را تعریف کرد.

۴۰

ماهانامه دنیای سرمایه‌گذاری
شماره ۹۷ • اسفند ۲۸

است. در این میان باید به اجرای طرح‌های توسعه‌ای در محدوده منطقه آزاد انزلی اشاره داشت که مهم‌ترین آن، بزرگ‌ترین پروژه زیرساختی مناطق آزاد و بزرگ‌ترین بندر ایران در دریای خزر یعنی مجتمع بندری کاسپین بوده و ایجاد زیرساخت‌های متعدد در حوزه‌های صنعتی، فعالیت‌های اقتصادی، بازرگانی و نمایشگاهی به همراه احداث مراکز تفریحی، گردشگری و اقامتی در سطح استانداردهای بین‌المللی نیز از این جمله است.

در خصوص روابط با کشورهای حاشیه دریای خزر، باید اشاره‌ای به استراتژی این منطقه در قبال تبدیل شدن به مرکز داد و ستد کالاهای اساسی با کشورهای حاشیه دریای خزر کرد. در همین راستا؛ تاکنون تفاهم‌نامه‌هایی با منطقه ویژه اقتصادی اکتائو قزاقستان و منطقه ویژه اقتصادی لوتوس آستراخان منعقد و نمایشگاه‌های مشترک در این کشورها برگزار شده و بازدیدهای متعددی میان دو طرف انجام شده است. برنامه این سازمان نیز، افزایش حجم روابط اقتصادی و توسعه صادرات به بازارهای منطقه‌ای به ویژه روسیه است که امیدواریم طبق برنامه، سهم صادرات ایران به روسیه از یک درصد فعلی به حدود ۱۰ درصد افزایش یابد.

طرح اتصال استان گیلان به خط ریلی کشور چه مزایایی داشته است؟

با هر نظر کارشناسی، باید تصریح کرد که اجرای طرح اتصال استان گیلان به خط ریلی کشور در سایه ظرفیت‌های منطقه آزاد و بندری و اتصال خط ریل به آن به منظور بهره‌گیری حداکثری از منابع درآمدی کریدورهای موجود صورت گرفته و با موافقت دولت، بندر کاسپین و انزلی که در محدوده این منطقه قرار گرفته‌اند، به خط ریلی متصل خواهند شد؛ موضوعی که به رونق فضای کسب و کار استانی و کشوری، افزایش درآمدهای ارزی و قدرت منطقه‌ای ایران در سطح منطقه می‌افزاید.

منطقه آزاد تجاری صنعتی انزلی در بخش‌های دانش و فناوری، جغرافیایی، اقتصادی، عمرانی و زیرساختی چه ویژگی‌ها و مزایایی دارد؟

در حوزه عمرانی و زیرساختی، می‌توان گفت که تمامی زیرساخت‌های لازم ایجاد شده و این مهم‌ترین ویژگی منطقه آزاد انزلی است؛ اما مزیت آن، معافیت‌های قانونی و ارائه بسته‌های حمایتی و تشویقی برای بهره‌گیری حداکثری بازرگانان و تولیدکنندگان از این مزایا در حوزه‌های بندری، گمرکی و انبارداری است. فعال بودن تالار بورس کالای منطقه، اجرای طرح کالای همراه مسافر، برگزاری نمایشگاه‌های متعدد و اجرای دوره‌های آموزشی و همایش‌های تخصصی جهت دانش‌افزایی فعالان اقتصادی، خدماتی و

تولیدی در منطقه از جمله خدمات ارائه شده از سوی این سازمان می‌باشد که کارکرد مزیتی داشته است.

در حوزه شرکت‌های دانش بنیان نیز، باید تصریح کرد که مرکز شکوفایی شرکت‌های نوآور و دانش بنیان منطقه آزاد انزلی از سال گذشته به مرکزی برای جذب، حمایت و فعالیت این شرکت‌ها تبدیل شده و در همین راستا، چندی پیش و با حضور معاون علمی-فناوری رییس جمهور، عملیات احداث مرکز فناوری انرژی در منطقه آغاز شد. به این موارد زیرساختی و امکاناتی، باید خدماتی همچون ارائه مشاوره و فرصت برای عرضه محصولات تولیدی در نمایشگاه‌های تخصصی داخلی و خارجی از سوی این سازمان را نیز اضافه کرد.

منطقه آزاد انزلی چه امکاناتی در بخش‌های بندری و کشتیرانی دارد؟ جاذبه‌های گردشگری این منطقه چیست؟

در محدوده منطقه آزاد انزلی دو بندر وجود دارد؛ نخست، بندر انزلی واقع در مرکز شهر انزلی که تحت مدیریت اداره کل بنادر و دریانوردی استان و حاکمیت قانونی منطقه قرار دارد و دیگری مجتمع بندری کاسپین که در جوار فاز تجارت و گردشگری منطقه واقع شده است. در فاز نخست بندر کاسپین هم‌اکنون دو پست از چهار پست اسکله با ظرفیت سالانه ۲ میلیون تن در حال بهره‌برداری است که در طرح نهایی و با بهره‌برداری از ۲۲ پست اسکله، ظرفیت به ۱۵ میلیون تن خواهد رسید.

مجتمع بندر کاسپین به عنوان یک بندر نسل سوم با استانداردهای بین‌المللی، قابلیت تولید و پردازش کالا در پس کرانه خود را به ظرفیت‌های تخلیه و بارگیری، انبارداری و ترانزیت کالا اضافه کرده و این موضوعی است که بزرگ‌ترین بندر ایرانی دریای خزر را از دیگر بنادر متمایز می‌کند.

در حوزه اکوتوریسم؛ منطقه آزاد انزلی دارای ظرفیت‌ها و امکانات بوم گردی است که از آن نمونه می‌توان به وجود بخشی از جنگل‌های هیرکانی، سواحل زیبای دریای خزر، همسایگی با تالاب بین‌المللی انزلی و پارک ملی بوجاق اشاره کرد. از سوی دیگر؛ این سازمان به منظور ارتقاء استانداردهای خدماتی و امکانات تفریحی در محدوده منطقه، طی این مدت اقدام به ساخت و بهره‌برداری از مرکز تفریحات دریایی، طرح توسعه فاز گردشگری منطقه و بهره‌برداری از نخستین استخر روباز کرده است. در این میان، اهمیت احداث اسکله مارینا در جوار مجتمع بندری کاسپین از آن جهت که مقدمه‌ای برای ایجاد و گسترش توریسم دریایی در سواحل دریای خزر است، قابل توجه می‌باشد. به موارد فوق می‌توان مراکز تفریحی و ورزشی در سطح منطقه،

در سال ۱۳۹۶ نزدیک به یک میلیارد و ۵۰ میلیون دلار صادرات و صادرات مجدد از مناطق آزاد کشور انجام شد که ۴۵۰ میلیون دلار آن، سهم منطقه آزاد انزلی بود که بیانگر سهم ۴۵ درصدی این منطقه از مجموع کل صادرات مناطق است

چه حجم کالا یا خدمات از این منطقه صادر یا وارد شده است؟
در سال ۱۳۹۶، نزدیک به یک میلیارد و ۵۰ میلیون دلار صادرات و صادرات مجدد از مناطق آزاد کشور انجام شد که ۴۵۰ میلیون دلار آن، سهم منطقه آزاد انزلی بود که بیانگر سهم ۴۵ درصدی این منطقه از مجموع کل صادرات مناطق است. **آیا مجهز به سیستم ترافیک دریایی هستید؟ چه تعداد ترمینال، انبار چند منظوره و تجهیزات تخلیه و بارگیری در این منطقه موجود است؟**

در مجتمع بندری کاسپین و بندر انزلی که در محدوده این منطقه واقع شده‌اند، سیستم ترافیک دریایی وجود دارد. همچنین در بندر انزلی، ۱۰ پست اسکله فعال است که در فضای پس کرانه آن حدود ۶۷ هکتار فضای روباز، حدود ۳۱ هزار مترمربع انبار مسقف و ۲۱ هزار تن سیلوی غلات وجود دارد. در مجتمع بندری کاسپین نیز هم‌اکنون دو پست اسکله تجاری و نفتی فعال است و مجموعه انبارهای روباز و مسقف در حال بهره‌برداری این مجتمع بندری در حدود ۱۵ هکتار بوده و مجموع انبارهای ساخته شده و در حال احداث این بندر نیز به حدود ۱۲۰ هزار مترمربع می‌رسد. یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد این بندر، دارا بودن بزرگ‌ترین پس کرانه (حدود ۵۰۰ هکتار) در بنادر ایرانی دریای خزر است که در آن احداث شهرک صنعتی، انبار، سیلوی غلات، سردخانه، شهرک لجستیک و سایر امکانات و تجهیزات، برای نگهداری و پردازش کالا از طریق این بندر در نظر گرفته شده است.

برای تحقق سیاست دادوستد الکترونیکی تا چه میزان از فناوری اطلاعات در تشریفات بندری و گمرکی استفاده می‌کنید؟

تمامی امکانات و زیرساخت‌های لازم جهت فعالیت در چارچوب دولت الکترونیک در تمامی حوزه‌های مرتبط با سازمان و منطقه اعمال شده و هم‌اکنون بخش قابل توجهی از خدمات اداری در این منطقه در حوزه‌های گمرکی، بندری، شهرسازی، بازرگانی و مجوزهای مختلف در کنار سایر خدمات اداری بر اساس امکانات دولت الکترونیک صورت می‌گیرد.

چه اقداماتی برای جلوگیری از ورود کالاهای قاچاق به این منطقه انجام شده است؟

با عنایت به حضور و استقرار گمرک در مبادی ورودی و خروجی مناطق آزاد و منطقه آزاد انزلی، امکان قاچاق در این منطقه وجود ندارد و از سوی دیگر، به دلیل نظارت‌های متنوع و چندوجهی که این سازمان در فرآیند واردات، عرضه، ترانزیت و صادرات کالا انجام می‌دهد و با همکاری فعالان اقتصادی، پدیده قاچاق در این منطقه وجود نداشته و ندارد که این مهم انشاءالله تداوم خواهد داشت. ■

مجتمع‌های تجاری، پارک پرندگان و بزرگ‌ترین آکواریوم و باغ خزندگان کشور با سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را اضافه کرد.

قرار گرفتن در مسیر کریدور بین‌المللی شمال-جنوب (نستراک) چه مزیت خاصی را برای منطقه آزاد انزلی به وجود آورده است؟

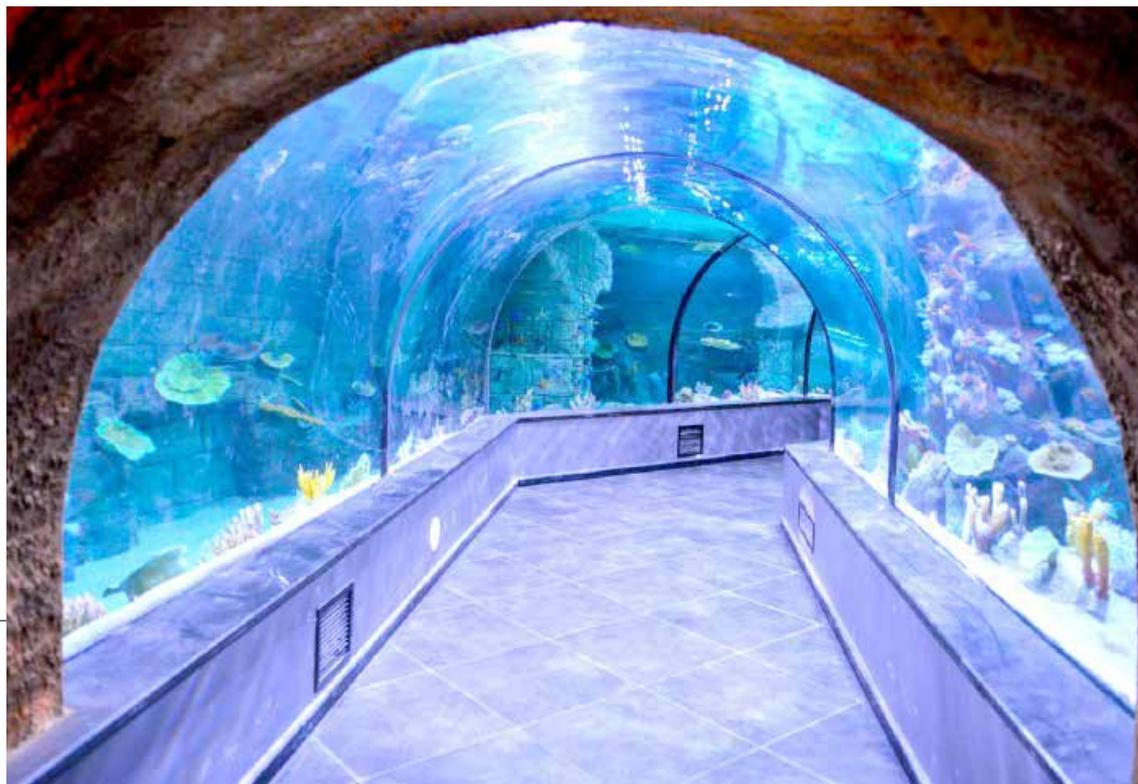
کریدور شمال - جنوب به عنوان مسیر تجاری قرن بیست و یکم مطرح است که با فعال شدن آن، به درآمد ارزی و اشتغال‌زایی کشور افزوده می‌شود. اهمیت این کریدور زمانی مشخص می‌شود که توجه داشته باشیم این کریدور، زمان و هزینه حمل‌ونقل کالا میان جنوب و شرق آسیا با کشورهای شمال و شرق اروپا را کاهش می‌دهد. سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی به این مهم واقف هستند که با ترانزیت کالا در این مسیر تجاری مهم و تکیه بر مزایا و معافیت‌های قانونی منطقه آزاد انزلی، می‌توانند سود تضمین شده قابل توجهی در زمینه تولید، صادرات و ترانزیت کالا با کشورهای حاشیه دریای خزر و قفقاز به دست آورند.

تاکنون چه میزان سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد انزلی انجام شده و چه زیرساخت‌هایی در این منطقه به وجود آمده است؟

در چند سال گذشته، سرمایه‌گذاری‌های خارجی خوبی از جمله در بخش گردشگری با نام پروژه آکواریوم که در نوع خود بزرگ‌ترین آکواریوم و باغ خزندگان کشور است، انجام شد که ۱۰۰ درصد سرمایه‌گذاری صورت گرفته در آن، خارجی بود. همچنین نزدیک به ۲۴۹ شرکت خارجی و شعبه شرکت خارجی در منطقه آزاد انزلی ثبت شده که تعدادی از آن‌ها مجوز فعالیت گرفته و اکنون مشغول به فعالیت هستند. به‌طور مشخص تنها در سال گذشته نزدیک به ۴ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی در منطقه آزاد انزلی انجام شد و در ۹ ماهه امسال نیز میزان این سرمایه‌گذاری به ۷۲۶ میلیارد تومان رسیده است. در واقع در سال جاری با چند شرکت خارجی مذاکراتی را برای همکاری در ایجاد زیرساخت‌های بندر کاسپین، تولیدات صنعتی و فعالیت در حوزه گردشگری داشته‌ایم که تنها در بخش گردشگری، وزارت اقتصاد مجوز جذب سرمایه‌گذار ۲۵۰ میلیون یورویی را صادر کرده است که به زودی زمینه فعالیت این همکاری خارجی فراهم خواهد شد.

در خصوص زیرساخت‌ها نیز می‌توان به بندر کاسپین، مرکز نمایشگاه‌ها و همایش‌ها، تالار بورس، انبارهای روباز و بسته و سردخانه اشاره کرد؛ مجموعه زیرساخت‌هایی که در کنار تمامی مزایا، معافیت‌های قانونی، طرح‌های حمایتی و تشویقی این سازمان، منجر به فعال شدن ۶۲ واحد تولیدی در این منطقه شده در نوع خود موفقیتی بی‌نظیر در کشور است.

سازمان منطقه آزاد انزلی طی سال‌های اخیر موفق به فعال‌سازی کریدور شمال - جنوب (نوستراک) شده و نقش محوری در ایجاد کریدور جدید ارتباطی میان دو کشور چین و ایران ایفا کرده است

در این بخش می خوانیم:

- «اقتصاد انرژی» با بی توجهی روبه‌رو است
- عدم خام فروشی و مقابله با تحریم‌ها با توسعه صنعت پترو پالایشگاه
- بازار نفت خام زیر سایه نوسانات اقتصاد جهانی

حمیدرضا صالحی، نایب رییس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران:

«اقتصاد انرژی» با بی توجهی روبه‌رو است

زهرا فضلعلی

در سراسر جهان، کشورها در حال توسعه سیاست‌های جدیدی برای انرژی‌های تجدیدپذیر هستند که هدف آن‌ها حذف موانع، جذب سرمایه‌گذاری، ایجاد اشتغال و تقویت نوآوری در زیرساخت‌های انرژی است. ایران با داشتن منابع فراوان باد و خورشید از پتانسیل اشتغال‌زایی فراوانی در این بخش برخوردار است. در واقع می‌توان گفت که انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند موتور اشتغال و توسعه در کشور باشد و نکته مهم آن است که اشتغال ایجادشده از این طریق بدون نیاز به آب است. در گفت‌وگوی اختصاصی این شماره به سراغ حمیدرضا صالحی دبیر کل فدراسیون صادرات انرژی و نایب رییس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی ایران رفتیم. وی که در پرونده کاری خود تجربه حضور در بخش‌های بنگاهی، اقتصادی، NGOها و سندیگاه‌های صنعت برق را داشته؛ اظهار امیدواری کرد که ایران با داشتن نیروی ماهر انسانی، انرژی ارزان و موقعیت جغرافیایی خاص بتواند به عنوان بازاری امن و پایگاهی مطمئن برای سرمایه‌گذاری در منطقه نقش آفرینی کند. محصل گفت‌وگوی "دنیای سرمایه‌گذاری" با صالحی در ادامه آمده است.

جهانی مطابقتی ندارد و معضل بدمصرفی انرژی وجود دارد. علت این امر را چه می‌دانید؟

ایران با مصرف ۵۰۰ میلیون مترمکعب گاز به اندازه مصرف کل اروپا و شدت مصرف ۲/۵ برابر متوسط جهان در برق جزو کشورهای با مصرف بالا محسوب می‌شود که هشدار جدی برای صنعت انرژی بوده و نیازمند رسیدگی مسئولان است. به اعتقاد بنده، علت اصلی این موضوع در یک کلام، «اقتصاد انرژی» است که متأسفانه با بی‌توجهی روبه‌رو شده و نحوه اداره کردن حوزه حامل‌های انرژی تنها به هدردهی منابع ختم شده است؛ موضوعی که در سطح جامعه به‌وفور دیده می‌شود و همین تفکر در بین مردم نیز رواج یافته است. نکته مغفول آن است که برق یک کالا است، نه یک خدمت و تا زمانی که به‌اشتباه به‌عنوان یک خدمت عمومی تلقی شود؛ شاهد این بدمصرفی‌ها خواهیم بود. البته این بدمصرفی در تمام حوزه‌های انرژی وجود دارد و شامل بنزین هم می‌شود. راهکار گذار از هدر رفت منابع انرژی؛ واقعی کردن قیمت حامل‌های انرژی با شیب متعادل و برنامه‌ریزی شده می‌باشد که محصل آن، نزدیک شدن به استانداردهای جهانی است. دستاورد دیگر؛ واقعی کردن قیمت‌ها، افزایش درآمد عمومی دولت و در نتیجه، افزایش دستمزدها است.

اخیراً موضوع موافقت وزارت نیرو با اجرای توافقنامه پاریس واکنش‌های متفاوتی را به همراه داشته است. فرصت‌ها و مزیت‌های این موافقت‌نامه برای اقتصاد ایران چیست؟

نیاز امروز کشور؛ تعامل با جامعه جهانی است و ما نمی‌توانیم در

جایگاه ایران در خاورمیانه به لحاظ تولید برق چیست و با توجه به اینکه ایران در آستانه تبدیل شدن به هاب انرژی برق در منطقه است، دستاوردهای این رویداد مهم را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

صنعت برق ایران بعد از انقلاب اسلامی با حمایت دولت، حرکت اصولی و زیربنایی را آغاز کرد که امروزه با افتخار می‌توانیم بگوییم که در تولید، انتقال و توزیع برق خودکفا هستیم. هم‌اکنون ایران چهاردهمین تولیدکننده برق دنیا به شمار می‌رود و جزو سه قدرت اول منطقه است. همچنین با توجه به شبکه‌های تولیدی، انتقال، حجم گاز تولیدی و موقعیت جغرافیایی خاص ایران، فرصت تبدیل شدن به هاب انرژی برق در منطقه وجود دارد. ذخایر غنی گاز قابلیت تبدیل به برق دارند و امکان صدور به کشورهای همجوار را فراهم می‌آورند. این حجم عظیم گاز حتی باعث می‌شود در تبادل برق با کشورهای نظیر روسیه، بخشی از مشکل پیک برق در تابستان را حل کرده و به درآمدهای کلان آن دست یابیم. پیش‌بینی می‌شود از تجارت برق، رقمی حدود ۲۰ میلیارد دلار وارد کشور شود که رقم چشمگیری است. صنعت برق می‌تواند با توجه به ظرفیت‌های ایجاد شده در داخل کشور، جایگاه استراتژیک، جغرافیایی و منابع فراوان گاز، پستوانه‌ای برای صادرات

این کالا به کشورهای منطقه نیز باشد. کامل کردن اتصالات برقی با شبکه‌های برق منطقه نیز به ایجاد امنیت اقتصادی و درآمدزایی ارزی کمک فراوانی می‌کند و می‌تواند جایگزین مناسبی برای درآمدهای نفتی با آینده‌ای نامعلوم شود.

سرانه مصرف گاز و برق در ایران با استانداردهای

اگر دولت اراده‌ای برای آوردن سرمایه‌گذار به کشور داشته باشد و امنیت اقتصادی برای صنعت برق حفظ شود؛ بالطبع شاهد اشتغال‌زایی بیشتری خواهیم بود. همچنین، در بخش بهره‌برداری از نیروگاه‌ها نیز، در زمینه‌های نگهداری، تعمیرات، نظارت و کنترل، نیازمند نیروی انسانی خواهیم بود

۸ درصد از بهای برق، صرف درآمدهای اختصاصی انرژی‌های تجدیدپذیر و برق روستایی می‌شود. دولت باید این درآمدها را برای حوزه تجدیدپذیر اختصاصی کند تا علاوه بر رفع مشکلات حاشیه‌ای با سازمان برنامه و بودجه، تضمینی برای سرمایه‌گذاری ایجاد شود

راهکار گذار از هدر رفت منابع انرژی؛ واقعی کردن قیمت حامل‌های انرژی با شیب متعادل و برنامه‌ریزی شده می‌باشد که ماحصل آن، نزدیک شدن به استانداردهای جهانی است

فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر چیست؟

در حال حاضر در دنیا تمایل به سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی‌های پاک افزایش یافته است. در ایران باید با فراهم کردن امنیت اقتصادی، زمینه را برای حضور سرمایه‌گذاران خارجی مهیا کرد. اگر بتوانیم امکاناتی نظیر صادرات برق را برای سرمایه‌گذار ایجاد کنیم؛ سرمایه‌گذار به واسطه حصول اطمینان از بازگشت سرمایه، راغب به ادامه فعالیت می‌شود. اخیراً وزارت نیرو با این امر موافقت کرده که خبری خوب برای سرمایه‌گذاران است. شخصاً بر این باورم که پروژه‌های انرژی پاک برای سرمایه‌گذاری بسیار مناسب و سودده هستند و اگر دولت از بخش خصوصی حمایت بیشتری به عمل آورد؛ این مهم نیز تحقق می‌یابد.

یکی از مسایل بنیادین در حوزه انرژی، اعطای یارانه پنهان به این بخش است، چرا قیمت حامل‌های انرژی در کشور ما واقعی نیست؟ اساساً تخصیص یارانه انرژی را برای اقتصاد مفید می‌دانید یا مضر؟

در سال‌های اخیر با افزایش قیمت ارز؛ ارزش دارایی‌های مردم به یک‌سوم کاهش یافته و قدرت خرید به طرز چشمگیری پایین آمده است که در چنین شرایطی، افزایش قیمت حامل‌های انرژی منصفانه نیست. اعطای یارانه باید هوشمندانه و به اقشار مستمند و غیرمولد کشور باشد. اقشار مولد باید در تولید ثروت در جامعه مشارکت و نقش داشته باشند. یارانه پنهانی که رییس مجلس اخیراً اعلام کرد، رقمی معادل ۹۰۰ هزار میلیارد تومان است که رقم کمی نیست.

آیا رقمی که در قبوض برق از مردم بابت انرژی‌های نو دریافت شده، به این بخش تخصیص داده می‌شود؟

این موضوع ضروری است که در ارتباط با منبعی دائمی که همه‌ساله قادر به تامین هزینه برق تجدیدپذیرها باشد، گام‌هایی برداشته شود. ۸ درصد از بهای برق، صرف درآمدهای اختصاصی انرژی‌های تجدیدپذیر و برق روستایی می‌شود. دولت باید این درآمدها را برای حوزه تجدیدپذیر اختصاصی کند تا علاوه بر رفع مشکلات حاشیه‌ای با سازمان برنامه و بودجه، تضمینی برای سرمایه‌گذاری ایجاد شود. از سوی دیگر، باید توجه کنیم این منبع پرداختی؛ در بودجه هرساله کشور، باید توسط دولت به‌طور اختصاصی ذکر و تصویب شود تا در روند سرمایه‌گذاری‌های حوزه انرژی‌های پاک خللی ایجاد نشود. پیشنهاد می‌کنم از پالایشگاه‌ها به واسطه سوزاندن نفت و تولید کربن، عوارضی دریافت شود تا این منبع درآمد به جای قبوض برق از این محل دائمی تامین شود. ■

بخش‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و مهم‌تر از همه؛ محیط‌زیست در انزوا به سر ببریم. اخیراً با امضای سند این توافقنامه در پاریس؛ کشورها متعهد شدند که درصد گازهای گلخانه‌ای خود را کاهش دهند. در ایران میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای ۸۰۰ میلیون تن است و طبق این توافقنامه باید ۴ درصد از این مقدار را کاهش دهد و در صورت برداشته شدن تحریم‌ها؛ ایران تعهد کاهش انتشار این گازها تا ۸ درصد را نیز متقبل شده است. به نظر می‌آید در کشورمان، ایجاد نیروگاه‌های بادی و خورشیدی راهکار مناسبی است که علاوه بر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای؛ باعث ایجاد زمینه‌های سرمایه‌گذاری کلان نیز می‌شود. بر اساس برنامه ششم توسعه، ۵ درصد از نیروگاه‌های ما باید به سمت تولید انرژی از محل باد و خورشید پیش برود؛ به طوری که اگر در سال ۱۴۰۴ به تولید ۱۰۰ هزار مگاوات برق رسیدیم، باید ۵ هزار مگاوات آن از نیروگاه‌های تجدیدپذیر باشد که در این راستا باید جذابیت سرمایه‌گذاری در این حوزه افزایش پیدا کند. این موضوع همچنین باعث می‌شود ۵ درصد از گازهای گلخانه‌ای کمتر استفاده شود و می‌توانیم تعداد نیروگاه‌های فسیلی را کاهش و به تعهد بین‌المللی نیز عمل کنیم، ضمن اینکه با صادرات سوخت‌های فسیلی، ارزآوری برای کشور ایجاد می‌شود. استفاده بیشتر از انرژی‌های تجدیدپذیر نوپدیده کسب و کارهای جدید و اشتغال بیشتر است.

ظرفیت نصب‌شده نیروگاه‌های کشور در حال حاضر چقدر است؟ چه مقدار از تجهیزات نیروگاهی در داخل کشور ساخته می‌شود؟ چند درصد از این نیروگاه‌ها توسط بخش خصوصی احداث شده است؟

امروزه دیدگاه حاکم بر دنیا؛ دیدگاهی تعاملی است و امکان اینکه به‌طور کامل در تمامی زمینه‌ها خودکفا باشیم وجود ندارد. ما در چارچوب حفظ منافع و استقلال کشور خواهان تعامل با دنیا هستیم. در صنعت برق خوشبختانه با ۸۰ هزار مگاوات ظرفیت نصب‌شده نیروگاه‌های موجود در کشور؛ یکی از قدرتهای بزرگ منطقه هستیم. حدود ۴۰ درصد از نیروگاه‌ها توسط بخش خصوصی احداث شده که متأسفانه الگوی نامناسب مصرف برق؛ باعث شده این صنعت به یک صنعت زیان‌ده تبدیل شود و با قیمت تکلیفی که برای برق وجود دارد؛ تمایل فروش برق برای تولیدکننده برق در بخش خصوصی کم‌رنگ می‌شود. برای حفظ این صنعت درآمدزا و زیرساختی، نباید نقش صاحبان این نیروگاه‌ها در تعیین قیمت را نادیده گرفت.

اشتغال‌زایی و حل بحران آب، مواردی هستند که همواره به عنوان مزیت‌های برجسته توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر از آن‌ها نام برده می‌شود، این صنعت چگونه ایجاد اشتغال می‌کند؟

ساخت تجهیزات مربوط به انرژی‌های تجدیدپذیر مانند پنل‌های خورشیدی؛ صنعت قطعه‌سازی نیروگاه‌های بادی و خورشیدی و ساخت تجهیزات پایین‌دستی، از جمله فعالیت‌های مفید در زمینه ایجاد اشتغال در کشور است. در حال حاضر ساخت نیروگاه‌های بادی ۲/۵ مگاواتی ساخت ایران به بهره‌برداری رسیده است، گرچه بخشی از تجهیزات آن از خارج کشور وارد شده، اما به‌مرور زمان بومی‌سازی می‌شود. اگر دولت اراده‌ای برای آوردن سرمایه‌گذار به کشور داشته باشد و امنیت اقتصادی برای صنعت برق حفظ شود؛ بالطبع شاهد اشتغال‌زایی بیشتری خواهیم بود. همچنین، در بخش بهره‌برداری از نیروگاه‌ها نیز، در زمینه‌های نگهداری، تعمیرات، نظارت و کنترل، نیازمند نیروی انسانی خواهیم بود.

کارشناس ارشد حوزه پالایش صنعت نفت پیشنهاد داد

عدم خام فروشی و مقابله با تحریم‌ها با توسعه صنعت پترو پالایشگاه

سهیلا زمانی

وضع مجدد تحریم‌ها و سخت بودن فروش نفت خام، توسعه صنعت پالایشگاهی با استفاده از سرمایه‌های مردمی و فروش فرآورده‌های نفتی را به راهکاری اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است. صنعت پالایش نفت در ایران از جمله صنایع قدیمی و دارای سابقه بسیار درخشان است. اولین پالایشگاه نفت در ایران (پالایشگاه آبادان) ۱۰۶ سال قبل (سال ۱۲۹۱) با ظرفیت فرآورش روزانه ۲۵۰۰ بشکه نفت خام به بهره‌برداری رسید. ظرفیت این پالایشگاه پس از چند مرحله طرح توسعه تا ۶۲۵ هزار بشکه در روز افزایش یافت و سالیان متمادی عنوان بزرگ‌ترین پالایشگاه دنیا را به خود اختصاص داد. هم‌اکنون صنعت پیر پالایش نفت در ایران با مشکلاتی در زمینه سوددهی مناسب مواجه است، زیرا پالایشگاه‌های کشور از بهره‌وری کم و سهم زیاد فرآورده‌های سنگین و بی‌کیفیت در بین کل محصولات پالایشی برخوردارند. بر این اساس لازم است که جهت حفظ سودآوری صنعت پالایش، ایجاد ارزش‌افزوده و پایین آوردن فشارهای مربوط به تحریم فروش نفت، به توسعه صنعت پالایشی روی آورد. در گفت‌وگو با عماد رفیعی؛ کارشناس ارشد حوزه پالایش صنعت نفت و عضو کمیسیون جوانان فدراسیون صنعت نفت ایران به بررسی مشکلات خام‌فروشی نفت و راهکارهای مقابله با آن پرداختیم. با ما در ادامه این مصاحبه همراه باشید.

است. البته عربستان به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت جهان، ۶۰ درصد از نفت خود را در پالایشگاه‌های خود پالایش می‌کند و تنها ۴۰ درصد از آن را به صورت خام می‌فروشد. این در حالی است که ایران، ۴۲ درصد از نفت خود را پالایش می‌کند و ۵۸ درصد دیگر را به خام فروشی اختصاص داده است. مساله دیگر، کاهش وابستگی اقتصاد به نفت است. به اعتقاد بنده، نباید پول نفت را به بودجه جاری کشور اختصاص دهیم، بلکه باید آن را برای توسعه صنعتی کشور صرف کنیم که عدم تحقق این مورد به ضعف زیرساختی صنعت و اقتصاد کشور برمی‌گردد.

علت اصلی خام فروشی نفت را در چه می‌دانید و آیا اصولاً حرکت به سمت تولید فرآورده می‌تواند به عنوان راهکاری برای مقابله با این مساله در نظر گرفته شود؟

هم‌اکنون ظرفیت تولید نفت و میعانات گازی در ایران روزانه ۴.۵ میلیون بشکه است که از این میزان، ظرفیت پالایش و پتروشیمی‌های خوراک مایع ایران ۲.۱ میلیون بشکه در روز است. یعنی ایران می‌تواند برای فرآورش روزانه ۲.۴ میلیون بشکه نفت و میعانات گازی برنامه‌ریزی کند که این برنامه‌ریزی می‌تواند در زمینه صنعت پالایش نفت یا صنعت پتروشیمی بوده یا در فناوری روز (پتروپالایشگاه) استفاده شود. پتروپالایشگاه‌ها که از ادغام واحدهای پالایشگاهی و پتروشیمیایی قدیمی یا ساخت این واحدها به صورت پتروپالایشگاه از ابتدا (طراحی یک واحد گرین فیلد به صورت پتروپالایشگاه) تشکیل می‌شوند، از سودآوری بهتری نسبت به پالایشگاه یا پتروشیمی جدا از هم برخوردار است. ساخت پتروپالایشگاه؛ IRR (نرخ بازگشت سرمایه) این واحدها را بسته به نوع پیکربندی واحد و نوع محصولات تولیدی می‌تواند تا ۱۰ درصد نسبت به پالایشگاه بهبود دهد. این واحدها از IRR بالای ۲۰ درصد ارزی و نرخ اشتغال‌زایی یک نفر به ازای هر تن برخوردارند که در شرایط فعلی کشور باید مورد توجه مسئولان کشور قرار گیرد. از طرفی توسعه محصولات آن‌ها با صنایع تکمیلی پتروشیمی، به نرخ اشتغال‌زایی ۱۰۰ هزار نفر به ازای هر تن خواهد رسید. تنها مشکل موجود در این زمینه؛ هزینه‌های مربوط به

آیا خام فروشی نفت الزاماً بد است یا اینکه پول نفت می‌تواند موجب رشد اقتصادی شود؟

در اقتصاد کشور و ارتباط آن با نفت، امروز با دو مساله وابستگی اقتصاد به نفت و خام‌فروشی آن مواجه هستیم. البته خام فروشی نفت الزاماً بد نیست و مشاهده می‌شود که کشورهای ثروتمند و موفق اقتصادی نظیر نروژ با هدایت خوب نقدینگی، اقتصاد موفقی داشته‌اند، اما در مورد کشورهای پرجمعیت و درحال توسعه‌ای نظیر ایران که نیاز به اشتغال دارند، خام فروشی راهکار شکست خورده‌ای است و حتی عربستان هم امروزه در حال فاصله گرفتن از خام فروشی

سرمایه‌گذاری اولیه بالا برای ساخت پالایشگاه و پتروپالایشگاه است. برای رفع این معضل باید از روش‌های هدایت نقدینگی و فعال کردن بازار سرمایه استفاده کرد. تامین مالی خرد و مردمی ظرفیت بسیار بالایی دارد که در کشور ما به دلیل بی‌توجهی به روش‌های متنوع تامین مالی، مغفول مانده است. صندوق سرمایه‌گذاری پروژه؛ انتشار انواع اوراق قابل تبدیل به سهم نظیر اوراق صکوک و استصناع؛ اوراق سلف موازی فرآورده و استفاده از قراردادهای Take off فرآورده برای اخذ فاینانس، از جمله روش‌هایی هستند که می‌تواند در این زمینه استفاده شود. با این مقدمه؛ معتقدم علت اصلی خام‌فروشی نفت در ایران به مشکل تامین مالی و کمبود سرمایه‌گذاری مربوط می‌شود.

سال گذشته ۲۶ میلیارد دلار از سرمایه‌های کشور توسط مردم به خارج از کشور هدایت شد و در کشورهای نظیر ترکیه، گرجستان، امارات و غیره سرمایه‌گذاری شد که عمدتاً از نوع ساخت منزل یا خرید ویلا در این کشورها بوده است. این در حالی است که پروژه‌های صنعتی زیادی در ایران معطل تامین مالی یا در حالت نیمه‌کاره است. آیا این سرمایه‌ها نمی‌توانست به سمت احداث پروژه‌های مولد اقتصادی و صنعتی در کشور هدایت شود؟ از طرفی، هم‌اکنون و بعد از نوسانات ارزی و تلاطمات اقتصادی که در ماه‌های گذشته سال جاری اتفاق افتاد، سیاست‌گذاران کشور مدام در حال تصمیم‌گیری در زمینه وضع انواع مالیات بر عایدی سرمایه‌ها هستند. این در حالی است که وضع انواع CGT، منع خرید سکه و ارز و انواع سیاست‌های سلبی، باید لزوماً در کنار وضع بعضی سیاست‌های ایجابی باشد. به هر حال هم‌اکنون ۱۷۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی در این کشور موجود است که اگر وضع تمام قوانین از نوع سلبی باشد، منجر به خروج بیشتر سرمایه از کشور می‌شود. بنابراین در شرایط فعلی، کشور احتیاج به تعریف چند مگا پروژه بزرگ اقتصادی و همچنین رفع موانع دست و پاگیر از بخش تولیدی و صنعتی دارد. این مگا پروژه‌ها البته می‌تواند در زمینه‌های مختلف صنعت و حتی کشاورزی، با اشتغال‌زایی بیشتر از نفت نیز باشد، اما در شرایط فعلی و با توجه به تحریم نفت خام ایران، پروژه‌های پایین‌دستی نفت می‌تواند موجب «خنثی‌سازی تحریم نفتی»، «تامین بودجه مورد نیاز کشور»، «اشتغال‌زایی» و «خروج از رکود صنایع وابسته» به صورت همزمان شود. از طرفی، شایسته است که دولت و مجلس شورای اسلامی به رگولاتوری مناسب در این زمینه بپردازند تا مگا پروژه‌های مورد اشاره به‌گونه‌ای تعریف شوند که لوکوموتیوهای اقتصادی باشند و به همراه خود صنایع تکمیلی پتروشیمی را نیز شکوفا کنند. برای این منظور لازم است دو یا سه «پارک شیمیایی» بزرگ در ایران، خصوصاً در سواحل خلیج فارس طراحی شود؛ ارتباط فرآورده و خوراک در آن‌ها مشخص گردد و واحدهای کوچک شیمیایی در ذیل آن‌ها به صورت کامل به بخش خصوصی واگذار شود. به این شیوه، ایران می‌تواند برای تمام نفت تولیدی خود، واحدهای سودده پتروپالایشگاهی را به عنوان قلب پارک‌های شیمیایی فوق‌الذکر طراحی کند و در حوالی آن‌ها ده‌ها واحد شیمیایی یا پلیمری کوچک از صنایع تکمیلی پتروشیمی را طرح‌ریزی کند و ساخت و مدیریت آن‌ها را به بخش خصوصی واگذار کرده و الزامات تامین مالی بورسی برای سهامدار شدن مردم را نیز به بخش خصوصی مورد اشاره اجبار کند. برای مثال، مطالعات در زمینه رگولاتوری آمریکا در تامین مالی پالایشگاه‌ها نشان می‌دهد که هر شهروند آمریکایی تا زمانی که سرمایه خود را برای خرید سهام پالایشگاه استفاده کرده باشد، از پرداخت مالیات معاف است و به محض آنکه سرمایه خود را از سهامداری پالایشگاه خارج کند، موظف به پرداخت مالیات می‌شود.

احداث این پتروپالایشگاه‌ها چه تاثیری در کاهش مشکلات ناشی از تحریم نفت ایران دارد؟

از ۶۵۵ پالایشگاه موجود در دنیا تنها ۴۰ پالایشگاه بر مبنای نفت ایران طراحی شده‌اند. این ۴۰ پالایشگاه نیز تنها در ۱۴ کشور واقع شده‌اند. از طرفی ۹۴ درصد

نفت ایران از جزیره خارک بارگیری و به کشورهای مذکور ارسال می‌شود، بنابراین؛ هم‌مسیر حرکت نفتکش‌های ایرانی مشخص است و هم تحریم ۴۰ شرکت پالایشی در سطح دنیا برای آمریکاییان بسیار راحت است، اما پالایشگاه‌های داخلی در شرایط تحریم، همواره ظرفیت خود را افزایش داده‌اند. توسعه صنعت پتروپالایشگاه در قالب پارک‌های شیمیایی، تک‌محصول نفت خام را به صدها فرآورده پالایشگاهی و پتروشیمیایی تبدیل می‌کند و این فرآورده‌ها به راحتی قابل تحریم نیستند، بنابراین اقدام مذکور مزایایی را به همراه دارد. خنثی‌سازی تحریم‌های نفتی و تامین بودجه کشور؛ ایجاد ارزش افزوده بیشتر نسبت به خام‌فروشی نفت با نرخ بازده داخلی بالای ۲۰ درصد؛ ایجاد اشتغال؛ خارج کردن صنایع قطعه‌سازی، فولاد، صنعت مس و ماشین‌سازی‌ها از رکود فعلی؛ هدایت نقدینگی مردم به سمت پروژه‌های مولد و جلوگیری از ایجاد حباب در بازارهای مسکن، ارز و سکه از مزایای این طرح هستند.

آیا صدور فرآورده‌های نفتی با مشکل تحریم مواجه خواهند شد؟

بازار فرآورده‌های نفتی کاملاً متفاوت از بازار نفت است. ما در تحریم‌های سابق نیز بیشترین مشکل را با نفت و میعانات گازی داشتیم. البته پس از آن در زمینه نفت کوره و گاز مایع نیز مشکلاتی در بازاریابی و فروش وجود داشت، اما در پتروپالایشگاه اصلاً قرار نیست این دو محصول تولید شوند. تولید نفت کوره باید به صفر برسد و جای خود را به تولید کک نفتی و همچنین الکترودهای گرافیتی و الکترودهای آند بدهد. گاز مایع هم پس از تفکیک به پروپان و بوتان؛ به پروپیلن و مشتقاتش و همچنین به بوتادین و مشتقاتش تبدیل می‌شود. در این شرایط مشتری فرآورده‌ها ۴۰ شرکت نیستند، بلکه هزاران مصرف‌کننده نهایی وجود خواهند داشت. هزاران شرکت تامین‌کننده سوخت در سطح دنیا، هزاران شرکت پتروشیمیایی و شیمیایی و صنعتی که کار کردن با آن‌ها آسان‌تر است و بعضاً با اندکی تخفیف، حاضرند جنس ایرانی را خریداری کنند، مشتری این محصولات خواهند بود. مطالعات نشان می‌دهد که تنها چهار کشور عراق، ترکیه، افغانستان و پاکستان در سال ۲۰۱۷ به میزان روزانه ۱۰۰ میلیون لیتر واردات بنزین و گازوئیل داشته‌اند. پس، ایران پتانسیل و موقعیت خوبی برای فاصله گرفتن از بازار نفت و نزدیک شدن به بازار فرآورده با سود بیشتر و ریسک کمتر داشته و دارد که باید از آن استفاده کند.

چه راه‌حلهایی برای دور زدن تحریم‌ها پیشنهاد می‌کنید؟

بعد از اجرای سیاست‌های خصوصی‌سازی در سال‌های ۸۶ تا ۸۸ در پایین‌دست صنعت نفت و گاز، تقریباً هیچ شرکت خارجی حاضر نشده بدون دریافت «گارانتی دولتی ایران» به شرکت‌های بخش خصوصی ما فاینانس یا تسهیلات بدهد. پس یقیناً، لازم است که سیاست‌گذاران کشور برای تسهیل جذب نظام‌مند سرمایه‌های خارجی، اقداماتی را انجام دهند که خود این موضوع، بحث مفصل و مجزایی است؛ اما راهکار دومی نیز وجود دارد و آن، هدایت نقدینگی و جذب سرمایه‌های داخلی است که مختصراً روش‌هایی برای آن بیان شد. این روش‌ها باید به طرق مختلف در کشور ترویج یافته و تقویت شود.

راهکارهای ضد تحریمی مانند عرضه نفت در بورس تا چه اندازه می‌تواند برای مقابله با تحریم‌ها موثر باشد؟

عرضه نفت در بورس، رویه بسیار خوبی است که ای‌کاش قبل از وقوع تحریم‌ها هم مورد اجرا قرار می‌گرفت تا کاملاً تقویت و تنومند شود. هم‌اکنون هم این رویه باید ادامه یابد و تقویت شود. بهتر است که عرضه میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی نیز به این بورس اضافه شود. در دو عرضه اخیر نفت در بورس نیز، مشتری وجود داشت، اما مشتری‌ها ریال در اختیار نداشتند و درخواست داشتند که بیعانه ۶ درصدی ریالی را نیز به صورت ارزی حواله کنند. به نظر می‌رسد که لازم است با توجه به شرایط تحریمی کشور، انعطاف‌پذیری و چابکی بیشتری از خود نشان دهیم. ■

عربستان به عنوان
بزرگ‌ترین تولیدکننده
نفت جهان، ۶۰ درصد
از نفت خود را در
پالایشگاه‌های خود
پالایش می‌کند و تنها
۴۰ درصد از آن را به
صورت خام می‌فروشد.
این در حالی است که
ایران، ۴۲ درصد از نفت
خود را پالایش می‌کند و
۵۸ درصد دیگر را به خام
فروشی اختصاص داده
است

بازار نفت خام زیر سایه نوسانات اقتصاد جهانی

دکتر احمد شاهوی

اگر اقتصاد جهان راکد بماند، اوپک همچنان تولید را محدود کند و قیمت نفت پایین باشد، احتمالاً کاخ سفید معافیت‌ها را کاهش داده یا همه را با هم لغو می‌کند

به اعتبارات) تا چه حد بهبود یابد. از سوی دیگر، با نگاهی به آمار و ارقام ارائه شده در بازار نفت در می‌یابیم که تولید نفت‌خام آمریکا در ابتدای سال ۲۰۱۸ بیش از ۲ میلیون بشکه افزایش یافته که بزرگ‌ترین رشد سالانه گزارش شده برای یک کشور در تاریخ صنعت نفت است. رونق بی‌سابقه شیل به همراه نشانه‌هایی از کاهش رشد مصرف و معافیت‌های آمریکا برای صادرات نفت ایران باعث شد عرضه بیش از حد نفت به بازار در سه ماهه چهارم سال گذشته اتفاق بیفتد. در نتیجه، قیمت نفت سقوط کرد و باعث شد اوپک و متحدانش تولید را کاهش دهند. کاهش قیمت نفت احتمالاً رشد نفت شیل را هم متعادل‌تر می‌کند، ولی سرعت و مقدار این کاهش غیرمطمئن است و بستگی به شرایط اقتصاد و قیمت نفت دارد. در این شرایط، نباید نقش تولید اوپک را نادیده گرفت. اوپک و

اگرچه هم‌اکنون به دلیل وجود عوامل بی‌ثبات‌کننده فراوانی که هم در فضای اقتصادی و هم در بازار نفت وجود دارد، نمی‌توان پیش‌بینی درستی از قیمت آن در بازارهای جهانی ارائه داد، با این حال از ابتدای سال جدید میلادی، کارشناسان و تحلیلگران حوزه انرژی و نفت، چشم‌اندازهای متفاوتی را برای این بخش پر اهمیت متصور هستند. موج‌های منفی زیادی اقتصاد دنیا و بازار نفت را هدف قرار داده که از جمله این موج‌های منفی می‌توان به جنگ تجاری اخیر در دنیا و سیاست افزایش تعرفه‌های تجاری اشاره کرد که بازار را دچار تلاطم کرده است. هنوز شمار زیادی از کشورهای صادرکننده نفت نتوانسته‌اند از تبعات منفی اقتصادی ناشی از شوک کاهش قیمت نفت در سال ۲۰۱۴ رهایی یابند و تاثیر آن بحران روی اقتصاد دنیا و اقتصاد کشورهای صادرکننده نفت غیر قابل چشم‌پوشی است. با این حال فارغ از وضعیتی که کشورهای صادرکننده نفت را درگیر کرده است، باید به این مساله توجه کرد که بازار انرژی امروز دنیا، با نوسان‌های زیادی روبه‌رو است که یکی از دلایل آن، افزایش توان تولید نفت در آمریکای شمالی و تغییر سیاست‌های این منطقه در قبال کشورهای صادرکننده نفت به خصوص کشورهای خاورمیانه و احتمال از بین رفتن فضای تجارت آزاد در دنیا است.

گزارشی از رویترز، حاکی از آن است که قیمت نفت در سال جاری احتمالاً تحت تاثیر مسایل اقتصادی جهان قرار خواهد گرفت. عمده دلیل آن، تغییر قیمت نفت همگام با بازار سهام و اوراق قرضه در ماه‌های اخیر است. رشد تولید نفت شیل آمریکا، سیاست اوپک و متحدانش، تحریم‌های آمریکا علیه ایران و تهدید تحریم‌ها علیه ونزوئلا، همه بر قیمت نفت تاثیر می‌گذارد، ولی این تاثیر، ثانویه است و احتمالاً شرایط تولید و عرضه نفت‌خام است که تعیین‌کننده اتفاقات شیل آمریکا، سیاست اوپک و تحریم‌های آمریکا خواهد بود. پیش‌بینی اینکه چه اتفاقی برای اقتصاد جهان و قیمت نفت در ۲۰۱۹ می‌افتد چندان غیرممکن نیست. تجارت جهانی درگیر رابطه پرتنش بین آمریکا و چین و نوسان اقتصادی به شکل هزینه‌های بالاتر وام‌گیری و سقوط قیمت سهام است. اقتصاد جهان از نیمه دوم سال گذشته میلادی شتاب خود را از دست داد و دچار رکود شد که این رکود در ماه‌های اخیر شدیدتر هم شده است. همه چیز بستگی به این دارد که آمریکا و چین تا چه اندازه بتوانند با موفقیت، درگیری اقتصادی خود را پایان دهند و شرایط مالی (قیمت سهام، منحنی‌های تولید و دسترسی

متحدانش توافق کردند در کل ۱,۲ میلیون بشکه در روز تولید خود را کاهش دهند تا جلوی عرضه بیش از حد نفت به بازار گرفته شود. به نظر می‌رسد کاهش شدید تولید اوپک، نفت اضافی را از بازار خارج کرده و قیمت نفت را تا ۶۰ دلار بالا برده باشد. این در حالی است که چنانچه اقتصاد جهان وارد یک دوره رکود شود، اوپک و متحدانش احتمالاً باید مقدار تولید را بالا ببرند.

اگر اقتصاد رشد کند و تولید شیل کنترل شود، رونق بازار نفت باعث می‌شود اوپک، برخی از محدودیت‌های تولید را بردارد، ولی مانند تولیدکنندگان شیل، شتاب تولید اوپک در آخر، بستگی به سلامت اقتصاد جهان و نرخ رشد مصرف در ۲۰۱۹ دارد.

تحریم‌های آمریکا نیز یکی از عوامل مهم در تعیین قیمت جهانی نفت به‌شمار می‌آید. آمریکا مدام تاکید می‌کند که تحریم‌ها علیه صادرات نفت ایران را شدیدتر خواهد کرد. این تحریم‌ها پس از خروج آمریکا از قرارداد برجام اعمال شدند. معافیت‌های اولیه‌ای که به مدت ۶ ماه برای صادرات نفت‌خام ایران به ۸ کشور اعطا شد، باید تا ماه مه کمتر شده یا پایان یابند. تصمیم کاخ سفید در این مورد به در دسترس بودن ظرفیت مازاد نفت و قیمت کل آن بستگی دارد. اگر اقتصاد جهان را کند بماند، اوپک همچنان تولید را محدود کند و قیمت نفت پایین باشد، احتمالاً کاخ سفید معافیت‌ها را کاهش داده یا همه را با هم لغو می‌کند.

همین شرایط برای تحریم‌های احتمالی آمریکا بر ونزوئلا هم وجود دارد که آن هم، بستگی به تعدیل قیمت نفت و در دسترس بودن ظرفیت جایگزین دارد. مانند هر عامل دیگری، شدت تحریم‌های آمریکا بر ایران و ونزوئلا بستگی به وضعیت بازار نفت و دورنمای اقتصاد جهان

دارد. در این میان، نشریه فوربس نیز با ارزیابی دورنمای نفت ۲۰۱۹ سعی کرده پیش‌بینی متعادلی از شرایط کسب‌وکار در این سال داشته باشد. دووان دیکسون، سرپرست بخش نفت، گاز و پتروشیمی دیلویت نیز، چشم‌انداز بازار جهانی نفت را طبق گزارش زیر ترسیم کرده است:

بهبود شرایط نفت

طبق نظر دیکسون؛ این بهبود قیمت، نتیجه موفقیت توافق کاهش تولید اوپک و غیر اوپک در ابتدای ۲۰۱۷ بود. از آن زمان تولیدکنندگان، نفت کمتری به بازار فرستادند و تقاضای جهانی نفت طبق تخمین وزارت اطلاعات انرژی آمریکا، حدود ۱۶ میلیون بشکه در ۲۰۱۸ بود.

دیکسون توضیح می‌دهد: «به نظر می‌رسد نشانه‌های بازار از این نظر حمایت می‌کند که اقتصاد آمریکا و جهان رشد خوبی خواهد داشت، تقاضای انرژی بالا می‌رود و مخصوصاً در بخش نفت، خطر عرضه فقط مختص چند کشور مهم صادرکننده خواهد بود؛ بنابراین آیا روزهای خوب باز می‌گردند؟»

مواجهه با چالش‌ها

با تهدید افزایش نرخ بهره و ادامه جنگ تجاری و فشار بر قیمت کالاهای حساس با وضع عوارض، مشکلات زیادی پیش‌رو است. دیکسون ادامه می‌دهد: «بدون توجه به بی‌ثباتی‌های قریب‌الوقوع، بحث انرژی در ۲۰۱۹ شامل مسایل بلندمدت‌تری می‌شود. پایداری، دیگر مساله کوچکی برای شرکت‌های حوزه انرژی نیست و کم‌کم به مرکز تصمیمات استراتژی و سرمایه‌گذاری راه می‌یابد. اکثر شرکت‌های نفتی در حال سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر هستند، در حالی که تولیدکنندگان گاز طبیعی، مسئول حمل‌ونقل و مصرف‌کنندگان، تمرکزشان را بر کاهش تولید متان گذاشته‌اند. به علاوه، تکنولوژی هم ساکت نمانده است. سرعت رشد انرژی کم‌کربن، خودروهای خودکار و الکتریکی، کارآمدی انرژی و انرژی توزیع شده مورد توجه تصمیم‌گیران بخش زنجیره‌های ارزش انرژی و مواد شیمیایی قرار گرفته‌اند.

سوددهی و زیرساخت‌ها

دیکسون، به چندین روندی که سال ۲۰۱۹ را شکل می‌دهد اشاره می‌کند و می‌گوید: «چالش فعلی، تبدیل بهبود قیمت در ۲۰۱۸ به سوددهی پایدار است. پروژه‌های زیرساختی بسیاری در حال انجام است، ولی تاخیر در آن‌ها هزینه‌هایی در بر دارد. هیچ‌کس نمی‌تواند تاثیر این‌ها را بر قیمت و ظرفیت فیزیکی تولید نادیده بگیرد.» ساخت و توسعه خط لوله‌ها، بهبود تاسیسات، پایانه‌های صادرات و واردات، تاسیسات ذخیره و نیروگاه‌های انرژی، همه جزئی از زنجیره ارزش هستند. پایداری، مساله جدیدی برای شرکت‌های نفت و گاز نیست، بسیاری قبلاً این مسیر را رفته‌اند و موفقیت‌هایی را به‌دست آورده‌اند، ولی این بار متفاوت است.

تکنولوژی دیجیتال

بدون ارزیابی تاثیر تکنولوژی دیجیتال بر دورنمای نفت و گاز نمی‌توان درباره آینده آن در سال ۲۰۱۹ صحبت کرد. بسیاری شرکت‌ها به استفاده از هوش مصنوعی، علم تجزیه و تحلیل، رباتیک و بلاکچین برای افزایش کارایی، بهره‌وری، قابلیت اعتماد و قابل پیش‌بینی بودن عملیات‌هایشان روی آورده‌اند ولی دیکسون هشدار می‌دهد: «به کار بردن این تکنولوژی‌ها در فضای سرمایه نفت و گاز و مواد شیمیایی، می‌تواند پیچیده باشد. فعالیت‌های پالایشگاهی و پتروشیمی سال‌هاست در روند خودکار بودن قرار گرفته‌اند، ولی حالا نشانه‌هایی از توجه به فرصت‌های دیجیتال وجود دارد. کسانی موفق می‌شوند که خوب مجهز شده و در برابر مشتری و انتظارات جامعه پاسخگو باشند.»

بازار انرژی امروز دنیا، با نوسان‌های زیادی روبه‌رو است که یکی از دلایل آن، افزایش توان تولید نفت در آمریکای شمالی و تغییر سیاست‌های این منطقه در قبال کشورهای صادرکننده نفت به خصوص کشورهای خاورمیانه و احتمال از بین رفتن فضای تجارت آزاد در دنیا است

با گسترش فعالیت استارت‌آپ‌های حوزه انرژی محقق می‌شود

شکست انحصار نفت و گاز در ایران

زهرا فضلعلی

بسیاری از مدیران دولتی، نگاه منفی و بدبینانه‌ای به فعالیت شرکت‌های استارت‌آپی در حوزه انرژی دارند و فقط به دنبال این هستند که چگونه و با چه شرایطی از یک طرح، بیشترین سود را به دست آورند

استارت‌آپ‌های حوزه انرژی در تمام جهان بسیار جوان هستند. در ایران نیز قرار است اکوسیستم جدیدی برای استارت‌آپ‌های حوزه انرژی، از نفت و گاز گرفته تا انرژی‌های تجدیدپذیر، بهینه‌سازی مصرف سوخت و ... شکل بگیرد.

اتلاف ۷۹ درصدی انرژی در ساختمان‌ها، ۱۰ درصد هدررفت آب در شهر تهران، مصرف دو برابری بنزین در ایران نسبت به اروپا و ... خبرهایی است که به کرات از زبان مسئولان در رسانه‌ها بازتاب یافته است. هدر رفتن انرژی کشورمان در صنایعی مانند گاز، نفت، برق و ... در حالی رخ می‌دهد که کشورهای پیشرفته با کمک راه‌حل‌های کاربردی، این هدررفت انرژی را به حداقل ممکن رسانده‌اند. از جمله این راه‌های کاربردی، می‌توان به استفاده از فناوری‌های نوین مانند اینترنت اشیا یا هوش مصنوعی در کاهش

مصرف انرژی‌های سوختی در دنیا اشاره کرد. در قاره آسیا، شاید هند و چین بهترین کشورهایی باشند که با کمک فناوری‌های نوین به کاهش مصرف انرژی کشور خود کمک کرده‌اند؛ اما در ایران، حوزه انرژی بازار بکری پیش روی شرکت‌های نوپا گذاشته است تا با ورود به آن، علاوه بر توسعه و کسب سود، امکان صرفه‌جویی در مصرف انرژی کشور نیز فراهم شود. نکته‌ای که در این میان وجود دارد این است که در بخش انرژی کشور نیز، همانند دیگر بخش‌هایی که شرکت‌های استارت‌آپی در آن فعالیت می‌کنند، موانع و مشکلات متعددی وجود دارد در شرایطی که در حوزه انرژی، ایران از جمله کشورهای با مزیت نسبی بالا است. در حال حاضر در حوزه‌هایی مانند صرفه‌جویی

مصرف انرژی، ظرفیت اندازه‌گیری کنتورها برای پیدا کردن شیوه درست کاهش مصرف انرژی، پایش نقل و انتقال آب در شهرها و ... فرصت‌های مناسبی برای ورود شرکت‌های استارت‌آپی وجود دارد.

حباب استارت‌آپی در حال ترکیدن است

بسیاری از کارشناسان حوزه استارت‌آپ‌ها در این روزها بر این تحلیل اتفاق نظر دارند که حباب استارت‌آپی در حال ترکیدن است، اما در این میان باید دو نکته مهم را در نظر داشت. اول اینکه؛ گرچه حباب استارت‌آپ‌ها در حوزه فروشگاه‌های اینترنتی، تاکسی‌های اینترنتی و ... که حوزه‌های روتین هستند در حال ترکیدن است، اما در حوزه‌هایی مثل اینترنت اشیا، انرژی، ورزش، پسماند و ... حبابی در کار نیست. از سوی دیگر؛ از حجم انبوه تعداد کسب‌وکارهای اینترنتی، اصطلاح ترکیدن حباب فقط در یکی دو حوزه مصداق دارد که روندی طبیعی و روالی است که در هر بازاری طی می‌شود. در حوزه‌های مذکور، استارت‌آپ‌ها رشد زیادی را تجربه کرده‌اند؛ ولی بسیاری از آن‌ها که با سرمایه‌های زیادی هم شکل گرفته بودند، از بین

رفته یا یکی پس از دیگری در حال ادغام در یکدیگر هستند؛ اما حوزه‌هایی مثل انرژی که به‌ویژه در ایران بسیار با ظرفیت می‌باشد، کمتر مورد استقبال قرار گرفته است. به نظر می‌رسد وقت آن رسیده که توجه نیروی انسانی و فعالان استارت‌آپی به دیگر حوزه‌ها همچون انرژی بیشتر شود.

مشکلات و محدودیت‌ها

فعالان دولتی بر این اعتقاد هستند که صنعت انرژی یک صنعت بکر برای فعالان استارت‌آپی است. حال این سوال مطرح می‌شود که آیا شرکت‌های نوپا به راحتی می‌توانند در این حوزه فعالیت خود را آغاز کنند یا اینکه شروع به کار آن‌ها با پیچیدگی‌های بسیار همراه است؟ بسیاری از مدیران دولتی، نگاه منفی و بدبینانه‌ای به فعالیت شرکت‌های استارت‌آپی در حوزه انرژی دارند و فقط به دنبال این هستند که چگونه و با چه شرایطی از یک طرح، بیشترین سود را به دست آورند. از سوی دیگر؛ قوانین مشخصی در مناقصات، بین

یک شرکت استارت‌آپی با یک شرکت دولتی فعال در حوزه انرژی وجود ندارد و در بسیاری از مواقع به دلیل همین مساله، شرکت‌های نوپا دچار زبان می‌شوند.

پرسش منطقی دیگری که می‌تواند مطرح شود این است که چه بخش‌هایی از حوزه انرژی می‌تواند برای ورود استارت‌آپ‌ها و ایده‌های استارت‌آپی بازار داشته و مقرون به صرفه باشد؟

در پاسخ می‌توان گفت که حوزه انرژی در ایران، ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های زیادی برای ورود استارت‌آپ‌ها دارد. بخش‌های بازاریابی و فروش انرژی، استفاده از بلاکچین و اینترنت اشیا در انرژی، انرژی‌های تجدیدپذیر، بهره‌وری انرژی، هوشمندسازی انرژی و ... بخش‌هایی هستند که

با ورود استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند دگرگون شده و تاثیر مثبتی را در کشور ایجاد کنند. به گفته احمد فیروزی؛ معاون انرژی‌های تجدیدپذیر ستاد توسعه انرژی در معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، در حال حاضر رویه‌های کارآفرینی حوزه انرژی در سطح بین‌المللی برگزار می‌شود. در حوزه انرژی، مفاهیم و موضوعاتی مانند IOT در سیستم شارژ خودروها، Mobility Innovative، بهره‌وری انرژی، ذخیره‌سازی هوشمند انرژی و نقش هوش مصنوعی و فناوری بلاکچین در آینده انرژی جهان، از جمله جذاب‌ترین فرصت‌ها برای استارت‌آپ‌ها به شمار می‌روند. در بحث‌هایی همچون انرژی‌های تجدیدپذیر و مدیریت کربن، فرصت ایجاد کسب‌وکار بسیاری وجود دارد. با توجه به رشد سریع انرژی‌های تجدیدپذیر، صنعت نفت در آینده، ناگزیر به استفاده از کسب‌وکارهای نوآور و نوین خواهد بود که از جمله فرصت‌های موجود در حوزه فرآورده‌های نفتی، ایجاد استارت‌آپ‌های بخش توزیع و فروش انواع سوخت است که می‌توانند در این حوزه نقش آفرینی کنند. ■

با توجه به رشد سریع انرژی‌های تجدیدپذیر، صنعت نفت در آینده، ناگزیر به استفاده از کسب‌وکارهای نوآور و نوین خواهد بود که از جمله فرصت‌های موجود در حوزه فرآورده‌های نفتی، ایجاد استارت‌آپ‌های بخش توزیع و فروش انواع سوخت است که می‌توانند در این حوزه نقش آفرینی کنند

گفت‌وگویی اختصاصی با اصغر خیامیان

در این بخش می‌خوانیم:

- لزوم کناره‌گیری دولت از فعالیت‌های اجرایی در حوزه گردشگری
- اخذ مالیات بر ارزش افزوده عامل فعالیت پنهان فروشندگان طلا
- ضربه شدید تحریم‌ها به اقتصاد گردشگری

صنعت گردشگری ایران منفعل و راکد

دکتر ابراهیم‌بای سلامی
عضو هیات علمی دانشگاه تهران و عضو شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری

این صنعت در مولفه‌های اصلی و ۶ گانه خود، احتیاج به سرمایه‌گذاری دارد و لازم است که سرمایه‌گذاری در این صنعت با برنامه‌ریزی‌های مشخص و ارائه راهبرد معین انجام گیرد. راهبرد اصلی صنعت گردشگری، با اینکه در برنامه ششم توسعه تصریح شده است، ولی کماکان از طرف دولت تدوین نشده و تکلیف سرمایه‌گذاران و برنامه‌ریزان این صنعت مشخص نیست. از طرف دیگر؛ بنگاه‌های اقتصادی بزرگی مانند سازمان تامین اجتماعی که دارای امکاناتی به مانند «هگتا» هستند، اگر بخواهند در آینده به ثروت و منزلت خودشان اضافه کنند، باید زمینه مناسبی را برای بهره‌برداری از فرآیند توسعه صنعت گردشگری فراهم کنند؛ همان‌طور که در استراتژی تشکیل «هگتا» این موضوع به صراحت اعلام شده است.

سرمایه‌گذاران داخلی باید مورد تشویق و حمایت قرار گیرند تا به سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری تمایل پیدا کنند. متأسفانه با توجه به تجارب تلخی که در سرمایه‌گذاری صنعت گردشگری ایران در طول ۲۰ سال گذشته وجود داشته، آهنگ جذب سرمایه‌گذاری در این صنعت بسیار کند است. در این زمینه، بیش از آنچه که وجود دارد، احتیاج به برنامه‌ریزی و اقدامات جدی از سوی دولت است. به هر حال باید تشویق، تسریع روندهای اجرایی و ایجاد سهولت سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری، بیش از آنچه که تا به حال بوده، باشد. به‌رغم سخنرانی‌هایی که رییس‌جمهور محترم، وزرا و مسئولان دولتی در این زمینه انجام می‌دهند، متأسفانه تیم اقتصادی دولت، موضوع سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری را جدی نگرفته و تاکنون این صنعت در اولویت امور دولت و مجلس قرار نداشته است. با توجه به مزایا و محدودیت‌هایی که در این صنعت وجود دارد، اگر به این صنعت توجه ویژه‌ای می‌شد، با وجود تحریم‌ها و با توجه به کاهش ارزش پول ملی، امکان داشت بستر بسیار مناسب و وسیعی برای ارزآوری و جذب گردشگر فراهم شود و توسعه صادرات به معنای واقعی و پهنه آن، از طریق صنعت گردشگری بیش از آنچه اکنون است، اتفاق بیفتد.

با توجه به حساسیت توسعه صنعت گردشگری در ایران، سرمایه‌گذاری در این صنعت بر اساس یک راهبرد و برنامه مشخص، از اولویت‌های اصلی کشور است و باید سرمایه‌های داخلی و همچنین تعریف پروژه‌های مشترک با سرمایه‌گذاران خارجی در اولویت قرار گیرد. در ایران با یک محیط کسب‌وکار و محیط اقتصادی ناپایدار و غیرطبیعی روبه‌رو هستیم. با وجود تحریم‌ها و محدودیت‌هایی که از طریق سیستم بانکی و پولی در سرمایه‌گذاری خارجی به وجود آمده است، ضرورت دارد تا بر اساس اصول اقتصاد مقاومتی، پروژه‌ها را با اتکا به منابع داخلی، مجدداً تعریف کنیم. برای تعریف این پروژه‌ها؛ داشتن شناخت عمیق از صنعت گردشگری ایران و شناخت تطبیقی از صنعت گردشگری دنیا به‌ویژه کشورهای همسایه و نوظهور در این عرصه، فوق‌العاده اهمیت دارد و لازم است با یک رویکرد مبتنی بر آینده‌نگری، سرمایه‌گذاری گردشگری در ایران را برنامه‌ریزی کنیم.

با ارائه طرح «۱۰۰ هتل - ۱۰۰ کسب‌وکار» در هگتا (هلدینگ گردشگری تامین اجتماعی)، توانستیم حدود ۱۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری را برای پروژه‌های گردشگری ایران نامزد کنیم که متأسفانه با رویدادهای مهم بین‌المللی، با محدودیت‌هایی مواجه شدیم. رویداد اول مربوط به موضوع طرح تجدید ویزا بود که آمریکایی‌ها ارائه کردند و مشکلاتی برای ورود مدیران عالی‌رتبه اروپایی و سایر کشورها به ایران از نظر رفت‌وآمد به آمریکا به وجود آمد و این موضوع در اجرای این طرح تأثیرگذار بود و بعد از آن، تقریباً تعداد کمتری از مدیران ارشد اروپایی وارد ایران شدند. دومین رویداد؛ خروج آمریکا از برجام بود که منجر به تشدید تحریم‌ها و انسداد سوئیفت بانکی شد و بسیاری از تعاملات و معادلات بانکی را با مشکل مواجه ساخت. البته، هنوز هم برخی از کشورهای اروپایی و آسیایی با شرکت‌های ایرانی در ارتباط هستند و پروژه‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها را دنبال می‌کنند؛ ولی راضی به علنی شدن و ارائه گزارش‌های آشکار از این فعالیت‌ها نیستند. صنعت گردشگری در ایران؛ سنتی، محدود و پراکنده است.

دولت باید مشوق‌ها را فراهم کند و گفتمان توسعه صنعت گردشگری در برنامه‌ریزی و اولویت‌های دولت و مجلس قرار گیرد که تاکنون چنین موضوعی محقق نشده و گردشگری ایران، منفعل و راکد مانده است

برنامه‌هایی که تاکنون ارائه شده، برنامه‌هایی بسیار محدود و مبتنی بر مولفه‌های بسیار ضعیف صنعت گردشگری بوده؛ مانند بومی گردی و اکوتوریسم که به صورت مناسب تبلیغ و ترویج نشده است. با این حال، امور مذکور کمتر از یک درصد اقتصاد صنعت گردشگری را به خود اختصاص می‌دهند و در ایران، بیش از ۹۰ درصد این صنعت نادیده گرفته شده است. حدود ۶ میلیون نفر در سال جاری به ایران سفر کرده‌اند که متأسفانه اکثر آن‌ها مردم فقیر کشورهای همسایه هستند و نه تنها ارزآوری جدی‌ای برای کشور و صنعت گردشگری ندارند، بلکه از امکانات کشور به طریق ارزان استفاده می‌کنند. گردشگران فقیر سعی می‌کنند به هتل‌ها مراجعه نکنند و از خانه مسافر، امکانات فردی و غیررسمی استفاده کنند که به این شکل، فقط هزینه‌های کشور را افزایش می‌دهند. شاخص و نژم جهانی این است که باید برای هر گردشگر در طول هفته یک هزار و ۵۰۰ دلار هزینه شود. در شرایط کنونی در ایران حداقل به ازای هر نفر باید ۷۰۰ دلار هزینه می‌شد که البته چنین موضوعی اتفاق نیفتاده است. مردم کشورهای همسایه از امکانات ایران به صورت بهینه استفاده می‌کنند ولی عمدتاً کمکی به رشد و گسترش مولفه‌های اصلی صنعت گردشگری نکرده و حضورشان در ایران منافع بسیار کمی را برای کشور به همراه داشته و خواهد داشت.

در بحث زیرساخت‌ها، برنامه‌ریزی‌های مناسبی انجام نشده و تعریف درستی از صنعت گردشگری و مولفه‌های آن ارائه نمی‌شود. متأسفانه، مسئولان مربوطه، شناخت و دانش کافی از این حوزه ندارند. یکی از دلایلی که از کشورهای دیگر، تعداد بسیار محدودی گردشگر وارد کشور می‌شود، این است که گردشگری مانند هر صنعت دیگری، دارای نظام و سیستم است. متأسفانه در بازار بین‌المللی، صنعت گردشگری ایران جایگاهی ندارد؛ به طوری که آژانس‌های کشورهای همسایه و نوظهور و آژانس‌های کشورهای اروپایی و آسیایی، در عرصه گردشگری به‌طور منظم و پیوسته برنامه و تبلیغات مناسبی برای سفر به ایران ندارند؛ به همین دلیل معمولاً گردشگران خارجی به صورت انفرادی یا در قالب گروه‌های کوچک به کشورمان سفر می‌کنند و تاکنون شاهد حضور انبوه گردشگران از طریق شرکت‌ها و ایرلاین‌های بین‌المللی نبوده‌ایم. بیش از ۵۰ درصد از کسانی که وارد کشور می‌شوند، گردشگران زبارتی هستند که معمولاً به شهرهای مشهد، قم و شیراز سفر می‌کنند و ارزآوری مناسبی برای کشورمان ندارند.

در حال حاضر، برای گردشگران داخلی نیز، امکانات مناسبی فراهم نشده و اکثر آن‌ها از خدمات میزبانی و سرویس‌های بهداشتی، اقامتگاه‌ها، رستوران‌ها و نحوه پذیرایی ناراضی هستند. اکثر کسانی که کار در بوم گردی را شروع کرده‌اند، معمولاً آموزش‌های لازم و تخصصی را ندیده‌اند، حرفه‌ای نیستند و اصولاً صنعت گردشگری را نمی‌شناسند. از طرفی؛ در بحث مهمانداری که در فرآیند میزبانی و مهمانی باید تعریف شود، به‌طور تخصصی آموزش داده نشده

و به همین دلیل، مشکلات فراوانی در این زمینه وجود دارد. کاهش ارزش پول ملی و محدودیت‌هایی که در مسافرت به خارج برای مردم ایجاد شده نیز، فرصت مناسبی برای توسعه گردشگری داخلی به وجود آورده است. ایران؛ علاوه بر جاذبه‌های فاخر میراثی و فرهنگی، در زمینه کویرگردی و بیابان‌گردی، گردشگری ساحلی و دریایی نیز از پتانسیل‌های بسیار خوبی بهره‌مند می‌باشد، ولی برنامه‌ریزی مناسبی برای توسعه در این خصوص انجام نشده است. تعداد زیادی از لیدرهای حرفه‌ای در سطح بین‌المللی در کشورمان وجود دارند که به‌عنوان راهنمای تورهای گردشگری به‌خوبی از عهده کار خود بر می‌آیند. باید این موضوع را در نظر داشت که از چه آژانسی، تور یا لیدری استفاده می‌کنیم و البته چه نوع قراردادی با آن‌ها می‌بندیم تا بتوانیم سفری جذاب و خاطره‌انگیز را تجربه کنیم. راهنمایان تورهای ایران، شایستگی‌های فراوانی دارند و برخی از آن‌ها به زبان‌های مختلف مسلط هستند. لیدرهایی که در زمینه اکوتوریسم، میراث فرهنگی یا کویرگردی فعالیت دارند باید در زمینه کاری خود تخصص داشته و آموزش‌های لازم را دیده باشند.

باید سخنرانی‌ها و حتی سیاست‌گذاری‌هایی که توسط دولت انجام می‌شود، تبدیل به راهبرد شود. این کار را سازمان میراث فرهنگی و گردشگری باید انجام دهد، ولی متأسفانه توان و دانش انجام این کار را ندارد و تاکنون نیز نتوانسته راهبرد صنعت گردشگری را ترسیم کند.

معمولاً با توجه به مشکلاتی که در فضای اقتصادی ایران وجود دارد، تصمیم‌گیری سخت خواهد بود؛ به همین دلیل تیم اقتصادی دولت نمی‌تواند آن‌طور که باید به برنامه‌های خود جامه عمل بپوشاند. به عنوان عضو شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری کشور می‌گوییم که قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، دست سازمان و دولت را در این زمینه باز گذاشته؛ ولی متأسفانه از این قوانین توسط سازمان، استفاده مطلوب نمی‌شود. دولت باید مشوق‌ها را فراهم کند و گفتمان توسعه صنعت گردشگری در برنامه‌ریزی و اولویت‌های دولت و مجلس قرار گیرد که تاکنون چنین موضوعی محقق نشده و گردشگری ایران، منفعل و راکد مانده است. ■

متأسفانه تیم اقتصادی دولت، موضوع سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری را جدی نگرفته و تاکنون این صنعت در اولویت امور دولت و مجلس قرار نداشته است

مدیرعامل گروه هتل‌های هما:

رکود در صنعت هتلداری گردشگری کشور را تهدید می‌کند

مصطفی حاتمی

محدودیت‌های سیاسی و اقتصادی کشور و عزم دشمنان برای بایکوت کردن ایران در دهه اخیر، ضربات خود را یکی پس از دیگری بر پیکره صنعت گردشگری و به‌طور خاص صنعت هتلداری زده است؛ به‌طوری‌که این امر، تأثیر بسیاری بر کاهش ضریب اشغال هتل‌های کشور گذاشته است. از یک‌طرف، نبود زیرساخت‌های مناسب برای جذب گردشگر و از طرف دیگر، عدم حضور جدی سرمایه‌گذار، موجب پسرفت صنعت گردشگری شده و از این‌رو تمایلی از سوی سرمایه‌گذاران برای فعالیت در این بخش مشاهده نمی‌شود. نداشتن سازگاری و هماهنگی میان متولیان گردشگری نیز از جمله مواردی می‌باشد که این صنعت را متوجه خسران کرده است. در گفت‌وگویی تفصیلی با اصغر خیامیان، مدیرعامل گروه هتل‌های هما به تشریح موشکافانه نقاط ضعف و قوت صنعت هتلداری در کشور پرداخته‌ایم. وی که تصدی سمت‌های مختلف حوزه گردشگری را در کارنامه خود دارد، پیش از این نیز به مدت ۲۵ سال در گروه هتل‌های پارسین مشغول به فعالیت بوده است. آنچه در پی می‌آید، مشروح گفت‌وگو با خیامیان است که به نظر خوانندگان ارجمند می‌رسد.

هتل‌های هما چه خدمات متمایزی ارائه می‌دهند و نماد پنج ستاره به چه دلیل به این هتل‌ها اطلاق می‌شود؟

در صنعت هتلداری، هتل‌ها نسبت به ویژگی‌ها و خدماتی که ارائه می‌دهند از یک تا پنج ستاره تقسیم می‌شوند. در کشورمان، سازمان گردشگری و میراث فرهنگی متولی این تقسیم‌بندی است و مراکزی وجود دارند که صحت ستاره‌دار بودن هتل را احراز می‌کنند. وجود سالن‌های تشریفات و باشگاه‌های ورزشی، لابی با مترژهای وسیع، سرو غذاهای باکیفیت و... از مشخصه‌های پنج ستاره بودن یک هتل است و به تبع، هتل‌های هما از این مزایا برخوردار می‌باشند. هر برند هتل در دنیا مانند هایت، هیلتون، شرایتون و... استانداردهای مخصوص خود را دارند و الزاماً این استانداردها شبیه به یکدیگر نیست. سازمان گردشگری نیز بر اساس استانداردها و حداقل‌هایی که نیاز به رعایت دارد، به هتل‌ها امتیاز می‌دهد.

دلیل تعداد کم هتل‌های هما در کشور چیست؟ آیا به نظر شما نباید این هتل‌ها گسترش یابند؟

بله، قاعدتاً باید چنین اتفاقی بیفتد. در شهرهایی مانند اصفهان و یزد که توریست‌پذیر هستند باید هتل‌هایی دایر شود. ما قصد داریم این زنجیره را افزایش دهیم و به همین دلیل مذاکراتی در استان اصفهان برای تاسیس هتل‌ها انجام شده که در صورت برطرف شدن مشکلات مربوط به شهرداری، امیدوار هستیم تا در سال آینده کلنگ آغاز به ساخت این پروژه زده شود.

در مجموع تعداد اتاق‌ها و پرسنل گروه هتل‌های هما چقدر است؟

گروه هتل‌های هما نزدیک به یک‌هزار اتاق دارد و حدود ۹۰۰ نفر در این مجموعه‌ها مشغول فعالیت هستند.

چه تغییراتی در نوسازی این مجموعه طی سال‌های گذشته به وجود آمده است؟ از لحاظ آموزشی چه اقداماتی برای نیروهای خود انجام داده‌اید؟

هتل‌ها در احمدآباد مشهد بعد از ۱۳ سال بازسازی شد و در سال ۱۳۹۶ مورد بهره‌برداری قرار گرفت. کارکنان جدیدی هم به این مجموعه پیوسته‌اند.

گروه هتل‌های هما در شهرهای مختلف کشور دارای چند اقامتگاه است؟

گروه هتل‌های هما از قدیمی‌ترین هتل‌های ایران بوده و دارای پنج شعبه از جمله: ۲ هتل در مشهد با نام‌های هتل هما احمدآباد مشهد (هما ۱) و هتل هما خیام مشهد (هما ۲)، هتل هما شیراز، هما بندرعباس و هما تهران است که حلقه‌های این زنجیره را تشکیل می‌دهند. لازم به ذکر است که همه این هتل‌ها، پنج ستاره و به‌صورت باغ هتل هستند و فضای وسیعی دارند.

آموزش کارکنان گروه هتل‌های هما به دلیل وجود یک مرکز آموزش، بسیار غنی است و تمام کارکنان این مجموعه تحت آموزش قرار می‌گیرند تا بر اساس استانداردهای جهانی خدمات مناسبی ارائه شود.

مزیت رقابتی این گروه نسبت به سایر هتل‌ها چیست؟

قدمت هتل هما و باغ هتل بودن این مجموعه، از مهم‌ترین امتیازاتی است که این برند را نسبت به دیگر هتل‌ها متمایز کرده است. ارائه خدمات مطلوب به مراجعان و آموزش مستمر کارکنان هم از دیگر مزیت‌هایی است که می‌توان به آن‌ها اشاره کرد.

تعرفه هتل‌ها توسط چه سازمان یا ارگانی مشخص می‌شود؟

تعرفه‌ها توسط اتحادیه هتلداران تعیین می‌شود و جامعه هتلداران نیز با همکاری سازمان میراث فرهنگی و گردشگری در این سیاست‌گذاری دخیل هستند.

لطفاً در مورد اقدامات صورت گرفته در راستای نوسازی و بازسازی هتل‌ها توضیح دهید؟

یکی از اهداف اولیه بنده به‌محض ورود به این گروه، بازسازی هتل‌های هما بود. هتل محلی است که به‌طور مرتب در حال استفاده می‌باشد و نیاز به نوسازی دارد. نیاز مبرم به نوسازی، در مورد هتل‌های هما به‌شدت احساس می‌شد. بعد از هتل هما در احمدآباد که به‌طور کامل بازسازی شد، یک بلوک از هتل هما خیام نیز در سال ۱۳۹۶ تحت بازسازی قرار گرفت. به مرور زمان، طبقات هتل هما تهران بازسازی شد. اکنون هتل هما بندرعباس در حال بازسازی است و در میلااد حضرت فاطمه (س) به بهره‌برداری خواهد رسید.

اقدامات مجموعه هتل‌های هما برای بهبود خدمات در زمینه پذیرایی از مهمانان داخلی و خارجی چیست؟

ارائه خدمات، نیاز به آموزش مستمر دارد و کارکنان این مجموعه پیوسته تحت آموزش تکنیک‌های روز قرار می‌گیرند. ما همواره استانداردهای خاصی را در تهیه مواد غذایی رعایت کرده و مجموعه پشتیبانی را ملزم به رعایت استانداردها و خرید مواد اولیه مرغوب می‌کنیم. آموزش کارکنان و تهیه مواد اولیه مناسب نقش بسیار مهمی در ارائه کیفیت مطلوب در هتل‌ها دارد.

برنامه ویژه گروه هتل‌های هما برای تعطیلات نوروز ۹۸ چیست؟

گروه هتل‌های هما با شرکت حمل‌ونقل ریلی رجا که زیر نظر هگتا (هلدینگ گردشگری تامین اجتماعی) فعالیت می‌کند هم‌افزایی‌هایی مناسبی انجام داده است. در این راستا، بسته‌های سفری ارزان‌قیمت تدوین شده تا مسافران، بلیت قطار را با تخفیف مناسبی دریافت کرده و از هتل‌های هما استفاده کنند. ضمن اینکه به کسانی که عضو باشگاه مشتریان ما باشند در خصوص پکیج‌های تخفیف‌دار، اطلاع‌رسانی می‌شود تا از این پکیج‌ها استفاده کنند. تسهیلاتی در نظر گرفته‌ایم تا اداره‌ها و شرکت‌ها برای موضوعات رفاهی خود از تخفیف‌های این مجموعه بهره‌مند شوند. ادارات، جهت اطلاع از این تخفیف می‌توانند با اداره بازاریابی و فروش ما تماس بگیرند و با بستن قرارداد برای کارکنان خود، از این تسهیلات برخوردار شوند.

آیا در زمینه بازاریابی و فروش هم گروه‌های آموزشی دارید؟

در زمینه بازاریابی و فروش، از طریق باشگاه مشتریان به شناسایی مهمانان دائم خود پرداختیم و سعی ما بر این است که آن‌ها را حفظ کنیم. در راستای توسعه بازار هم تلاش کرده‌ایم که کانال‌های فروش خود را توسعه ببخشیم. به‌عنوان مثال؛ تا حد امکان واسطه‌ها را حذف کرده‌ایم تا هر شخصی و هر آژانسی بتواند خدمات مورد نیاز خود را از طریق سایت خریداری کند. در این راستا، از جامعه بزرگ تامین اجتماعی و باننشستگان هم استفاده کرده‌ایم و قرارداد خوبی با آن‌ها بسته‌ایم و آن‌ها می‌توانند با نرخ‌های مناسب از تسهیلات ما استفاده کنند.

عمده‌ترین مشکلات صنعت گردشگری کشور چیست؟

با نبود ثبات سیاسی و اقتصادی، اولین چیزهایی که از سبد مصرف شرکت‌ها حذف می‌شود سفرها، همایش‌ها و سمینارها است، بنابراین ما اولین کسانی هستیم که از این بحران صدمه می‌خوریم. هرچه روابط اقتصادی و سیاسی کشور بهبود پیدا کند و شرکت‌ها فعال‌تر باشند ما نیز فعالیت بهتری خواهیم داشت. هم‌اکنون بزرگ‌ترین خطری که صنعت گردشگری را تهدید می‌کند کاهش اشتغال هتل‌ها است. میزانی از درصد اشتغال هتل‌های ۵ ستاره به‌واسطه حضور گردشگران خارجی (تورهای گردشگری و گروه‌های تجاری) است. در حال حاضر رفت‌وآمد تجاری به ایران به‌شدت کاهش پیدا کرده است. البته در شهرهایی مانند مشهد مقدس با وجود تغییرات نرخ ارز، وجود گردشگران عربی بیشتر شده؛ ولی در سطح کلان، کشور با کاهش مسافر مواجه شده است.

صنعت هتلداری چه جذابیت‌هایی برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی دارد؟

هر سرمایه‌گذار خارجی که فرصت‌های سرمایه‌گذاری در ایران را مورد بررسی قرار دهد به این نتیجه خواهد رسید که ایران بستر بسیار مناسبی برای سرمایه‌گذاری است، اما موانع سیاسی و تحریم‌ها به‌شدت مانع این امر شده است. دور بودن از سرمایه‌گذاران هم موجب شده تا صنعت هتلداری، الفبای جذب سرمایه‌گذار را به‌خوبی نداند.

برای مقابله با تحریم‌های خارجی چه تدابیری اندیشیده‌اید؟

با کاهش سفرهای خارجی، میل به سفرهای داخلی بیشتر می‌شود و ما سعی کرده‌ایم با ایجاد تنوع در نرخ، سهم خود را از بازارهای داخلی افزایش دهیم. با توجه به اینکه بسیاری از مسافران از کشورهای عربی برای درمان به ایران مراجعه می‌کنند، خدماتی همچون توریست درمانی را هم افزایش داده‌ایم.

برای توسعه این صنعت چه پیشنهاداتی دارید؟

بیشترین نیروی انسانی در این صنعت، تحت نظر هتل‌ها فعالیت می‌کنند. مواجهه هتل‌ها با رکود، به نیروی انسانی هم صدمه خواهد زد. وقتی که میزان اشتغال یک هتل ۷۰ درصد باشد، طبیعتاً باید نیروی انسانی را کاهش داد و این تعدیل نیرو، دولت را هم دچار مشکل خواهد کرد. دولت برای کمک به این بخش می‌تواند اقداماتی در راستای کاهش مالیات بر ارزش‌افزوده و ارائه تسهیلات در خصوص نرخ ارز انجام دهد تا اختصاص هتل‌ها به گردشگران خارجی بر اساس نرخ ارز باشد. انتظار ما این است که در مقابل کمکی که ما به دولت در حوزه اشتغال‌زایی می‌کنیم، دولت هم در خصوص تخفیف قبوض پرداخت آب، برق و کاهش مالیات‌ها اقداماتی انجام دهد.

چشم‌انداز حوزه گردشگری و هتلداری را در کشور چگونه می‌بینید؟

اگر بستر هر فعالیت اقتصادی در کشور فراهم شود، آن فعالیت رشد پیدا خواهد کرد. وظیفه دولت این است که امنیتی برقرار کند تا سرمایه‌گذار علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در داخل کشور شود. هدف‌گذاری دولت باید به سمتی باشد تا سرمایه‌های سرگردان به سمت تولید موثر پیش روند. سیاست‌گذاری مناسب، می‌تواند سرمایه‌گذاران را به ساخت هتل، فرودگاه و ... سوق دهد. ■

با نبود ثبات سیاسی و اقتصادی، اولین چیزهایی که از سبد مصرف شرکت‌ها حذف می‌شود سفرها، همایش‌ها و سمینارها است، بنابراین ما اولین کسانی هستیم که از این بحران صدمه می‌خوریم

مدیرعامل شرکت رجا پیشنهاد داد

تشکیل کارگروه راهبردی ریلی در کمیسیون عمران مجلس

امیر حسین رازقی

شرکت حمل و نقل ریلی رجا؛ به عنوان قدیمی ترین شرکت ریلی ایران، علاوه بر خوشنامی از گذشته تاکنون در عرصه خرید بلیت قطار و خدمات ریلی نام آشنا بوده است. با توجه به افزایش جمعیت و اهمیت استفاده از ابزارهای دسته جمعی سفر، مفهوم استفاده از قطار شکلی تازه به خود گرفت و از وسیله ای باربر؛ تبدیل به ابزاری برای سفر و جابه جایی مسافران شد. در همین راستا در سال ۱۳۷۵ وزارت راه و ترابری کشور اقدام به واگذاری خدمات جابه جایی و مسافری به شرکت ریلی رجا کرد. صد درصد سهام شرکت رجا در ابتدا، متعلق به دولت بود و در ادامه به فروش بخش هایی از سهام خود به بخش خصوصی پرداخت و در نهایت در سال ۱۳۸۸ با تصویب هیات دولت، کلیه حقوق مالکانه این شرکت به سازمان تامین اجتماعی بابت رد دیون واگذار شد. به منظور آشنایی بیشتر با فعالیت های این شرکت، گفت و گوی صمیمانه ای را با مهندس محمد رجبی، مدیرعامل شرکت حمل و نقل ریلی رجا ترتیب داده ایم. وی همچنین به عنوان عضو هیات مدیره و رییس انجمن صنفی شرکت های حمل و نقل ریلی و خدمات وابسته در حال فعالیت است. آنچه در پی می آید، مشروح مصاحبه "دنیای سرمایه گذاری" با مهندس رجبی است.

و در ادامه، برای خرید قطارهای تندرو با شرکت های دیگر اروپایی و چینی هم در فرآیند مناقصه، مذاکرات دنبال شد. در این میان، چینی ها با مدیریت مهندسی شرکت رجا که قابلیت های منحصر به فردی داشت، کمک شایانی انجام دادند، به طوری که این شرکت در مسیر توسعه خود با ظرفیت های بالقوه و بالفعل مناسبی تجهیز شد.

در زمینه آموزش نیروی انسانی چه اقداماتی انجام داده اید؟

شرکت رجا در کنار بخش های سخت افزاری، در بخش نرم افزاری نیز به موفقیت های خوبی دست پیدا کرده است. سعی ما بر آن بود که سطح خدمات را به طور قابل قبولی ارائه دهیم، به همین دلیل تصمیم گرفته شد تا ساختار نیروی انسانی نیز ارتقا پیدا کند؛ به طوری که در دهه ۱۳۸۰، بیشترین تلاش رجا، معطوف به ارتقای همزمان سخت افزار و نیروی انسانی و به تعبیری انسان افزار شد.

در آن زمان نیروهای انسانی شرکت رجا که با اهداف و مأموریت های مختلفی در شرکت راه آهن از دهه ۶۰ و ۷۰ استخدام شده بودند، به دلیل عدم پوشش نیازهای مأموریت جدید، به مرور زمان از بخش مسافری کنار گذاشته شدند (تعدیل یا جابه جایی شغلی). فرآیندهای تربیت نیروی انسانی در جهت تحقق اهداف برنامه های توسعه کمی و کیفی خدمات با ورود رییس قطارها با یک ادبیات جدید آغاز و تحولات بزرگی در این زمینه ایجاد شد؛ به عبارت دیگر، در گذشته رییس قطارها کار خود را از زمین راه آهن شروع و با گذشت زمان به سمت های مختلف ارتقاء پیدا می کردند تا در نهایت به عنوان رییس قطار اکسپرس انتخاب می شدند، ولی هم اکنون با دوره های آموزشی تربیت رییس قطار با متدهای جدید، این فرآیند در کمتر از ۹ ماه به انجام می رسد.

برای نوسازی و خرید واگن های جدید چه برنامه هایی دارید؟

تقریباً آخرین قراردادهای ساخت واگن در سال ۱۳۸۹ بسته شد و بعد از آن تاکنون قرارداد جدید دیگری را منعقد نکرده ایم. هرچند ورود واگن ها تا سال ۹۲ انجام می شد؛ ولی مناقصه ای انجام نشد. به مرور زمان، میانگین عمر ناوگان هم بالا می رفت، به همین دلیل نیاز بود که مقداری از واگن ها به عنوان واگن های فرسوده شناخته و از چرخه بهره برداری خارج شوند که البته تمام این

به عنوان اولین پرسش بفرمایید که شرکت رجا با چه هدفی شروع به کار کرد؟

این شرکت با هدف توسعه بخش مسافری تشکیل شد. اهدافی که معمولاً در بخش دولتی تعریف می شود، نیاز به منابع دارد که خوشبختانه در یک بازه زمانی ۶ ساله، راه هموار و نسبت به توسعه ناوگان، اقدامات شایسته ای انجام شد. در دهه ۱۳۷۰ بود که بحث ورود قطارهای تندرو در کشور مطرح شد. لزوم توسعه بخش مسافری، می طلبد که بخش سخت افزار هم به تناسب، ارتقا پیدا کند و در این زمینه، قراردادهای خوبی را با شرکت زیمنس آلمان منعقد کردیم

۵۶

ماهانما دنیای سرمایه گذاری
اسفند ۹۷ • شماره ۲۸

سیاست‌ها اعمال شد. امروزه شاهد کاهش قابل توجه تعداد واگن‌ها در ناوگان هستیم؛ به طوری که از حدود ۱۹۰۰ واگن به ۱۱۰۰ واگن قابل بهره‌برداری رسیده‌ایم، حدود ۷۰۰ واگن راز دست داده‌ایم و جایگزینی برای آن‌ها نداریم.

آیا در خصوص بازسازی واگن‌ها و توسعه بخش ریلی تعاملاتی با دولت داشته‌اید؟

در دهه ۱۳۸۰، دولت اهتمام ویژه‌ای داشت تا از طریق مکانیزم‌های تکلیفی، بخش ریلی را توسعه دهد. البته مستحضر هستید که توجه به بخش ریلی در تمام کشورهای پیشرو مانند آلمان، فرانسه، چین، ژاپن و دانمارک که در این زمینه حرفی برای گفتن دارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ایجاد بستر مناسب برای شبکه حمل‌ونقل ریلی می‌تواند به دولت‌ها در مدیریت بحران و کاهش هزینه‌های عملیاتی در بلندمدت کمک کند؛ هرچند نیاز به سرمایه‌گذاری سنگینی هم دارد. به اعتقاد بنده، بخش حمل‌ونقل ریلی باید به عنوان یکی از پارامترهای اصلی توسعه، مورد توجه مسئولان دولتی قرار گیرد.

توافقنامه‌هایی را با دولت محترم در قالب بازسازی واگن‌ها داریم که بر اساس تبصره ۱۸ قانون، دولت اجازه می‌دهد بتوانیم از منابع کم‌بهره برای بازسازی واگن‌ها استفاده کنیم. طبق برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده تا انتهای سال ۹۹، حدود ۲۸۰ واگن، ظرف حدود ۱۸ تا ۲۰ ماه بازسازی می‌شود و با این اقدام، سطح خدمات شرکت رجا ارتقا پیدا خواهد کرد.

در زمینه حمل‌ونقل باری چه به توفیقاتی دست پیدا کرده‌اید؟

متأسفانه در این زمینه آن‌طور که باید به خوبی عمل نکرده‌ایم و امروز شاهد آن هستیم که از مجموع حدود ۵۵۰ میلیون تن بار، مجموعه ریلی تنها توانسته حدود ۴۸ میلیون تن بار را جذب کند، یعنی زیر ۱۰ درصد امکان جذب بار را داشته‌ایم. متأسفانه همین موضوع در مورد مسافر هم صدق می‌کند، به طوری که از مجموع حدود ۹۰۰ میلیون سفر در سال، ۲ درصد آن را توانسته‌ایم جذب کنیم.

واگذاری کلیه حقوق مالکانه شرکت رجا به سازمان تامین اجتماعی بابت رد دیون دولت در اواخر سال ۱۳۸۸، تاکنون چه چالش‌هایی را برای شما به وجود آورده است؟

واگذاری شرکت رجا به سازمان تامین اجتماعی تصمیم عجولانه‌ای بود که منجر به توقف برخی از اهداف و مأموریت‌های این شرکت شد. هرچند که رجا در مأموریت‌های قبلی خود در تلاش بود تا جایگاه حاکمیتی را نسبت به شرکت‌های جدیدی که تاسیس می‌شوند، داشته باشد، ولی عملاً با این واگذاری، آن مأموریت تقریباً رها شد. بعد از واگذاری، تعهدات مربوط به بیمه و مالیات تماماً گریبانگیر شرکت رجا بود. طرح‌هایی که قبلاً رجا در قالب کسوت دولتی خود، مجری آن‌ها بوده، بعد از واگذاری در حاله‌ای از ابهام قرار گرفت. هرچند این موضوع طی فرآیندی به راه‌آهن منتقل شد؛ ولی عملاً یک دوگانگی در فرآیند کار پیش آمد که متأسفانه روند اجرای کار را با کندی مواجه کرد.

به هر حال شرکت رجا با یک پتانسیل و ظرفیت اسمی و بازار حدود ۸۵ درصدی در اواخر سال ۱۳۸۸ از مجموعه راه‌آهن جدا شد و همین موضوع باعث گردید تا شرکت‌های دیگر روز به روز قدرتمندتر و شرکت رجا ضعیف‌تر شود؛ به طوری که اکنون حدود ۵۰ درصد سهم بازار را در اختیار دارد.

چه پیشنهادی برای جذب سرمایه در صنعت ریلی کشور دارید؟

در حمل‌ونقل‌های زیر ۶۰۰ کیلومتر، مدلی بهتر از حمل‌ونقل ریلی وجود ندارد.

باید تلاش شود تا در این حوزه، سرمایه‌گذاری و ظرفیت‌سازی مناسب انجام شود تا شبکه ریلی کشور به همه استان‌ها برسد. در حال حاضر استان‌هایی وجود دارند که هنوز به شبکه ریلی متصل نشده‌اند. برای دستیابی به این مهم، نیاز به سرمایه‌گذاری‌های کلان داریم تا شبکه حمل‌ونقل ریلی توسعه یابد. به نظر می‌رسد که در الگوهای جذب سرمایه باید به سراغ مدل‌های جهشی مانند جلب مشارکت سرمایه‌گذار خارجی، وجود تضامین مورد نیاز، مشوق‌های ویژه و ... رفت تا این امکان فراهم شود.

در راستای توسعه صنعت ریلی کشور چه پیشنهادی به نمایندگان مجلس شورای اسلامی دارید؟

بنده به رییس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی گفتیم که تشکیل کارگروه راهبردی ریلی در کمیسیون عمران یک امر حیاتی است. ما باید بتوانیم نظام بودجه‌ای کشور را به سمتی ببریم که اهداف توسعه ریلی با سرعت بیشتری به نتیجه برسد. اگر مسیرهای استراتژیک را در بخش مسافر و بار تعریف می‌کنیم، تمام منابع محدود باید در همین زمینه مصرف شود. عدم همگرایی در اهداف بزرگ بخش ریلی باید در یک کارگروهی در کمیسیون عمران مجلس و متناسب در دولت دنبال شود تا بتوانیم به اهداف مورد نظر خود دست پیدا کنیم.

آیا تمهیدات خاصی برای فروش بلیت و ارائه خدمات در نوروز ۹۸ در نظر گرفته‌اید؟

به مانند سال‌های گذشته، بخش‌های فنی و اجرایی شرکت رجا بسیج می‌شوند تا منابعی را که در اختیار دارند، به مسافران ارائه دهند. تلاش ما بر این است که در خدمات داخلی قطار و پوشش ظاهری مانند روکش صندلی‌ها، فرش کوبه‌ها، پرده‌ها و ... برای نوروز ۹۸، جلوه تازه‌ای را برای مسافران محترم فراهم کنیم. هر سال حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار صندلی برای سفرهای نوروزی ایجاد می‌کنیم. با توجه به سفرهای یک‌طرفه نوروزی، در خوشبینانه‌ترین حالت معمولاً حدود ۷۰ درصد از این صندلی‌ها اشغال می‌شود. بازسازی‌های موردی انجام شده و خوشبختانه موفق شده‌ایم طی دو سال گذشته تاکنون ۴۶ واگن جدید به مجموعه اضافه کنیم و امیدواریم تا پایان سال جاری این تعداد به ۵۲ واگن برسد. در سال جاری با ورود ناوگان جدیدی که از طریق شرکت‌های "واگن پارس" و "پلور سبز" تامین شده، تقریباً ۵۰ واگن جدید در اختیارمان قرار گرفته است.

حدود ۵۵ واگن را نیز بازسازی کرده‌ایم و امیدواریم تا پایان امسال ۱۲ واگن دیگر را نیز بازسازی و شاهد بهره‌برداری از آن‌ها باشیم. در بخش توسعه خدمات نیز، کلاس بندی قطارها انجام شده و در چهار سطح؛ دو ستاره، سه ستاره، چهار ستاره و پنج ستاره، قطارها دسته‌بندی شده‌اند که هر کدام از ستاره‌ها؛ مؤید سطحی از خدمات مورد انتظار در قطار است که مسافران می‌توانند بر اساس سطح خدمات مورد انتظار، قطار مورد نظر خود را انتخاب و هزینه آن را پرداخت کنند. ناوگان جدید ما در قالب قطارهای "سریر" و "سپهر" توانسته جایگاه ویژه‌ای در میان مردم کسب کند. در بخش سخت‌افزاری برای قطارهای تندرو برنامه‌ریزی‌هایی انجام داده‌ایم تا بتوانیم در مسیرهای جدید تردد داشته باشیم. امید داریم در مسیر تهران - همدان شاهد یک سفر با سرعت مناسب باشیم که زمان سیر آن، با توجه به شرایط ایمنی که قطار دارد، قابل رقابت با اتوبوس باشد. با توجه به اینکه منابع محدودی داریم، نمی‌توانیم آن‌طور که باید خدماتی را عرضه کنیم، ولی در تلاش هستیم تا با خرید ناوگان جدید به این مهم دست پیدا کنیم. ■

در حمل‌ونقل‌های زیر ۶۰۰ کیلومتر، مدلی بهتر از حمل‌ونقل ریلی وجود ندارد. باید تلاش شود تا در این حوزه، سرمایه‌گذاری و ظرفیت‌سازی مناسب انجام شود تا شبکه ریلی کشور به همه استان‌ها برسد

در گفت‌وگو با مدیرعامل مجموعه علی بابا تاکید شد

لزوم کنارگیری دولت از فعالیت‌های اجرایی در حوزه گردشگری

محمد جعفری

بی‌شک یکی از اهرم‌های مناسب برای جذب گردشگر، ارائه پکیج‌های مسافرتی توسط آژانس‌ها، سایت‌های فروش و دیگر فعالان حوزه گردشگری است. با وجود تحریم‌ها و نوسانات ارزی که موجب کاهش تعداد مسافران داخلی و خارجی کشور شده، ارائه خدمات مطمئن و به‌روز و اطلاع‌رسانی صحیح، تا حدودی می‌تواند به جذب و افزایش بیشتر تعداد گردشگران کمک کند. نیما قاضی؛ مدیرعامل مجموعه علی‌بابا که از سال ۹۲ به‌عنوان «هم‌بنیانگذار» به این مجموعه پیوسته است، شرکت «علی‌بابا» را یکی از پیشگامان خدمات آنلاین گردشگری می‌داند. وی معتقد است که آنچه علی‌بابا را از مابقی شرکت‌های مشابه متمایز کرده، توجه آن به خدمات مورد نیاز مسافر و ارائه این خدمات به‌همراه یکدیگر است. آنچه در پی می‌آید مشروح گفت‌وگوی دنیای سرمایه‌گذاری با وی است.

ابتدا توضیح مختصری درباره زمینه فعالیت مجموعه علی‌بابا بفرمایید؟

ارائه خدمات آنلاین گردشگری از عواملی بود که به ما انگیزه شروع فعالیت در زمینه گردشگری را داد. از این رو، در شهریور سال ۹۳، سایت علی‌بابا با نمایش آنلاین پروازهای داخلی کار خود را آغاز کرد و این رویداد، با آزادسازی نرخ پروازها در کشور همزمان شد. تا پیش از آن، به دلیل حاشیه سود پایین پروازهای داخلی برای آژانس‌ها، آن‌ها چندان توجهی به خدمات پس از فروش نشان نمی‌دادند. ما علاوه بر ارائه خدمات با کیفیت بالا، پشتیبانی پس از فروش هم داشتیم. در سال ۹۴ پروازهای خارجی به لیست ما اضافه شد و با توجه به رشدی که در فروش این مجموعه اتفاق افتاد، وارد حوزه‌های دیگری چون هتل و حمل‌ونقل ریلی هم شدیم. تیم سایت جاباما نیز در اواخر سال ۹۴ راه‌اندازی و سرویس‌های مختلف آن توسعه داده شد. اکنون در این مجموعه سایت‌های علی‌بابا، جاباما، زورق و استارت‌آپ‌های دیگر فعال هستند.

آیا شرکت‌های مشابه دیگری وجود دارند که رقیب علی‌بابا باشند؟ وجه تمایز علی‌بابا با این شرکت‌ها چیست؟

معمولاً در بخش‌های مختلف خدمات گردشگری، حداقل یک رقیب وجود دارد و طبیعتاً شرکت‌های دیگری هم هستند که به صورت آنلاین و آفلاین خدمات ارائه می‌دهند. علی‌بابا همه این سرویس‌ها را در کنار هم ارائه می‌دهد و از این حیث متمایز است. فرهنگ سازمانی و شیوه فعالیت این مجموعه متفاوت است و مدل‌های به کار گرفته شده، اقتباسی از مدل‌های مورد استفاده در شرکت‌های بزرگ دنیا است. مبنای فعالیت در علی‌بابا، توسعه فردی است تا افراد در یک حلقه واحد بتوانند با یکدیگر تعامل و همکاری داشته باشند.

معرفی پلتفرم‌های مختلف ما را در این مسیر تقریباً بی‌رقیب معرفی کرده است. به عنوان نمونه، پلتفرم تورهای مسافرتی ارائه کرده‌ایم که به‌واسطه آن، آژانس‌ها و تورها می‌توانند پکیج‌های تخفیف خود را معرفی کنند. در سال جاری، جاباما دو پلتفرم اقامتگاه و تجربه سفر را نیز راه‌اندازی کرده است. در پلتفرم اقامتگاه، کسانی که قصد اجاره منزل، ویلا یا اتاق به مسافران را دارند، می‌توانند از این پلتفرم استفاده کنند. در پلتفرم تجربه سفر هم، افراد به توضیح درباره تجربه سفر خود می‌پردازند و امکان آشنایی با افراد دیگر را در مناطق مختلف فراهم می‌کنند.

با نوسانات ارزی یک‌سال گذشته، تعداد سفرهای خارجی با کاهش روبرو شده و پروازها حدود ۳۰ درصد ریزش پیدا کرده است، ضمن این که میزان کاهش تعداد مسافر در مسیرهای اروپایی بیشتر از کاهش مسافر در مسیر کشورهای همسایه بوده است

این مجموعه چه برنامه‌های توسعه‌ای در سال ۹۸ دارد؟

اولین هدف ما این است که گردشگری را در مناطق مختلف کشور، چه مناطق دورافتاده و محروم و چه شهرهایی که هم‌اکنون تقاضای زیادی برای سفر در آن‌ها وجود دارد، توسعه دهیم و ظرفیت‌های مختلف گردشگری را به بازار متصل کنیم. هدف دیگر، تغییر الگوی کار در کشور است. ما معتقدیم که الگوی کار در کشور باید تغییر پیدا کند و همه پروژه‌های ما در همین راستا تعریف می‌شود. ما از هوش مصنوعی در زمینه قیمت‌گذاری، شخصی‌سازی خرید و ... استفاده می‌کنیم. مطمئناً در سال ۹۸ سایت علی‌بابا کامل‌تر خواهد شد و تقریباً همه خدمات گردشگری را پوشش خواهد داد. بیمه مسافرتی نیز از جمله خدماتی است که در سال آینده به آن پرداخته خواهد شد.

نوسانات نرخ ارز چه تاثیری بر فعالیت شما گذاشته است؟

عدم ثبات اقتصادی همواره تاثیر خود را بر گردشگری خواهد گذاشت، اما نحوه برخورد با این شرایط نیز مهم است و باید مورد ارزیابی قرار گیرد. وضعیت بد اقتصادی و سیاسی، علی‌رغم تمام آسیب‌هایی که به این صنعت زده، فرصت‌هایی را هم ایجاد کرده است. به عنوان مثال، بالا رفتن نرخ ارز، فرصتی برای ما فراهم کرد تا این خدمات را به کشورهای دیگر نیز معرفی کنیم.

تحریم‌ها چه تاثیری بر ورود گردشگران به ایران داشته است؟

در سال جاری، آمریکا گردشگران را تهدید کرد که در صورت ورود به ایران، برای ورود به خاک آمریکا باید مجدداً برای صدور ویزا اقدام کنند، اما این کار باعث نشد تا کشوری مانع سفر اتباع خود به ایران شود. به عقیده من، علی‌رغم همه مشکلات سیاسی و اقتصادی یک سال گذشته، وضعیت گردشگری در ایران ثابت مانده است؛ بنابراین ما می‌توانیم فرصت‌های نهفته در این حوزه را مورد سنجش قرار داده و از این تهدید یک فرصت بسازیم. هرچند تحریم‌ها موجب ریزش تعداد گردشگران شده، اما هزینه سفر به ایران، به دلیل نوسانات ارزی، به یک‌سوم کاهش یافته است، بنابراین می‌توان از این فرصت برای جذب بیشتر گردشگر استفاده کرد.

چه راهکارهایی برای حل اختلاف نظرها در حوزه گردشگری وجود دارد؟ آیا برای رفع مشکلات این حوزه تاکنون گامی برداشته شده است؟

به عقیده بنده، همه چیز به نگاه استراتژیک ما بستگی دارد. اختلاف نظرانی که

در این زمینه وجود دارد در واقع هزینه کار جدیدی است که برای نخستین بار در حال انجام آن هستیم. طبیعی است که در مقابل هر حرکت جدید و بنیادین، مقاومت‌هایی وجود داشته و یا قوانینی سد راه آن باشد که نیازمند اصلاح است. فیلترینگ سایت جاباما در گذشته، یکی از همین اختلاف‌نظرها و نهایت کج‌سلیقگی بود که بعدها از این بابت از ما عذرخواهی هم شد، اما چنانچه ما قدرت بیشتری داشتیم، می‌توانستیم راحت‌تر به تعامل بپردازیم. اگر هدف خود را استوار دنبال کنید، بعد از مدتی دیگران هم به هدف شما احترام خواهند گذاشت.

تا چه حد امکان سرمایه‌گذاری در زمینه فعالیت شما وجود دارد؟

در حوزه گردشگری آنلاین، صندوق سرمایه‌گذاری توسعه تکنولوژی و هلدینگ سرمایه‌گذاری سراوا با این مجموعه همکاری داشته‌اند. امکان سرمایه‌گذاری در زمینه‌های مختلف نرم‌افزاری، زیرساخت و محتوا وجود دارد. فراهم کردن زیرساخت، زمینه جذابی برای سرمایه‌گذاری است و بازگشت مالی قابل توجهی هم دارد. یکی از نکات مغفول مانده در صنعت گردشگری، تهیه محتوا است چون ما هنوز نتوانسته‌ایم با ارائه محتوای قوی و دقیق، ظرفیت‌های گردشگری ایران را به مسافران خارجی و داخلی معرفی کنیم.

در حال حاضر بیشترین سفرهای خارجی به کدام کشورها انجام می‌شود؟

بعضی شهرها همچون استانبول و نجف، جزو پر رفت‌وآمدترین شهرها هستند. سفر به اروپا و شرق آسیا هم در اولویت‌های بعدی مسافران است.

آیا در یک سال اخیر، تغییری در تعداد سفرهای خارجی به وجود آمده است؟

با نوسانات ارزی یک‌سال گذشته، تعداد سفرهای خارجی با کاهش روبرو شده و پروازها حدود ۳۰ درصد ریزش پیدا کرده است، ضمن این که میزان کاهش تعداد مسافر در مسیرهای اروپایی بیشتر از کاهش مسافر در مسیر کشورهای همسایه بوده است. مشکلات مربوط به تامین سوخت هواپیماها نیز بر تعداد پروازها تاثیر گذاشته و تعداد پروازهای مسیرهای خارجی را محدودتر کرده است.

چه توصیه یا راهکاری برای افزایش سفرهای داخلی و خارجی دارید؟

بهتر است که سازمان‌ها و نهادهای دولتی بیشترین تلاش خود را بر روی ایجاد بستر و زیرساخت مناسب اختصاص دهند و فعالیت‌های اجرایی را بر عهده ما بگذارند. دولت با تشکیل بوم‌گردی‌ها، در این راستا موفق عمل کرده است. دولت به مردم اجازه داد تا آن‌ها با اجاره دادن اقامت‌گاه‌ها، ولو اینکه کیفیت آن‌ها در سطح یک هتل هم نباشد، سهمی در پیشرفت صنعت گردشگری داشته باشند.

در پایان اگر سخن ناگفته‌ای باقی مانده بفرمایید.

مایلم هستم این نکته را یادآور شوم که کشور ما دارای ظرفیت‌های بالقوه بسیاری در صنعت گردشگری است. بنده به‌عنوان فردی که تجربه سفرهای گوناگون داخلی و خارجی را داشته، به این امر اذعان دارم که ایران به دلیل تنوع جغرافیایی، فرهنگی و زیست‌بوم‌ها، توانمندی بالایی در جذب گردشگر دارد. این صنعت، در صورت جدی گرفته‌شدن، خواهد توانست کشور را از وابستگی به نفت برهاند و اقتصاد کشور را از حالت تک‌محصولی خارج کند. با برقرار بودن امنیت در کشور، گردشگران بسیاری به ایران سفر خواهند کرد و از طرفی، وجود تعداد زیاد گردشگر، اعتبار و امنیت کشور را در عرصه بین‌المللی بالا خواهد برد. از طرف دیگر، به دلیل اینکه صنعت گردشگری محدوده‌های مختلف جغرافیایی را درگیر می‌کند، می‌تواند اقتصاد متوازن‌تری را هم ایجاد کند. ■

رییس هیات‌مدیره آژانس هواپیمایی امیر کبیر سیرگیتی عنوان کرد

ضربه شدید تحریم‌ها به اقتصاد گردشگری

سارا نظری

آژانس‌های مسافرتی به‌عنوان مهم‌ترین واسطه‌های گردشگری، با تشدید نوسانات نرخ ارز از ابتدای امسال که با تهدیدهای آمریکا برای بازگشت تحریم‌ها همراه بود و توقف فعالیت‌های شرکت‌های هواپیمایی، دشواری‌های بسیاری را تجربه کرده‌اند. کاهش درآمد مردم منجر به کاهش گردشگری و پروازهای داخلی و خارجی شده، چنان‌که حتی در زمان‌های «های‌سیزن» (فصل شلوغی یا ماه‌هایی که تعداد سفرهای گردشگران افزایش می‌یابد) هم نتوانسته است، انتظارات لازم را در افزایش تعداد پروازها برآورده سازد. در خصوص چالش‌های گریبان‌گیر حوزه گردشگری با سعید رحیمی، رییس هیات‌مدیره شرکت امیرکبیر سیرگیتی به گفت‌وگو نشستیم. این آژانس هواپیمایی از مردادماه سال ۱۳۹۱ شروع به فعالیت کرده و پوشش‌دهنده سفرهای خارجی است. آنچه در پی می‌آید مشروح این گفت‌وگو است.

دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومان بوده تا اکنون که در کانال ۱۲ هزار تومان قرار گرفته، ۶۰ درصد از مسافرت‌های هوایی مسافران ما ریزش داشته است. این آژانس هر ساله در ماه‌های پایانی سال، تقریباً سه هزار و ۵۰۰ پرواز داشته که اکنون میزان آن به حدود یک‌هزار و ۵۰۰ پرواز رسیده است. وجود تحریم و تبلیغات منفی علیه ایران بر کاهش این پروازها تاثیر داشته است. هرچند مسافران خارجی که عمدتاً از شرق آسیا هستند و برای انجام تجارت وارد ایران می‌شوند، به محض ورود به کشور، طرز تفکرشان نسبت به شرایط داخلی تغییر کرده و بهتر می‌شود، اما تغییر قطعی دید آن‌ها ملزم به شرکت ایران در نمایشگاه‌های بین‌المللی است. هزینه‌های تبلیغاتی هیچ‌گاه هدر نمی‌رود و دولت نیز با توجه به چشم‌اندازی که دارد، لازم است در این نمایشگاه‌ها حضور داشته باشد.

برجام و بازگشت تحریم‌ها هریک بر صنعت گردشگری چه تأثیراتی گذاشت؟

برجام اثرات بسیار مثبتی بر صنعت گردشگری داشت. در دوره‌ای که برجام پابرجا بود، آژانس امیرکبیر سیرگیتی بیش از یک‌هزار نفر مسافر ورودی داشت؛ در حالی‌که در چندماه اخیر، تعداد مسافرهایی ورودی به شدت کاهش یافته است، ضمن آنکه تحریم‌ها موجب شده تا برخی از آژانس‌های هواپیمایی سراسر کشور به دلیل کاهش شدید فعالیت، مجوزشان لغو شده یا منحل شوند. به‌علاوه، در زمان برجام، سرمایه‌گذاران بسیاری در داخل کشور تمایل به سرمایه‌گذاری در کشورهای مختلفی مانند گرجستان، ترکیه، امارات و... داشتند که اکنون میزان آن تا ۸۰ درصد کاهش پیدا کرده است. نوع برخورد کشورهای همسایه با ایرانی‌ها هم بر این موضوع بسیار تاثیرگذار بوده است. اتفاقاتی که برای برجام افتاد، ضربه شدیدی به اقتصاد گردشگری کشور وارد کرد.

آیا آژانس مسافرتی امیرکبیر به اهداف تعیین شده خود در سال جاری رسیده است؟ چه برنامه‌ای برای سال آینده دارید؟

گردشگری در تمام نقاط دنیا در حال پیشرفت است و فناوری، پیشرفت آن را سریع‌تر می‌کند. درحالی‌که مانور بسیاری از سایت‌ها بر روی فروش بلیت است، درصدد هستیم که یک وبسایت فروش تور راه‌اندازی کنیم؛ چراکه با وجود یک «پکیج دینامیک» (مجموعه خدماتی که در یک بسته مسافرتی ارائه می‌شود) به‌صورت انتخاب هتل، پرواز و خدماتی مثل ترانسفر فرودگاهی و... دیگر نیازی نیست که مسافر برای هر کدام از آن‌ها وقت زیادی اختصاص دهد.

۵۰ درصد از این پروژه پیش رفته و کماکان هم در حال پیگیری آن هستیم. تمامی تورها و سفرها از ۶ ماه قبل برنامه‌ریزی می‌شود و به صورت پیش‌خرید بلیت با تخفیف‌های بالا است تا برنامه‌ریزی سفر، هم برای هتل و هم پرواز و آژانس راحت‌تر باشد. برنامه ما این است که چنین روندی را در سال ۹۸ پیش ببریم و با ایرلاین و هلدینگ مورد نظر نیز در این زمینه کار خود را آغاز کرده‌ایم.

چه وجه تمایز یا ویژگی خاصی نسبت به شرکت‌های دیگر دارید؟

وجه تمایز ما فروش بلیت مسیره‌ها و هتل‌های خاص است و قصد داریم این تمایز را به‌صورت ویژه‌تر در فروش آنلاین هم داشته باشیم. **نوسانات نرخ ارز چه مشکلاتی را برای شما به وجود آورده است؟**

سعی ما بر این است که اثر نوسانات نرخ ارز را بر پکیج خدماتمان به کمترین حد برسانیم؛ اما طبیعی است که با نوسانات ارزی موجود، میزان مسافرت‌ها بسیار کم شود. از سال گذشته همین موقع که

دولت کمابیش حمایت‌هایی را در قالب اختصاص ارز دولتی به ایرلاین‌ها، شرکت‌ها و کارگزاری‌ها انجام داده است، اما میزان آن کافی نیست. صنعت گردشگری داخلی و خارجی برای پیشرفت، نیازمند سهم بیشتری از کمک‌های دولتی است

در حال حاضر که بوم‌گردی‌ها، کاروانسراها و اسکان‌های موقت در حال گسترش می‌باشد، بهتر است که دولت، بسته‌های حمایتی را در اختیار اқشار ضعیف جامعه قرار دهد و از هتل‌های خالی یا شهرهایی که بازدیدهای کمتری دارند حداکثر استفاده را داشته باشد

چشم‌انداز صنعت گردشگری در ایران را چگونه می‌بینید؟

فکر می‌کنم در آینده تعداد آژانس‌ها، تورگردانان، کارگزاران و مسیرها بسیار محدود شود یا در قالب تیم‌ورک (کار گروهی) فعالیت کنند. تجارت گردشگری در دنیا به سمت فعالیت هلدینگ‌ها و شرکت‌های زیرمجموعه آن‌ها پیش می‌رود. در این شرایط و با وجود فعالیت یک شبکه قوی، نیازی به فعالیت چند آژانس در کنار یکدیگر نیست که بر همین اساس به نظر می‌رسد در آینده تنها یک برند از تهران و ایران با زیرمجموعه‌های خود به فعالیت بپردازد.

نگاه دولت به مقوله سفر و گردشگری چگونه است؟

نگاه دولت مثبت است. دولت تلاش بسیاری در گسترش صنعت گردشگری دارد، بوم‌گردی‌ها رو به رونق و بازسازی کاروانسراها نیز در حال انجام است، ولی سرعت این اقدامات در کشور بسیار پایین است. اگر قرار است تمرکز ما بر روی سفرهای داخلی و پیشرفت این سفرها باشد، باید ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های داخلی را تقویت کنیم. ما می‌توانیم با دادن امتیازاتی به برندهای معروف ترکیه‌ای، مانند هتل‌های ریکسوس، این برندهای تجاری را تشویق به سرمایه‌گذاری در ایران کنیم. رابطه ما با کشور ترکیه بسیار خوب است، لذا می‌توانیم فرصت را مغتنم شمرده و در شرایطی که تحریم‌ها به ما امکان جذب گردشگر را نمی‌دهد، با در اختیار قرار دادن برخی امکانات به آن‌ها، موفق به ایجاد رونق در صنعت گردشگری کشور شویم.

دولت کمابیش حمایت‌هایی را در قالب اختصاص ارز دولتی به ایرلاین‌ها، شرکت‌ها و کارگزاری‌ها انجام داده است، اما میزان آن کافی نیست. صنعت گردشگری داخلی و خارجی برای پیشرفت، نیازمند سهم بیشتری از کمک‌های دولتی است.

آیا در این صنعت، شرایط برای سرمایه‌گذاری فراهم است؟

اگر ما خواهان ارزآوری و رونق صنعت گردشگری هستیم، باید در این بخش، جذب سرمایه‌گذاری بیشتری داشته باشیم. هنوز هتل‌هایی در مناطق مختلف کشور وجود دارند که پنج سال از ساخت آن‌ها می‌گذرد، ولی مجوز بهره‌برداری ندارند.

علت پایین بودن رتبه ایران در سفر و گردشگری را چه می‌دانید؟

ما در بحث تبلیغات و برندینگ به‌خوبی ظاهر نشده‌ایم و زیرساخت‌های مناسبی هم در این صنعت برای گردشگران فراهم نشده است. این موضوع باعث شده تا ارزآوری در گردشگری به‌شدت پایین باشد. شاید در سراسر کشور، تنها ۵ هتل داشته باشیم که ظرفیت و کیفیت کافی برای حضور گردشگران را داشته باشند؛ در حالی که فقط در یک شهر ترکیه، ۵۰ برند بین‌المللی هتل در حال فعالیت هستند.

عمده‌ترین مشکلات آژانس‌های مسافرتی کشور چیست؟

یکی از مشکلاتی که داریم، سطح انتظارات مسافران از خدمات است. وقتی مسافران از ایران خارج می‌شوند، توقع خدمات حداکثری دارند که البته ما تمام تلاش خود را می‌کنیم تا بر اساس هزینه‌های پرداخت شده آن‌ها، بهترین خدمات را ارائه دهیم. باید توجه داشت که وجود تفاوت‌های فرهنگی امری اجتناب‌ناپذیر است. زمانی که گردشگران خارجی به ایران

می‌آیند، از مهمان‌نوازی ایرانیان شگفت‌زده می‌شوند، اما هم‌میهنان عزیز نباید انتظار چنین رفتاری را از کشور مقصد داشته باشند. چالش دیگر، حمایت سازمان هواپیمایی کشوری در برقراری پرواز بین دو کشور است. ما در این موضوع مشکلات زیادی داریم. سوخت‌رسانی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی است که با آن دست‌به‌گریبان هستیم. شرایط به‌گونه‌ای است که حتی علی‌رغم ارتباط خوبی که با کشور ترکیه داریم، سوخت‌رسانی به هواپیماهای ایرانی انجام نمی‌شود.

هم‌اکنون بیشترین سفرها به چه کشورهایی انجام می‌شود؟

بیشترین سفرها به کشور ترکیه انجام می‌شود و دلیل استقبال از آن هم، اقتصادی بودن آن است. به عبارتی؛ به اندازه هزینه انجام شده، خدمات دریافت می‌شود، ولی این انتخاب به اجبار است؛ چون سفر به اروپا، آمریکا و کانادا که در صدر علاقه‌مندی مسافران ایرانی قرار داشت، هم‌اکنون از هزینه‌های بسیار بالایی برخوردار است.

پیشنهاد شما برای حمایت از اقشار کم درآمد جهت توسعه گردشگری چیست؟

در کشورهایی که گردشگری در آن‌ها قدمت طولانی‌تر دارد، برای قشرهای ضعیف، تخفیف‌ها و بن‌های مخصوص سفر تعبیه می‌شود. در حال حاضر که بوم‌گردی‌ها، کاروانسراها و اسکان‌های موقت در حال گسترش می‌باشد، بهتر است که دولت، بسته‌های حمایتی را در اختیار اقشار ضعیف جامعه قرار دهد و از هتل‌های خالی یا شهرهایی که بازدیدهای کمتری دارند حداکثر استفاده را داشته باشد. چنین اقدامی موجب اشتغال‌زایی شده و گردش مالی خوبی نیز در شهرهای کوچک ایجاد می‌کند.

سخن آخر...

امیدواریم با حمایت دولت و تغییر سیاست‌ها، گامی در جهت کمک به صنعت گردشگری برداشته شود، چراکه پیشرفت این صنعت می‌تواند در ایجاد اشتغال در کشور به‌شدت موثر باشد. ■

از سال گذشته همین موقع که دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومان بوده تا اکنون که در کانال ۱۲ هزار تومان قرار گرفته، ۶۰ درصد از مسافرت‌های هوایی مسافران ما ریزش داشته است

در گفت‌وگو با مدیر گالری الهام مطرح شد

اخذ مالیات بر ارزش افزوده عامل فعالیت پنهان فروشندگان طلا

ابوالفضل علیزاده

موضوع مالیات بر ارزش افزوده در کنار اجرت ساخت و سود، هزینه‌های تولید و قیمت فروش این مصنوعات را تا جایی بالا برده که موجب شده تا مردم از این بازار فاصله بگیرند

مالیات بر ارزش افزوده و نوسانات ارزی، دو چالش عمده صنف طلا و جواهر در سال جاری است. نوسانات نرخ ارز، نقدینگی مردم را به سمت خرید و فروش سکه سوق داده، امری که در درازمدت موجب آسیب جدی به تولیدکنندگان مصنوعات طلا خواهد شد و کسب و کار واحدهای طلاسازی و حتی عرضه و فروش طلا و جواهر را نیز تضعیف و تخریب خواهد کرد، چراکه بخش زیادی از سود فعالیت در این حوزه در ساخت و فروش آن می‌باشد. در گفت‌وگویی با سعید رضوی مدیر گالری الهام، به مشکلاتی که در حال حاضر گالری‌داران در فروش طلا دارند، پرداختیم. مشروح این مصاحبه در ادامه به نظر خوانندگان ارجمند می‌رسد.

عمده فعالیت شما در بازار طلا و جواهر در چه بخشی از تولید، فروش و ... است؟

حوزه‌های فعالیت در صنعت طلا و جواهر به چند بخش تولید، عرضه داخلی و صادرات تقسیم می‌شود و لازم است که هر کسی در زمینه تخصصی خود مشغول به فعالیت باشد، چراکه انجام همه این فعالیت‌ها در کنار هم، مستلزم وقت و توان بسیاری است. تمرکز ما نیز به همین دلیل بیشتر روی فروش بوده و عمده فعالیت ما در زمینه فروش مصنوعات طلا و جواهر است، اما در تولید هم فعالیت‌هایی داریم. طلای صادراتی ما بیشتر مربوط به خریدارانی است که ایرانی مقیم خارج از کشور هستند و طلای خود را از اینجا خریداری می‌کنند، ولی به‌طور جدی در این بخش فعالیت نداریم.

عمده مشکلات گالری‌داران طلا و جواهر در ایران چیست؟ چه راهکارهایی برای حل این معضلات پیشنهاد می‌کنید؟

بزرگ‌ترین مشکل ما در حال حاضر، نبود ثبات اقتصادی و نوسانات نرخ ارز است. اخذ نشدن تصمیمات درست و به‌موقع برای حل نابسامانی‌های اقتصادی، گالری‌داران طلا و جواهر را دچار مشکلات فراوانی کرده است. در گذشته مردم طلا را به‌عنوان یک سرمایه تلقی می‌کردند و این موضوع باعث می‌شد تا اقدام به خرید طلا کرده و بعدها با فروش آن، برای خرید خانه و سرپناه اقدام کنند، اما موضوع مالیات بر ارزش افزوده در کنار اجرت ساخت و سود، هزینه‌های تولید و قیمت فروش این مصنوعات را تا جایی بالا برده که موجب شده تا مردم از این بازار فاصله بگیرند. اگر مالیات بر ارزش افزوده از اجرت ساخت گرفته شود، مشکلات بازار طلا تا حدود زیادی کاهش پیدا می‌کند. نوسانات قیمت دلار نیز با تاثیر روانی بدی که ایجاد کرده، موجب شده که مردم، دیگر تمایلی به خرید طلا نداشته باشند.

مهمترین برنامه شما برای سال ۹۸ چیست؟

نمی‌توان از پیشرفت دست کشید. ما همواره سعی کرده‌ایم تا آرامش و امنیت را برای مشتریان خود مهیا کنیم که در این راستا، ارائه خدمات پس از فروش مناسب به مشتریان یکی از اهدافی است که در سال آینده نیز دنبال خواهیم کرد.

برای ایجاد یک واحد طلا و جواهرسازی به چه میزان سرمایه نیاز است؟

حداقل سرمایه مورد نیاز در حوزه‌های مختلف، متفاوت است. برای فروشندگی طلا، حداقل به ۱۰ کیلو طلا و برای تولید انبوه، حداقل به ۱۰۰ کیلو طلا نیاز خواهید داشت.

تجهیزات مورد استفاده در این صنف تولید داخل است یا وارداتی؟ قیمت دستگاه‌ها چقدر است؟

تولید مصنوعات طلا با دستگاه‌های مدرنی که غالباً از کشور ایتالیا وارد می‌شود، صورت می‌گیرد. قیمت این دستگاه‌ها بسته به نوع تولید، متغیر است. صاحبان این حرفه با توجه به تجربه‌ای که دارند، تشخیص می‌دهند برای تولید به چه ابزاری نیازمند هستند. محدوده قیمت این دستگاه‌ها نیز از ۳۰ میلیون تا ۱۰ میلیارد تومان متغیر است.

ارزیابی شما از آینده بازار طلا و جواهر ایران چیست؟

با توجه به اینکه در شرایط اقتصادی فعلی، فراهم کردن مایحتاج ضروری و حتی خرید خانه و ماشین در اولویت اول خانواده‌ها قرار دارد و مصنوعات طلا و جواهر نیز جزو کالاها و محصولات اساسی به شمار نمی‌رود که خانوارها همچون گذشته برای خرید آن برنامه‌ریزی کنند، آینده چندان روشنی برای فعالان این صنف تصور نمی‌شود.

نظر شما درباره برگزاری شوهای طلا و جواهر در منازل مسکونی چیست؟

برخی مغازه‌داران اقدام به کسب مجوز از اتحادیه برای شوهای خانگی می‌کنند که اشکالی در آن نیست، اما کسانی که به صورت غیرقانونی شوهای خانگی برگزار می‌کنند، قابل اعتماد نیستند و مردم باید بدانند که شرکت در چنین شوهایی می‌تواند عواقب اقتصادی سنگینی برایشان داشته باشد.

و سخن آخر...

با توجه به اینکه در شرایط فعلی جامعه، بعضی از فعالان این صنف اقدام به تعطیلی کسب و کار خود کرده‌اند؛ به مردم پیشنهاد می‌کنم طلا را از گالری‌های معتبر خریداری کنند. همچنین، امیدوارم که مشکلات مربوط به موضوع مالیات بر ارزش افزوده هرچه زودتر حل شود. اتحادیه جدید طلا و جواهر با درایت و مدیریت در حال پیگیری موضوع مالیات بر ارزش افزوده است، زیرا وجود چنین مالیاتی باعث شده تا برخی از فروشندگان صنف طلا به صورت چرغ خاموش و حتی زیرزمینی به فعالیت‌های خود ادامه دهند. ■

گفت‌وگوی اختصاصی با حجت‌الاسلام والمسلمین نوری شاهرودی

در این بخش می‌خوانیم:

- FATF گام اول شفافیت در اقتصاد ایران
- ضرورت حمایت دولت از سرمایه‌گذاران خارجی
- ایجاد کانال مالی یوروی برای حل مشکلات ناشی از تحریم‌ها

حجت‌الاسلام والمسلمین نوری شاهرودی سفیر ایران در عمان خبر داد

رشد ۱۰۰ درصدی روابط تجاری تهران - مسقط

عرفان فغانی

سلطان‌نشین عمان کشوری پادشاهی است که در یک سوی تنگه هرمز دارای مرز دریایی با ایران است. این کشور از جنوب با یمن و از غرب با عربستان سعودی و امارت متحده عربی همسایه است و به همین دلیل، روابط دو کشور جمهوری اسلامی ایران و عمان از نظر سیاسی و اقتصادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با توجه به جایگاه کشور عمان در منطقه، «دنیای سرمایه‌گذاری» با حجت‌الاسلام والمسلمین نوری شاهرودی، سفیر ایران در کشور عمان در فضایی صمیمی به گفت‌وگو نشست. این روحانی ۶۷ ساله با شروع انقلاب اسلامی به عضویت جامعه روحانیت مبارز درآمد و در سال ۱۳۶۱ در مقام نماینده حضرت امام خمینی (ره) به کشور کویت عزیمت کرد. پس از آن به عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران در جماهیر عربی لیبی و سپس عربستان مشغول به کار شد. حجت‌الاسلام والمسلمین نوری شاهرودی در سال‌های اخیر، مشاور امور بین‌الملل ریاست قوه قضائیه، قوه مقننه و مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و همچنین ریاست دفتر مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در مجلس خبرگان رهبری را نیز بر عهده داشته است. در ادامه، مشروح این گفت‌وگوی اختصاصی را می‌خوانیم.

مجلس شورای عمان، دیدار وزرای خارجه، دفاع و اطلاع‌رسانی عمان در سال ۹۲ و دیدار متعدد وزرای خارجه دو کشور به عنوان مهم‌ترین دیدارهای مقامات عالی‌رتبه سلطنت عمان از کشورمان اشاره کرد.

برای توسعه روابط دو کشور چه برنامه‌هایی دارید؟

تمرکز روابط در دوره کنونی بر بخش اقتصادی و تجاری قرار دارد. این امر باعث شده تا حجم روابط تجاری دو کشور در دو سال اخیر رشد ۱۰۰ درصدی داشته باشد. در این راستا برنامه‌های مناسبی را آغاز کرده‌ایم که نهایه‌ی کردن اسناد پایه‌ای، ایجاد شبکه حمل‌ونقل منظم و حل مشکلات بانکی، از جمله مهم‌ترین آن‌ها است.

نقش میانجیگری عمان در مناسبات سیاسی ایران با کشورهای مختلف چقدر حایز اهمیت است؟

در دوره اخیر، با وساطت و میانجیگری سلطنت عمان، مذاکرات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران با غرب و آمریکا در مسقط آغاز و با حمایت‌های شخص سلطان قابوس، توافق لوزان به دست آمد. در کنار آن، با توجه به روابط سیاسی نزدیک دو کشور، عمان در دوره‌ی عهده‌دار دفتر حفاظت منافع ما در لندن و اتاوا بوده است.

اثر بازگشت تحریم‌ها بر روابط ما با عمان چه بوده است؟

تحریم‌ها در بخش دولتی تأثیر زیادی نداشته و بانک‌ها و شرکت‌های دولتی عمان منعی برای کار با ایران ندارند، مگر این که عامل خارجی مانع شود. مثل کارگزاران بانک‌های عمان که در اروپا فعال هستند که اگر آن‌ها از تحریم‌ها تأثیر گرفته باشند، احتمال بروز مشکل وجود خواهد داشت. در حال حاضر شرکت‌های ایرانی با توجه به اینکه تعدادی از بانک‌ها، شرکت‌های بخش مواد غذایی، تجهیزات پزشکی و دارویی مشمول تحریم‌ها نیستند، بازار محلی مشغول به فعالیت هستند.

بزرگ‌ترین شرکای تجاری عمان چه کشورهایی هستند؟ ایران چه جایگاهی در این میان دارد؟

امارات، چین، ژاپن، کره، هند، عربستان، انگلیس و آمریکا بزرگ‌ترین شرکای تجاری عمان هستند و ایران هم جز ۱۰ شریک اصلی عمان محسوب می‌شود و در مقابل، کشور عمان، جایگاه ۲۲ را در میان شرکای تجاری ایران دارد.

چه پیشینه تاریخی، سیاسی و فرهنگی مشترکی میان دو کشور ایران و عمان وجود دارد؟

روابط سیاسی ایران و عمان از زمان تاسیس نظام جمهوری اسلامی در ایران، تاکنون شاهد سه دوره رکود اولیه، بازسازی و دوره تحکیم و توسعه بوده است. دوره رکود روابط با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران در سال ۱۹۷۹ میلادی (۱۳۵۷) آغاز شده و تا سال ۱۹۸۵ (۱۳۶۴) ادامه یافت. نقش موثر عمان در تعدیل مواضع شورای همکاری خلیج فارس در خصوص جنگ تحمیلی در زمان ریاست دوره‌ی عمان بر اجلاس پنجم شورا در سال ۱۹۸۵ (۱۳۶۴) در مسقط، سرآغاز دوران بازسازی روابط دو کشور به حساب می‌آید. با سفر بن‌علوی به تهران در آوریل ۱۹۸۷ (۱۳۶۶) و امضای اولین یادداشت تفاهم همکاری‌های سیاسی و اقتصادی، بازسازی روابط دو کشور به معنای واقعی کلمه جامه عمل پوشید. با موافقت دو کشور برای ارتقای سطح روابط سیاسی، مبادله سفیر و تشکیل کمیته مشترک سیاسی در همان سال، دوره تحکیم و توسعه روابط آغاز شد و سفیر جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۸۸ (۱۳۶۷) و سفیر سلطنت عمان در سال ۱۹۸۹ (۱۳۶۸) مشغول به کار شدند.

وضعیت روابط فعلی ایران و عمان چگونه است؟

دو کشور جمهوری اسلامی ایران و کشور عمان در دو سوی تنگه هرمز واقع شده‌اند که از این نظر در دو نقطه حساس از نظر سیاسی و اقتصادی قرار دارند. این موقعیت جغرافیایی، اهمیت روابط دو کشور را رقم می‌زند. از نظر سیاسی نیز، هم‌اکنون جمهوری اسلامی ایران بهترین رابطه را در بین کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس با عمان دارد و مقامات این کشور در مسایل بین‌المللی، منطقه‌ای و جلسات شورای همکاری خلیج فارس از نوعی سیاست بی‌طرفی مثبت به سود جمهوری اسلامی ایران پیروی می‌کنند.

در بین کشورهای منطقه خلیج فارس، مقامات عمانی بیشترین رفت‌وآمد را به تهران دارند. سفر مقام‌های سیاسی، اقتصادی، پارلمانی، آموزشی و بازرگانی دو کشور به‌طور مستمر انجام می‌شود و در سال‌های اخیر نیز شدت بیشتری پیدا کرده که می‌توان به سفر روسای جمهور سابق و جناب آقای روحانی، رییس جمهور کشورمان و علی لاریجانی، رییس مجلس شورای اسلامی و در مقابل به دیدار سلطان قابوس در مردادماه ۱۳۸۸ و در شهریورماه ۱۳۹۲، دیدار رییس

روابط اقتصادی میان دو کشور در مسیر رشد و توسعه قرار دارد، ولی فعلاً متناسب با سطح روابط سیاسی نیست و ما انتظار داریم تا حجم روابط به ۵ میلیارد دلار برسد که باید تلاش زیادی برای محقق شدن آن انجام گیرد

کدامیک از بنادر بزرگ عمان نقش کلیدی تری در مراودات تجاری دو کشور دارند؟

بندر صحار به دلیل بزرگی و فاصله کوتاه دوساعته از مسقط، برای تجارت ایران مهم‌تر است. بندر دقم نیز به تازگی برای حمل‌ونقل مواد غذایی، میوه و صیفی‌جات صادراتی از ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. این بندر برای لندینکراف‌ها، لنج‌ها و کشتی‌های کوچکی که از جاسک، قشم و بندر هرمزگان حرکت می‌کنند، مناسب پهلویی‌گیری است.

برای توسعه و گسترش روابط تجاری بین دو کشور ایران و عمان چه بسترها و زیرساخت‌هایی باید ایجاد و یا تکمیل شود؟

یکی از ابزارهای توسعه روابط تجاری، آشنایی و شناخت بیشتر تجار ایرانی از کشور عمان است. طی سالیان گذشته، بیشترین روابط تجاری در منطقه را با امارات داشته‌ایم ولی در سال‌های اخیر به دلیل تحریم‌ها به سمت عمان گرایش ایجاد شده است. حل مشکلات حمل‌ونقل مسافر، بار، مسایل بانکی و ایجاد سهولت در مبادلات بانکی در این زمینه راهگشا است و طی ماه‌های گذشته نیز، اقدامات خوبی از جمله تسهیلات صدور ویزا برای ایرانیان و لغو روادید برای عمانی‌ها انجام گرفته است. راه‌اندازی بندر سوئیک، توافقات دو کشور برای ارائه تسهیلات گمرکی و کالایی و رایزنی‌ها در حوزه‌های مختلف از جمله مسایل بانکی، اقداماتی است که صورت گرفته و باید ادامه یابد.

برنامه‌های کشور عمان برای حمایت از سرمایه‌گذاران ایرانی چیست؟

عمان دارای قانون حمایت از سرمایه‌گذاران خارجی است که این امر تنها به ایران اختصاص ندارد و بر اساس آن، به همه سرمایه‌گذاران تسهیلات خوبی داده می‌شود. به‌عنوان مثال، در مناطق آزاد با اجازه حداقلی و سرمایه اندک، امکان ایجاد شرکت وجود دارد و طی ۲ هفته نیز ثبت شرکت‌ها انجام می‌شود.

چه پیشنهادی برای بهبود روابط و تسهیل فضای کسب‌وکار ایرانیان با کشورهای حاشیه خلیج فارس دارید؟ عمان در این میان چه نقشی را می‌تواند ایفا کند؟

با توجه به وجود فضای خوب کسب‌وکار در عمان، اگر ایرانی‌ها با سرمایه مناسبی وارد فعالیت‌های اقتصادی در این کشور شوند، می‌توانند برای تولید، با صادرات و ایجاد اشتغال برای هموطنان از آن استفاده کنند. یک ایرانی در صورتی که بتواند مواد نیمه ساخته را با ایجاد ۲۳ درصد ارزش افزوده در خاک عمان تولید کند، می‌تواند برند ساخت عمان دریافت کند و آن را به کشورهای منطقه و آفریقا که بازار چندصد میلیونی دارند، صادر کند.

مهم‌ترین اسناد امضا شده میان دو کشور طی ۶ سال گذشته مربوط به چه حوزه‌هایی است؟

طی ۶ سال گذشته، سه بار نشست کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی میان ایران و عمان برگزار شده که موضوعات متعدد همکاری مورد توجه قرار گرفته و تفاهم‌نامه‌های بهداشتی و دارویی، صندوق ضمانت صادرات، همکاری‌های بانکی و همچنین تفاهم‌نامه‌هایی میان شرکت‌های خصوصی امضا شده است.

پتانسیل‌های ایران در زمینه صادرات کالا به کشور عمان چه مواردی را شامل می‌شود؟

مهم‌ترین پتانسیل‌ها مربوط به بخش‌های فولاد، کالاهای فولادی، فلزات، گندله، مصالح ساختمانی مثل سیمان و گچ، تجهیزات ساختمانی مثل در و پنجره، لوازم منزل، پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی مثل قیر، مواد خوراکی و میوه و تره‌بار است. از عمده‌ترین اقلام صادراتی ایران به عمان نیز می‌توان از آهن و فولاد، محصولات پتروشیمی مانند قیر، سیمان، مصالح ساختمانی و همچنین میوه و تره‌بار، فرش و ... نام برد.

عمده‌ترین اقلام وارداتی ایران از عمان چیست؟ حجم تجارت ایران و عمان هم‌اکنون چقدر است؟

اتومبیل، لوازم صوتی اتومبیل، ماشین‌آلات صنعتی و دارو، از عمده‌ترین اقلام وارداتی ایران از عمان است. حجم روابط تجاری در سال گذشته حدود ۷۴۴ میلیون دلار بوده که پیش‌بینی می‌شود امسال به بیش از یک میلیارد دلار برسد.

مهم‌ترین فرصت‌ها و چالش‌های اقتصادی دو کشور ایران و عمان چیست؟

از مهم‌ترین فرصت‌ها، می‌توان به نزدیکی و همسایگی دو کشور اشاره کرد که حمل‌ونقل بار و مسافر را آسان می‌سازد. دارا بودن وجوه مشترک فرهنگی میان دو کشور و امکان با صادرات کالا از عمان، از دیگر فرصت‌های اقتصادی است. مسایل بانکی، نبود ثبات پولی و عدم اطمینان از شرایط اقتصادی ایران، مانع از جذب سرمایه‌گذاران عمانی می‌شود.

آیا روابط اقتصادی میان ایران و عمان از رشد و توسعه متوازن و متناسب با روابط سیاسی دو کشور برخوردار است؟

روابط اقتصادی میان دو کشور در مسیر رشد و توسعه قرار دارد، ولی فعلاً متناسب با سطح روابط سیاسی نیست و ما انتظار داریم تا حجم روابط به ۵ میلیارد دلار برسد که باید تلاش زیادی برای محقق شدن آن انجام گیرد. چنانچه موانع ناشی از تحریم‌ها از میان برود، این هدف دور از دسترس نیست. حوزه‌های جذاب برای سرمایه‌گذاری ایرانیان در عمان عمدتاً مربوط به چه بخش‌هایی است؟

خدمات فنی و مهندسی از جمله حوزه‌های جذاب است. البته شرکت‌های ایرانی باید ابتدا در عمان ثبت و از سوی سازمان مناقصات رتبه‌بندی شوند تا بتوانند در قالب مناقصات، پروژه‌هایی را در دست بگیرند. تولید سیمان، ورق‌های فولادی و پتروشیمی هم می‌تواند برای سرمایه‌گذاران ایرانی جذاب باشد.

برای توسعه سرمایه‌گذاری‌های مشترک میان دو کشور چه برنامه‌ای دارید؟

شرکت‌های زیادی از دو کشور برای آشنایی با توانمندی‌ها و ظرفیت‌های موجود، سفرهای متقابلی داشته‌اند. ایران پیشنهاد تشکیل کمیته مشترک سرمایه‌گذاری را داده و متن تفاهم‌نامه نیز به سازمان توسعه سرمایه‌گذاری و صادرات عمان داده شده تا با تشکیل این کمیته، همکاری‌ها مدیریت شده و با برنامه پیش برود. ■

تحریم‌ها در بخش دولتی تاثیر زیادی نداشته و بانک‌ها و شرکت‌های دولتی عمان منعی برای کار با ایران ندارند، مگر این که عامل خارجی مانع شود. مثل کارگزاران بانک‌های عمان که در اروپا فعال هستند که اگر آن‌ها از تحریم‌ها تاثیر گرفته باشند، احتمال بروز مشکل وجود خواهد داشت

در گفت‌وگو با مدیرعامل اتاق بازرگانی ایران و آلمان بیان شد

پیوستن به FATF نیاز اساسی تجارت بین‌الملل

فاطمه آذرافراز

بازتر شدن فضای اقتصادی کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه و تلاش آن‌ها برای دستیابی به فرصت‌های سرمایه‌گذاری، به این کشورها کمک می‌کند تا به منابع مالی جدید دست پیدا کرده، ارزش افزوده کالاهای تولیدی خود را بالا ببرند و به جایگاه بالاتری در چرخه اقتصاد جهانی برسند. عموماً خرید دولت‌ها از یکدیگر به‌طور متوسط ۱۰ الی ۱۵ درصد از تولید ناخالص داخلی کشورها را تشکیل می‌دهد که رقم قابل توجهی محسوب می‌شود و نشان از اهمیت و تاثیر تجارت بین‌الملل بر اقتصاد هر کشور دارد. از دیدگاه اقتصادی؛ صادرات قوی و تراز تجاری مثبت، نماد قدرت می‌باشد. نیمی از رشد اقتصادی آلمان در دهه‌های گذشته، ناشی از صادرات بوده و تراز مثبت تجارت خارجی با ۱۸۸ میلیارد یورو معادل ۷ درصد از تولید ناخالص داخلی این کشور است. اتاق‌های بازرگانی آلمان در ۱۲۵ نقطه مختلف جهان، خدمات خود را ارائه می‌دهند. اتاق بازرگانی ایران و آلمان هم به عنوان نماینده‌ای از بخش خصوصی، فعالیت خود را حدود ۴۰ سال قبل با حضور ۱۳۷ شرکت عضو ایرانی و آلمانی آغاز کرده است. در گفت‌وگو با خانم فن بن‌اشتاين، مدیرعامل اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان و فرستاده اقتصادی آلمان در ایران، پیرامون سطح همکاری‌های دو کشور و به ویژه در مورد ایجاد کانال مالی جدید به پرسش و پاسخ نشستیم. آنچه در پی می‌آید مشروح این گفت‌وگو است.

نقش اتاق‌های بازرگانی و به‌خصوص اتاق ایران و آلمان را در توسعه روابط اقتصادی کشورها چگونه ارزیابی می‌کنید؟

ما در اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان در تلاش هستیم تا بستری امن برای کسب‌وکارهای ایرانی و آلمانی فراهم کنیم. هدف ما تسهیل کردن شرایط کسب‌وکار برای هر دو طرف است. سازمان‌ها را از آخرین اوضاع اقتصادی و قوانین و مقررات مطلع می‌کنیم، بهترین مشاوره‌ها را به آن‌ها ارائه می‌دهیم و با تعامل مستقیم با سازمان‌ها سعی می‌کنیم از مسائلی و مشکلات کسب‌وکار آن‌ها مطلع شویم تا بتوانیم این مشکلات را به مقامات هر دو کشور منتقل کنیم؛ در ضمن، کشور ایران، ظرفیت‌ها و قوانین آن را در آلمان معرفی می‌کنیم. در اتاق بازرگانی و صنایع آلمان در برلین و سایر نقاط آلمان، به‌طور منظم میزگردهایی برگزار می‌شود و در این نشست‌ها اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان به معرفی ایران می‌پردازد.

اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان چه تعداد عضو دارد؟ چه کمیته‌هایی در این اتاق فعال است؟

هم‌اکنون اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان با بیش از ۲۶۰۰ عضو، بزرگ‌ترین اتاق مشترک بازرگانی در ایران و همچنین یکی از بزرگ‌ترین اتاق‌های بازرگانی آلمان در تمام دنیا است. با توجه به شرایط کنونی می‌توانم بگویم که انتظارات از اتاق بسیار زیاد است و با در اختیار داشتن یک تیم متخصص و کمیته‌های مختلف در زمینه‌های گوناگون، در تلاش هستیم تا به بهترین شکل ممکن پاسخگوی نیازهای مشتریان ایرانی و آلمانی خود باشیم.

ارتباطات تجاری و همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور ایران و آلمان در چه سطحی قرار دارد؟ همکاری‌های اقتصادی دو کشور چه حوزه‌هایی را شامل می‌شود؟

صادرات از آلمان به ایران در ۱۱ ماهه سال ۲۰۱۸ میلادی در مقایسه با مدت مشابه سال ۲۰۱۷، تقریباً در همان سطح باقی ماند. در ماه اکتبر که البته قبل از تحریم‌های چهارم نوامبر (۱۳ آبان) بود، صادرات

ایجاد کانال جدید مالی "INSTEX" کمک زیادی به روابط اقتصادی دو کشور خواهد کرد. سه کشور اروپایی که این بیانیه را صادر کرده‌اند بر ادامه تجارت با ایران حتی با وجود تحریم‌های آمریکا تاکید دارند

به ایران به بالاترین سطح خود رسید و رکورد جدیدی ثبت کرد، اما در نوامبر به پایین‌ترین میزان خود در تمام سال رسید.

چه فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری در آلمان برای بازرگانان ایرانی وجود دارد؟ تجار ایرانی باید به چه نکاتی توجه داشته باشند؟

فرصت‌های مختلفی در زمینه تجارت با آلمان وجود دارد؛ چنانچه بیشترین صادرات ایران به آلمان شامل مواد غذایی و حیوانات زنده به عنوان مواد خام اولیه و همین‌طور در مقابل، بیشترین صادرات از آلمان به ایران را ماشین‌آلات صنعتی، تجهیزات حمل‌ونقل و محصولات شیمیایی در بر می‌گیرد. در بحث مشاوره حقوقی نیز، اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان بسیار فعال است و در واقع یکی از خدمات مهم ما به شمار می‌آید. ما به تازگی سمیناری درباره ساز و کار ثبت شرکت در آلمان با حضور وکلای بین‌المللی برگزار کرده‌ایم تا مشتریان خود را از قوانین و آیین‌نامه‌های ثبت شرکت در آلمان آگاه سازیم.

تبادلات تجاری بین دو کشور طی پنج سال گذشته چه روندی را طی کرده و خروج آمریکا از برجام، چه تاثیری بر این روابط داشته است؟

حجم تجاری بین دو کشور ایران و آلمان قبل از توافق هسته‌ای به سختی به یک میلیارد یورو می‌رسید. بعد از برجام این رقم هر سال در حال افزایش بود؛ به طوری که در سال ۲۰۱۷ میلادی با صادرات ۳ میلیارد یورو به ایران و همچنین صادرات ۴۰۰ میلیون یورو به آلمان به بالاترین مقدار خود در پنج سال گذشته رسید. تاثیر توافق و تحریم‌ها از همین ارقام مشخص می‌شود.

با تحریم‌های موجود، تبادلات بانکی به چه صورتی انجام می‌شود؟ اتاق بازرگانی برای حل مشکلات بانکی و تجاری بازرگانان دو کشور چه راهکارهایی در نظر گرفته است؟

هنوز بانک‌هایی وجود دارند که به هر دو طرف خدمات ارائه می‌دهند؛ اما آن‌ها فقط به تعدادی از مشتریان قدیمی و شناخته شده خود خدمات ارائه می‌دهند و از قبول کردن مشتریان جدید خودداری می‌کنند. ما به عنوان اتاق بازرگانی و صنایع ایران و آلمان در تلاش هستیم تا راه‌حل‌های مناسبی پیدا کنیم. کمیته بانکی و مالی اتاق سعی می‌کند تا صدای سازمان‌های ایرانی برای بانک‌های آلمانی باشد، اما با وجود تحریم‌ها، برای انجام داد و ستدهای مالی وضعیت پیچیده‌ای به وجود آمده است. تنها چیزی که می‌توانم بگویم این است که در این راستا؛ آلمان، فرانسه و بریتانیا بیشترین تلاش خود را در راه‌اندازی هر چه سریع‌تر کانال جدید مالی به کار گرفته‌اند.

برای بهبود سطح همکاری‌های دو کشور چه درخواست، پیشنهاد یا توصیه‌ای دارید؟

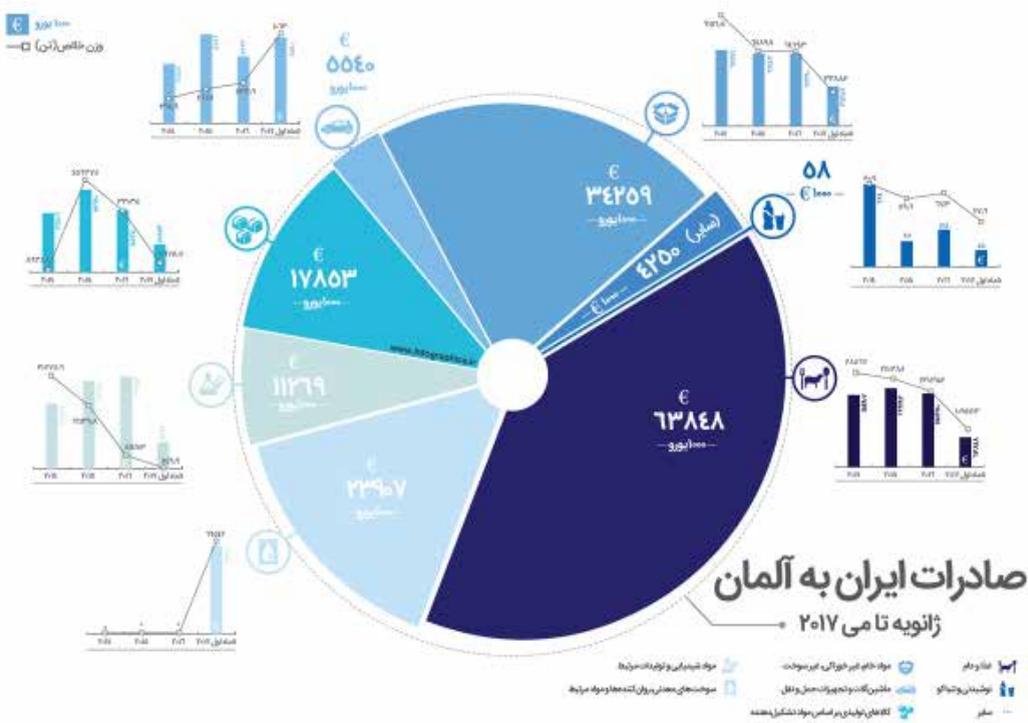
اول و مهم‌تر از همه، پایبندی به قرارداد هسته‌ای است. اروپا و ایران معتقد هستند که برجام برای همه اتفاق خوبی است، پس باید هر دو طرف به آن متعهد بمانند. مساله مهم دیگری که بنده واقعاً از رخداد آن خوشحال هستم این است که دولت ایران و دستگاه قضایی آن، عزمی جدی برای مقابله با فساد در پیش گرفته است. مهم‌ترین مساله‌ای که سرمایه‌گذاران در بخش خصوصی هر دو کشور ایران و آلمان به آن نیاز دارند، یک فضای امن و قابل اعتماد برای سرمایه‌گذاری در کسب‌وکارهای خود است. نکته دیگر، وجود فضای بازتر برای سرمایه‌گذاری است. حتی بعد از توافق هسته‌ای با وجود اینکه هیات‌های بسیاری از آلمان برای بررسی به ایران آمدند و مذاکرات بسیاری اتفاق افتاد؛ اما قراردادهای

و سرمایه‌گذاری در ایران به آن صورتی که مورد انتظار همگان بود، رخ نداد. بنده دلیل این اتفاق را در وجود قوانین پیچیده‌ای می‌بینم که ورود سرمایه‌گذاران خارجی را به ایران سخت می‌کند. درخواست اتاق، ایجاد فضای بازتر و راحت‌تر به خصوص برای سرمایه‌گذاران خارجی است تا بتوانند راحت‌تر و با اعتماد بیشتر وارد این بازار شوند. این سرمایه‌گذاران با ورود به یک بازار جدید، ریسک‌های فراوانی را متحمل می‌شوند. شاید اگر فضای بازتری برای سرمایه‌گذاری در ایران وجود داشت، نمی‌توانستند این کشور را بعد از تصمیم آمریکا به خروج از توافق نامه هسته‌ای، ترک کنند. نکته آخری که حائز اهمیت است، رعایت استانداردهای مورد نیاز برای تجارت بین‌المللی مانند پیوستن به FATF است. بنده از اینکه ایران برای پیوستن به FATF مشتاق است، بسیار خوشحالم؛ زیرا بدون رعایت استانداردهای تجارت بین‌الملل، هرگونه فعالیتی مشکل خواهد بود.

ایجاد کانال جدید مالی با نام "INSTEX" چه دستاوردهای اقتصادی می‌تواند برای هر دو طرف داشته و چه تاثیری بر فعالیت‌های بازرگانی مشترک بین ایران و آلمان دارد؟

مطمئناً ایجاد کانال جدید مالی، کمک زیادی به روابط اقتصادی دو کشور خواهد کرد. سه کشور اروپایی که این بیانیه را صادر کرده‌اند، بر ادامه تجارت با ایران، حتی با وجود تحریم‌های آمریکا تاکید دارند. با این حال به گفته مقامات این سه کشور تا اولین استفاده از این مکانیسم، به زمان احتیاج است. پیش از اجرایی شدن آن، باید برخی ساختارها از سمت دو طرف شفاف و سیستماتیک شود و هر دو طرف باید کاملاً نقش خود را اجرا کنند. به عنوان مثال؛ اداره گمرک ایران می‌تواند همکاری زیادی انجام دهد تا این مکانیسم به خوبی کار کند. البته همان‌طور که قبلاً هم گفتم، پیوستن به FATF، نه به عنوان یک پیش شرط، بلکه به عنوان یک نیاز برای تجارت بین‌المللی بسیار مهم است. ■

حجم تجاری بین دو کشور ایران و آلمان قبل از توافق هسته‌ای به سختی به یک میلیارد یورو می‌رسید. بعد از برجام این رقم هر سال در حال افزایش بود

نمایندگان مجلس شورای اسلامی تاکید کردند

ضرورت حمایت دولت از سرمایه‌گذاران خارجی

مصطفی حاتمی

سرمایه‌گذاری خارجی یکی از مهم‌ترین موضوعات چند سال اخیر کارشناسان اقتصادی، دولتمردان و سیاست‌گذاران است؛ چراکه جذب و چرخش سرمایه، موتور رشد و توسعه اقتصادی کشوری می‌باشد. از مهم‌ترین اقداماتی که در این خصوص صورت گرفته، تصویب قانون جدید تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در سال ۱۳۸۱ و لغو قانون قبلی بوده، اما سوالی که مطرح می‌شود این است که چرا ایران در جذب سرمایه‌گذار خارجی، موفق نبوده است؟

باید به این نکته توجه داشت که جذب سرمایه‌گذار خارجی با میزان ریسک سرمایه‌گذاری در یک کشور ارتباط مستقیمی دارد و تا زمانی که سرمایه‌گذار از بازگشت سرمایه خود به اضافه درصد معقولی از سود، اطمینان حاصل نکند، اقدام به سرمایه‌گذاری نخواهد کرد. حال اینکه با توجه به بررسی‌های انجام شده، مهم‌ترین اقدامی که باید انجام پذیرد تا سرمایه‌گذار خارجی، رغبت به سرمایه‌گذاری پیدا کند، افزایش امنیت و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف می‌باشد. برای واکاوی این موضوع، به سراغ تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی رفته و با آن‌ها در این خصوص به گفت‌وگو نشستیم. آنچه در پی می‌آید، مشروح این مصاحبه‌ها است.

مقاومتی را جدی بگیرند، هیچ نیازی به طرح و تصویب قانون برای دور زدن و عبور از تحریم‌ها نخواهیم داشت. اگر این اراده در دولت به وجود آید، طبیعتاً نمایندگان مردم در خانه ملت نیز همراه خواهند بود. مجلس تاکنون نشان داده که در جهت تقویت تولید داخلی، اگر نیاز به اصلاح قانونی باشد، اقدامات لازم را انجام خواهد داد.

حمایت قاطع دولت از لایحه مبارزه با پولشویی

علی وقفچی؛ عضو کمیسیون تلفیق بودجه دوره دهم مجلس شورای اسلامی در پاسخ به این پرسش که "نمایندگان مجلس برای تسهیل جذب سرمایه‌گذاری خارجی چه اقداماتی انجام داده‌اند؟ آیا مصوبات جدیدی در راه است؟" گفت: متأسفانه مجلس و دولت

در این زمینه از ظرفیت داخلی و ظرفیت ایرانیان خارج از کشور هیچ استفاده‌ای نمی‌کنند. ظرفیت بزرگی در بخش خصوصی در زمینه‌های مختلف از جمله ساخت و تکمیل راه‌ها، اتوبان‌ها، سدها و ... وجود دارد و دولت محترم به راحتی می‌تواند در این خصوص از سرمایه بخش خصوصی استفاده کند.

نماینده مردم زنجان و طارم در ادامه افزود: باید به کسانی که سرمایه خود را در بخش‌های مختلف تولیدی، خدماتی و صنعتی کشور به کار می‌گیرند، حداقل به مدت پنج‌سال امتیازاتی مانند استفاده رایگان از زمین، آب، برق و گاز داده شود و لازم است تا زمانی که این سرمایه‌گذاری‌ها به سوددهی کامل نرسیده است، مالیاتی از آن‌ها دریافت نکنیم. در این صورت، مطمئناً بسیاری از مشتاقان سرمایه‌گذاری

دولت برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی اراده داشته باشد

سید حسین حسینی شاهرودی؛ نایب رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با اشاره به تصویب ۳۰ میلیارد دلار فاینانس در حوزه‌های زیرساختی مانند راه، راه‌آهن، صنعت و ... افزود: اگر بتوانیم ساز و کار لازم و مناسبی برای جذب سرمایه‌های خارجی به

وجود آورده و داشته باشیم، عدد مصوب شده، بیش از پولی خواهد بود که از محل فروش نفت به دست می‌آوریم.

نماینده مردم شاهرود و میامی در مجلس دهم، اضافه کرد: باید در جهت تسهیل مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی اقدامات مناسبی را انجام دهیم تا منابع خارجی به کمک سرمایه‌گذاری داخلی بیاید. یکی از دلایل عدم توفیق ما در این زمینه این بوده که مسیرها را روان‌سازی نکرده‌ایم و تاکنون توفیق زیادی در اجرای قانون برنامه ششم توسعه نداشته‌ایم.

وی در ادامه به طرح افزایش تعداد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی اشاره کرد و افزود: شورای محترم نگهبان، ایراداتی در این خصوص گرفته‌اند که بخشی از آن حل شده و بخشی دیگر نیز در حال مرتفع شدن است که انشاءالله بعد از بررسی و تصویب بودجه ۹۸، انجام خواهد شد.

حسینی شاهرودی با بیان اینکه برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی، این دولت است که باید پیشنهادی ارائه دهد، نه مجلس شورای اسلامی، افزود: وقتی مجلس طرحی را تدوین می‌کند، معمولاً دولت کمتر زیر بار آن می‌رود. به نظرم، در این زمینه نیازی به طرح نداریم؛ بلکه دولت باید برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی اراده داشته باشد.

دبیر کمیسیون اقتصادی مجلس ادامه داد: اگر مجلس و دولت، اقتصاد

علی وقفچی:

اگر بتوانیم به صورت غیرمستقیم از ظرفیت‌های داخلی کشور برای سرمایه‌گذاری استفاده کنیم و در کنار آن، ارزش ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی را به تولیدات داخلی هم اختصاص دهیم، مطمئناً شاهد یک جهش اقتصادی خیلی خوب در کشور خواهیم بود

در کشور به جای اینکه در بانک‌ها سپرده‌گذاری کنند، به سمت تولید سوق پیدا خواهند کرد.

وی گفت: وقتی برای یک سپرده‌گذار، تضمین سود حداقل ۲۰ درصدی وجود دارد، ولی برای تولیدکننده، حتی سود یک درصدی هم تضمین نمی‌کنیم، طبیعی است که افراد کمتری به سرمایه‌گذاری در داخل کشور علاقه نشان می‌دهند. بنده پیشنهادی دادم مبنی بر اینکه دولت تلاش کند تا بخشی از بودجه ۶۲ هزار میلیارد تومانی عمرانی را به‌عنوان سود سرمایه‌گذاری در نظر بگیرد. با انجام این کار، حجم سرمایه‌گذاری می‌توانست حداقل تا پنج برابر افزایش یابد، اما متأسفانه این پیشنهاد در کمیسیون تلفیق رای نیاورد.

عضو فراکسیون تولید و اشتغال مجلس شورای اسلامی، همچنین به لایحه مبارزه با پولشویی اشاره کرد و افزود: اگر بتوانیم مسیرهای عملیاتی را به سرانجام برسانیم و حمایت قاطع مجلس و دولت را در این زمینه داشته باشیم، قطعاً در توسعه اقتصاد کشور موثر خواهد بود.

وقفچی در ادامه با اشاره به طرح‌های مجلس برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی گفت: متأسفانه مجلس تاکنون در این خصوص کار خاصی انجام نداده و قانون مشخصی هم در این زمینه وجود ندارد. اگر بتوانیم به صورت غیرمستقیم از ظرفیت‌های داخلی کشور برای سرمایه‌گذاری استفاده کنیم و در کنار آن، ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی را به تولیدات داخلی هم اختصاص دهیم، مطمئناً شاهد یک جهش اقتصادی خیلی خوب در کشور خواهیم بود، ولی اگر این ارز فقط به واردات تخصیص داده شود، مطمئناً شاهد ورشکستگی تولیدکنندگان و حتی تهدیدهای امنیتی خواهیم بود.

عضو کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی، به چالش‌های موجود در ترمیم حقوق کارگران و کارمندان و نیز تامین اعتبار برای افزایش ۲۰ درصدی حقوق و دستمزد سال ۹۸ اشاره کرد و گفت: به اعتقاد بنده، کارمندان و کارگران بیش از اینکه نگران حقوق و دستمزد اندک خود باشند، از بابت تبعیضی که بین آن‌ها و دیگر افراد جامعه وجود دارد، ناراحتند، چراکه چنین تبعیضی در هیچ نقطه‌ای از جهان وجود ندارد. همان‌طور که مقام معظم رهبری نیز فرموده‌اند: "اختلاف ۳۰ یا ۵۰ برابری دستمزد در شان نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران نیست." حتماً باید رویکردمان نسبت به این موضوعات تغییر کند و دولت و مجلس باید نگاه خود را به این قشر تغییر دهند.

دولت و مجلس از ظرفیت‌های خود برای جذب سرمایه‌گذار خارجی استفاده کنند

منوچهر جمالی سوسفی؛ عضو هیات‌ریسه کمیسیون بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجلس شورای اسلامی، با اشاره به موضوع اینستکس گفت: در حال حاضر خبر جدیدی در این خصوص ندارم و همان موضع قبلی که وزیر امور خارجه و دیگران اعلام کرده‌اند همچنان برقرار است. وی با بیان اینکه جذب سرمایه‌گذار خارجی، می‌تواند

توسعه اقتصادی کشور را به همراه داشته باشد، افزود: به اعتقاد بنده، سرمایه‌گذاری از طریق شرکت‌های خارجی که ارتباط بهتری با ما دارند، موثرتر است. مجلس شورای اسلامی نیز با فعالیت ویژه در گروه‌های دوستی کشورهای مختلف و همچنین دولت، از طریق وزیر امور خارجه و سفرايش در کشورهایی که ارتباط اقتصادی مناسبی با آن‌ها داریم، می‌تواند فعالیت و تحرک بیشتری در جذب سرمایه‌گذاران خارجی داشته باشند که قطعاً این موضوع کمک شایانی به اقتصاد کشور خواهد کرد.

جمالی سوسفی به موضوع طرح افزایش تعداد رایزن‌های اقتصادی ایران در کشورهای مختلف اشاره کرد و گفت: تاکنون در این خصوص صحبتی نشده و اگر هم این موضوع در دستور کار قرار گیرد، حتماً از طریق کمیسیون امنیت ملی بررسی خواهد شد.

نماینده مردم رودبار در مجلس شورای اسلامی در پاسخ به این سوال که "مجلس چه طرح‌هایی برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی دارد؟" گفت: تحریم اقتصادی، بحث جدیدی نیست. ما سال‌های سال است که با این‌گونه تحریم‌ها مواجه هستیم. اکنون شرایط سخت‌تر شده و طبیعتاً مجلس شورای اسلامی در جلساتی که با دولت داشته، راهکارهایی را با همکاری و هماهنگی یکدیگر در نظر گرفته است. در واقع هر سه قوه باید در این زمینه به یکدیگر کمک کنند. اکنون باید با اتحاد و همدلی بیشتر بتوانیم در این زمینه به موفقیت‌هایی دست پیدا کنیم تا تاثیر تحریم‌ها را از بین برده یا به حداقل برسانیم.

عضو مجمع نمایندگان استان گیلان در مجلس، با اشاره به اینکه در سال آتی باید صرفه‌جویی منابع را در اولویت قرار داده و از اعتبارات موجود، به‌موقع و بهینه استفاده کنیم، افزود: در این راستا باید از اضافه‌کاری‌ها و پرداخت هزینه‌های نامناسب جلوگیری کرد. لازم است که از اعتبارات، درست و منطقی استفاده شود و به نظرم، در شرایط کنونی و با اعتباراتی که در اختیار داریم، می‌توانیم ائتلاف منابع را کاهش داده و بهره‌وری را افزایش دهیم.

دبیر کمیسیون بهداشت و درمان مجلس به موضوع اخذ مالیات از نهادهایی مثل آستان قدس اشاره کرد و ادامه داد: اعتقاد ما بر این است که باید از تمام نهادهایی که قانون مشخص کرده، مالیات دریافت شده و جلوی فرارهای مالیاتی نیز گرفته شود. هدف ما این است که وابستگی بودجه کشور به درآمدهای نفتی را کاهش داده و کسری به وجود آمده را با دریافت مالیات از نهادهایی که می‌توان از آن‌ها مالیات دریافت کرد، جبران کنیم. به اعتقاد بنده، باید جلوی فرار مالیاتی گرفته شود که اگر این فرآیندها به درستی طی شود، مطمئناً مشکلات موجود حل خواهند شد.

جمالی سوسفی با بیان اینکه از نظر شرایط اقتصادی، سال‌های ۹۷ و ۹۸ تفاوت چندانی با هم نخواهند داشت، افزود: به نظرم در سال آینده، با تدابیر اندیشیده شده در قوای سه‌گانه، راهنمایی‌های مقام معظم رهبری و تلاش‌های مضاعفی که در کشور خواهیم داشت و مهم‌تر از همه، توجه ویژه به معیشت خانوارها، بیکاری، تولید و ... شرایط نسبتاً راحت‌تری را نسبت به سال ۹۷ داشته باشیم. ■

سید حسین حسینی شاهرودی:
اگر مجلس و دولت، اقتصاد مقاومتی را جدی بگیرند، هیچ نیازی به طرح و تصویب قانون برای دور زدن و عبور از تحریم‌ها نخواهیم داشت. اگر این اراده در دولت به وجود آید، طبیعتاً نمایندگان مردم در خانه ملت نیز همراه خواهند بود.

دبیرکل و عضو هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و ایتالیا خبر داد

ایجاد کانال مالی یوروی برای حل مشکلات ناشی از تحریمها

مهدیه شهسواری

ایتالیا مساحتی حدود یک‌ششم ایران و جمعیتی بیش از ۶۰ میلیون نفر دارد. نبود تورم در اقتصاد این کشور و همچنین وجود تورم منفی در سال ۲۰۱۶، باعث شده تا ایتالیا یکی از مقاصد سرمایه‌گذاری برای صاحبان تجارت محسوب شود. ایتالیا از جمله کشورهای پیش‌تاز اروپایی است که همواره در صحنه‌های اقتصادی و فرهنگی ایران حضور فعال داشته و در طول سال‌های گذشته، همواره رابطه تجاری و اقتصادی خود را با ایران حفظ کرده و با مشارکت در بسیاری از پروژه‌های صنعتی، خلأ حاصل از تحریمها را تا اندازه‌ای پر کرده است.

با گسترش همکاری‌های اقتصادی میان ایران و ایتالیا طی سال‌های گذشته، روابط تجاری مناسبی بین این دو کشور به وجود آمده است. به طوری که هم‌اکنون ایتالیا بزرگ‌ترین شریک تجاری ایران در اروپا محسوب می‌شود. بازار ۸۰ میلیون نفری کشورمان توجه بسیاری از بازرگانان ایتالیایی را به تجارت با ایران معطوف کرده است؛ هرچند تحریم‌هایی که مجدداً در چند ماه گذشته علیه ایران اعمال شده، زمینه قطع همکاری شرکت‌های بزرگ ایتالیایی با شرکت‌های ایرانی را فراهم آورده است؛ اما با وجود همه محدودیت‌ها، بسیاری از شرکت‌های ایتالیایی همچنان به روابط خود با ایران ادامه می‌دهند. در این میان؛ نقش اتاق بازرگانی ایران و ایتالیا به‌عنوان دریچه‌ای برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی دو کشور، بسیار حائز اهمیت است. اتاق بازرگانی مشترک ایران و ایتالیا در سال ۱۳۷۰ تاسیس شده و با بیش از پنج هزار عضو، فعال‌ترین اتاق مشترک بازرگانی در ایران است. در گفت‌وگویی با مهندس لیدا شهابی؛ دبیرکل و عضو هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و ایتالیا، فرصت‌های تجاری بین دو کشور را به‌طور دقیق بررسی کرده‌ایم. آنچه در پی می‌آید، مشروح این گفت‌وگو است.

مشکلات صاحبان بنگاه‌های اقتصادی با مسئولان عالی‌رتبه دولتی و بخش خصوصی کشور، اتاق ایران و ایتالیا کمیسیون‌های منظم ماهانه خود را در رشته‌های پولی و بانکی، صنایع و گردشگری برگزار کرده و از کارشناسان مطلع و مسئول به منظور پاسخگویی به سوالات اعضا دعوت به عمل آورده است.

این اتاق به‌منظور نزدیک‌تر کردن دیدگاه‌های اعضای اتاق با اتاق‌های شهرستان‌ها، اقدام به برقراری سفرهای استانی با حضور اعضا کرده است که به دنبال سفرهای سال‌های گذشته، چهارمین سفر به شهر یزد با حضور اعضا و فعالان اقتصادی انجام شد و طی آن، بازدید از کارخانه‌ها، شرکت در جلسه هیات نمایندگان اتاق یزد، جلسات B to B اعضا و بازدید از جاذبه‌های تاریخی شهر یزد در برنامه سفر قرار گرفت. **ارتباطات تجاری و همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور ایران و ایتالیا در چه سطحی قرار دارد؟ همکاری‌های اقتصادی دو کشور چه حوزه‌هایی را شامل می‌شود؟**

کشور ایتالیا تا قبل از تحریم‌ها، همواره به‌عنوان اولین شریک تجاری ایران مطرح بود، به طوری که حجم مبادلات دو کشور به میزان ۷/۱ میلیارد یورو برآورد می‌شد؛ ولی پس از برقراری تحریم‌ها، میزان مبادلات به ۱/۴ میلیارد یورو کاهش یافته که البته این میزان طی سال جاری ۱۸ درصد افزایش داشته است. لازم به ذکر است که از سالیان گذشته، زیرساخت بسیاری از کارخانه‌های ایرانی همچون فولاد، لوازم‌خانگی، نساجی و پتروشیمی توسط ایتالیایی‌ها راه‌اندازی شده و پالایشگاه‌های نفتی ایتالیایی نیز بر پایه فرمول نفت ایران فعالیت می‌کنند؛ لذا همواره وابستگی شدیدی در زمینه صنایع نفت، گاز، پتروشیمی و رشته‌های فوق‌الذکر بین دو کشور وجود داشته و تغییر این زیرساخت‌ها نیز مستلزم صرف هزینه‌های بسیار سنگین و به دور از صرفه اقتصادی است.

مختصری درباره عملکرد اتاق بازرگانی ایران و ایتالیا در سال جاری توضیح بفرمایید؟

اتاق بازرگانی ایران و ایتالیا با بیش از پنج هزار عضو از فعالان اقتصادی بخش‌های مختلف صنعتی و بازرگانی، پیشروترین و بزرگ‌ترین اتاق مشترک با یک کشور اروپایی است. این اتاق دارای یک خواهرخوانده با نام اتاق ایتالیا و ایران در شهر رم است که فعالیت‌های خود را با ارائه خدمات به فعالان اقتصادی دو کشور با همکاری آن اتاق انجام می‌دهد. اتاق ایران و ایتالیا خدمات ویژه‌ای مانند خدمات اخذ ویزا، برگزاری نمایشگاه‌ها، سمینارها، کنفرانس‌ها، جلسات B to B (جلساتی که در آن، چند شرکت ارائه‌کننده خدمات مورد نیاز شما یا خریداران تجارت شما، در یک محل گرد هم می‌آیند تا بتوانید به صورت فشرده با همه آن‌ها ملاقات داشته باشید) در ایران و ایتالیا، آشناسازی و معرفی شرکت‌های مرتبط تجاری ایرانی و ایتالیایی، پذیرش و اعزام هیات‌های تجاری به‌منظور برقراری ارتباط تجاری بیشتر، انتشار فصلنامه اختصاصی اتاق ایران و ایتالیا حاوی مطالب به روز اقتصادی و همچنین برگزاری سمینارهای آموزشی، حقوقی، مالی و بانکی بین‌المللی به منظور ارتقاء سطح اطلاعات به اعضای خود ارائه می‌دهد.

در سال جاری و علی‌رغم وضع تحریم‌های گسترده آمریکا علیه ایران، اتاق ایران و ایتالیا نسبت به اعزام هیات‌های متعدد تجاری به‌منظور بازدید از نمایشگاه‌ها و غرفه‌داری، بازدید از کارخانه‌ها، برگزاری جلسات B to B، شرکت در کنفرانس‌ها و سمینارها و مذاکرات تجاری اقدام کرده است. این جلسات بعضاً به انعقاد قرارداد یا یادداشت تفاهم نیز منجر شده است.

این اتاق همچنین، مشکلات حقوقی و بانکی اعضا را از طریق وکلا و مشاوران همکار پیگیری و حل کرده است. در راستای همفکری و طرح

طی مذاکرات
انجام‌شده با مسئولان
بخش خصوصی ایتالیا،
مقرر شده تا یکی از
بانک‌های ایتالیایی در
آینده نزدیک، اقدام به
انجام عملیات یورویی
و خارج از حوزه
دلار کند تا با این
کار، مشکل بسیاری
از فعالان اقتصادی
مرتفع شود

نقش اتاق‌های بازرگانی و به‌خصوص اتاق ایران و ایتالیا را در توسعه روابط اقتصادی چطور ارزیابی می‌کنید؟

اتاق‌های مشترک با یک کشور خارجی، نقش بسیار مهمی در توسعه روابط اقتصادی و بازرگانی بخش خصوصی که منجر به رشد و توسعه روابط کلی دو کشور می‌شود، ایفا می‌کنند. این اتاق‌ها با توجه به تعداد اعضا و توانمندی خود در برقراری ارتباط با بخش خصوصی و دولت، در جهت ارائه خدمات و حل مسایل و مشکلات اعضای خود اقدام می‌کنند. اتاق بازرگانی ایران و ایتالیا از جمله توانمندترین و بزرگ‌ترین اتاق‌های مشترک است که دارای روابط بسیار نزدیک با سفارت، کنسولگری، بخش ویژه اقتصادی سفارت (ایچه) و اتاق ایتالیا و ایران (رم) است. این اتاق از معدود نهادهایی است که نسبت به اخذ ویزا که در حال حاضر از معضلات عمده فعالان اقتصادی است، برای اعضای خود اقدام می‌کند. همچنین کلیه مشکلات اعضا از جمله حقوقی، قانونی، گمرکی، مسایل مربوط به ثبت شرکت، جست‌وجوی شرکت تجاری، تعیین اعتبارسنجی شرکای ایتالیایی، بررسی وضعیت کارخانه‌ها جهت فعالیت در اتاق ایران و ایتالیا را با کمک مشاوران و از طریق مجاری ارتباطی خود حل‌وفصل کرده و امکانات لازم برای اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات جدید، برگزاری هم‌اندیشی‌های حقوقی و بانکی مستمر با حضور مسئولان و کارشناسان، کمک به حضور در نمایشگاه‌های دو کشور، داوری و ... را فراهم می‌کند.

چه فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری در ایتالیا برای بازرگانان ایرانی وجود دارد؟ تجار ایرانی باید به چه نکاتی توجه داشته باشند؟

با توجه به شباهت‌های تاریخی و فرهنگی دو کشور ایران و ایتالیا و همچنین فعال بودن بخش بنگاه‌های خانوادگی، کوچک و متوسط و تجربه طولانی ایتالیا در این بخش‌ها، دو اتاق مشترک مستقر در تهران و رم در حال حاضر مشغول شناسایی شرکت‌های کوچک و متوسط در زمینه‌های مختلف و معرفی آن‌ها در ایران و ایتالیا هستند. دو کشور در زمینه‌های بسیار زیادی در حوزه‌هایی مثل انرژی‌های تجدید پذیر شامل انرژی باد، خورشید و... امکان همکاری و تبادل اقتصادی دارند، تبادل نظر در زمینه استارت آپ‌ها؛ استفاده از تجربیات کشور ایتالیا در زمینه گردشگری و فراهم کردن زیرساخت‌ها؛ حمل‌ونقل ریلی؛ راه‌اندازی شرکت‌های خانوادگی و کوچک در زمینه‌های مختلف در ایران با بهره‌گیری از تجربیات شرکت‌های ایتالیایی؛ نفت، پتروشیمی، فولاد و ... از جمله زمینه‌های جذاب برای همکاری طرفین است. البته تجار ایرانی همواره باید به نکات حقوقی و قانونی در انعقاد قراردادها توجه داشته و از مشاوران و وکلای حرفه‌ای در کنار خود بهره ببرند.

تبادلات تجاری بین دو کشور طی پنج‌ساله گذشته چه روندی را طی کرده و خروج آمریکا از برجام، چه تأثیری بر این روابط داشته است؟

همان‌طور که پیش‌تر هم گفته شد، حجم مبادلات دو کشور در گذشته با در نظر گرفتن صادرات نفت بالغ بر ۷/۱ میلیارد یورو بوده که در تحریم‌های سال گذشته به ۱/۴ میلیارد یورو کاهش و پس از برجام مجدداً به بالاتر از ۵/۴ میلیارد یورو افزایش یافت. متأسفانه خروج آمریکا از برجام، تأثیر روانی زیادی بر سطح روابط دو کشور گذاشته و بانک‌های زیادی فعالیت خود را با شرکت‌های ایرانی قطع کرده‌اند و در حال حاضر به‌صورت موردی و با توصیه اتاق ایران و ایتالیا نسبت به عملیات بانکی مبادرت دارند.

اتاق بازرگانی برای حل مشکلات بانکی و تجاری بازرگانان دو کشور چه راهکارهایی در نظر گرفته است؟

کشور ایتالیا تا قبل از تحریم‌ها، همواره به‌عنوان اولین شریک تجاری ایران مطرح بود، ولی پس از برقراری تحریم‌ها، میزان مبادلات تجاری دو کشور کاهش یافت

با تحریم‌های موجود، عملاً بانک‌های بزرگ فعالیت خود را با شرکت‌های ایرانی قطع کرده‌اند. طبق مذاکرات انجام‌شده با چند بانک کوچک ایتالیایی با توصیه و پیشنهاد این اتاق، عملیات محدود بانکی و نقل و انتقالات مالی انجام می‌شود و برخی راهکارهای دیگر نیز توسط مشاوران به اعضا توصیه می‌شود. اتاق ایران و ایتالیا در راستای ارتقای اطلاعات و دانش حقوقی و مالی اعضا، مبادرت به برگزاری سمینارهای آموزشی کرده است.

برای بهبود سطح همکاری‌های دو کشور چه درخواست، پیشنهاد یا توصیه‌ای دارید؟

خوشبختانه ایران و ایتالیا همواره دارای روابط بسیار خوب و در سطح بالا با یکدیگر بوده‌اند و حتی در شرایط تحریم در گذشته و حال، بنگاه‌های ایتالیایی علاقه‌مند به حفظ یا ایجاد روابط با فعالان اقتصادی ایران بوده و هستند. ایتالیا در زمره کشورهایی است که هیچ‌گاه تصمیمات هیجانی اتخاذ نکرده و همواره سفارت آن کشور در ایران فعال بوده است. نمایندگی‌های ایتالیایی همواره در ایران دارای دفاتر بوده و در شرایط تحریم نیز خدمات خود را ارائه می‌دهند. پس از تصویب برجام، ایتالیا در میان کشورهای اروپایی بیشترین تعداد شرکت‌های بازرگانی را به ایران اعزام کرد و بیشترین یادداشت‌های تفاهم، میان فعالان اقتصادی این دو کشور به امضا رسید. در حال حاضر نیز این اتاق به‌طور روزانه شاهد دریافت درخواست‌های بازرگانان دو کشور برای برقراری روابط تجاری است. طی مذاکرات انجام‌شده با مسئولان بخش خصوصی ایتالیا، مقرر شده تا یکی از بانک‌های ایتالیایی در آینده نزدیک، اقدام به انجام عملیات یورویی و خارج از حوزه دلار کند تا با این کار، مشکل بسیاری از فعالان اقتصادی مرتفع شود. ■

FATF گام اول شفافیت در اقتصاد ایران

مرتضی فغانی
عضو اتاق بازرگانی تهران

باید توجه داشت که ایران، کشوری دارای اقتصاد منحصر به فرد و دور از سیستم مالی یکپارچه بین‌المللی است و شاخص‌های اقتصادی کلی و تعریف شده در عرصه جهانی باید با توجه به فرهنگ و عرف این کشور، تنظیم و بومی‌سازی شود

پولشویی عبارت است از: فرآیند تبدیل پول حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی از راه‌های توجیه‌پذیر و قانونی به دارایی یا تزریق این پول به سیستم‌های مالی و بانکی، نقل و انتقالات پی‌درپی و حساب‌سازی به منظور ایجاد ابهام در سرمنشا آن. در واقع، پولشویی در ساده‌ترین تعریف به فعالیتی اطلاق می‌گردد که در آن وانمود می‌شود درآمدی که از محل A به دست آمده از محل B تامین شده است. منبع تحصیل پول لازم برای انجام این فرآیند نیز، فعالیت‌های غیرقانونی دارای درآمد سرشار همچون اختلاس، قاچاق، رشوه‌خواری و ... می‌باشد.

اولین مبارزات با پولشویی در سال‌های دهه ۱۹۳۰ میلادی در آمریکا به منظور مبارزه با جرائم سازمان‌یافته (فعالیت‌های غیرقانونی و هماهنگ برای تحصیل مال و قدرت) که طی دوره مجازات محکومین اتفاق می‌افتاد، صورت گرفت. در آن زمان، بخش زیادی از درآمد جرائم سازمان‌یافته از محل خرید و فروش غیرقانونی الکل تامین می‌شد. محاکمه آل کاپون، سردمدار جرائم سازمان‌یافته و تبهکار معروف آمریکایی به جرم فرار مالیاتی نیز، تاکید تازه‌ای برای پیگیری و ردیابی سرمنشا پول‌های کثیف در آن دوران بود.

یکی از عوامل گسترش پولشویی، ظهور و گسترش بازارهای مالی در جهان است. دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، چندی پیش اعلام کرد که سالانه بین ۸۰۰ میلیارد تا ۲ تریلیون دلار پول در فرآیند پولشویی در حال گردش است که این میزان، بین ۲ تا ۵ درصد کل تولید ناخالص ملی در جهان را تشکیل می‌دهد. کشورهایی با قوانین بانکی و مالی محرمانه در جهان به‌طور مستقیم در ارتباط با کشورهای هستند که گزارش‌های مالی و بانکی آن‌ها به‌صورت شفاف انجام می‌شود و وجود چنین ارتباطی، این امکان را فراهم می‌کند که پول کثیف تحصیل شده در کشورهای قرار

گرفته در دسته اول، تجمیع و سپس به کشورهایی با زمینه مالی شفاف منتقل شود که این کار، به حساب‌های ساخته‌شده و غیرقانونی مشروعیت می‌بخشد. با اینکه عواملی همچون ثبات سیاسی و اقتصادی، ارائه خدمات تجاری به‌صورت حرفه‌ای، زبان مشترک و ... فراهم‌کننده زمینه جذابی برای سرمایه‌گذاری در کشور مقصد هستند، امکان فعالیت‌های غیرقانونی در کشور مقابل را بیشتر فراهم می‌کند؛ اما شویندگان پول راغب هستند که فعالیت‌های خود را در قلمروهایی انجام دهند که به دلیل نبود برنامه‌های ضدپولشویی و مبارزه با فساد در آن‌ها، قابل شناسایی نباشند. گروه ویژه اقدام مالی (FINANCIAL ACTION TASK FORCE)، سازمانی بین‌دولتی

است که با نگرش به سیاست‌های توسعه برای مبارزه با پولشویی بنیان شده و وظیفه آن، وضع استانداردهایی است که سلامت نظام مالی در کشورهای مختلف را تضمین کند. این سازمان، فهرست سیاهی از کشورهایی ارائه داده که گفته می‌شود همکاری لازم با این گروه را در راستای مبارزه با پولشویی نداشته‌اند. طبق آخرین آمار که "اف.ای.تی.اف" با بازبینی ۸۰ کشور و شناسایی عمومی جمعاً ۶۸ کشور انجام داده، ۵۵ کشور با اقدام به فعالیت‌های ضدپولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم از این لیست حذف شده‌اند. با این حال هنوز کشورهای زیادی وجود دارند که به "اف.ای.تی.اف" نیپوسته‌اند. چندماهه‌ای است که بر سر پیوستن ایران به "اف.ای.تی.اف" بحث و اختلافات نظر بسیاری وجود دارد. باید توجه داشت که ایران، کشوری دارای اقتصاد منحصر به فرد و به دور از سیستم مالی یکپارچه بین‌المللی است و شاخص‌های اقتصادی کلی و تعریف شده در عرصه جهانی باید با توجه به فرهنگ و عرف این کشور، تنظیم و بومی‌سازی شود. علاوه بر آن، قرار گرفتن تحت لوای "اف.ای.تی.اف" و پیروی از مقررات و لوایح آن، متضمن حل سریع مشکلات کشور نیست. اقتصاد جهانی با سرعت زیادی در

حال رشد است و همه صنایع فعال در دنیا بر یک هدف مشترک یعنی کسب حداکثر سود و بالاترین میزان تبادل استوار هستند. پیوستگی صنایع و سیستم بانکی برای انجام خدمات مالی همچون درخواست وام، دریافت اوراق قرضه و ایجاد حساب‌های تجاری، بانک‌ها را ناخواسته در معرض ریسک پولشویی و تزریق مالی از منبع تامین مبهم قرار می‌دهد. فعالیت نزدیک به ۲۳ هزار شعبه بانکی در سطح کشور نیاز به یک ناظر کلی و وحدت رویه و نظر دارد تا بدین صورت اعتماد بانک‌ها به صنایع جلب شده و به آن‌ها نزدیک‌تر شوند، ضمن آنکه استقرار شفافیتی که در نظام بانکی اتفاق خواهد افتاد، مقدمه‌ای برای شروع همکاری‌های بین‌المللی و ورود سرمایه به کشور است. با موافقت بخش

خصوصی و اتاق‌های بازرگانی به عنوان نمایندگان این بخش، باید دید پذیرفتن شروط ۴۲ گانه‌ای که خاص ایران نوشته شده است تا چه میزان می‌تواند برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی آمریکا در مقابل ایران نتیجه‌بخش باشد. از این ۴۲ شرط هنوز در ۴ بند، عدم اتفاق نظر وجود دارد، اما مهم آن است که به دور از بازی‌های حزبی و سیاسی و در شرایطی که تحریم‌های آمریکا اجرایی شده، به دنبال راه‌های نجات اقتصاد کشور و برون‌رفت از این شرایط حساس باشیم؛ ضمن آنکه تلاش برای رفع ابهام و سوءتعمیر از لوایح "اف.ای.تی.اف" و تصویب آن می‌تواند راهکاری برای مقابله با ابراختلاس‌های پیش رو در کشور باشد. ■

باید به دور از بازی‌های حزبی و سیاسی و در شرایطی که تحریم‌های آمریکا اجرایی شده، به دنبال راه‌های نجات اقتصاد کشور و برون‌رفت از این شرایط حساس باشیم؛ ضمن آنکه تلاش برای رفع ابهام و سوءتعمیر از لوایح "اف.ای.تی.اف" و تصویب آن می‌تواند راهکاری برای مقابله با ابراختلاس‌های پیش رو در کشور باشد

خواندنی‌های سرمایه‌گذاری

STARTUP

در این بخش می‌خوانیم:

- معرفی برترین مناطق ویژه اقتصادی ایران
- آشنایی با استارت‌آپ‌های برتر تاکسیرانی جهان

معرفی برترین مناطق ویژه اقتصادی ایران

مهندس سید احمدنبوی

قوانین تجاری حاکم بر مناطق ویژه اقتصادی تا حد زیادی در مقایسه با سایر نقاط کشور از محدودیت کمتری برخوردار بوده و دارای چارچوب مناسبی برای آغاز فعالیت کارآفرینان است

منطقه ویژه اقتصادی عبارت است از محدوده جغرافیایی مشخص در مبادی ورودی یا در داخل کشور که به منظور جذب سرمایه‌های خارجی و داخلی ایجاد شده و در آن فعالیت‌های تولیدی و تجاری برای حضور فعال در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی انجام می‌شود. قوانین تجاری حاکم بر این مناطق تا حد زیادی در مقایسه با سایر نقاط کشور از محدودیت کمتری برخوردار بوده و دارای چارچوب مناسبی برای آغاز فعالیت کارآفرینان است. با توجه به اینکه تعدادی از مهم‌ترین مناطق آزاد اقتصادی ایران در پرونده ویژه این شماره از ماهنامه مورد بررسی قرار گرفته است، در این قسمت به معرفی برخی از دیگر مناطق ویژه اقتصادی و آزاد ایران می‌پردازیم.

بوشهر

منطقه ویژه اقتصادی بوشهر در دو محدوده بزرگراه خلیج فارس (بوشهر - شیراز) با وسعت تقریبی ۱۸۸۰ هکتار و در حدفاصل جاده اصلی بوشهر و جزیره صدرا به وسعت ۲۸۰۰ هکتار قرار دارد. از

امتیازات خاص این منطقه می‌توان به نزدیکی به فرودگاه بین‌المللی بوشهر با امکان پرواز روزانه، امکان ترانزیت سریع کالا از راه‌های هوایی، دریایی و زمینی، استقرار صنایع کشتی‌سازی و فراساحلی در منطقه، امکان واکناری قطعی زمین، برخوردارگی از معافیت گمرکی برای ورود کالاهای ساخته‌شده و... اشاره کرد. در این منطقه برای سهولت در صدور روایید، دفتر وزارت خارجه نیز دایر شده است.

پیام

منطقه ویژه اقتصادی پیام در محدوده‌ای به وسعت ۳۶۰۰ هکتار در اراضی ۱۰ هزار هکتاری فرودگاه بین‌المللی پیام واقع در استان البرز تاسیس شده است. این منطقه در فاصله ۴۰ کیلومتری تهران، از

مزیت‌های نسبی قابل توجهی مانند قرار داشتن فرودگاه در داخل اراضی منطقه ویژه قرار گرفتن در مجاورت مرکز اقتصادی، صنعتی و کشاورزی کشور، قرار گرفتن در مجاورت راه‌آهن سراسری و متروی تهران - کرج، قرار گرفتن در مسیر تلاقی پنج استان اقتصادی کشور، وجود امکانات تخلیه و بارگیری با دستگاه‌های پیشرفته و... برخوردار است. در این منطقه، امکان سرمایه‌گذاری برای اتباع ایرانی و خارجی به هر میزان مشارکت وجود داشته و ورود و خروج کالا از منطقه به خارج از کشور، بدون تشریفات گمرکی امکان پذیر است.

سپهان

منطقه ویژه اقتصادی سپهان دارای ۳۰۰ هکتار مساحت و واقع در تبریز است. مجهز بودن به پایانه کانتینری با ظرفیت پذیرش سالانه تا ۲۰ هزار کانتینر، مجهز بودن به گمرک فعال، ارائه

خدمات جهت جابه‌جایی بیش از یک میلیون تن کالا، مکانیزه بودن امور اداری، عملیاتی و مالی در فرآیند ورود و خروج کالا و ... شعبه سپهان را به یکی از مناطق گمرکی قابل توجه تبدیل کرده و فعالان اقتصادی، تجاری و حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی، کنار گمرک سپهان، از خدمت گیرندگان مهم و اصلی بخش گمرکی به شمار می‌روند.

انرژی پارس

منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، در حاشیه خلیج فارس و در محدوده ۴۶ هزار هکتاری استان بوشهر قرار گرفته که مشتمل بر سه منطقه است، شامل پارس یک (پارس جنوبی) با ۱۴ هزار

هکتار که شهرستان عسلویه را در برمی‌گیرد، پارس دو (کنگان) که محدوده ۱۶ هزار هکتاری شهرستان کنگان را در بر گرفته است و پارس سه (پارس شمالی) شامل ۱۶ هزار هکتار که محدوده شهرستان‌های دیر، دشتی، تنگستان و بوشهر را در برمی‌گیرد. در کمترین فاصله ممکن از میدان گاز پارس جنوبی، فرودگاهی است که در زمان مقتضی می‌تواند سرویس مناسبی به فرودگاه بین‌المللی ارائه دهد. دسترسی مستقیم به آب دریا، عمق مناسب سواحل از نظر بندری، برخوردارگی از شبکه‌های تاسیسات زیرساختی شریان‌های ارتباطی فرامنطقه‌ای و وجود نیروی کار بالقوه در شهرها و روستاهای اطراف و ... از مزیت‌های نسبی این منطقه است. فعالیت در محدوده این منطقه نیز از پرداخت هرگونه عوارض معمول در کشور معاف است.

پتروشیمی

منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی در محدوده‌ای به وسعت ۲۸۵۰ هکتار در جنوب غربی ایران و در ساحل خلیج فارس واقع در شهرستان ماهشهر، بخش بندر

امام خمینی (ره) قرار گرفته است. این منطقه با توجه به موقعیت طبیعی و جغرافیایی و همچنین برخورداری از تسهیلات قانونی مناطق ویژه، به منظور توسعه صنعت و تجارت به ویژه صنایع پتروشیمی و صنایع پایین دستی آن و برای تامین منافع اقتصادی، اجتماعی، ملی، جذب فناوری‌های جدید و افزایش اشتغال ایجاد شده است. این منطقه به آب‌های آزاد بین‌المللی و از طریق راه‌آهن سراسری به ترکیه، اروپا و آسیای مرکزی دسترسی دارد و به عنوان بخشی از استان خوزستان، همانند یک پایگاه استراتژیک و تأثیرگذار در مناطق نفت و گاز خیز ایران عمل کرده است.

سلفچگان

منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان قم در مرکز ایران و ناحیه‌ای با بیش از دو هزار هکتار در فاصله ۱۸۵ کیلومتری تهران و در شاهراه ترانزیتی کشور واقع شده است. این منطقه به عنوان بهترین و نزدیک‌ترین

منطقه ویژه اقتصادی کشور واقع شده است. وجود انرژی ارزان و خدمات مربوطه با توجه به نزدیک بودن به نیروگاه گازی برق استان قم، آزادی کامل ورود و خروج سرمایه، معافیت مالیاتی برای واحدهای تولیدی به مدت هفت سال از زمان صدور پروانه بهره‌برداری، واردات کالاهای تولید یا پردازش شده و ... از مزایای این منطقه است.

بندر شهید رجایی

این مجتمع عظیم بندری در نقطه مرکزی نوار ساحلی جنوب کشور و در استان هرمزگان با بیش از ۲ هزار و ۳۰۰ کیلومتر مرز دریایی قرار دارد. موقعیت ممتاز جغرافیایی، دسترسی به آب‌های آزاد جهان از طریق خلیج فارس،

اتصال به شبکه بین‌المللی راه‌آهن و جاده تاریخی ابریشم، بهره‌برداری از تجهیزات و امکانات مدرن، نزدیکی به مناطق آزاد قشم، کیش و بندرهای حوزه خلیج فارس، این مجتمع بندری را به پایگاه استراتژیک و منحصر به فردی تبدیل کرده است. از مزایای این منطقه می‌توان به قرار گرفتن در مسیرهای اصلی کربدورهای ترانزیتی نظیر شمال و جنوب، شرق و غرب و مجاورت با مراکز و قطب‌های اصلی تولیدی، صنعتی و پتروشیمی کشور، وجود پایانه‌های اختصاصی، ترانزیت سوخت، بانکرینگ و ... اشاره داشت.

امیرآباد

مساحت حال حاضر منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد حدود ۱۲۰۰ هکتار بوده و دارای پس کرانه بدون معارض به وسعت ۶۰۰۰ هکتار است. این بندر به عنوان بزرگ‌ترین بندر حاشیه دریای خزر، تنها بندر شمالی متصل به شبکه ریلی کشور است. امیرآباد دارای عمق مناسب برای پهلوگیری کشتی‌ها

و همچنین دارای ۱۵ اسکله فعال است و ظرفیت تخلیه و بارگیری آن در حال حاضر ۵/۷ میلیون تن در سال است. امکان واگذاری زمین به شکل اجاره بلندمدت، معافیت از مالیات بر ارزش افزوده بابت فعالیت‌ها در منطقه ویژه، هفت سال معافیت بر درآمد برای شرکت‌های مستقر در منطقه ویژه، تضمین سرمایه‌های خارجی و سود حاصل از آن‌ها و ... از مزایای این منطقه است.

منطقه ویژه اقتصادی لرستان

این منطقه با مساحت ۲۷۳ هکتار در شهر ازنا قرار دارد. منطقه ویژه اقتصادی لرستان با مزیت‌های متعددی از جمله برخورداری از معافیت‌های مالیاتی و گمرکی، ارائه تسهیلات خاص به واحدهای تولیدی و ... می‌تواند ظرفیتی ویژه برای توسعه اقتصاد این استان باشد. موقعیت جغرافیایی استان لرستان و نبود شهر بندری در این استان موجب شده تا دستیابی به نزدیک‌ترین اسکله (بندر خرمشهر) از طریق راه‌آهن سراسری شمال - جنوب یا شاهراه اصلی اصفهان - خوزستان میسر شود.

منطقه ویژه اقتصادی شیراز

این منطقه به ۶ فاز (فاز اول: با وسعت ۱۳۰ هکتار، فاز دوم: ۱۷۰ هکتار، فاز سوم: ۲۹۰ هکتار، فاز چهارم: ۱۸۰ هکتار، فاز پنجم: ۳۳۰ هکتار و فاز ششم: ۳۰۰ هکتار) تقسیم‌بندی شده است. نزدیکی به شهر شیراز و واقع شدن

در مجاورت فرودگاه بین‌المللی شیراز و خط راه‌آهن پیش‌بینی شده، موجب ارجحیت این منطقه کشور شده و استقرار نیروهای پلیس منطقه و دوربین‌های مدار بسته نیز منجر به ایجاد امنیت مناسب در منطقه شده است. فراهم بودن امکانات خرید یا واگذاری زمین، ورود آزاد و بدون حقوق گمرکی ماشین‌آلات و قطعات یدکی، صدور مجوز ساخت و پروانه ساختمانی، معافیت گمرکی ناشی از ارزش افزوده تولیدات و ... از مزایای این منطقه است.

رفسنجان

منطقه ویژه اقتصادی رفسنجان در زمینی به مساحت ۲۰۰۰ هکتار قرار دارد. از جمله مهم‌ترین مزیت‌های این منطقه، استقرار گمرک و استفاده از مزایای گمرکی و معافیت از پرداخت هرگونه عوارض است. صدور کالا از این منطقه بدون هیچ‌گونه تشریفات انجام شده و به مدت هفت سال معاف از مالیات است. این منطقه در مرکزیت صنایع و معادن بزرگ از جمله مس و فولاد بوده و با داشتن بستر مناسب برای کشاورزی، در بهترین شرایط برای جذب سرمایه‌گذاری قرار دارد. ■

آشنایی با استارت‌آپ‌های برتر تاکسیرانی جهان

حمیدرضا ریسی

در تمام دنیا از صنعت تاکسی‌های آنلاین استقبال شده و روز به روز تعداد استارت‌آپ‌های این حوزه بیشتر می‌شود. این روزها، اکثر مردم از تلفن‌های هوشمند استفاده می‌کنند و ترجیح می‌دهند به جای اینکه گوشه خیابان منتظر تاکسی باشند، با باز کردن اپلیکیشن مورد نظر و چند کلیک ساده، تاکسی آنلاین رزرو کنند. این کار؛ نه تنها آسان و سریع شده، بلکه هزینه آن نیز در مقایسه با گذشته کاهش یافته و اغلب مردم استفاده از آن را به تاکسی‌های معمولی ترجیح می‌دهند. در ادامه به معرفی تعدادی از استارت‌آپ‌های تاکسیرانی جهان پرداخته‌ایم که از نظر خوانندگان ارجمند می‌گذرد.

که مسافران می‌توانند هر روز از خدمات آن استفاده کنند؛ نه اینکه نهایتاً دو یا سه بار در سال و برای سفرهای طولانی مدت سراغ آن بروند. عملکرد لیفت بسیار شبیه به اوبر است و مسافران می‌توانند موقعیت راننده‌ها را از طریق اپلیکیشن روی نقشه به صورت زنده مشاهده کنند. لیفت، سرویس لیفت پلاس (Lyft Plus) را برای زمانی تعریف کرده که ۶ مسافر قصد جابه‌جایی داشته باشند. از دیگر سرویس‌های این استارت‌آپ، لیفت لاین (Lyft Line) است که برای به اشتراک گذاشتن تاکسی با مسافران هم‌مسیر ایجاد شده است.

استارت‌آپ Didi Chuxing

دیدید چاکسینگ، استارت‌آپی چینی است که در سال ۲۰۱۲، فردی به نام «چنگ وی» آن را با الهام از اوبر راه‌اندازی کرد. این استارت‌آپ، امکانات مختلفی از جمله رزرو تاکسی، رزرو خودروی شخصی، سرویس

حمل‌ونقل کارمندان شرکت‌ها، اشتراک خودرو با سایر مسافران هم‌مسیر، اشتراک دوچرخه و تحویل غذا را از طریق اپلیکیشن هوشمند خود به کاربران چینی ارائه می‌دهد. این اپلیکیشن، به مرور زمان توسعه پیدا کرد تا جایی که امکان رزرو تاکسی برای روز آینده را نیز برای کاربران فراهم آورد. شرکت تنسنت (Tencent) یکی از حامیان بزرگ این استارت‌آپ بود که سرمایه زیادی در اختیار آن قرار داد. در سال ۲۰۱۵، دو استارت‌آپ Didi و Didi Dache و علی‌بابا از Kuaidi ادغام شدند. گفتنی است که تنسنت از Didi Dache و علی‌بابا از Kuaidi پشتیبانی می‌کردند. با این حال، بعد از درگیری‌های مالی، قرار شد که هر کدام تیم مدیریتی جدا داشته باشند و در همان سال نام شرکت به Didi Chuxing تغییر پیدا کرد.

استارت‌آپ Ola Cabs

آلا کَبز، یکی از اپلیکیشن‌های بزرگ رزرو تاکسی در هند است. در سال ۲۰۱۰، هاگش آکاروال و آنکیت بهانی این استارت‌آپ را در بنگلور بنیان نهادند. این

استارت‌آپ Uber

اوبر، اپلیکیشن هوشمندی است که ارتباط مسافران را به‌طور خودکار به نزدیک‌ترین راننده برقرار و موقعیت مسافر را برای راننده ارسال می‌کند، سپس، راننده با قبول سرویس، مسافر را در نقطه‌ای که ایستاده سوار می‌کند و به مقصد مدنظر می‌رساند.

با وجود استقبال از این ایده، اوبر بعد از مدتی اولین مشکل جدی‌اش را با شکایت سازمان حمل‌ونقل شهری سان فرانسیسکو تجربه کرد. یکی از مشکلات اصلی استفاده از لغت Cab در نام استارت‌آپ بود. اوبر به سرعت به این موضوع رسیدگی کرد و نام خود را از اوبر کب به اوبر تغییر داد و دامنه Uber.com را از گروه موسیقی جهانی خرید. این استارت‌آپ همچنین سرویس جدیدی به نام اوبرپول (UberPOOL) راه‌اندازی کرده که با استفاده از آن، مسافران هم‌مسیر می‌توانند از یک تاکسی برای رسیدن به مقصد استفاده کنند و هزینه کمتری را پرداخت کنند. اوبر، روز به روز فعالیت خود را در شهرهای مختلف گسترش می‌دهد؛ اما در مسایل مدیریتی، چندان موفق نبود و بعد از شکایت‌های متعدد کارمندان از سوءاستفاده و تبعیض نژادی در محیط کار، کالانیک از سمت مدیرعاملی این شرکت کناره‌گیری کرد و دارا خسروشاهی در سال ۲۰۱۷ به‌عنوان مدیرعامل اوبر انتخاب شد.

استارت‌آپ Lyft

لیفت در سال ۲۰۱۲، به‌عنوان یکی از سرویس‌های زیرمیراید (Zimride) راه‌اندازی شد که سرویس اشتراک تاکسی برای سفرهای طولانی مدت و معمولاً بین شهری بود که از طریق اپلیکیشن اتصال فیسبوک،

بین راننده‌ها و مسافران ارتباط برقرار می‌کرد. بعد از مدتی، زیرمیراید به‌عنوان بزرگ‌ترین برنامه اشتراک خودرو در آمریکا شناخته شد. شرکت تصمیم گرفت در سال ۲۰۱۳ نامش را به‌طور رسمی به Lyft تغییر دهد تا یادآور نامی باشد

استارت‌آپ، خدمات متنوعی از تاکسی‌های اقتصادی و مقرون‌به‌صرفه گرفته تا خدمات پیشرفته و اشرافی را به کاربران خود ارائه می‌دهد. کاربرد هزینه این خدمات را با هر دو روش پول نقد و غیرنقد پرداخت می‌کنند. الا در بیش از ۱۱۰ شهر هند فعالیت می‌کند و حدود ۱۲۵ میلیون کاربر دارد. این استارت‌آپ قصد دارد خدماتش را در برخی از شهرهای استرالیا از جمله سیدنی، ملیورن و پرت نیز گسترش دهد.

استارت‌آپ Grab

گِزَب، یکی از استارت‌آپ‌های تاکسیرانی بزرگ جنوب‌شرقی مالزی است. در سال ۲۰۱۲، فارغ‌التحصیلان دانشکده کسب‌وکار هاروارد، یعنی آنتونی تان و تان هوی‌لینگ، Grab

را در مالزی بنیان‌گذاری کردند. این استارت‌آپ حدود ۶۸۰ میلیون دلار سرمایه از شرکت‌هایی مانند سافت‌بانک (Softbank) دریافت کرده است. گِزَب نیز مانند استارت‌آپ Ola، امکان رزرو همه مدل تاکسی از خودروهای گران‌قیمت گرفته تا موتورسیکلت را برای کاربران مهیا می‌کند. در سال ۲۰۱۳، Taxi Grab فعالیت‌های خود را در سایر کشورها مانند فیلیپین سنگاپور و تایلند گسترش داد. در سال ۲۰۱۶، این استارت‌آپ، نامش را به Grab تغییر داد تا تمام خدمات خود مانند GrabCar (کرایه خودروهای شخصی)، GrabBike (تاکسی موتورسیکلتی) و GrabExpress (تحویل بسته‌های پستی) را زیر یک سقف جمع کند.

استارت‌آپ Gett

دو کارآفرین با نام‌های دیو وایسر و روی مور، استارت‌آپ گِت (Gett) را تاسیس کردند. این استارت‌آپ کارش را با نام GetTaxi آغاز کرد و دفتر اصلی آن در لندن است. ایده اولیه راه‌اندازی این استارت‌آپ در

سال ۲۰۰۹ و زمانی به فکر وایسر رسید که بیش از ۳۰ دقیقه در فرودگاه برای پیدا کردن تاکسی معطل شده بود. در سال ۲۰۱۲، این شرکت به بازارهای آمریکا و روسیه راه یافت و اکنون در بیش از ۱۰۰ کشور در سراسر جهان فعالیت می‌کند. این شرکت، استارت‌آپ Juno را به‌تازگی خریداری کرده که نشان می‌دهد قصد دارد فعالیت‌هایش را بیش از گذشته گسترش دهد. استارت‌آپ Gett امکان حمل کالا را نیز برای مسافران مهیا می‌کند. شرکت خودروسازی فولکس‌واگن حدود ۳۰۰ میلیون دلار روی این استارت‌آپ سرمایه‌گذاری کرده تا فعالیت‌های خود را در سایر کشورها آغاز و با استارت‌آپ‌هایی مانند اوبر در سطح جهانی رقابت کند. استارت‌آپ Gett برخلاف اوبر، در ساعات ترافیک و زمان کاهش تعداد راننده‌ها، نرخ جابه‌جایی را تغییر نمی‌دهد. این یکی از مزایایی است که باعث شده این استارت‌آپ در بازار رقابت باقی بماند.

استارت‌آپ Juno

جونو (Juno) یکی از استارت‌آپ‌های زیرمجموعه Gett است که در سال ۲۰۱۵، تالمون مارکو آن را بنیان نهاد.

این استارت‌آپ فقط ۱۰ درصد از هزینه هر سفر را به‌عنوان حق کمیسیون برداشت می‌کرد و در مقایسه با سهم ۲۰ تا ۲۵ درصدی اوبر از هر سفر، میزان راضی‌کننده‌ای برای رانندگان محسوب می‌شد. همچنین، این استارت‌آپ برای رقابت با اوبر قصد داشت تا بخشی از سهام شرکت را به رانندگانش دهد؛ اما این ایده بعد از فروخته‌شدن به شرکت Gett لغو شد.

استارت‌آپ Hailo

استارت‌آپ هایلو در اواخر سال ۲۰۱۰ و بعد از ملاقات سه کارآفرین حوزه فناوری با نام‌های جی برگمن (مدیرعامل)، ران زگیل (مدیر اجرایی) و کسپر وودلی (رییس

عملیات اجرایی) و سه راننده تاکسی با نام‌های راسل هال، گری جکسون و تری رانهم در لندن راه‌اندازی شد. این استارت‌آپ تا اواخر سال ۲۰۱۲ فعالیت خود را در ۲۰ شهر از جمله دابلین، بوستون، تورنتو، توکیو، بارسلونا، شیکاگو و ... گسترش داد و دو سال بعد نیز وارد بازار آمریکا شد. با ورود استارت‌آپ‌هایی مانند اوبر به لندن، تاکسی‌های مشکی‌رنگ قدیمی این شرکت به تغییرات اساسی نیاز داشتند تا از بازار رقابت‌جا نمانند. استارت‌آپ Hailo نیز به‌همین منظور راه‌اندازی شد تا کاربران بتوانند تاکسی‌های سنتی لندن را با استفاده از اپلیکیشن و در چند مرحله ساده رزرو کنند.

استارت‌آپ Flywheel

استارت‌آپ فلائی‌وی، یک استارت‌آپ تاکسیرانی مانند اوبر و لیفت است؛ با این تفاوت که کاربران می‌توانند از طریق آن، تاکسی‌های سطح شهر را رزرو کنند و روند نزدیک شدن

تاکسی به خودشان را از روی نقشه مشاهده کنند. این استارت‌آپ در سال ۲۰۰۹ در کالیفرنیا راه‌اندازی شد. این شرکت امکان جدیدی به اپلیکیشن خود اضافه کرده که آن را از سایر اپلیکیشن‌های تاکسیرانی متمایز می‌کند. مردم با استفاده از این سرویس می‌توانند هزینه تاکسی‌هایی را پرداخت کنند که با روش سنتی و تکان دادن دست در خیابان سوار می‌شوند. خدمات Flywheel در حال حاضر فقط در سان‌فرانسیسکو، لس‌آنجلس، سن‌دیوگو، ساکرامنتو و پرتلند در دسترس است، اما به زودی در سایر شهرها نیز در دسترس خواهد بود.

استارت‌آپ Shuddle

بازار تاکسی‌های آنلاین به اندازه‌ای گسترده شده که استارت‌آپ‌های جدید باید حتماً خدمات جدیدی ارائه دهند تا در مقایسه با رقبا متمایز شوند.

شادل (Shuddle) که «اوبر برای بچه‌ها» نامیده می‌شود، در سال ۲۰۱۴ راه‌اندازی شد و خدمات حمل‌ونقل ایمنی ارائه می‌دهد که مخصوص بچه‌ها است. والدین و خانواده‌ها می‌توانند سرویس مورد نظر خود را از طریق اپلیکیشن سفارش دهند یا به‌منظور کاهش هزینه‌ها، از خدمات اشتراک تاکسی استفاده کنند. امنیت این استارت‌آپ تضمین شده است؛ چرا که تمامی رانندگان از امتیاز رانندگی قابل توجهی برخوردار هستند و تجربه نگهداری از بچه‌ها را دارند و اکثر آن‌ها خانم هستند. در حال حاضر، این استارت‌آپ فقط در کالیفرنیا فعالیت می‌کند. ■

«عالم الاستثمار»؛ تجربة مشروع تجاري ناجح

إيران هي دولة ذات حضارة آلاف السنين، لديها ثاني أكبر احتياطي من الغاز في العالم، والمعادن المتنوعة و الموارد الهيدروكربونية الغنية والتنوع المناخي الغني وتبلغ مساحتها ١٦٤٨٠٠٠ كيلومتر مربع ويبلغ عدد سكانها أكثر من ٨٠ مليون شخص ودية ومضياف، انها سوق الاستراتيجي الرئيسي في الشرق الأوسط، وقد جذبت اهتمام العديد من الشركات الصناعية والتجارية والحدمية. في غضون ذلك ، تسببت علاقات إيران القديمة والحارة والمستقرة مع جيرانها ، وخاصة الدول العربية ، في الحاجة إلى الاعتراف وخلق سياق للتواصل المتبادل بين الشركات الإيرانية والشركات النشطة في البلدان المجاورة التي قررت أن يكون لها وجود فعال في هذه السوق الهامة. لقد جعلتنا هذه الحاجة ، باستخدام المعلومات والقدرات الإعلامية، مع أدواق جمهور الصحافة، جسراً بين رجال الأعمال والحرفيين من إيران وجيرانها.

عالم الاستثمار هو واحد من أكثر المنشورات تأثيراً في مجال الاقتصاد الإيراني الذي يسعى للاستفادة من الرأي الجماعي لكبار التنفيذيين والمديرين وأساتذة الجامعات والخبراء لتقديم فرص الاستثمار في مختلف قطاعات التصنيع والصناعة ، السياحة ، التجارة و الخدمات. تنشر هذه المجلة الشهرية في ستة أقسام منفصلة على النحو التالي و ستنتشر هذه المجلة مرة في الشهر وفي اليوم الاول من الشهر.

١- قطاع الطاقة ، ويشمل مجالات النفط والغاز والبتروكيمياويات ومحطة الطاقة والصناعات المنبع والمصب.

٢- قطاع الصناعة ، ويغطي مواضيع التصنيع والشركات الصناعية في مختلف المجالات.

٣- يقوم قطاع سوق رأس المال بتقييم آخر التطورات والتطورات في مجال سوق الأوراق المالية والبنك والتأمين والسياسة النقدية.

٤ - وفي الوقت الذي يعكس فيه قطاع الاقتصاد الكلي آراء الشخصيات البارزة ، فإنه ينتقد قرارات وإجراءات كبار المسؤولين التنفيذيين الإيرانيين بشأن تنفيذ سياسات الاقتصاد الكلي للبلاد.

٥- قسم القضايا الخاصة ؛ يبحث على وجه التحديد في فرص وتحديات الاستثمار في الأعمال التجارية في كل قضية.

٦- قسم القراءة ؛ يتضمن محتوى داخلياً وخارجياً مثيراً للاهتمام حول الأفراد الذين حققوا نجاحاً خاصاً في أعمالهم أو إبتاعهم.

جمهورنا الأعزاء ؛ الآن "عالم الاستثمار" أمامك بثلاث لغات: الفارسية والعربية والإنجليزية. إن عهدنا معك هو احترام التوقعات ، بكل القدرة على النجاح ، والعمل معاً لبناء مستقبل أفضل. نحن على يقين من أن دعمكم هو لراعنا.

نحن نغورون بدعوتك للاتصال بالناشر من خلال تقديم معلومات أو إدراج إعلانك.

الاختبار

مقابلة مع مدير شركة خدمات المعلومات والتبادل تحت عنوان:

مجموعة متنوعة من الادوات المالية
في سوق رأس المال في إيران

المناطق الحرة الحلقة التربط الاقتصاد الوطني بالاقتصاد العالمي

في محادثة مع غلام حسين مظفري

كيش هو نموذج جيد لتطوير المناطق الحرة
في البلاد

حميد رضا صالحی، نائب رئيس لجنة الطاقة في غرفة تجارة إيران:

يتم إهمال "اقتصاد الطاقة"

قيود الاستثمار

في صناعة السياحة في إيران

محادثة مع المدير العام لمجموعة فنادق هما

يهدد الركود في صناعة الفنادق السياحة في البلاد

مقابلة مع السيد نوري شاهرودي، السفير الإيراني في عمان:

النمو مئة في المئة في التجارة بين طهران
ومسقط

الانضمام إلى مجموعة العمل المالي هو الخطوة
الأولى في الشفافية في الاقتصاد الإيراني

صاحب الامتياز: مرتضى فغانى

الرئيس التنفيذي: حميد اسدى

نائب الرئيس التنفيذي: مرحوم عباس فغانى (معارف) لازال في الذاكرة

المدير التجارى: سارة نظرى

المترجم: سعيد عدالت جو

اتصل بنا:

شارع شهيد مفتح، زقاق مرزبان نامه ، لوحة رقم ٢٧، الوحدة الثامنة

رقم الهاتف: +٩٨٢١ ٨٨٨٦٤٨٤٢ رقم الفاكس: +٩٨٢١ ٨٨٨٦٤٧٨٦

الرمز البريدي: ١٥٨٧٥-٨٩١٥ رقم الهاتف المحمول: +٩٨ ٩١٢٧٧٠٧٧٤٥

البريد الإلكتروني: d.sarmayeh@gmail.com

موقع الكتروني: http://dsg-m.ir

الحفاظ على قيمة الدولار الأمريكي من خلال تغيير السياسات الاقتصادية الأمريكية

حميد أسدي
الرئيس التنفيذي

تحويل الدولار إلى العملة الدولية وضرورة تقويته : يعود إلى نهاية الحرب العالمية الثانية وبداية الإصلاحات الاقتصادية الأمريكية. في ذلك الوقت ، استخدمت الولايات المتحدة الاضطرابات النقدية وانخفاض قيمة العملة لدول الصناعية لرفع قيمة الدولار. خلال هذه الفترة ، وقعت الولايات المتحدة اتفاقية مع أكثر من ٤٠ دولة لتبادل

الذهب كعمود فقري للدولار وتم تحديد سعر أونصة واحدة من الذهب بسعر ٣٥ دولار. في هذه الأثناء ، في عام ١٩٧١ ، في ذروة الحرب التي قادتها الولايات المتحدة مع فيتنام ، تلقت سياسة مالية أوروبية ضربة بعد أن أعلن رئيس الولايات المتحدة (نيكسون) ، بعد أن انزله الذهب ليس دعماً للدولار. لأن الأوروبيين اعتقدوا أن الولايات المتحدة ستعطي الذهب للبنوك المركزية في مقابل مخزن عملاتها بالدولار. في ذلك الوقت ، اشترت العديد من الدول الأوروبية النفط من الدول الغنية بالنفط ، كما احتفظت الدول المصدرة للنفط بالدولارات من بيع النفط إلى البنوك الأمريكية للحصول على أرباح كبيرة. وقد زاد هذا الإجراء من جانب البلدان النفطية ، في حد ذاته ، الحاجة إلى طباعة وتزويد الدولارات بدفع الفائدة لهذه البلدان. أجبر الجهد الأمريكي لإيجاد طرق لإرجاع دولاراتها البلاد على تغيير استراتيجياتها الاقتصادية في السنوات الأخيرة. إن انسحاب الولايات المتحدة من العقود الكبيرة مثل اتفاقية التجارة الحرة لأمريكا الشمالية (NAFTA) ، ومعاهدة باريس ، وحتى خطة العمل المشترك ، هو علامة على قلق الولايات المتحدة بشأن تخفيض قيمة العملة والارتفاع في قيمة الوحدات النقدية الأخرى ، مثل اليورو. ويبدو أن أحد أسباب دعم الولايات المتحدة للمملكة المتحدة للخروج من الاتحاد الأوروبي هو ضعف اليورو. كان فشل البرجزي (رحيل بريطانيا عن الاتحاد الأوروبي) وبقاء بريطانيا في الاتحاد الأوروبي سبباً بالنسبة للولايات المتحدة ، حيث أنها غيرت الاستراتيجية الأمريكية في علاقاتها الاقتصادية مع أوروبا وخلق مشكل في هذا الصدد.

في الوقت الحاضر ، ٤٥٪ من الصادرات الأوروبية تصنع باليورو والباقي من الدولار. بطبيعة الحال ، مع انخفاض قيمة اليورو ، سوف تزيد صادرات منطقة اليورو إلى الولايات المتحدة بسبب الأسعار التنافسية. من ناحية أخرى ، فإن تعرض الولايات المتحدة للدول المختلفة وفرض عقوبات عليها قد دفع بعض الدول إلى استخدام العملات المحلية مثل الروبل ، واليوان ، والين ، والروبية واليورو في التبادلات التجارية. لقد أدى بدء الحرب بين الولايات المتحدة والصين ، واستمرار بقاء الدولار كعملة رسمية للتبادل الاقتصادي للصين ، إلى تعقيد هذه المعادلات. استناداً إلى الإحصاءات الصادرة عن اللجنة الفيدرالية للسوق المفتوحة (مجموعة فرعية من نظام الاحتياطي الفيدرالي الذي يتعامل مع السياسة المالية) في ديسمبر ٢٠١٨ ، سوف ينخفض النمو الاقتصادي الأمريكي هذا العام ، مما يعكس الآثار الجانبية السلبية لحرب تجارية مع الصين. واحدة من أول المتطلبات الأمريكية لتحقيق النمو الاقتصادي هي تعزيز الدولار. إن فرض التعريفات الجمركية على واردات السيارات من أوروبا ومجموعة متنوعة من السلع من الصين واليابان ، نظراً لأن هذه الدول هي منتجي الصلب الرئيسيين ، والسيارات ، والمعدات الصناعية ، وما إلى ذلك ، خفضت تصدير هذه السلع من هذه الدول إلى الولايات المتحدة. وهذا أيضاً زيادة المنافسة بين المنتجين المحليين أمريكا ورغبة أصحاب الأعمال في البلاد لاستخدام القوى العاملة المحلية.

زيادة عدد المناطق الاقتصادية الخاصة؛ فرصة أم تهديد؟

رامين نعمتي
المحرر المسؤول

المناطق الاقتصادية الخاصة هي مناطق ذات نطاق محدود وتقع في مناطق صناعية وإنتاجية خارج المناطق الديموغرافية الحضرية والريفية ، وبالتالي ، فإنها تتمتع بوظيفة أكثر تخصصاً وتهيمشاً من المناطق الصناعية الحرة. ونظراً للاوضاع الاقتصادية والتجارة العالمية الحالية للبلاد ، فإن تطوير هذه المناطق ليس بالضرورة أولوية ، ولكن يمكن تعزيز التطوير النوعي لهذه المناطق باعتبارها سياسات داعمة ومبدئية.

عمل المناطق الاقتصادية الخاصة

حالياً ، من بين ما مجموعه ٦٤ منطقة خاصة ، ٣٠ منطقة اقتصادية خاصة نشطة و ٣٤ منطقة اقتصادية خاصة أخرى لا تزال غير نشطة.

حالياً ، تتركز ٢٢ منطقة اقتصادية خاصة غير مبنية أساساً على الإنتاج الصناعي وصناعة البتروكيماويات و ٦ مناطق اقتصادية خاصة للميناء ، مع التركيز على الأنشطة اللوجستية في البلاد ، بينما في المنطقتين الخاصتين بميناء الإمام الحسين وشهد رجائي ، بالإضافة إلى الأنشطة اللوجستية تعمل الصناعات الكبيرة أيضاً.

هناك ٥٧٨ وحدات تصنيع و ٤٩٨ وحدات لخدمات لوجستية في هذه المناطق ، يعمل فيها ١٧٦ ألف شخص. على مدى السنوات الخمس والنصف الماضية ، كان هناك فائض من تريليون من الاستثمار المحلي في شكل الريال والعملية ، و ١,٣ مليار دولار في الاستثمار الاجنبي في هذه المناطق. وفي الوقت نفسه ، أكثر من ٣٠ مليار دولار في استيراد المعدات والآلات والمواد الخام ، أكثر من ١١٠ مليار دولار من الصادرات غير النفطية جاءت من مناطق اقتصادية خاصة ، والتي تمثل حصة كبيرة من الصادرات غير النفطية للبلاد.

والنقطة التي يجب أخذها في الاعتبار أنه بالإضافة إلى الحكومة ، يمكن للبرلمانيين أيضاً اقتراح إنشاء مناطق اقتصادية خاصة ، ومن الواضح أن هذه مسألة ذات أهمية خاصة لأي رئيس برلماني ، لذا فإنه في البرلمان سيتم إنشاء ٩٠ منطقة اقتصادية خاصة جديدة. تمت الموافقة عليه من قبل أغلبية من البرلمانيين ، ولكن تم رفض هذه الخطة من قبل مجلس صيانة الدستور ، وأخيراً ، تم إنشاء أربعة مؤشرات رئيسية لإنشاء مناطق اقتصادية خاصة ، والتي يمكن لكل منطقة لديها هذه الخصائص الأربع المحددة بقرت كمنطقة اقتصادية خاصة.

مقابلة مع مدير شركة خدمات المعلومات والتبادل تحت عنوان:

مجموعة متنوعة من الأدوات المالية في سوق رأس المال في إيران

مقابلة مع العضو المنتدب لشركة باسارجاد للتأمين:

التأمين على الحياة السعي المدروس لصناعة التأمين

التأمين على الحياة هو واحد من أهم أنواع التأمين على الحياة وهو وسيلة هامة للادخار المالي. تطوير هذا النوع من التأمين على الحياة له دور كبير في تحقيق أهداف التنمية الاقتصادية للبلدان.

في محادثة خاصة من «عالم الاستثمار» مع معصوم ضميري، العضو المنتدب لشركة باسارجاد للتأمين، تم فحص خصائص وأهمية التأمين على الحياة والتأمين والمظهر المدروس لشركة التأمين من أجل الاستثمار في المستقبل. كان الضمير، المولود عام 1952 في أوروبا وحاصل على درجة الماجستير في المحاسبة والعلوم المالية من مدرسة شركة النفط الوطنية، في حياته المهنية منذ عام 1979 حتى، حيث كان يشغل مناصب مثل مدير شركة التأمين آريا، العضو المنتدب والرئيس التنفيذي لشركة آسيا للتأمين، العضو المنتدب وعضو مجلس إدارة شركة إعادة التأمين، ومنذ عام 2008، بصفته العضو المنتدب ونائب رئيس مجلس إدارة شركة باسارجاد للتأمين. النطق، مؤلف كتاب مبادئ المحاسبة 3، كتاب «أهمية إدارة المخاطر والتأمين للمدراء»، كتاب «المحاسبة لشركات التأمين»، بالإضافة إلى العديد من المقالات حول المحاسبة والإدارة المالية والتأمين. اقرأ أجزاء محادثة مراسل «عالم الاستثمار» مع المدير العام لشركة باسارجاد للتأمين. ترتبط أكثر من 50٪ من أقساط التأمين في العالم بالتأمين على الحياة، بينما في وقت إنشاء تأمين باسارجاد، كانت حصة التأمين على الحياة في صناعة التأمين حوالي 5٪. ويشير هذا إلى أنه لم يكن هناك أي عمل متطور في التأمين على الحياة، لذلك اعتُبر تطوير التأمين على الحياة أحد الطرق الاستراتيجية لشركة باسارجاد للتأمين.

يمكن للتأمين على الحياة أن يلعب دوراً هاماً في توفير الموارد اللازمة لسوق رأس المال بسبب استدامتها على المدى الطويل وإيجاد موارد رياضية هامة. من الواضح أن وجود سوق رأس مال موثوق به مع تقبلات طبيعية يتطلب توجيه الموارد المالية لشركة التأمين إلى تلك السوق. تعد البنوك وشركات التأمين من أهم ركائز سوق رأس المال، بما في ذلك أهم الأدوات الاقتصادية والتقنية والمالية للبلاد. إن تفاعل هاتين الركيزتين مهم جداً في تطوير وتقديم اقتصاد البلد. وبالنظر إلى تأمين بنك باسارجاد وشركة باسارجاد في مجموعة باسارجاد المالية، تم إنشاء المعهدين لبدء التعاون المصرفي والتأمين المشترك في سوق التأمين في البلد. بهذه الطريقة، تم تعريف التطبيقات الخاصة على أساس هذه البرامج، تم استخدام خدمات التأمين لتسهيل الخدمات المصرفية وتم إجراء المبيعات لشركة التأمين باسارجاد. بشكل عام، تجدر الإشارة إلى أنه في السوق المضطرب لصناعة التأمين، يمكن للمرء أن يفعل أشياء لكي كل من شركة التأمين، والبنك على حد سواء الفائزين. ركزت شركة باسارجاد للتأمين على أحد التخصصات التي تم إهائها إلى حد ما في صناعة التأمين في البلاد، والتي ساهمت في نموها ونموها في قطاع التأمين في البلاد. ونجحت الشركة في إصدار أكثر من ثلاثة ملايين من فواتير التأمين على الحياة والتي لا يمكن تحقيقها دون التخطيط والتنسيق.

تم تأسيس أول مسابقة تداول خوارزمية في سوق رأس المال في إيران بمناسبة الذكرى الأربعين للثورة الإسلامية في فبراير من هذا العام. تم إطلاق هذا النموذج التجاري لأول مرة في منطقة الشرق الأوسط وغرب آسيا، وهذا شرف لسوق رأس المال في جمهورية إيران الإسلامية. كما تم استخدام تكنولوجيا المعلومات وعلوم الكمبيوتر في المجالات المالية وأسواق رأس المال العالمية المتقدمة لعدة سنوات، في حين أدى إدخال التكاء الاصطناعي والخوارزميات الرياضية إلى سوق رأس المال إلى انخفاض كبير في دور المتداولين ودخول انفعالات الأفراد في مجال التكليف. اكتشف أدى جمع هذه القضايا إلى مناقشة مع الدكتور ياسر فلاح، مدير الشؤون العامة والشؤون الدولية في منظمة بورصة طهران. فيها يلي، هو جزء من مقابله مع «عالم الاستثمار».

يشهد سوق رأس المال في إيران، الذي يبلغ عمره 50 عاماً، تطوراً آخناً في التوسع، والذي نما بشكل جيد خلال الأربعين سنة الماضية، خاصة بعد انتصار الثورة الإسلامية المجيد، وأصبح دعامة هامة لاقتصاد البلاد. خلال هذه الفترة، حدثت الكثير من التغييرات في عمليات وإجراءات سوق رأس المال، وأحداهما كيفية ترتيب المعاملات. تغيرت شروط ترتيب المعاملات على مدى العقد الماضي في شكل معاملات عبر الإنترنت، بحيث يقوم الأفراد بوضع طلبات الشراء والبيع عبر الإنترنت في نظام التداول.

تتمتع سوق رأس المال في إيران بتنوع فريد في الأدوات المالية. في سوق الأوراق المالية، تمتلك السوق الإيراني الصكوك عقود إيجار، أسهم، سندات المعجالة وغيرها من السندات الإسلامية في إيران يمكن أن تكون جنابة لمعظم البلدان الإسلامية. بالإضافة إلى ذلك، تم إطلاق أداة تداول الأسهم الآجلة في بورصة الأوراق المالية هذه، والمعروفة على مستوى العالم كمؤشر في المستقبل. كما كانت البورصة تخطط لإنشاء أدوات مثل مخزون مبيعات القروض والضمانات وأدوات تمويل إعادة التأمين وأدوات السين الأكثر تنوعاً من ذي قبل.

الآن بورصات البلاد، الرائدة في إدخال أدوات مالية جديدة. إن المعاملات التي تتم في البورصة الإيرانية متنوعة ومتنوعة ويتم تداول مختلف المنتجات، بما في ذلك المنتجات الزراعية والمعدنية، في بورصات السلع. العقود الآجلة الزعفران لسيا أيضاً حجم تداول جيد. في سوق الطاقة، يتم تداول الكهرباء ويتم استيراد النفط الخام في تبادل الطاقة، والتي، علاوة على ذلك، يتم تداولها أيضاً في سوق وقود النفط. بالإضافة إلى منتجات التوصيل المتعددة، يتم أيضاً تداول أدوات مثل الثغرات المتوازنة القياسية في هذين البورصتين، والتي تُعرف أيضاً باسم طريقة تمويل المورد.

أحد أهم مقاييس أسعار الأسهم في العالم هو مؤشر السعر (الريخ/العائد) الذي يشير إلى ما إذا كان السوق مشجعاً أم لا يزال لديه موقع استراتيجي. في الوقت الحاضر، هذه النسبة في سوق رأس المال الإيراني هي 6.86. هذا الرقم أقل بكثير من متوسط بورصات البورصة في العالم، مما يدل على أن رأس مال سوق رأس المال مناسب للنمو ويمكنه جذب سيولة كبيرة.

مستقبل تركيا في عام ٢٠١٩

* في أعقاب الأزمة المالية الكبرى عام ٢٠٠٢ في تركيا، فاز رجب طيب أردوغان بالانتخابات بسطة، لكنه الآن متمم الأول في الأزمة التركية. بداية عام ٢٠١٨، على الرغم من فرض السياسات الحمائية

علي حيدري
خبير اقتصادي

للحكومة التركية، والشركات الخاصة، وأعلن ما يقرب من ألف الشركات الإفلاس وشركة ومصنع مستويات الديون المستحقة للبنوك ارتفعت بشكل ملحوظ.

وقال أردوغان في مايو ٢٠١٨ وقبل شهر واحد من الانتخابات إنه سيكون له سيطرة أكبر على البنك المركزي إذا تم انتخابه رئيساً. وعد بوعده بعد الفوز في الانتخابات، ولكن بسبب التوتر المتزايد بين تركيا والولايات المتحدة، انخفضت قيمة لير مرة أخرى. التوترات المستمرة بين البلدين دفعت أردوغان إلى ملاحظاته الأخيرة بأنه لم يدعم العقوبات الأمريكية ضد إيران. وكان هذا التصرف الذي قام به أردوغان، وهو تناوب ١٨٠ درجة تجاه الدول المجاورة، يهدف إلى جذب المستثمرين الإقليميين لجعل بلاده تواجه أزمة أقل في العام الجديد.

في عام ٢٠١٩، تواجه تركيا ركوداً وهبوطاً في الإستثمار، وستواجه عملتها تقلبات حادة أمام العملات الأخرى. إن الركود الذي يشهده هذا البلد الذي يبلغ عدد سكانه ٨٠ مليون نسمة وثلاثة و نصف ملايين ونصف المليون لاجئين السوريين ليست أبناء طيبة بالنسبة للمنطقة. يمكن استمرار التوتر بين الولايات المتحدة وتركيا، والتي ينظر إليها بالفعل على أنها تشديد التعريفات والعقوبات، يمكن أن يؤدي أيضاً إلى تركيا في أزمة عبر وطنية.

*على الرغم من التضخم الحالي في تركيا، إلا أن أردوغان يقاوم أسعار الفائدة. مع استمرار تورط أردوغان في شؤون البنك المركزي في البلاد واستمرار السياسة النقدية الزائفة، مع تزايد الديون الخارجية، في العام الجديد، يقترب كرسي الحكم لأردوغان من انقلاب آخر.

يتوقع بعض الخبراء نمو تركيا الاقتصادي بنسبة ٢,٣ في المائة في عام ٢٠١٩ ويتنازل بنحو ٣,٣ في المائة بحلول عام ٢٠٢٠. بلغ النمو الاقتصادي التركي ٧,٤ في المائة عام ٢٠١٧ ولم يتم الإعلان عنه حتى الآن في ٢٠١٨.

* يقدر P & S (معهد التقييم الدولي) التضخم في تركيا بنحو ٢٠٪ بحلول منتصف عام ٢٠١٩، كما أن استطلاع رويترز يقيس معدل البطالة في عام ٢٠١٩ بنسبة ١٢,١٪.

على الرغم من أن الناس في البلاد قد حرقوا الدولارات بشكل رمزي، إلا أنه يبدو أن كمية الأضرار التي لحقت بالดอลลาร์ المحروق في تركيا ستصبح أكثر وضوحاً.

أكد الدكتور مرتضى بانك في مقابلة خاصة

المناطق الحرة الحلقة الترتيب الاقتصادي الوطني بالاقتصاد العالمي

اليوم، تنظر البلدان المتقدمة والنامية في الخصائص الفريدة للمناطق الصناعية التجارية لتحقيق أهداف مثل التنمية الوطنية، وجذب رؤوس الأموال الأجنبية، وخلق فرص العمل، وتدريب الموارد البشرية، وزيادة الإيرادات من الأنشطة الخدمية، وزيادة الكفاءة الاقتصادية، وأيضاً التنمية الإقليمية وتحويل المناطق المتخلفة إلى أعمدة تنمية قد خلقت هذه المناطق. لالقاء نظرة فاحصة على جاذبية المناطق الاقتصادية الصناعية الحرة في إيران، ذهبنا إلى الدكتور مرتضى بانك، وهو مستشار للرئيس وأمين المجلس الأعلى للمناطق الاقتصادية الخاصة والمناطق الحرة. نقرأ أجزاء من هذه المقابلة «النزاهة والترابط في الأنشطة» أمر ضروري لنجاح المناطق الحرة. نحن بحاجة إلى تقديم كيان واحد من المناطق الحرة إلى العالم والناس. إذا حدث هذا، فإننا لن ننجح فقط في جذب المستثمرين الأجانب، ولكن أيضاً في مجال جذب السياح الأجانب.

تتمتع المناطق الحرة في إيران بموقع استراتيجي خاص، لأن الجوار مع ١٥ دولة مجاورة يمكن أن يوفر ميزة غير تنافسية للمناطق الحرة في إيران، مقارنة ببلدان أخرى في المنطقة. الوصول إلى ٨٥٠٠ كيلومتر من الحدود المشتركة مع الدول المجاورة، و ٢٦٠٠ كيلومتر من الحدود البحرية و ١٩٠٠ كيلومتر من الحدود النهرية هي نعمة استراتيجية لإيران والمناطق الحرة في بلادنا. وفي نفس الوقت، تتمتع المناطق الحرة في إيران بمزايا كبيرة بالنسبة للمستثمرين الأجانب للوصول إلى سوق ٤٠٠ مليون شخص في المنطقة، فضلاً عن الوصول إلى العمالة ذات الأسعار المعقولة والخبرة. أهم القضايا المتوقعة في قانون المناطق الحرة وتوفير فرص جيدة للمستثمرين هي الإعفاء الضريبي للنشطاء الاقتصاديين في المناطق الحرة. تعفى جميع الوحدات العاملة في مناطق مختلفة من المناطق التجارية والاقتصادية والزراعية والزراعية من الضريبة لمدة ٢٠ سنة. ميزة أخرى هي الامتيازات الجمركية. تعفى من الرسوم الجمركية جميع السلع التي تستورد الوحدات والصناعات داخل المناطق الحرة. وكذلك لرجال الأعمال والمستثمرين، وإعطاء الأرض بشكل كامل وقاطع ممكن. بالإضافة إلى ذلك، ينبغي النظر في سهولة إصدار التراخيص، والموافقة على التصاميم، وسهولة الحركة، وعدم وجود قيود أو امتيازات التأشيرة. وبناء على ذلك، يمكن لمواطني البلدان الأخرى، باستثناء بعض البلدان التي لا تربطها علاقات سياسية بإيران، دخول المناطق الحرة دون تأشيرة.

التعاون وزيادة التبادلات التجارية واستثمار منطقة أروند الحرة مع العراق، و منطقة كيش الحرة مع قطر وسلطنة عمان، و منطقة قشم الحرة مع سلطنة عمان ودول الخليج، منطقة جابهار الحرة مع سلطنة عمان، الهند، باكستان وأفغانستان و منطقة انزلي الحرة مع روسيا ودول آسيا الوسطى، و منطقة أرس الحرة مع أرمينيا وجمهورية أذربيجان ومنطقة مأكو الحرة مع تركيا؛ لقد نوقرت فرصاً جيدة لتطوير العلاقات السياسية والاقتصادية الإيرانية مع الدول المجاورة.

* الدكتور محمد رضا عبد الرحيم

فرص ممتازة للاستثمار والأعمال في المناطق الاقتصادية الخاصة والحرة

يوجد حالياً ٣٥٠٠ منطقة في العالم لها عناوين ومناطق حرة مختلفة ، وقد تم إنشاء أكثر من ٧٠ مليون وظيفة. واليوم ، أصبحت هذه المناطق إحدى أدوات تعزيز الاقتصاد الوطنية وزيادة حصة الاقتصادات النامية من الاقتصاد العالمي وزيادة القدرة التنافسية للاقتصادات المتقدمة والبلدان الصناعية. وبالإضافة إلى ذلك ، فإن مهمة هذه المجالات فيما يتعلق بالاستثمار مهمة للغاية بحيث تعتبر آليات متزامنة لجذب الاستثمار والصادرات ، وفي جميع الوثائق المذكورة أعلاه التي تنظم إنشاء وإدارة وتطوير المناطق الاقتصادية الخاصة والحرة في البلد ، قد تم التأكيد على جاذبية وتيسير وتوسيع الاستثمار والإنتاج. إعفاء ضريبي لجميع الأنشطة الاقتصادية لمدة ٢٠ سنة من وقت الاستغلال ، باستثناء الاستيراد والتصدير من قوانين بلد التصدير واستيراد الجمارك وإعفاء الواردات من المواد الخام والآلات والمعدات والسلع الرأسمالية والوسيط والمواد المستهلكة إلى هذه المناطق من أجل إنتاج ، يعتبر الاستهلاك والإمدادات في هذه المناطق ، وإعفاء السلع والخدمات المقدمة في هذه المناطق من ضريبة القيمة المضافة ، أحد الحوافز المالية الرئيسية للمناطق ، والتي سيكون لها بالتأكيد مزايا هامة من حيث أي استثمار ونشاط فيها في أجزاء أخرى من البلاد.

حاليا ، توجد سبع مناطق حرة تضم حوالي ٣٪ من أراضي البلاد ويبلغ عدد سكانها ١/٢٪ من إجمالي سكان البلاد ولديها ١٦٠٧ وحدة زراعية ومعدنية وصناعية ، والتي تعمل مع مئات من الوحدات السياحية والخدمية والتجارية ، وتوظف أكثر من ٢٨٥٠٠٠ شخص. بالإضافة إلى القوى العاملة يعملون في المنظمات والمؤسسات والهيئات العامة، والعمل.

منذ بداية الحكم الولاة الحادي عشر ، تم إنفاق مبلغ سبعة وأربعين تريليون ريال على إنشاء واستكمال وتطوير البنية التحتية للمياه والكهرباء والغاز والاتصالات والنقل والصحة والتعليم في هذه المناطق من إيرادات وموارد المنظمات في المناطق الحرة وبدون انتفاء للميراثية العامة للبلاد. خلال هذه الفترة ، تم إصدار أكثر من ٦٢٠ تريليون ريال من الاستثمارات من القطاع الخاص في مختلف قطاعات الاقتصاد، والتي تم تحقيق أكثر من ٢٨٠ تريليون ريال منها والباقي يتم تنفيذه. بالإضافة إلى ذلك ، تم إصدار أكثر من ١٠ مليار دولار من رخص الاستثمار الاجنبي المباشر خلال هذه الفترة ، مع تحقيق أكثر من ١/٤ مليار دولار ، وسيتم تحقيق الباقي تدريجياً.

* المدير العام لمكتب التخطيط والميزنة والاستثمار بالجلس الأعلى للمناطق الاقتصادية الحرة والخاصة

في الحديث مع عبد الرحيم الكردي تم التعبير عنه:

جابهار، ناشط دولي والإقليمي لإيران

لهدف الرئيسي من إنشاء مناطق حرة في البلدان النامية هو جذب المستثمرين الأجانب وتحسين الصادرات ، لانه من خلال الصادرات وجذب المستثمرين الأجانب ، يتم توفير جزء من احتياجات العملة ودور مناطق التجارة الحرة الصناعية مهم أيضا في هذا الصدد. لاستكشاف فرص الاستثمار في المناطق الحرة والتعرف على المزايا التنافسية لمنطقة جابهار الحرة ، تحدثنا مع عبد الرحيم كردي ، الرئيس التنفيذي لمنظمة المنطقة الحرة في جابهار. جزء من الحوار حول هذه القضية:

وتتمثل مهمة منطقة تشابهار الحرة في الصناعات الأولية ، والصناعات الوطنية ، والصلب ، والبتر وكيمياء ، وتطوير النقل والمرور العابر. إحدى الخطوات التي يجب اتخاذها هي إقامة صلة بين شاباهار والسوق الافغاني. لهذا السبب ، ينصب تركيزنا في هذا المجال على فرعين للمواد الغذائية والمعادن في هذا البلد. المنتجات الزراعية والمكسرات من أفغانستان ذات نوعية جيدة ويتم إنتاجها في حجم مقبول ، حتى تتمكن من توفير خطط جيدة لتجهيز وتعبئة وإعداد الطعام. فهي غنية بالمعادن والاحجار الكريمة والبناء وحتى المناجم الصناعية ، ويمكننا العمل مع أفغانستان من حيث المعالجة والتصدير وخلق القيمة المضافة. جابهار أصبحت الآن مركزا لمعالجة الارز. لا يتم زراعة الارز في المنطقة ، بل يتم استيرادها من باكستان ، وتجهيزها في منطقة تشابهار ، وتصديرها إلى السوق المحلية. سيوفر هذا الإجراء عملة البلاد.

لقد أدى الموقف الاستراتيجي والجيوستراتيجي لمنطقة جابهار الحرة إلى جعل المنطقة الحرة بمثابة جهة فاعلة دولية في المنطقة وحتى عبر الدول الاسيوية من دول شرق آسيا إلى آسيا الوسطى وأوروبا. يعد الاتفاق بين إيران والهند وأفغانستان علامة بارزة في جذب الاهتمام الدولي لمنطقة جابهار الحرة.

تتمتع منطقة جابهار بميزة خاصة في الساحة الدولية ، مع عملها في المنطقة والعلاقات الاقتصادية بين الدول المجاورة. ونظرا للوضع الدولي الحالي وأهمية وجود جابهار في أفغانستان والرسالة التي منحت للهند من أجل تمهيتها الاقتصادية ، فإن تنفيذ خطط الهند طويلة الأجل في هذا الصدد لن يتحقق إلا من خلال تطوير منطقة جابهار الحرة. قد استثمر منظمة البحرية و الموانئ للبلاد في منطقة الميناء ، وقد لعب تشييد السكك الحديدية وبناء خط غاز من إيران شهر إلى جابهار دوراً رئيسياً في تعزيز وضع جابهار في الشؤون الإقليمية. كما لعبت الاستثمارات في البنية التحتية دورا كبيرا في جذب الاستثمار. وبالنظر إلى إمكانات خلق فرص العمل لمختلف الصناعات في منطقة جابهار الحرة ، فسوف نرى بالتأكيد تغيراً كبيراً في الاستثمار في السنوات القادمة.

قال رضا مسرور:

الممر الشمالي الجنوبي ؛ طريق الأعمال في القرن الحادي والعشرين

وللمنطقة الصناعية الحرة في أنزالي أهداف مثل تطوير الخدمات العامة وتطويرها ، وفوق الاقتصاد وتطويره ، وجذب المستثمرين الأجانب والمحليين ، وخلق إيرادات من العملات الأجنبية ، وخلق وظائف صحية ومنتجة ، وتشجيع إنتاج وتصدير السلع ، وما إلى ذلك. وهي مناسبة لإجراء مشاريع تجريبية وتعميمها في جميع أنحاء البلاد بما يتماشى مع رؤية ٢٠٢٠ وسياسات الاقتصاد المرنة. من أجل فهم أفضل مزايا وعيوب المنطقة الحرة في أنزالي ، قمنا بترتيب محادثة مع رضا مسرور ، الذي يعمل في المنطقة الحرة منذ حوالي ١٥ عامًا ويشغل حاليًا منصب رئيس مجلس الإدارة والرئيس التنفيذي لمنظمة المنطقة الحرة في أنزالي. ما تقرأه ادناه جزء من المحادثة.

تقع المنطقة الحرة أنزالي على طول الممر الشمالي الجنوبي. إن الطريق التجاري الجديد بين الصين وقازاقستان وإيران ، المتمركز حول هذه المنطقة ، هي أقرب منطقة حرة في البلاد إلى طهران ، وهي في وضع استراتيجي للتواصل مع البول المطلية علي بحر قزوين التي لديها القدرة على الاستفادة من السوق الاستهلاكية المحلية والاجنبية للاعبين الاقتصاديين. بسبب هذه الاسباب ، فإن الاستثمار في هذه المنطقة مناسب.

فيما يتعلق بالعلاقات مع البول الساحلية لبحر قزوين ، فإن استراتيجية هذه المنطقة هي أن تصبح مركزًا لتداول السلع الأساسية مع البول المطلية على بحر قزوين. وحتى الآن ، تم توقيع اتفاقيات مع المنطقة الاقتصادية الخاصة الكازاخستانية أكتاو كازاخستان والمنطقة الاقتصادية الخاصة لوتس استراخان ، وعقدت معارض مشتركة في هذه البول ، وكانت هناك زيارات عديدة بين الجانبين. كما يسعى برنامج منظمة المنطقة الحرة أنزالي إلى زيادة حجم العلاقات الاقتصادية وتوسع الصادرات إلى الأسواق الإقليمية ، وخاصة روسيا ، التي نأمل أن تزيد حصة صادرات إيران إلى روسيا من الصادرات الحالية إلى حوالي ١٠٪ ، وفقًا للخطة. يعتبر الممر الشمالي الجنوبي طريق التجارة في القرن الواحد والعشرين ، والتي سيزيد ، مع تفعيله ، من إيرادات النقد الأجنبي وخلق فرص العمل في البلاد. يتم تحديد أهمية هذا الممر من خلال حقيقة أن هذا الممر يقلل من وقت وتكلفة شحن البضائع بين جنوب وشرق آسيا مع دول في شمال وشرق أوروبا. المستثمرين ورجال الأعمال في هذه المسألة يدركون أن عبور البضائع على الطريق التجاري المهم والاعتماد على مزايا وفوائد المنطقة الحرة أنزالي ، يمكن ضمان الربح بشكل كبير على إنتاج وتصدير وعبور البضائع مع دول بحر قزوين و قوقاز. في عام ٢٠١٨ ، تم تصدير ما يقرب من مليار و ٥٠ مليون دولار من الصادرات وإعادة التصدير من المناطق الحرة في البلاد ، منها ٤٥٠ مليون دولار كانت منطقة حرة في أنزالي ، تمثل ٤٥٪ من إجمالي صادرات المنطقة.

في محادثة مع غلام حسين مظفرى

كيش هو نموذج جيد لتطوير المناطق الحرة في البلاد

تقع منطقة كيش الحرة التي تبلغ مساحتها أكثر من ٩٠ كيلومترًا مربعًا على بعد ١٨ كيلومترًا جنوب إيران (٣٠٠ كيلومتر غرب بندر عباس) ، ومسارها الرئيسي هو الاتصال مع داخل وخارج الطريق الجوي. مطار كيش الدولي هو واحد من المطارات المجهزة بشكل جيد في البلاد ، واليوم ، بالإضافة إلى الرحلات البناخية ، تقوم العديد من الطائرات بنقل المسافرين الإيرانيين والأجانب من الجزيرة إلى وجهات قريبة من الجزيرة أو بعيدة عنها أو نقل الركاب من البلدان الأخرى إلى الجزيرة. في هذه المنطقة الحرة ، هناك أكثر من مليون سائح إيراني وأجنبي يزورون البلاد كل عام بأسواقها الانيقة ، وفنادقها ، وشققها الفندقية ، وموتيلاتها المختلفة ذات المعايير الدولية ، ومجموعة متنوعة من المرافق الترفيهية والرياضية.

من أجل التعرف على الأنشطة في هذا المجال ، ذهبنا إلى الدكتور غلامحسين مظفرى ، الرئيس التنفيذي لمنظمة المنطقة الحرة في كيش ، وتحدثنا معه. ولد مظفرى في وحصل على درجة الماجستير في الإدارة ودرجة الدكتوراه في التخطيط. مثل أهل نيسابور في البورة السابعة لمجلس الشورى. في جزء من هذه المقابلة ، قرأ: جعلت علاقات كيش الاقتصادية مع البول المحيطة ، لا سيما الإمارات وعمان ، وإنشاء رحلات يومية إلى هذه المناطق ونقل البضائع عن طريق البحر من كيش شريكًا إقليميًا للمستثمرين في تلك البلدان. وتعتبر مزايا استخدام قوانين تيسير التجارة والإنتاج الصناعي والصادرات أهم الفوائد الاقتصادية للمنطقة.

تتمتع كيش بقدرات أكثر جزر العالم الصديقة للسياحة ، وتسمى «البحر - الشمس - الرمال» ، والتي تعد من أهم مناطق الجذب في كيش ، وتشمل المرافق السياحية ١٢ ألف سرير في فنادق من ثلاث إلى خمس نجوم ، وشاطئًا للرجال والنساء ، وحديقة مائية ، ودولفيناريوم. نوادي ترفيهية ومراسم ومراكز ثقافية وفنية بالإضافة إلى مراكز ترفيه أخرى والعديد من المراكز التجارية التي تساهم في إتمام وقت الفراغ للسياح. المساهمة الرئيسية للاستثمارات في كيش مرتبطة بالسياحة. يساهم هذا القطاع أكثر في بناء الفنادق والمراكز السياحية والمطاعم. أيضا ، المراكز التجارية والصناعية ، بما في ذلك الصناعات «التكنولوجيا العالية» ، وغير الملوثة ، من بين المراكز الأكثر أهمية. وستكون المحطة في الميناء مسؤولة عن دخول وترك المسافرين وزيادة حجم الرحلات البحرية بحلول عام ٢٠٢٠ ، كما أن خطط التطوير الخاصة بها قيد المراجعة. كما أن محطات المطار الحالية مناسبة لحجم الجو والركاب في الوقت الحالي ، مع الانتهاء من مشروع المحطة الجديدة الذي يقوم ببنائه في المراحل النهائية ، فإن هدف زيادة سنوية بمقدار ٦ ملايين مسافر متوفر في كيش.

وقال حميد رضا مؤمني

إنتاج الصلب، محور الاستثمار في قشم

تعتبر قشم، أكبر جزيرة في خليج الفارسي، منذ فترة طويلة مركزاً تجارياً بين غرب آسيا وشبه الجزيرة العربية وساحل شرق أفريقيا. الطريق البحري عبر دول الخليج الفارسي (العراق، الكويت، السعودية، البحرين، قطر، الإمارات العربية المتحدة وسلطنة

عمان) يعبر ساحل الجنوبي لجزيرة قشم تقريبا. وكل المرور الجوي الشرقي والغربي يمر من سماء قشم. ونظرا لوجود موارد وفيرة من النفط والغاز، فإن منشآت البتروكيماويات والمصافي والمنشآت البحرية ذات الصلة مثل إعادة التزود بالوقود نشطة أيضا في هذه الجزيرة، تقع قشم على قمة القناة، حيث سيتم شحن كمية كبيرة من النفط والغاز العالمي منها خلال المائة عام القادمة. قد التقينا المدير الإداري للمنطقة الحرة حميدرضا مؤمني لاستكشاف فرص الاستثمار في منطقة قشم الحرة. ما يلي جزء من هذه المقابلة.

يمكن لجغرافية قشم السياسية الطبيعية، وإمكانيات الجزيرة كأكبر جزيرة في العالم، والتي ليست دولة مستقلة وجوارها مع دول الخليج الفارسي، أن تحول هذه المنطقة إلى مكان لتصدير البضائع من الدول الأوروبية إلى الدول كومنولث المستقلة (CIS). ناك ١٧ حقلا هيدروكربونياً في الجزيرة وحولها، وهناك حقول بطاقة إنتاجية تبلغ ١٨،٠٠٠ برميل نفط، يتم تصدير منتجاتها إلى البر الرئيسي وبندر عباس. وتمتلك قشم القدرة على استخراج ٧٠ ألف برميل من المكثفات الثقيلة من النفط والغاز، وثلاثة مصافي تكرير واحدة منها ٦٠٪ من التقدم المادي. أيضا، ٥٠،٠٠٠ سفينة تعبر المنطقة سنويا.

وفرة النفط والغاز ومياه البحر والشواطئ وأشعة الشمس ومصائد الأسماك، وكذلك قوانين ولوائح خاصة للمناطق الحرة، مثل الإعفاء الضريبي لمدة ٢٠ سنة للمستثمرين، وإعفاء دخول المواد الخام للإنتاج، ودخول الرعايا الأجانب بدون تأشيرة، وإلغاء الرسوم الجمركية، بما في ذلك الامتيازات في وهي مخصصة للناشطين الاقتصاديين والمستثمرين في منطقة قشم الحرة. واحدة من المزايا الخاصة للجزيرة في البحر، استعدادها لتزويد السفن بالوقود، نشط الآن مع قدرة ٥٢ ألف طناً في العملية. وقشم أيضاً أحد مراكز تصنيع المنصات النفطية في البلاد منذ عهد قريب، تم تسليم آخر منصة نفطية بقيمة ٥٠ مليون دولار إلى قطاع النفط في البحر.

إن إقامة الاتصالات الأرضية والسكك الحديدية مع بناء جسر الخليج الفارسي، وهو مشروع وطني، يتيح الفرصة للاستثمار في إنتاج الصلب باستخدام وفرة مياه البحر وخلق فرص العمل وتعزيز السياق الاقتصادي ونقل المواد الخام لإنتاج الصلب من خلال السكك الحديدية.

هناك الآن رحلات الجوية مباشرة من قشم إلى الإمارات العربية المتحدة. وسيتم قريباً إطلاق رحلات الجويه إلى دولتي عمان وقطر.

وفي قطاع المصايد، بدأت شركة فرنسية تمتلك شركة إيرانية، بحصة تبلغ ٤٩ في المائة من فرنسا و ٥١ في المائة من الإيرانيين، العمل بشكل جيد في مجال الأنجاب. أيضا، في إنتاج الطاقة الشمسية، نجحت شركة إيطالية في توليد الكهرباء النظيفة في الجزيرة.

محادثة مع العضو المنتدب لمنظمة المنطقة الحرة أروند:

نحن نؤيد المنتجات الموجهة للتصدير

المنطقة الحرة أروند، وتبلغ مساحتها ٣٧ ألف و ٤٠٠ هكتار في مدن عبادان، خرمشهر ومينوشهر (جزيرة مينو) ويقع عند التقاء النهرين كارون وشط العرب. فيما يلي جزء من محادثة «العالم الاستثمار» الحصرية مع إساعيل زمامي، المدير الإداري لمنطقة أروند الحرة.

تتميز المنطقة الحرة أروند، باعتبارها أكبر بلد حر في البلاد من حيث عدد السكان، بالعديد من المزايا والإمكانيات في المناطق التجارية والصناعية والسياحية ومناطق العبور، نظراً للترحيب بالسياح الأجانب، بما في ذلك العراق، بعد تنفيذ قانون إزالة تأشيرات المواطنين الأجانب في نهاية ديسمبر ٢٠١٧، كان لديها نمو كبير في مجال السياحة والتنمية الاقتصادية الإقليمية.

إن وجود مجموعة متنوعة من المعالم الطبيعية مثل أشجار النخيل والقرى الجميلة، وانهار همنشير الثلاثة، وطرق الاتصال المختلفة، والمعالم الأثرية، وبقايا الدفاع المقدس، والتي يحمل الكثير منها قيم تاريخية، هي واحدة من المزايا المهمة لهذه المنطقة مقارنة بالمناطق الأخرى. البنية التحتية الصحية لمدن عبادان وخرمشهر مناسبة أيضاً للسائحين الصحيين، وتكاليف العلاج الطبي أكثر اقتصادية من الدول المجاورة، وقد أدى ذلك إلى نمو قطاع الرعاية الصحية في هذا المجال.

تضم المنطقة الحرة أروند مدينتين صناعيتين نشطتين وغرفتين تجاريتين لصناعات ومناجم والزراعة. لقد حاولنا أيضاً دعم المنتجات الموجهة للتصدير في المجال الاقتصادي.

الصادرات الرئيسية من السلع من هذه المنطقة هي المواد الغذائية والمنتجات الكيماوية والبتروكيماويات والخدمات الفنية والهندسية. معظم السلع التصديرية الرئيسية من حدود الشلاحة هي الخضروات ومواد البناء والآلات وقطع غيار السيارات والمواد الغذائية والفواكه.

أحد المشاريع الكبيرة التي نفذت في منظمة المنطقة الحرة أروند هذا العام هو خط سكة حديد خرمشهر إلى ميناء الإمام الخميني، الذي يربط بين ميناءين هاميين واستراتيجيين في جنوب البلاد. وبدعم من الحكومة المحترمة، تقوم بالتشاور مع الجانب العراقي، حيث تربط سكة حديد خرمشهر بشلاجه ومن هناك إلى ميناء الإمام، لتوصيل الطريق إلى خط السكة الحديد العراقي في شمال البصرة. وبهذه الطريقة، سيجري وصولنا إلى السوق العراقية الكبيرة عبر السكك الحديدية، وهو حدث مهم للغاية ومشروع استراتيجي ضخم في المنطقة.

وقد تلقت منظمة التجارة الحرة في أروند طلب استئناف استيراد السيارات الخاصة من هذه المنطقة، وهناك ردود إيجابية نسبياً نأمل أن تصدر من أجل استمرار الأعمال التجارية المنشأة في المنطقة.

أصبحت المنطقة الحرة أروند الآن وجهة دائمة للعراقيين وعائلاتهم للسياحة، وقد أتاحت الفرصة لاهل خرمشهر وعبادان لاستضافة شعب البلدان المجاورة، حتى ازدهرت صناعة السياحة في المنطقة.

العراق هو أحد أهم الأهداف الاقتصادية لمنطقة أروند الحرة، ولدينا خطط خاصة لتحقيق أهدافنا في هذه المنطقة. وقد أتاحت مسافة نصف ميل من المنطقة الحرة أروند إلى البصرة كواحدة من أكبر المراكز الاقتصادية العراقية فرصة جيدة لتنمية التجارة، واقتصاد المنطقة، والبلاد.

الدكتور إبراهيم سلاي
عضو هيئة التدريس في جامعة طهران وعضو المجلس الأعلى للتراث الثقافي والسياحة

قيود الاستثمار في صناعة السياحة في إيران

بالنظر إلى حساسية تطور صناعة السياحة في إيران ، يعد الاستثمار في هذه الصناعة أحد الأولويات الرئيسية للبلد بناءً على استراتيجية وبرنامجه معينين ، وينبغي إعطاء الأولوية للاستثمارات المحلية وكذلك تحديد المشاريع المشتركة مع المستثمرين الأجانب. من الضروري إعادة تعريف المشاريع على أساس مبادئ اقتصاديات المرنة ، والاعتماد على الموارد الداخلية.

ولتحديد هذه المشاريع ، فإن الفهم العميق لصناعة السياحة في إيران والفهم المقارن لصناعة السياحة العالمية ، وخاصة الدول المجاورة والناشئة في هذا المجال ، أمر بالغ الأهمية ، ومن الضروري التخطيط لاستثمار السياحة في إيران من خلال نهج تطوعي. بعض البلدان الأوروبية والآسيوية على اتصال مع الشركات وتتابع المشاريع والاستثمارات ، لكنها ليست على استعداد للدعاية وتقديم تقارير واضحة عن هذه الأنشطة.

الشركات الكبيرة مثل منظمة الضمان الاجتماعي ، التي لديها مرافق مثل «هيفتا» (السياحة الامنية الاجتماعية) ، يجب أن توفر أرضية جيدة لاستغلال عملية التنمية السياحية إذا كانوا يرغبون في إضافة ثروتهم وكرامتهم في المستقبل. يجب تشجيع المستثمرين المحليين ودعمهم للتحرك نحو صناعة السياحة. في هذا الصدد ، تحتاج الحكومة إلى التخطيط واتخاذ إجراءات جديدة. ومع ذلك ، ينبغي أن تكون مشجعة ، وتسهل وتيسر الاستثمار في صناعة السياحة ، أكثر من أي وقت مضى.

إن تخفيض قيمة العملة الوطنية والقيود المفروضة على الأشخاص الذين يسافرون إلى الخارج هي فرصة جيدة لتنمية السياحة الداخلية. تمتلك إيران ، بالإضافة إلى معالمها التراثية والثقافية ، إمكانيات كبيرة في مجال التصحر والسياحة الساحلية والبحرية. هناك الكثير من المرشدين السياحيين المحترفين المتاحة في بلدنا جيدون لدلالة السياحة. علينا أن نفكر في نوع الوكالة أو الجولة أو الطريق الذي نستخدمه ، وبالطبع ، ما هو نوع التعاقد معهم ، حتى تتمكن من تجربة رحلة رائعة لا تنسى. المرشدين السياحيين في إيران لديهم العديد من الصفات والبعض منهم محجمن في لغات مختلفة. يجب على المرشدين الذين يعملون في مجال السياحة الإيكولوجية أو التراث الثقافي أو التصحر أن يتخصصوا في مجال عملهم وأن يروا التدريب اللازم. يجب أن يتم إلقاء الخطب وحتى السياسات التي تقودها الحكومات لتصبح استراتيجية يجب على منظمة التراث الثقافي والسياحة القيام بها. يجب على الحكومة توفير الحوافز والخطاب حول تطوير صناعة السياحة يجب أن يكون في التخطيط وأولويات الحكومة والبرلمان.

حميد رضا صالحی ، نائب رئيس لجنة الطاقة في غرفة تجارة إيران:

يتم إهمال "اقتصاد الطاقة"

تمتلك إيران ، بمواردها الشاسعة من الرياح والطاقة الشمسية ، قدرة عالية على العمل في قطاع الطاقة المتجددة. يمكن القول أن الطاقات المتجددة يمكن أن تكون محرك التوظيف والتنمية في البلاد ، والشيء المهم هو أن التوظيف يتم إنشاؤه بهذه الطريقة دون الحاجة إلى الماء. في المحادثة الخاصة بهذه القضية ، ذهبنا إلى حميد

رضا صالحی ، الأمين العام لاتحاد تصدير الطاقة ونائب رئيس لجنة الطاقة في غرفة التجارة الإيرانية. وفي حالته ، كان لديه خبرة في قطاعات الأعمال والاقتصاد والمنظمات غير الحكومية والنقابات العمالية ، وكان يأمل في أن تصبح إيران ، بمواردها البشرية الماهرة ، والطاقة الرخيصة والموقع الجغرافي الخاص ، قاعدة آمنة ومأمونة للاستثمار في تلعب المنطقة دوراً جزءاً من هذه المناقشة هو على النحو التالي.

* تعد إيران الآن أكبر ١٤ دولة منتجة للكهرباء في العالم وهي من بين القوى الثلاث الأولى في المنطقة. بالنظر إلى شبكات الإنتاج والنقل وحجم الغاز المنتج والموقع الجغرافي المحدد لإيران ، هناك فرصة لتصبح مركزاً للطاقة في المنطقة. يمكن تحويل احتياطيات الغاز الغنية إلى كهرباء ويمكن تصديرها إلى البلدان المجاورة. هذا الحجم الهائل من الغاز يجعل من الممكن حل قمة ذروة الكهرباء الصيفية في تبادل الكهرباء مع دول مثل روسيا ، وتحقيق عوائدها الضخمة. ومن المتوقع أن تدخل تجارة الكهرباء إلى البلاد رقم حوالى ٢٠ مليار دولار ، وهو رقم مهم. يمكن أن تدعم صناعة الطاقة صادرات المنطقة إلى دول المنطقة بسبب القدرات التي تم إنشاؤها داخل البلاد ، والموقع الاستراتيجي والموقع الجغرافي وموارد الغاز الوفيرة. كما يسهم إتمام التوصيلات الكهربائية مع شبكات الكهرباء الإقليمية في خلق الأمن الاقتصادي وإيرادات العملة ، ويمكن أن يوفر بديلاً مناسباً للعائدات النفطية مستقبلاً غير مؤكد.

في الآونة الأخيرة ، وبالتوقيع على اتفاقية باريس ، التزمت الدول بخفض انبعاثات غازات الدفيئة لنسبة. وفي إيران ، تبلغ انبعاثات الغازات المسببة للاحتباس الحراري ٨٠٠ مليون طن ، ووفقاً للاتفاقية ، ينبغي أن تنخفض في ٤ في المائة من هذا المبلغ ، واندفعت العقوبات ، فإن إيران قد التزمت بخفض الانبعاثات إلى ٨ في المائة.

القضاء على احتكار النولة للنفط

والغاز في إيران من خلال توسيع أنشطة الشركات الناشئة للطاقة

تتمتع مجال الطاقة في إيران بالعديد من الإمكانيات والقدرات لدخول الشركات الناشئة. إن قطاعات التسويق والمبيعات في مجال الطاقة ، واستخدام سلسلة الكتل وانتزعت الأشياء في الطاقة ، والطاقة المتجددة ، وكفاءة الطاقة ، والطاقة الذكية و... هي قطاعات يمكن أن تتقدم مع دخول الشركات الناشئة والشركات القائمة على المعرفة وتخلق تأثير إيجابي في البلاد. من حيث الطاقة ، تعد المفاهيم والقضايا مثل إنترنت الأشياء في نظام شحن السيارات ، والابتكار والحركة الإبداعية ، وكفاءة الطاقة ، وتخزين الطاقة الذكي ، ودور الذكاء الاصطناعي وتكنولوجيا سلسلة الكتل في مستقبل الطاقة العالمية من بين أكثر الفرص جاذبية للشركات الناشئة في مناقشات مثل الطاقات المتجددة وإدارة الكربون ، هناك الكثير من الفرص التجارية. حالياً ، في مجالات مثل توفير الطاقة ، والقدرة على القياس للعثور على الطريقة الصحيحة للحد من استهلاك الطاقة ، ورصد تدفق المياه في المناطق الحضرية ، وتوزيع وبيع أنواع الوقود... هناك فرص جيدة للدخول في الشركات الناشئة. في ضوء النمو السريع للطاقات المتجددة ، سيكون على صناعة النفط حتماً استخدام ابتكارات حديثة ومبتكرة في المستقبل.

محادثة مع المدير العام لمجموعة فنادقها

يهدد الركود في صناعة الفنادق السياحة في البلاد

في مقابلة تفصيلية مع أصغر ختايان، المدير العام لمجموعة فنادقها، سوف نتحدث عن نقاط الضعف والقوة في صناعة الفنادق في البلاد. كان لديه العديد من المناصب في قطاع السياحة. كلما تحسن العلاقات الاقتصادية والسياسية للبلاد والشركات الأكثر نشاطاً، سيكون لدى أصحاب الفنادق أيضاً أداء أفضل. ترجع نسبة إشغال فنادق الخمس نجوم إلى وجود السياح الأجانب (الجولات السياحية ومجموعات الأعمال). بالفعل في مدن مثل مشهد، على الرغم من تغيرات أسعار الصرف، كانت هناك زيادة في وجود السياح العرب، ولكن على المستوى الكلي، واتهمت البلاد انخفاضاً في أعداد المسافرين.

أي مستثمر اجنبي يفحص فرص الاستثمار في إيران سيخلص إلى أن إيران لديها أساس جيد جداً للاستثمار. في الوقت الحاضر، ومع وصول العديد من المسافرين من الدول العربية إلى إيران للعلاج، قمنا أيضاً بزيادة خدماتنا، مثل السياح.

معظم الموارد البشرية في صناعة السياحة تعمل تحت إشراف الفنادق. لمساعدة القطاع، يمكن للحكومة اتخاذ تدابير لتخفيف ضريبة القيمة المضافة وتقديم تسهيلات العملة لتخصيص الفنادق للسياح الأجانب على أساس أسعار الصرف. إذا تم توفير النظام الأساسي للنشاط الاقتصادي في البلد، فسوف ينمو هذا النشاط. واجب الحكومة هو توفير الامن بحيث يكون المستثمر محمياً بالاستثمار في البلاد. يجب أن يكون استهداف الدولة إلى الحد الذي يتحرك فيه رأس المال المتجول نحو الإنتاج الفعال. إن صنع السياسة السليم يمكن أن يجلب المستثمرين لبناء فندق ومطار وما إلى ذلك. مجموعة فنادقها هي واحدة من أقدم الفنادق في إيران وتضم خمسة فروع. جميع هذه الفنادق من فئة الخمس نجوم تطل على الحديقة وغرف فسيحة. وجود قاعات احتفالية، نوادي رياضية، دهات مع مساحات شاسعة، أطباق عالية الجودة و... من ميزات الفندق الخمس نجوم، وعلى وجه الخصوص، فنحن نقدمها لهذه المزايا.

المجموعة لديها ما مجموعه حوالي ألف غرف وتسعة موظفين. إن تدريب الموظفين في مجموعة فنادقها هو ما جيد جداً بسبب وجود مركز تدريب، ويتم تدريب جميع العاملين في المجموعة على تقديم الخدمات المناسبة وفقاً للمعايير الدولية. يتطلب توفير الخدمات تدريباً مستمراً ويتلقى العاملون في هذا المجمع تدريباً مستمراً على تقنيات اليوم. نحن دائماً نلتزم بمعايير معينة من المواد الغذائية ونطلب حزمة الدعم للامتثال للمعايير وشراء المواد الخام ذات الجودة العالية. يلعب تدريب الموظفين وتوفير المواد المناسبة دوراً هاماً للغاية في توفير فنادق ذات نوعية جيدة.

مقابلة مع رئيس مجلس إدارة للوكالة الطيران أمير كبير سيرغيتي:

التأثير الضخم للعقوبات على الاقتصاد السياحي

شهدت وكالات السفر الكثير من الصعوبات باعتبارها أهم وسطاء السياحة، مع تصاعد تقلبات أسعار الصرف. الحديث عن التحديات التي تواجه السياحة حدثنا مع سعيد رحيمي، رئيس مجلس إدارة شركة أمير كبير سيرغيتي. بدأت هذه الوكالة العمل في آب / أغسطس ١٩٩١ وتغطي الرحلات الخارجية. ما يلي جزء من هذه المحادثة.

السياحة تتطور في جميع أنحاء العالم، والتكنولوجيا تسرع من تقدمها. أثناء مناورة العديد من المواقع على مبيعات التذاكر، سنطلق موقع مبيعات، حيث أن هناك «حزمة ديناميكية» (مجموعة من الخدمات المقدمة في حزمة سفر) لاختيار الفندق، والرحلات والخدمات مثل خدمات نقل المطار، و... لم تعد هناك حاجة للمسافر لقضاء الكثير على كل واحد. تم التخطيط لجميع الجولات والرحلات منذ ٦ أشهر، ويتم الدفع المسبق بتذاكر مخفضة عالية لتسهيل تخطيط السفر لكل من الفندق والرحلة والوكالة. خطتنا هي دفع هذه العملية في العام ٢٠١٩، وبدأنا مع شركة الطيران والمستثمر.

في المستقبل، فإن عدد الوكالات ومنظمي الرحلات والسائرة والطرق محدود للغاية. يذهب قطاع السياحة في العالم إلى أنشطة الحيازات والشركات التابعة لها. في هذا السياق، وعلى الرغم من نشاط شبكة قوية، ليست هناك حاجة لعدة وكالات للعمل معاً.

وجهة نظر الحكومة في السفر والسياحة ايجابية. تكافح الحكومة لتوسيع صناعة السياحة، والسياحة البيئية مزدهرة، والحانات القديمة تحت إعادة الإعمار. لكن سرعة هذه الإجراءات في البلاد منخفضة للغاية. علاقتنا مع تركيا جيدة للغاية، ويمكننا تشجيع هذه العلامات التجارية على الاستثمار في إيران من خلال منحهم امتيازات لعلامات تجارية تركية شهيرة، مثل فنادق ريكسوس.

يسافر معظم السياح إلى تركيا والسبب في الترحيب بها هو وجودها الاقتصادي. وبعبارة أخرى، يتم دفع التكلفة، يتم استلام الخدمة، ولكن هذا الاختيار الزايم لان السفر إلى أوروبا والولايات المتحدة وكندا، والذي هو في مصلحة المسافرين الإيرانيين، يكون باهظاً جداً.

في البلدان التي تشهد فيها السياحة تاريخاً طويلاً، سيتم منح الأفراد ذوي القدرة المالية الأقل تنازلات. في الوقت الحالي، تتوسع مساكن السياحة البيئية والحانات وأماكن الإقامة المؤقتة، ومن الأفضل للحكومة أن تستفيد إلى أقصى حد من الفنادق أو المدن الفارغة التي بها عدد أقل من الزيارات. مثل هذا العمل سيخلق فرص عمل ويخلق ازدهاراً جيداً في المدن الصغيرة.

مقابلة مع السيد نوري شاهرودي، السفير الإيراني في عمان:

النمو مئة في المئة في التجارة بين طهران ومسقط

تعمل الشركات الإيرانية بالعملة المحلية، نظراً لأن بعض البنوك وشركات قطاع الأغذية والمعدات الطبية والأدوية لا تخضع للعقوبات. الإمارات العربية المتحدة، الصين، اليابان، كوريا، الهند، المملكة العربية السعودية، المملكة المتحدة والولايات المتحدة هي أكبر الشركاء التجاريين لسلطنة عمان، وإيران من بين 10 شركاء رئيسيين في سلطنة عمان، في المقابل، من بين الشركاء الإيرانيين، عمان هي الثانية والعشرون.

إن العلاقات السياسية والاقتصادية بين جمهورية إيران الإسلامية وسلطنة عمان مهمة جداً. بالنظر إلى أهمية عمان في المنطقة، اجرت مجلة "عالم الاستثمار" حوار ودية مع السفير الإيراني في عمان، السيد نوري شاهرودي. أصبح رجل الدين البالغ من العمر 67 عاماً عضواً في جمعية علماء الدين المجاهدين بداية الثورة الإسلامية، وانتقل إلى الكويت عام 1982 كممثل للإمام الخميني. ثم أصبح سفيراً للجمهورية إيران الإسلامية لدى الدول العربية في ليبيا.

ثم في المملكة العربية السعودية. في السنوات الأخيرة، كان السيد نوري شاهرودي مستشاراً للشؤون البولية للجهاز القضائي والتشريعي ومجلس تشخيص مصلحة النظام، وقاد مكتب آية الله الراحل هاشمي رفسنجاني في مجلس الخبراء. في ما يلي، نقرأ أهم الأجزاء في هذه المحادثة الحصرية.

شهدت العلاقات السياسية بين إيران وسلطنة عمان منذ إنشاء جمهورية إيران الإسلامية ثلاث فترات من الركود الأولي وإعادة التنمية. بدأت فترة الركود في العلاقات مع انتصار الثورة الإسلامية في إيران في عام 1979 واستمرت حتى عام 1985. إن البور الفعال لعمان في تعديل موقف مجلس التعاون الخليجي من الحرب المفروضة خلال فترة رئاسة سلطنة عمان في القمة الخامسة للمجلس في مسقط عام 1985 يمثل بداية إعادة العلاقات بين البلدين. مع زيارة السيد بن علوي إلى طهران في أبريل/نيسان 1987 وتوقيع مذكرة التفاهم الأولى حول التعاون السياسي والاقتصادي، بدأت عملية إعادة بناء العلاقات بين البلدين تعمل. وموافقة الدولتين على تعزيز العلاقات السياسية وتبادل السفراء وتشكيل لجنة سياسية مشتركة في نفس العام، بدأت فترة توطيد وتنمية العلاقات، وفي عام 1988، بدأ سفير جمهورية إيران الإسلامية عمله بعمان، وفي عام 1989، أرسلت سلطنة عمان سفيرها لدى إيران. يقع البلدان على جانبي مضيق هرمز، وتعتبر ذات أهمية سياسية واقتصادية كبيرة. هذا الموقع الجغرافي يجعل البلدين أكثر أهمية. من الناحية السياسية، تتمتع جمهورية إيران الإسلامية بالفضل علاقات مع عمان بين الدول مجلس التعاون الخليجي، ومسؤوليها في الاجتماعات البولية والإقليمية ودول مجلس التعاون الخليجي تتبع نوعاً من سياسة الحياد الإيجابية لصالح جمهورية إيران الإسلامية. تركز العلاقات في الفترة الحالية على القطاعات الاقتصادية والتجارية. وقد زاد هذا حجم التجارة بين البلدين على مدى العامين الماضيين بنسبة 100٪. في هذا الصدد، قمنا بإطلاق برامج مناسبة لوضع المسات الأخيرة على الوثائق الأساسية، وإنشاء شبكة نقل منسظمة وحل المشاكل المصرفية، من بينها أهمها.

في الفترة الأخيرة، مع وساطة سلطنة عمان، بدأت المفاوضات النووية الإيرانية مع الغرب والولايات المتحدة في مسقط، وبدعم من جلالة السلطان قابوس، تم التوصل إلى الاتفاق في لوزان. إلى جانب ذلك، فيما يتعلق بالعلاقات السياسية الوثيقة بين البلدين، كانت عمان مسؤولة عن القسم مصالح جمهورية إيران الإسلامية في المملكة المتحدة وكندا خلال فترة معينة. العقوبات في القطاع العام ليس لها تأثير كبير، كما أن البنوك والشركات العمانية ليس لديها حظر على العمل مع إيران إلا إذا منعت عوامل خارجية. مثل سيطرة البنوك العمانية العاملة في أوروبا، فإن احتمال وجود مشكلة سيكون إذا كانوا قد تأثروا بالعقوبات. وفي الوقت الحالي،

إحدى وسائل تطوير العلاقات التجارية هي معرفة وفهم رجال الأعمال الإيرانيين من عمان. خلال السنوات الماضية، كان لدينا أكثر العلاقات التجارية في المنطقة مع الإمارات العربية المتحدة، ولكن في السنوات الأخيرة بسبب فرض العقوبات، تتجه العلاقات إلى عُمان. في هذا الصدد، من المهم حل مشاكل نقل الركاب والبضائع والمسائل المصرفية وسهولة التبادل في القطاع المصرفي. خلال الأشهر الماضية، كانت هناك تدابير جيدة، بما في ذلك تسهيل التأشيرة للإيرانيين وإعفاءات التأشيرة للعانيين. إن إنشاء ميناء سويق، والاتفاقات بين البلدين لتوفير مرافق الجمارك والسلع والاستشارات في مختلف المجالات، بما في ذلك الأعمال المصرفية، هي مجموعة من الإجراءات التي تم اتخاذها والتي ينبغي أن تستمر.

عمان لديها قانون يحمي المستثمرين الأجانب، وعلى هذا الأساس، يتم منح جميع المستثمرين تسهيلات جيدة. على سبيل المثال، في المناطق الحرة ذات الحد الأدنى من الإيجار ورأس المال المنخفض، هناك إمكانية لإنشاء شركة وفي غضون أسبوعين يتم تسجيل الشركات بالنظر إلى ظروف العمل الجيدة في عمان، إذا دخل الإيرانيون البلاد برأس مال مناسب للعمل اقتصادياً، فبمكثهم استخدامه في الإنتاج وإعادة التصدير والتوظيف. إيراني، إذا كان بإمكانه إنتاج مواد شبه مصنعة بقيمة 33 بالمائة مضافة في عُمان، يمكنه الحصول على علامة تجارية عُمان وتصديرها إلى دول في المنطقة وأفريقيا، وهو سوق يضم مئات الملايين من الناس.

خلال السنوات الست الماضية، عقد الاجتماع الذي استمر ثلاثة أيام للجنة المشتركة للتعاون الاقتصادي بين إيران وعمان وتمت معالجة العديد من قضايا التعاون والاتفاقيات الصحية والصيدانية وصندوق ضمان الصادرات والتعاون المصرفي ومذكرة التفاهم الموقعة بين الشركات الخاصة.

قامت العديد من الشركات من كلا البلدين برحلات متبادلة للتعرف على المرافق القائمة. واقترحت إيران تشكيل لجنة استثمار مشتركة، وتم تقديم نص المذكرة إلى المنظمة العمانية لترويج الاستثمار والتنمية (OEM)، والتي ستم إدارتها من خلال تشكيل هذه اللجنة وسيديرها البرنامج. إن أهم الفرص الاقتصادية بين إيران وعمان هي جيران الدولتين، مما يسهل نقل البضائع والمسافرين. إن وجود روابط ثقافية مشتركة بين البلدين وإمكانية تصدير البضائع من عمان يشكل فرصة اقتصادية أخرى.

إن العلاقات الاقتصادية بين البلدين تسير على طريق النمو، ولكنها لا تتناسب حالياً مع مستوى العلاقات السياسية، وتوقع أن يصل حجم العلاقات إلى خمسة مليارات دولار، وهو ما يحتاج إلى جهد كبير لتحقيقه. إذا تم إزالة الحواجز المفروضة على العقوبات، فإن هذا الهدف قابل للتحقيق.

الانضمام إلى مجموعة العمل المالي هو الخطوة الأولى في الشفافية في الاقتصاد الإيراني

صحة النظام المالي في مختلف البلدان. وقدمت المنظمة قائمة سوداء بالدول التي يزعم أنها لم تكن لديها التعاون اللازم مع المجموعة لمكافحة غسل الأموال. ووفقاً لأحدث الأرقام الصادرة عن المنظمة مع استعراض ثمانين بلداً وإجمالي ثمانية وستين بلداً في التحديد الكامل ، فقد تم استبعاد خمسة وخمسين بلداً من هذه القائمة من خلال المشاركة في مكافحة غسل الأموال ومكافحة تمويل الإرهاب. ومع ذلك ، لا يزال هناك العديد من البلدان

مرتضى فغاني
عضو في غرفة تجارة طهران

غسل الأموال هو عملية تحويل الأموال من الأنشطة غير القانونية إلى طرق قانونية ومبررة للأصول ، أو ضخ الأموال في النظم المالية والمصرفية ، وعمليات نقل ومحاسبة متتالية من أجل خلق الغموض في أصولها. في الواقع ، فإن غسل الأموال هو ، في أبسط العبارات ، نشاط يتظاهر بأنه دخل مستمد من الموقع "الف" مشتق من الموقع "ب". مصدر الأموال اللازمة لتنفيذ هذه العملية هو أنشطة غير قانونية ذات دخل مرتفع ، مثل الاختلاس والتهريب والرشوة وما إلى ذلك.

جرت أول حملة لغسل الأموال في الولايات المتحدة في ثلاثينيات القرن الماضي في الولايات المتحدة لمكافحة الجريمة المنظمة (أنشطة غير قانونية ومنسقة لاقتناء الممتلكات والسلطة) التي وقعت خلال عقوبة المحكومين. في ذلك الوقت ، تم توفير جزء كبير من عائدات الجريمة المنظمة من خلال بيع الكحول بشكل غير قانوني. كانت محاكمة ألكابون ، وهي مجرم أميركي بارز وقائد في الجريمة المنظمة ، بمثابة تأكيد جديد على اقتفاء أثر الأموال القذرة في ذلك الوقت.

أحد العوامل وراء انتشار غسيل الأموال هو ظهور وتوسيع الأسواق المالية في العالم. أعلن مكتب الأمم المتحدة المعني بالمخدرات والجريمة (UNODC) مؤخراً أنه سيتم إنفاق ما بين ٨٠٠ مليار إلى الفين مليار دولار من الأموال في غسل الأموال ، والتي تصل إلى ما بين ٢٪ و ٥٪ من الناتج المحلي الإجمالي العالمي. ترتبط البلدان ذات القواعد المصرفية والمالية السريية في العالم ارتباطاً مباشراً بالبلدان التي يتم فيها إعداد تقاريرها المالية والمصرفية بشفافية ، كما أن وجود مثل هذا الاتصال يجعل من الممكن تعلم الأموال القذرة في البلدان في الفترة الأولى ، وتجميعها. ومن ثم نقلها إلى البلدان ذات القطاع المالي الشفاف ، الذي أعطى الشرعية للحسابات وهمية وغير قانوني.

على الرغم من أن عوامل مثل الاستقرار السياسي والاقتصادي ، وتوفير الخدمات المهنية ، واللغة ، و ... توفر فرصاً جذابة للاستثمار في بلد المقصد ، فمن الممكن توفير المزيد من الأنشطة غير القانونية في ذلك البلد ، ولكن مالكي الأموال غير قانونية حريصون على أن أنشطتهم في المناطق التي لا يمكن تحديدها بسبب عدم وجود برامج مكافحة الفساد و غسيل الأموال. مجموعة العمل المالي منظمة دولية تأسست بموقف من سياسات التنمية لمكافحة غسيل الأموال ، ومهمتها هي وضع معايير تضمن

التي لم تنضم إلى المنظمة. هناك الكثير من الآراء حول انضمام إيران إلى هذه المنظمة وهناك العديد من الاختلافات. تجدر الإشارة إلى أن إيران بلد ذو اقتصاد فريد بعيد عن النظام المالي الدولي ، ويجب تنظيم المؤشرات الاقتصادية العامة المحددة في العالم وترجمتها وفقاً لثقافتها وعاداتها. بالإضافة إلى ذلك ، فإن الانضمام إلى المنظمة والامتنال للوائحها وفواتيرها لا يعني الحل الفوري لمشاكل البلاد.

الاقتصاد العالمي ينمو بسرعة ، وجميع الصناعات النشطة في العالم على هدف مشترك - تعظيم الأرباح وأعلى معدلات الصرف. إن تبعية الصناعة والنظام المصرفي لبعضها البعض للخدمات المالية ، مثل طلبات القروض والمبالغ المستحقة والحسابات التجارية ، تضع البنوك دون قصد في خطر غسل الأموال والتدخلات المالية من مصدر غامض. تتطلب نشاط ما يقرب من ٢٣٠٠٠ فرع مصرفي في جميع أنحاء البلاد وجود مشرف عام والوحدة من أجل زيادة ثقة البنوك في الصناعات وجعلها أقرب إليهم ، مع إنشاء الشفافية التي ستحدث في النظام المصرفي ، ومقدمة إلى بداية التعاون الدولي ودخول رأس المال إلى البلاد.

بموافقة القطاع الخاص والغرف التجارية كممثلين لهذا القطاع ، ينبغي أن يُنظر إلى أن قبول اثنين واربعة الشروط الخاصة بإيران كى قدمت كتابته ، إلى أي مدى يمكن أن يساهم في مواجهة العقوبات الاقتصادية الأمريكية ضد إيران. لا يوجد حتى الآن إجماع في الأربعة البنود من هذه الشروط. لكن الشيء المهم هو أنه بعيداً عن الألعاب السياسية والحزبية ، في سياق العقوبات الأمريكية ، فإننا نبحث عن طرق لإقناع اقتصاد البلاد والخروج من هذا الوضع ، بينما نحاول القضاء على غموض وسوء فهم قوانين هذه المنظمة وموافقتها. يمكن أن يكون حلاً للتعامل مع الفساد الأكبر في البلاد.

مقابلة مع العضو المنتدب لغرفة التجارة الإيرانية الألمانية:

يعد الانضمام إلى مجموعة العمل المالي (FATF) حاجة رئيسية للتجارة الدولية

غرف التجارة في ألمانيا في ١٢٥ مواقع مختلفة في جميع أنحاء العالم تقدم خدماتها. بدأت غرفة التجارة الإيرانية-الألمانية، كمثلة للقطاع الخاص، أنشطتها منذ حوالي أربعين سنة بحضور ١٣٧ شركة إيرانية وألمانية. في محادثة مع السيدة فان بينستين، المدير العام لغرفة التجارة والصناعة في إيران والمانيا والمبعوث الاقتصادي الألماني إلى إيران، جلسنا على مستوى التعاون بين البلدين، ولا سيما على إنشاء قناة مالية جديدة. ما يلي جزء من هذه المحادثة.

بدأت غرفة التجارة الإيرانية-الألمانية، كمثلة للقطاع الخاص، أنشطتها منذ حوالي أربعين سنة بحضور ١٣٧ شركة إيرانية وألمانية. في اجتماع مع السيدة فان بينستين، المدير الإداري لغرفة التجارة والصناعة في إيران وألمانيا والمبعوث الاقتصادي الألماني إلى إيران، التقينا أسئلة حول مستوى التعاون بين البلدين، وعلى وجه الخصوص على إيجاد طريقة جديدة للتبادل المالي. ما يلي جزء من هذه المحادثة.

تضم غرفة التجارة والصناعة الإيرانية الألمانية أكثر من ٢٦٠٠ عضو، وهي أكبر غرفة تجارية في إيران، وواحدة من أكبر غرف التجارة في العالم بأسره. بصفتنا غرفة تجارة وصناعة في إيران وألمانيا، نعمل على إيجاد الحلول الصحيحة. نحاول اللجنة المصرفية والمالية في الغرفة تحويل أصوات المنظمات الإيرانية إلى البنوك الألمانية، لكن العقوبات الاقتصادية خلقت وضعاً معقداً للمعاملات المالية. الشيء الوحيد الذي يمكنني قوله هو أنه في هذا الاتجاه، تبذل ألمانيا وفرنسا وبريطانيا قصارى جهدها لإطلاق القناة المالية الجديدة في أقرب وقت ممكن. لا تزال هناك بنوك تقدم خدمات إلى جاني إيران وألمانيا، ولكنها لا تقدم خدمات إلا لبعض من عملائها القدامى والمعروفين وترفض قبول عملاء جدد.

إن إنشاء قناة مالية جديدة سيساعد بشكل كبير العلاقات الاقتصادية بين البلدين. تؤكد الدول الأوروبية الثلاث التي أصدرت البيان على استمرار التجارة مع إيران، حتى مع العقوبات الأمريكية. ومع ذلك، ووفقاً لسلطات هذه البلدان الثلاثة، سيستغرق استخدام هذه الآلية لأول مرة بعض الوقت. قبل أن يتم تنفيذها، يجب أن تكون بعض الهياكل شفافاً ومنهجية على كلا الجانبين، ويجب على كلا الجانبين الوفاء بأدوارهم.

تعتقد أوروبا وإيران أن خطة العمل المشتركة جيدة للجميع، لذا يجب أن يظل الطرفان ملتزمين. النقطة المهمة للغاية هي تلبية المعايير المطلوبة للتجارة الدولية، مثل الانضمام إلى مجموعة العمل المالي. يسعدني أن أكون سعيداً لأن إيران حريصة على الانضمام إلى مجموعة العمل المالي، لأنه سيكون من الصعب القيام بأي شيء دون احترام معايير التجارة الدولية. إن الانضمام إلى مجموعة العمل المالي ليس أمراً بالغ الأهمية كشرط مسبق، ولكن كشرط للتجارة الدولية.

في محادثة مع الأمين العام وعضو مجلس إدارة الغرفة التجارية، إيران وإيطاليا

إنشاء قناة اليورو المالية لحل قضايا العقوبات

تعد مساحة إيطاليا سدس المساحة الإجمالية لإيران ويبلغ عدد سكانها أكثر من ٦٠ مليون نسمة. أدى عدم وجود تضخم في الاقتصاد، فضلاً عن التضخم السلبي في عام ٢٠١٦، إلى جعل إيطاليا وجهة استثمارية لأصحاب الأعمال. إيطاليا هي واحدة من الدول الأوروبية الرائدة التي كانت دائماً نشطة في المشهد الاقتصادي والثقافي لإيران، وقد حافظت على مدى السنوات الماضية على علاقتها التجارية والاقتصادية مع إيران، ومن خلال المشاركة في العديد من المشاريع الصناعية، نتج الفراغ من العقوبات إلى لقد ملأت الكثير. وفي الوقت نفسه، فإن دور غرفة التجارة في إيران وإيطاليا كقناة لإدخال فرص الاستثمار والتنمية الاقتصادية للبلدين مهم جداً. تأسست غرفة التجارة المشتركة بين إيران وإيطاليا في عام ١٩٩١ وتضم أكثر من ٥٠٠٠ عضو، وهي أكبر غرفة تعاونية نشطة في إيران. في مقابلة مع السيدة ليذا شهائي، الأمين العام وعضو مجلس إدارة غرفة التجارة في إيران وإيطاليا، ندرس بعناية الفرص التجارية بين البلدين. ما يلي جزء من هذه المحادثة.

* قبل العقوبات، كانت إيطاليا دائماً الشريك التجاري الأول لإيران، بحيث قدر حجم التبادل بين البلدين ١/٧ مليار يورو، وبعد توقيع خطة العمل المشتركة، وصل إلى أكثر من ٤/٥ مليار يورو، ولكن وتقلصت العقوبات التجارية إلى ١/٤ مليار يورو بعد فرض العقوبات. لكن هذا العام نما بنسبة ١٨٪.

منذ السنوات الأخيرة، تم إطلاق البنية التحتية للعديد من المصانع الإيرانية مثل الصلب والآثاث والمنسوجات والبتروكيماويات من قبل الإيطاليين وتعمل مصافي النفط الإيطالية على أساس النفط الإيراني، وبالتالي، كان هناك دائماً اعتماد قوي على النفط والغاز والبتروكيماويات والمجالات المذكورة بين البلدين. وتغيير هذه البنية التحتية بنطوي أيضاً على إتفاق ثقيل جداً ويعيد عن الاقتصاد. لحسن الحظ، تتمتع إيران وإيطاليا بعلاقة سياسية جيدة جداً وعالية المستوى. حتى في المقاطعة الحالية للعقوبات للماضي والحاضر، تهتم الشركات الإيطالية بالحفاظ على أو إقامة علاقات مع الناشطين الاقتصاديين الإيرانيين. بعد توقيع خطة العمل المشتركة، أرسلت إيطاليا أكبر عدد من الشركات التجارية إلى إيران، وتم توقيع معظم مذكرات التفاهم بين الناشطين الاقتصاديين للبلدين.

في هذه اللحظة، تتلقى هذه الغرفة أيضاً طلبات يومية من رجال الأعمال لإقامة علاقات تجارية. خلال المحادثات مع المسؤولين الإيطاليين في القطاع الخاص، اشترط أن يقوم أحد البنوك الإيطالية بعمليات اليورو خارج الدولار في المستقبل القريب، من أجل التغلب على مشكلة العديد من الناشطين الاقتصاديين.

مقابلة مع النواب البرلمان الضرورة لدعم الحكومي للمستثمرين الاجانب

يعتبر الاستثمار الأجنبي أحد أهم القضايا في السنوات الأخيرة بين الخبراء الاقتصاديين والمسؤولين الحكوميين وصانعي السياسات، وذلك لأن جذب رأس المال وتناوبه هو محرك النمو والتنمية الاقتصادية في البلاد. وتتمثل أهم التدابير المتخذة في هذا الصدد في اعتماد القانون الجديد بشأن تشجيع وحماية الاستثمار الأجنبي في عام ٢٠٠٢ والغاء القانون السابق.

وتجدر الإشارة إلى أن جذب مستثمر خارجي يرتبط مباشرة بمستوى مخاطر الاستثمار في بلد ما ولن يستثمر حتى يتحقق المستثمر من إعادة استثماره إلى نسبة معقولة من الأرباح. الآن، وفقاً للاستطلاعات، فإن الخطوة الأكثر أهمية لجذب المستثمرين الأجانب هي زيادة الامن وتقليل مخاطر الاستثمار في مختلف المجالات. ولمعالجة هذه القضية، ذهبنا إلى عدد من البرلمانيين وأجرى محادثة معهم. ما يلي هو جزء من هذه المقابلات.

حول الشروط اللازمة لتسهيل جذب الاستثمار قال علي وقضي، العضو في اللجنة لدمج الموازنة في الدورة العاشرة للبرلمان: «هناك قدرة ضخمة في القطاع الخاص في مختلف المجالات، بما في ذلك تشييد وإكمال الطرق والطرق السريعة والسدود... والحكومة يمكن أن تستخدم بسهولة رأس مال القطاع الخاص في هذا الصدد. من الضروري بالنسبة لأولئك الذين يستخدمون رؤوس أموالهم في أجزاء مختلفة من المنشآت الصناعية والخدمية والصناعية في البلاد أن يقدموا تنازلات لمدة خمس سنوات على الأقل مثل الاستخدام المجاني للأراضي والمياه والكهرباء والغاز، ومن الضروري، إلى أن تصل هذه الاستثمارات إلى ربح كامل. لن نتلقى الضرائب منها. منوشهر جمالي سوسفي، عضو مجلس إدارة اللجنة البرلمانية للصحة والتعليم الطبي، قال إن جذب المستثمرين الأجانب يمكن أن يؤدي إلى التنمية الاقتصادية في البلاد، مضيفاً: «اعتقد أن الاستثمار من خلال الشركات الأجنبية التي لها علاقة أفضل معنا، أكثر فعالية. يمكن للبرلمان، مع نشاط خاص في مجموعات الصداقة من مختلف البلدان وكذلك الحكومة، من خلال وزارة الشؤون الخارجية وأسفارها في البلدان ذات العلاقات الاقتصادية الجيدة معهم، أن ينخرطوا أكثر في جذب المستثمرين الأجانب، مما يساعد الكثير من اقتصاد البلاد.

أوضح سيد حسين حسيني شاهرودي، نائب رئيس اللجنة الاقتصادية الاستشارية في البرلمان: ان الموافقة على تمويل البنية التحتية بقيمة ٣٠ مليار دولار في مجالات البنية التحتية مثل الطرق والسكك الحديدية والصناعة وما إلى ذلك، قال: إذا استطعنا إنشاء الآلية اللازمة والسليمة لجذب رؤوس الأموال الأجنبية ونقول، فإن المعدل المعتمد سيكون أكثر من الأموال التي نتلقاها من بيع النفط. يجب أن نتخذ التدابير المناسبة لتسهيل مشاركة المستثمرين الأجانب من أجل جذب الموارد الأجنبية من خلال الاستثمار المحلي.

تقديم أفضل المناطق الاقتصادية الخاصة في إيران

بيلم

تتمتع المنطقة الاقتصادية الخاصة "بيلم"، التي تقع على بعد ٤ كيلومتراً من العاصمة، بميزات نسبية هامة، مثل إمكانية الاستثمار للمواطنين الإيرانيين والأجانب إلى أي مدى، والمشاركة في المنطقة والدخول إليها والخروج منها دون إجراءات رسمية جمركية.

بوشهر

المزايا الخاصة للمنطقة الاقتصادية الخاصة في بوشهر تشمل إمكانية النقل السريع للبضائع جواً وبحراً، وبها، وإمكانية نقل نهائي للأراضي، والإعفاء من الرسوم الجمركية لدخول البضائع المصنوعة و هلم جرا.

طاقه بارس

الوصول المباشر إلى مياه البحر، وعمق الشواطئ من حيث الميناء، وتوافر شبكات البنية التحتية لشرايين الاتصالات عبر الحدود، ووجود قوة عاملة محتملة في المنن والقرى المحيطة... والمزايا النسبية للمنطقة الاقتصادية الخاصة بارس. يعني نشاط هذه المنطقة من دفع أي ضرائب عادية في البلد.

سهلان

مجهزة بالخطوة النشطة والجمارك، وتوفير الخدمات لنقل أكثر من مليون طن من البضائع، وإمكانية في المسائل الإدارية والتشغيلية والمالية في عملية الدخول والخروج من السلع و... جعلت المنطقة الاقتصادية الخاصة سهلان منطقة جمركية هامة.

البتروكياويات

المنطقة الاقتصادية الخاصة للبتروكياويات لديها إمكانية الوصول إلى المياه الدولية ومن خلال السكك الحديدية الوطنية إلى تركيا وأوروبا وآسيا الوسطى، وقد عملت كقاعدة استراتيجية ومؤثرة في المناطق الغنية بالنفط في إيران كجزء من محافظة خوزستان.

سلفشغان

تقع منطقة سلفشغان الاقتصادية الخاصة في طريق العبور الرئيسي للبلاد. توافر الطاقة والخدمات الرخيصة، والحرية الكاملة للدخول والخروج من رأس المال، والإعفاء الضريبي لوحدات الإنتاج لمدة سبع سنوات من إصدار تراخيص التشغيل، واستيراد السلع المنتجة أو المعالجة من الفوائد هذا المجال.

ميناء شهيد رجائي

وتتمثل إحدى مزايا هذه المنطقة في وجود الطرق الرئيسية لممرات النقل العابر، مثل الشمال والجنوب والشرق والغرب، والمجاور لمراكز الإنتاج الرئيسية والصناعية والبتروكيماوية في البلد، ووجود محطات طرفية مخصصة، ووقود ترازيت، وتزويد السفن بالوقود، وما إلى ذلك.

مير آباد

المنطقة الاقتصادية الخاصة في مير آباد هي الميناء الشمالي الوحيد المتصل بشبكة السكك الحديدية للبلاد. إمكانية إنجاز الأرض في شكل إنجاز طويل الأجل، إعفاء من ضريبة القيمة المضافة، إعفاء من ضريبة الدخل لمدة سبع سنوات للشركات الموجودة في المنطقة الخاصة، ضمانات لرأس المال الأجنبي والأرباح منها، و... فوائد هذه المنطقة.

منطقة لرستان الاقتصادية الخاصة

تقع هذه المنطقة في مدينة أرنا. وقد أتاح الموقع الجغرافي لمقاطعة لرستان ونقص المدينة الساحلية في المقاطعة الوصول إلى أقرب رصيف (ميناء خر مشهر) عبر السكك الحديدية بين الشمال والجنوب أو الطريق السريع الرئيسي في أصفهان - خوزستان.

المنطقة الاقتصادية الخاصة في شرار

إن توافر التسهيلات لشراء أو نقل الأراضي، والدخول الحر وبدون رسوم الجمركية للآلات وقطع الغيار، وإصدار تصاريح البناء ورخص البناء، والرسوم الجمركية المعفاة من القيمة المضافة للمنتجات، وما إلى ذلك، هي فوائد هذه المنطقة.

فسنجان

من بين أهم المزايا للمنطقة الاقتصادية الخاصة في فسنجان هو إنشاء الجمارك واستخدام المنافع الجمركية والإعفاء من أي مدفوعات. تتم عمليات تصدير البضائع من هذه المنطقة دون أية إجراءات رسمية ويتم إعفاؤها من الضرائب لمدة سبع سنوات.

فرم اشتراک سالیانه

سرمایه‌گذاری

منتخب صاحبان سرمایه و تجارت

نام: نام خانوادگی:

نام شرکت: نوع فعالیت:

سال تاسیس:

آدرس دقیق پستی:

کد پستی:

تلفن: دورنگار:

پست الکترونیکی: وب سایت:

آیا تمایل به دریافت نسخه PDF ماهنامه از طریق پست الکترونیک را دارید؟

بلی خیر

به همراه ارسال نخستین شماره ماهنامه کد اشتراک شما اعلام خواهد شد

واحد اشتراک: ۸۸۸۶۴۸۳۵-۰۲۱

۱- واریز مبلغ ۱۲۰/۰۰۰ تومان به حساب شماره ۰۱۰۱۹۶۵۰۲۹۰۰۴ و یا شماره کارت ۹۳۱۴-۹۹۷۳-۲۵۵۰-۶۰۳۷

و یا شماره شبا ۰۲۹۰-۰۴-۱۹۶۵-۰۱۰-۰۰۰۰-۰۱۷۰-۰۴۹ IR بانک ملی به نام آقای مرتضی فغانی.

۲- ارسال تصویر فیش بانکی از طریق دورنگار به شماره ۸۸۸۶۴۷۸۶ - ۰۲۱

۳- هزینه ارسال مجلات با پست عادی به عهده ماهنامه و هزینه پست سفارشی به عهده متقاضی است.

۴- هزینه فوق برای اشتراک ۱۲ شماره از مجله (هر ماه یک نسخه) است.

قابل توجه خوانندگان محترم:

ضمن تقدیر از انتخاب شما، به اطلاع می‌رساند در راستای ارایه هرچه مطلوب‌تر مجله دنیای سرمایه‌گذاری و همچنین انعکاس به موقع رویدادهای این حوزه، برآن شدیم تا مطالب، مقالات و نظرات خوانندگان گرامی را در صفحات نشریه چاپ نماییم. لذا شما عزیزان می‌توانید، مطالب خود را به پست الکترونیکی sarmaye978@gmail.com ارسال کنید. همچنین خرسند خواهیم شد تا از انتقادات و پیشنهادات خود در خصوص کیفیت محتوا و کمیت نشریه ما رامطلع فرمایید.

تحریریه دنیای سرمایه‌گذاری: ۸۸۳۱۰۲۱۹-۰۲۱

MANAGING DIRECTOR OF IRAN-GERMANY CHAMBER OF COMMERCE:

JOINING TO FATE, A FUNDAMENTAL NEED FOR INTERNATIONAL TRADE

From the economic point of view, strong exports and positive trade balance are a symbol of economic power. Half of Germany's economic growth over the past decades has been driven by exports, with a positive trade balance of 188 billion euro, equivalent to 7 percent of its GDP. German chambers provide services in 125 different locations in the world. The Iranian-German Chamber of Commerce, as a representative of the private sector, has started its activities about 40 years ago with the presence of 137 Iranian and German companies. In a conversation with Mrs. Dagmar Von Bohnstein, managing director of the chamber of commerce and industry of Iran and Germany and German economic envoy to Iran, we sat down on the level of cooperation between the two countries, and in particular on the creation of a new financial channel. What follows is part of this conversation.

*With more than 2600 members, AHK Iran is the biggest bilateral chamber in Iran and one of the biggest AHKs in the world. I can say with the current situation, expectations from the chamber are really high and with an expert team and effort of committees in various fields, we try our best to answer the requests, from Iranian and German clients. We at the AHK Iran are trying to be a safe platform between Iranian and German businesses. We try to make the business easier for both sides. We should keep the businesses updated with the latest situation, offering them the best consultancy, listening to them to see what challenges they are facing and transfer their problems to both countries officials. Meanwhile, we are presenting Iran and its potentials and regulations in Germany. There are always roundtables in the Network of German chamber of industry and commerce and AHK Iran is presenting Iran in those meetings.

*Before the nuclear agreement, the trade volume between the 2 countries was not hit even a billion euros. After the JCPOA, it was growing year by year and in 2017, it was in the highest point in past 5 years with almost 3 billion euros export to Iran and more than 400 million euros export to Germany. The effects of the sanctions and agreement are obvious. There are still few banks working regarding the transactions between two sides. But I can tell they are offering their services to the old & well-known and trusted clients. They deny new clients. We as the AHK Iran are trying to find solutions. The banking and financing committee of the chamber tries to be the voice of the Iranian companies for German banks but with the sanctions, the finance and transactions are in the most complicated situation.

**IN A CONVERSATION WITH THE SECRETARY GENERAL AND
MEMBER OF THE BOARD OF DIRECTORS OF THE CHAMBER
OF COMMERCE, IRAN AND ITALY**

CREATING A EURO MONEY CHANNEL TO SOLVE SANCTIONS PROBLEMS

Italy has an area of about one-sixth of Iran with a population of more than 60 million people. The lack of inflation in the economy, as well as the negative inflation in 2016 has made Italy an investment destination for business owners. Italy is one of the leading European countries that has always been active in the economic and cultural scene of Iran and over the past years has always maintained its commercial and economic relationship with Iran, and by participating in many industrial projects, the vacuum resulted from the sanctions a lot. With the expansion of economic cooperation between Iran and Italy over the past years, good business relations have been established between the two countries, according to which Italy is now the largest trading partner of Europe in Europe, and the 80 million people in our country have attracted the attention of many Italian businessmen to trade with Iran. Meanwhile, the role of Iran-Italy chamber of commerce as a gateway to introduce the investment opportunities and economic development of the two countries is very important.

The Iran-Italy Joint Chamber of Commerce was established in 1370 and has more than 5,000 members, the most active cooperative chamber in Iran. In an interview with Lida Shahabi, secretary general and member of the board of directors of the Chamber of Commerce in Iran and Italy, we have carefully examined the trade opportunities between the two countries. The following is part of this conversation.

*Before the sanctions, Italy had always been the first trading partner of Iran, so that the volume of exchanges between the two countries was estimated at 1.7 billion euros, and afterwards reached more than 4.5 billion euros, but after the establishment of the sanctions have shrunk to 1.4 billion euros, up from 18 percent this year.

*Since last year, the infrastructure of many Iranian factories, such as steel, furniture, textile, and petrochemicals, has been launched by Italians, and Italian oil refineries operate on the basis of Iran's oil formula; hence, there has always been a strong dependence on oil, gas, petrochemicals and the above industries. There is a gap between the two countries, and changing these infrastructures also entails spending very heavy and far from economical.

FATF ,the First Step in Transparency in Iran's Economy

Money laundering is the process of converting money from illegal activities into justifiable and legal ways to assets ,or injects money into financial and banking systems ,successive transfers and accounting in order to create ambiguity in its origins .In fact ,money laundering is ,in the simplest terms ,an activity in which it is pretended to be an income derived from location A derived from location B. The source of the money needed to carry out this process is illegal activities with high income ,such as embezzlement, smuggling ,bribery ,etc.

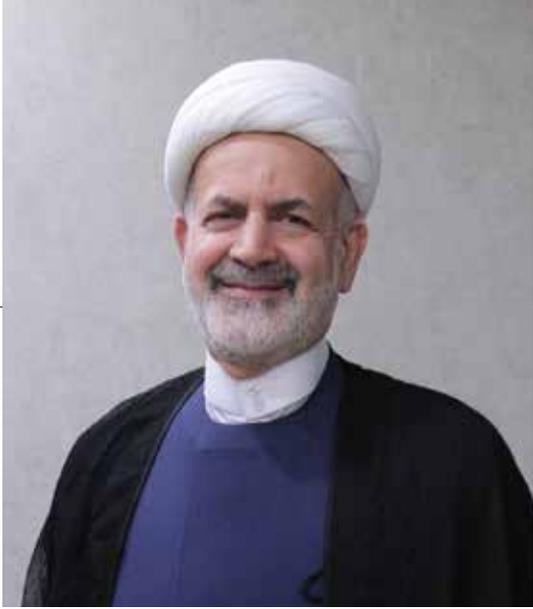
The first money-laundering campaign in the United States in the 1930 s took place in the United States to combat organized crime) unlawful and coordinated activities for the acquisition of property and power (that took place during the sentence of convicts .At that time ,a large part of the proceeds from organized crime was provided by the illegal sale of alcohol .The trial of Alcapon ,a well-known and well-known American criminal at large for tax evasion ,has been a new focus on tracking down dirty money at that time. One of the factors behind the spread of money laundering is the emergence and expansion of financial markets in the world. The United Nations Office on Drugs and Crime) UNODC(announced a year ago that between 800 \$ billion to 2 \$ trillion in annual money flows in the process of money laundering ,amounting to between 2% and 5% of the world's gross national product . Countries with confidential bank and financial rules in the world are directly related to countries where their financial and banking reports are conducted transparently ,and the existence of such a connection makes it possible for dirty money to be educated in the countries in the first category ,aggregation and then it will be transferred to countries with a transparent financial context, which would legitimize legitimate and illegal account. Although factors such as political and economic stability, the provision of commercial services professionally ,common language and ... provide an attractive field for investment in the destination country ,it allows for more illegal activities in the opposite country ,but money launderers are keen that their activities in areas that can not be identified because of the lack of anti-corruption programs and the fight against corruption in them .The Financial Action Task Force ,an intergovernmental organization created with the view of development policies to combat money laundering, is tasked with ensuring that standards are in place to ensure the health of the financial system in different countries. The organization has provided a black list of countries that allegedly did not have the necessary cooperation with the group to combat money laundering .According to the latest figures from FATF ,with a review of 80 countries and a total identification of 68 countries 55 ,countries have been excluded from this list by taking anti-money laundering and countering the financing of terrorism .However ,there are still many countries that have not joined the FATF.

Morteza Faghani
member of Tehran Chamber of Commerce

There are a lot of opinions about disputes over Iran's accession to the FATF .It should be noted that Iran is a country with a unique economy that is far from the integrated international financial system ,and the overall economic indicators defined in the global arena should be regulated and localized according to its culture and customs .In addition, being under the" FATF "and complying with its regulations and bills does not entail a quick solution to the country's problems .The global economy is growing rapidly ,and all the active industries in the world are based on a common goal of maximizing profits and the highest exchange rate. The continuity of industries and the banking system to provide financial services ,such as loan requests ,receivables and commercial accounts ,unintentionally expose banks to the risk of money laundering and financial inaccuracy from supply sources .The activity of nearly 23,000 banking branches throughout the country requires a general supervisor and unity in order to increase the confidence of banks in the industries and bring them closer to them ,while establishing transparency that will occur in the banking system, an introduction to the beginning of international cooperation and the entry of capital into the country.

With the agreement of the private sector and the chambers of commerce as representatives of this sector ,the extent to which the acceptance of the 42 nd Iran-specific clauses could have contributed to counteracting US economic sanctions against Iran should be successful .Of these 42 conditions, there is still a lack of consensus in 4 clauses ,but it is important to avoid political and political games in the context of US sanctions seeking ways to save the country's economy and get out of this situation ;Meanwhile, an attempt to overcome the ambiguity and misunderstanding of the" FATF "bills and its adoption could be a solution to counteracting the progress of the country.

Hojjatoleslam Nouri Shahroudi ,Iran's
Ambassador to Oman

100% Growth in Tehran-Muscat Trade Relations

The relations between the two countries of the Islamic Republic of Iran and the Ottoman sultanate are politically and economically important. Regarding the status of the country of Oman in the region, the world of investment "with Hojjatoleslam Nouri Shahroudi, Iran's Ambassador to Oman, spoke in an intimate atmosphere. The 67-year-old clergyman became a member of the militant clergy since the start of the Islamic Revolution, and moved to Kuwait in 1361 as Imam Khomeini's representative. He then became ambassador to the Islamic Republic of Iran in the Arabian states of Libya and then in Saudi Arabia. Hojjatoleslam Nouri Shahroudi has been the advisor to the international affairs for the Judiciary, the Legislature and the Expediency Council in recent years, and has led the office of the deceased Ayatollah Hashemi Rafsanjani in the Assembly of Experts. In the following, we read the most important parts of this exclusive conversation.

*The two countries of the Islamic Republic of Iran and Oman are located on the two sides of the Strait of Hormoz, which are politically and economically sensitive at this point. This geographic location makes the two countries more important. Politically, the Islamic Republic of Iran now has the best relationship among Persian Gulf Cooperation Council member states with Oman, and its officials in the international, regional and Persian Gulf Cooperation Council meetings follow a positive policy of favor of the Islamic Republic of Iran.

*The focus of relations in the current period is on the economic and commercial sectors. This has increased the volume of trade between the two countries over the past two years by 100%. In this regard, we have launched appropriate programs that finalize the basic documents, create a regular transportation network and solve banking problems, among them the most important ones.

*In the recent period, with mediation of the Omani kingdom, the Islamic Republic of Iran's nuclear negotiations with the West and the United States began in Muscat, with the support of Sultan Qaboos, the agreement was reached by Lausanne. Along with that, with regard to the close political relations between the two countries, Oman has been in charge of our interests in London and Ottawa for our time.

*The United Arab Emirates, China, Japan, Korea, India, Saudi Arabia, the United Kingdom and the United States are the largest trading partners of Oman, and Iran is among the 10 major partners of Oman. On the other hand, Oman has 22nd place among its business partners.

Conversation with Representatives of Islamic Consultative Assembly

The Need for Government Support from Foreign Investors

Foreign investment is one of the most important issues of recent years among economic experts, government officials and policymakers, because the attraction and rotation of capital is the engine of growth and economic development in the country. The most important measures taken in this regard were the adoption of the new law on encouragement and protection of foreign investment in 1381 and the abrogation of the previous law. It should be noted that the attraction of an external investor is directly related to the level of investment risk in a country and will not invest until the investor verifies returning his investment to a reasonable percentage of profits. Now, according to the surveys, the most important step to be taken to attract foreign investors is to increase security and reduce the risk of investment in various areas. To address this issue, we went to a number of parliamentarians and had a conversation with them. What follows is part of these interviews.

*Ali Vaghfchi, a member of the Budget Reconciliation Commission of the tenth parliamentary budget said about the conditions needed to facilitate investment attraction: "There is a large capacity in the private sector in various fields, including the construction and completion of roads, highways, dams and ... The respectable government can easily use private sector capital in this regard. It is necessary for those who use their capital in different parts of the country's manufacturing, service and industrial facilities to provide at least five years' concessions such as free use of land, water, electricity and gas, and it is necessary, until such investments have come to a complete profit we will not receive tax from them.

*Manouchehr Jamali Sousefi, member of the Council of the Health and Medical Education of the Islamic Consultative Assembly, argued that the attraction of foreign investors could lead to economic development in the country, added: "I believe that investing through foreign companies, which has a better relationship with us is more effective. The Islamic Consultative Assembly, with special activity in the friendship groups of different countries as well as the government, through the foreign minister and his delegation in the countries with whom we have a good economic relationship can have more activity and mobility in attracting foreign investors, which certainly will help the economy of the country.

*Seyyed Hossein Hosseini Shahroudi, vice chairman of the Islamic Consultative Economic Commission, pointed out the approval of 30 \$ billion in infrastructure financing in infrastructure areas such as roads, railways, industry, etc., said: "If we can create the necessary and proper mechanism for attracting foreign capital and the number that we approved would be more than the money we get from the sale of oil. We have to take appropriate measures to facilitate the participation of foreign investors in order to attract foreign resources through domestic investment.

Interview with CEO of Raja Co.

Establishment of a Strategic -Rail Committee at the Parliamentary Civilization Commission

Raja Rail Transportation Co., as the oldest railroad company in Iran, in addition to its reputation, has been familiar with the purchase of railway tickets and rail services since the past. Due to the increasing population and the importance of using the travel tools, the concept of the use of trains became a new form and became a vehicle for travel and travel of passengers. In order to get to know more about the company's activities, we arranged an intimate conversation with Mohammad Rajabi, CEO of Raja Rail Transportation Company. He is also a member of the board of directors and chairman of the Guild of Railroad Companies and Related Services. The following is part of the "World of Investment" interview with him.

* Raja Company was formed with the aim of developing the passenger sector. Objectives, which are usually defined in the public sector, require resources that, fortunately, took place in good time over a period of six years, smoothly and to fleet de-

velopment. In the 1370s, the introduction of radar trains was introduced in the country. The need to develop the passenger compartment requires the hardware sector to be upgraded accordingly, and we signed good contracts with German Siemens company and continued to buy radial trains with other European and Chinese companies in the bidding process, negotiations followed. Meanwhile, the Chinese made a significant contribu-

tion to the engineering management of Raja Co., with unique capabilities, so that the company was equipped with the potential and the actual capacity for its development.

* Raja Co., along with the hardware sectors, has also achieved good success in the software sector. We tried to provide the service level in a satisfactory manner; therefore, it was decided to upgrade the human resources structure, so in the 1380, Raja's greatest effort was to simultaneously upgrade hardware and manpower and In the words of human beings.

CEO of Ali Baba Group

The Necessity of Government Detachment from Executive Activities in the Field of Tourism

Undoubtedly, one of the most suitable levers for attracting tourists is the provision of travel packages by agencies, sales outlets and other tourism activists. Nima Ghazi, CEO of the Alibaba group, who joined the collection since 1392 as a "contributor", considers Ali Baba as one of the pioneers in online tourism services. He believes that what distinguishes Alibaba from the rest of the same companies is paying attention to the services needed by the traveler and the provision of these services together. What follows is part of the "World of Investment" conversation with him.

*The organizational culture and practices of the Alibaba series and the models used in it are adapted from the models used by the world's major companies. The basis of activity in Alibaba is individual development, so that people in one single circle can interact and collaborate. The introduction of our various platforms has made it almost impossible.

*The bad economic and political situation, despite all the

harm done to this industry, has also created opportunities. For example, rising exchange rates provided us with an opportunity to introduce these services to other countries as well. Despite all the political and economic problems of the past year, tourism status in Iran has remained stable. So, we can measure the opportunities in this area and create an opportunity for this threat.

However, sanctions have reduced

the number of tourists, but the cost of travel to Iran, due to currency fluctuations, has declined to one-third, so this opportunity could be used to attract more tourists.

*There is the possibility of investing in various software, infrastructure and content areas. Providing infrastructure is an attractive field for investment and there is a significant financial return. One of the neglected points in the tourism industry is the provision of content, because we have not yet been able to present our tourism capacities to foreign and domestic travelers by providing accurate and accurate content.

Tourism Industry in Iran Passive and Stagnant

Dr. Ebrahim Salami
Faculty member of Tehran University and
Member of High Council of Cultural Heritage
and Tourism

Considering the sensitivity of the development of tourism industry in Iran, investment in this industry is one of the main priorities of the country based on a specific strategy and program, and domestic investments as well as definition of joint projects with foreign investors should be prioritized. It is necessary to redefine

projects based on the principles of resilience economics, relying on internal resources. To define these projects, having a deep understanding of the tourism industry in Iran and the comparative understanding of the world tourism industry, especially the neighboring and emerging countries in this field, is extremely important, and it is necessary to plan tourism investment in Iran with a forward-looking approach. Still, some European and Asian countries are in contact with companies and are pursuing projects and investments, but they are not happy to publicize and provide obvious reports of these activities.

Big businesses like the social security organization, which have facilities such as "Hegta" "social security tourism," should provide a good background for exploiting the tourism development process if they wish to add to their wealth and dignity in the future. Local investors should be encouraged and supported to move towards the tourism industry. In this context, more than what is needed, the government needs to plan and take serious action. However, it should be encouraging, expediting and facilitating investment in the tourism industry, more than ever before.

Reducing the value of national currency and restrictions imposed on people traveling abroad is a good opportunity for the development of domestic tourism. Iran, in addition to heritage and cultural attractions, deserts and deserts, coastal and maritime tourism also enjoy great potential. There are a lot of international professional leaders in our country who are well placed to guide tourism tours. We should consider what kind of agency, tour, or tour leaders we use and, of course, what kind of contract with them is to be able to experience a fascinating and memorable journey. Tour guides in Iran have many qualities and some of them are dominant in different languages. Leaders who work in the field of ecotourism, cultural heritage or desertification must specialize in their field of work and have seen the necessary training. Speeches and even government-led policies have to become a strategy that the Cultural Heritage and Tourism Organization should do. The government should provide incentives and the discourse on the development of tourism industry in the planning and priorities of the government and parliament.

Managing Director of the Homa Hotels Group

Recession in the hotel industry threatens the country's tourism

In a detailed interview with Asghar Khayyamian, Managing Director of the Homa Hotel Group, we are going to elaborate on the weaknesses and strengths of the hotel industry in the country. He has

been in charge of various positions in the field of tourism, has already been active in the Parsian Hotels Group for 25 years. What follows is part of Khayyamian's words that are considered by the readers to be respected.

*As the country's economic and political relations improve and companies are more active, hoteliers will also have a better performance. The percentage of occupancy of five star hotels is due to the presence of foreign tourists) tourist tours and business groups. (Already in cities like Mashhad, despite the exchange rate changes, there has been an increase in the presence of Arab tourists, but at a macro level, the country has faced a decline in passenger numbers.

*Any foreign investor who examines investment opportunities in Iran will conclude that Iran has a very good foundation for investment. Nowadays, as many travelers from the Arab countries are coming to Iran for treatment, we have also increased our services, such as tourists.

*Most human resources in the tourism industry operate under the auspices of hotels. To help the sector, the government can take measures to reduce the value added tax and offer currency facilities to allocate hotels to foreign tourists based on exchange rates. If the platform for an economic activity is provided in the country, that activity will grow. The government's duty is to provide security so that an investor interested in investing in the country. The targeting of the government should be to the extent that the wandering capital moves towards effective production. Proper policy-making can bring investors to build a hotel, airport, etc.

*Homa Hotels Group is one of the oldest hotels in Iran and has five branches. All of these five-star hotels have established as a garden-hotel and spacious rooms. The presence of fitness clubs and sports clubs, a large lobby with high quality dishes and ... are five-star features of a hotel, and in particular, the hotels have these benefits. The group has a total of about 1,000 rooms and 900 staff. The training of staffs of the Homa Hotel Group is very rich due to the existence of a training center, and all employees of the group are trained to provide appropriate services according to global standards. The provision of services requires continuous training and employees of this complex continuously receive training in the techniques of the day.

Managing Director of Arvand Free Zone Organization

We support export-oriented products

Arvand Free Zone with an area of 37,400 hectares is located in the cities Khorramshahr and Minooshahr) Minoo Island (and the intersection of the rivers of Arvand Rud and Karun .Due to its neighbors with the countries of Iraq and Kuwait and its capabilities, such as road ,rail and air transport ,this region is of particular

importance in macroeconomic planning of the country .The following is part of the " World of Investment "exclusive conversation with Esmaeel Zamani , the managing director of Arvand Free Zone Organization.

*Arvand Free Zone ,as the most populous free country in the country ,has many advantages and potential in the commercial ,trading ,industrial ,tourism and transit areas ,which is welcomed by foreign tourists ,including Iraq ,after the implementation of the foreign citizenship visa removal act in late December In ,1396 there has been a great growth in the field of tourism and regional economic development.

*Arvand Free Zone has 2 active industrial towns 2 ,chamber of guilds and 2 chamber of commerce ,industries ,mines

and agriculture .We have tried to support export-oriented products in the economic field.

*One of the major projects implemented at Arvand Free Zone Organization this year is Khorramshahr railway connection to Imam Khomeini port ,which connects two very im-

portant and strategic ports in the south of the country .As the Khorramshahr Railroads connect to the Shalamcheh and from there to the port of Imam ,with the support of the government, we are in consultation with the Iraqi side to connect the shellfish to the Iraqi rail link north of Basra .Negotiations have also been conducted by the Ministry of Roads and Urban Planning with Iraqi parties on financing and project implementation models ,which we hope will soon see the operation of this enormous project in the region .This project will enable the port of Imam to connect Iraq to Iraqi railways through Khorramshahr and Shalamche ,and thus our access to the big Iraqi market will take place along the rails ,which is a very important incident and a major strategic plan in the area.

Non-crude and deal with sanctions by the development of petroleum refineries

The reintroduction of sanctions and the severity of the sale of crude oil has made the development of the refineries industry, using public funds and the sale of petroleum products, into an inescapable solution. Accordingly, it is necessary to develop refining industry in order to maintain the profitability of the refining industry and create value added and lower pressures on the sanctions on oil sales. In an interview with Emad Rafiee, a senior oil refining expert and a member of the Youth Committee of the Iranian Petroleum Federation, we discussed the crude oil issues and solutions to it. Join us with some of this interview.

* Currently, Iran's oil and gas condensate capacity is 4.5 million barrels per day, of which the refining capacity and Iranian liquefied petrochemicals are 2.1 million barrels per day. That is, Iran can plan 2.4 million barrels of oil and gas condensate daily. This planning can be used in the petroleum refining industry or in the petrochemical industry or in petroleum refineries.

* In the current situation, the country needs to define a large multi-megaproject, large-scale economic, as well as removing barriers to the production and industrial sector. Under

current conditions, and given Iran's oil boycott, oil depreciation projects can lead to "neutralizing oil sanctions", "financing the country's needs", "creating jobs" and "withdrawing from the recession of dependent industries".

* Developing the petroleum refinery in the form of chemical parks, converts single crude oil into hundreds of

refineries and petrochemicals, and these products are not easily sanctioned. Undoing oil sanctions and financing the country; creating more value added than crude oil with an internal rate of return above 20%; creating employment; removing the manufacturing industry, steel, copper industry and machinery from the current recession; directing people's liquidity towards productive projects And to prevent bubbles in housing markets, currencies and coins are the benefits of this plan.

* Studies show that only four Iraqi, Turkish, Afghan and Pakistani countries had 100 million liters of gasoline and gasoline in 2017. Therefore, Iran has the potential and the good position to distance itself from the oil market and close to the product market with lower profits and less risk and should use it.

Reza Masroor

North-South Corridor ;Business Path of the Twenty-First Century

The Trade-Industrial Free Zone of Anzali targets such as the development of public services ,the growth and development of the economy ,the attraction of foreign and domestic investors ,the creation of foreign exchange earnings, the creation of healthy and productive employment ,encouraging the production and export of goods and ... by creating a suitable platform to carry out a pilot project ,it has been put into practice across the country in line with the 2020 vision and resilient economy policies .In order to better understand the advantages and disadvantages of Anzali Free Zone ,we arranged a conversation with Reza Masroor ,who has been in the Free Zone for about 15 years and is currently the chairman of the Board and CEO of Anzali Free Zone Organization .The following is part of this conversation.

*The location of the Anzali free zone on the north-south corridor and the new trading route between China ,Kazakhstan and our country ,centered on the region ,the closest free zone of the country to Tehran ,and the strategic location to connect with the Khazar littoral states includes domestic and foreign consumer markets for economic actors ,including investment attraction in the region.

*Regarding relations with the coastal states of the Khazar sea ,the strategy of this region is becoming a center for the trading of basic goods with the Khazar littoral states .So far ,agreements have been signed with Kazakhstan's special economic zone Aktau Kazakhstan and Special Economic Zone of Lotus Astrakhan and joint exhibitions have been held in these countries ,and there have been numerous visits between the two sides .The Anzali Free Zone Organization program also seeks to increase the volume of economic relations and export expansion to regional markets ,especially Russia ,which we hope will increase the share of Iran's exports to Russia from the current one to about ,10% according to the plan.

*The North-South Corridor is a 21st-century trade path, which ,with its activation ,will add to foreign exchange earnings and job creation .The significance of this corridor is determined by the fact that this corridor reduces the time and cost of shipping goods between southern and eastern Asia with countries in the north and east of Europe .Investors and economic activists are aware of the fact that with the transit of goods in this important trading route and relying on the benefits and legal exemptions of the Anzali Free Zone ,they can enjoy a substantial guaranteed income in the area of production ,export and transit of goods to the Khazar littoral states and Caucasus.

Hamid Reza Momeni stressed

Steel Production ,Axis of Investment in Qeshm

Qeshm ,the largest Gulf island ,has long been regarded as a trading center between West Asia ,the Arabian Peninsula and the East African coast .The water border of all Gulf states) Iraq ,Kuwait ,Saudi Arabia ,Bahrain ,Qatar ,the United Arab Emirates and Oman (passes almost from the southern coast of Qeshm Island ,and all the airspace of the east and west passes through it .Due to the abundance of oil and gas resources ,petrochemical plants ,refineries and related offshore facilities such as refueling are also active on this island .Accordingly ,Qeshm stands on a canal highlighted by the fact that a large volume of world oil and gas in the next 100 years It will be transmitted .To explore investment opportunities in the Qeshm Free Zone ,we spoke with Hamid Reza Momeni ,CEO of the Free Zone .The following is part of this interview.

*The abundance of oil and gas ,seawater ,beaches ,sunlight, fisheries ,as well as special laws and regulations for free zones ,such as the 20 year tax deduction for investors and exemption from entry of raw materials for production ,the entry of foreigners without a visa ,and the removal of customs duties ,including privileges is intended for economic activists and investors in Qeshm Free Zone.

*Qeshm's natural-political geography ,the potential of the island as the largest non-insular island in the world and its exposure to the Gulf states ,can turn this region into a landing of goods from European countries for export to the Commonwealth of Independent States) CIS .(There are 17 hydrocarbon fields in and around the island ,and there are two fields with a production capacity of 18,000 barrels of oil ,the products of which are exported to the mainland and Bandar Abbas .Qeshm has the ability to extract 70,000 barrels of heavy oil and gas condensate ,with three refineries, one of which has 60 percent physical progress .Also ,about 50,000 ships travel within the region every year.

*One of the special advantages of Qeshm in the seaboard is the readiness for bunkering and fuel supply ,which is currently operating at 52,000 tons .The construction of the Marine Reserve is aimed at repairing ,maintaining and supplying fuel for ships and developing the bunker region with 100 million barrels of storage on the agenda of the Qeshm Free Zone Organization. Qeshm is also one of the country's oil and gas jet manufacturing centers ,with the recent acquisition of the latest oil platform with 50 \$ million worth of capital at the sea.

Unrivaled Investment and Business Opportunities in Free and Special Economic Zones

Dr. Mohammad Reza Abdolrahimi, Director General, Office of Planning, Budgeting and Investment of the Supreme Council of Free and Special Economic Zones

* Currently, there are 3500 regions in the world with different titles

and functioning of free zones, and more than 70 million jobs have been created, so that today these regions are one of the tools for strengthening national economies and increasing the cost of developing emerging economies. Has grown from the international economy and increased the competitiveness of developed economies and industrialized countries, while the function of these regions is important in relation to investment, which is referred to as simultaneous mechanisms of attracting investment and exports, and so on in all of the upstream documents governing the issue of creating and development The free and special economic context in our country has also been emphasized on attracting, facilitating and expanding investment and production.

* Tax exemption for all economic activities for 20 years from the time of exploitation, exclusion of imports and exports to and from the areas of the national regulations on import and export of customs duties and exemption of imports of raw materials, machinery, equipment and capital goods and intermediary and consumables to areas for the production, consumption and supply within the limits of the areas of incomes and commercial profits of the mainland, the exemption of goods and services supplied in the range of areas of value added tax, including the basic incentives for the regions, which definitely any investment and activity advantages of other countries enjoyed it.

* Currently available seven free zones with 3 /. The percentage of the total population of the country and 1.2% of the total population of the country has one thousand 607 units of industrial, mineral and industrial agriculture, along with hundreds of tourism, service and trade units, more than 285 thousand people are insured in addition to the workforce is active in organizations, institutions and public and governmental institutions.

* Since the beginning of the 11th government, an amount of 4,700 billion Toman of civilian activities in the creation, completion and development of water, electricity, gas, communications, transportation, health, education infrastructures of these areas from the revenues and resources of organizations of free zones and without public funds the country has been spent.

In a conversation with Gholam Hossein Mozaffari Kish ;Suitable Pattern for the Development of other Free Zones in the Country

The Kish Free Zone with an area of more than 90 square kilometers is located 18 kilometers south of Iran 300 kilometers west of Bandar Abbas ,(and its main route is to connect with the inside and outside of the air route.

Kish International Airport is one of the well-equipped airports of the country ,and daily ,in addition to domestic flights ,many aircraft carry Iranian and foreign passengers from the island to destinations near or far from or from other countries to the island .Kish Free Zone has more than one million Iranian and foreign tourists each year ,with its stylish markets ,hotels ,hotel apartments ,motels and many international guests ,as well as a variety of recreational and sports facilities .In order to get acquainted with the activities in this area ,we went to Dr .Gholam Hossein Mozaffari ,CEO of the Kish Free Zone Organization ,and talked with him .Mozaffari is born in Neyshabur and holds a master's degree in management and doctoral degree in planning .He previously represented the people of Neyshabur at the seventh parliamentary assembly .Some of the interviews are considered by readers to be respected.

*Kish's economic dealings with neighboring countries ,in particular the UAE and Oman ,and the creation of daily flights to these areas and the transportation of goods by sea, have made Kish a regional partner and investors in those countries .The benefits of using trade and commerce facilitating laws ,as well as industrial production and exports, are the main economic benefits of the region.

*The existence of suitable marine facilities as a major commercial port for the development of shipping for the purpose of establishing a transit line of goods ,as well as a fishing port of the region's capabilities ,in order to transform this port into a modern hub ,The-35,000 tonne pier is beside other commercial harbors.

*Kish has the potential of the world's most tourist-friendly islands ,called" sea-sun -sand3-S ,"which is the most important attraction of the city .Tourist facilities include12,000 beds in 3 to-5 star hotels ,a beach for men and women's beaches ,a water park ,Dolphinarium ,recreational and sports clubs ,cultural and artistic centers ,as well as other healthy entertainment and entertainment venues ,and numerous business centers that contribute to the completion of leisure time for tourists.

*The major contribution of investments made in the Kish to the tourism sector .This sector contributes most to the construction of hotels and tourist and catering centers .Also ,commercial and industrial centers ,including the Hi-tech and non-polluting industries ,are among the most important ones.

Dr. Morteza Bank to Emphasize in an Exclusive Interview: Free Zones, Connection Loop of National Economy to Global Economy

Today ,developed and developing countries are considering the unique characteristics of commercial-industrial zones to achieve such goals as national development ,attracting foreign capital, creating employment opportunities ,training human resources ,increasing revenues from service activities ,increasing economic efficiency ,and also regional development and the transformation of the

backward regions into development poles have created these areas .For a closer look at the attractiveness of free economic-industrial zones of Iran ,we went to Dr .Morteza Bank ,a consultant to the president and secretary of the Supreme Council for Free and Special Economic Zones .Let's read some parts of the interview.

*Integration in activities is necessary for the success of free zones .We need to present a single entity from free zones to the world and people .If this happens ,we will succeed not only in attracting foreign investors ,but also in the field of attracting foreign tourists.

*One of our most important plans to convert the Anzali Free Zone into the Transit Hub of Commodity in the Khazar Sea, activating the north-east corridor ,which connects south-east Asia to Europe from the Iran-Russia route ,and the Chinese corridor Aktau Anzali ,which according to studies on the volume of transit goods ,the completion of the infrastructure of the route and the activation of these corridors will provide an appropriate foreign exchange income for our country.

*Free zones in Iran have a special strategic location ,because the neighborhood with 15 neighboring countries could provide an uncompetitive advantage to the free zones of Iran ,as compared to other countries in the region .Access to 8,500 km of common border with neighboring countries 2,600 ,km of maritime border and 1900 km of river border is a strategic blessing to Iran and the free zones of our country .At the same time, Iran's free zones have great advantages for foreign investors to access the market of 400 million people in the region as well as access to affordable and expert labor.

*The most important areas that are foreseen in the Free Zone Act and provide good opportunities for investors are the tax exemption of economic activists in free zones .All units operating in different areas of commercial ,economic, tourism and agricultural areas are exempt from tax for 20 years .Another advantage is the customs debate .All goods

for import of industrial units and units within free zones are exempted from customs duties .It is also possible for the economic activists and investors to give land in a 100% and definitive manner .In addition to these ,ease of issuing licenses , approval of plans ,easy traffic ,and no restrictions or visa privileges should be considered. Accordingly ,foreigners can enter free zones without a visa ,with the exception of

a few countries where Iran's relations with Iran are denied.

*Investors 'access to government support and guarantees, the possibility for investors to use the resources of the National Development Fund for investment in free zones ,no need for visas prior to entering these areas ,the exclusion of foreign trade from the rules of import and export of the mainland ,the possibility of establishing an outbound bank and foreign bank branches and convenient and easy business space to the mainland ,are among other incentives for free zones for domestic and foreign investors.

*Cooperation and increase trade and investment in Arvand Free zones with Iraq ,Kish with Qatar and Oman ,Qeshm with Oman and the Persian Gulf states ,Chabahar with Oman ,India ,Pakistan and Afghanistan ,Anzali with Russia and Central Asian countries ,Aras with Armenia and The Republic of Azerbaijan and Maku with Turkey have set clear horizons for the development of Iran's political and economic relations with neighboring countries.

*With the division in Qeshm ,there are good grounds for developing oil ,gas ,refineries and petrochemicals .In this process ,the construction of shipping ports and related services as well as recreational transport in other parts of the free zones has been considered .Of course ,regarding the development of steel ,textile ,petrochemical industries and their completion chains in the free zones ,the possibility of investors 'presence is highly desirable ,and so far ,there have been requests for this .In some areas ,we also have small and large floating factories ,and there are about 1,600 industrial units operating in seven areas.

*There is another area in the free zones with important capacities ,the agricultural sector in Aras ,Qeshm ,Arvand and Maku areas ,which has a very special position in the agricultural and transformative industries ,and there are excellent conditions for investors in these fields .For example ,in Aras ,there is a 50 acre greenhouse complex under one roof, all of which are exported outside the country.

Turkish Perspective in 2019

Ali Heidari
Economic Expert

*In the wake of the 2002 major financial crisis in Turkey, Recep Tayyip Erdoğan won the election with authority, but now he is accused of the first round of the Turkish crisis.

*In the beginning of 2018 despite the Turkish government's policy of supporting private companies, close to a dozen companies declare bankruptcy, and corporate and corporate debt repayments to banks have increased dramatically.

*Erdoğan said in May 2018 and one month before the election that he would have more control over the central bank if he was elected president. He made his promise after winning the election, but due to the increasing tensions between Turkey and the United States, the value of Lire fell again. The continued tensions between the two countries led Erdoğan to his last remarks that he did not support US sanctions against Iran. This behavior of Erdoğan, his 180 degree rotation towards neighboring countries, was aimed at attracting regional investors to make his country face less crisis in the new year.

*In 2019 Turkey faces a recession and a decline in investment, and its currency will face fluctuations against other currencies. The recession in this country is not a welcome news for the region, with 80 million people with more than 2 million Syrian refugees. Continuing tensions between the United States and Turkey, which are already seen as tightening tariffs and sanctions, can also trigger Turkey into a transnational crisis.

*Despite current inflation in Turkey, Erdoğan resists interest rates. With the continued involvement of Erdoğan in the affairs of the country's central bank and the continuation of false monetary policy, as the foreign debt increases, in the new year, Erdoğan's presidential palace is approaching another coup.

*Some experts predict Turkey's economic growth to be 2.3 percent in 2019 and optimistic for 3.3 percent in 2020. Turkey's economic growth was 7.4 percent in 2017 and has not yet been announced for 2018.

S & P Standard and Poor's Institute (estimates Turkey's inflation by around 20% by mid 2019, and Reuters polls show the country's unemployment rate to be 12.1% in 2019. Although people in the country symbolically lit a dollar bill, it seems that the rate of flame damage to the burned dollars will soon be clearer in Turkey.

In an interview with Abdol Rahim Kordi emphasize

Chabahar International and Transregional Agent of Iran

The main goal of creating free zones in developing countries is attracting foreign investors and improving exports, as part of the country's foreign exchange needs to be provided through export and recruitment of foreign investors. To explore opportunities for investment in free zones and familiarization with the competitive advantages of the Chabahar Free Zone, we spoke with Abdol Rahim Kordi, chief executive officer of Chabahar Free Zone Organization. Following is some parts of this conversation.

*The mission of Chabahar Free Zone is in the upstream industry, national industries, steel, petrochemicals and transportation and transit development. Agricultural products and nuts of Afghanistan are of good quality and are produced in an acceptable volume, so we can provide good plans for processing, packaging and preparation of food. Afghanistan is rich in minerals, gems, buildings and even industrial mines, and we can work with the country in terms of processing, exporting and creating value added.

*Chabahar has now become the rice processing poles. Rice is imported from Pakistan and processed in the Chabahar area and exported to the domestic market. This action will save the currency for the country.

*The strategic and geopolitical position of the Chabahar Free Zone has led the Free Zone to act as an international actor in the region and even transnationally from the easternmost Asian countries to Central Asia and Europe. The agreement between Iran, India and Afghanistan is a landmark in attracting international attention to the Chabahar Free Zone.

*The Chabahar region has a special feature in the international arena, with its impact in the region and economic relations between neighboring countries. Given the current international situation and the importance that Chabahar has in Afghanistan, and the mission given to India for its economic development, the implementation of India's long-term plans in this regard will only be achieved through the development of the Chabahar Free Zone.

*The Chabahar port is the route that allows the link between the countries of Central Asia and East Asia, so most of our business relations with these countries. Exports to the countries of Afghanistan, Pakistan, Oman, Iraq, India and some other countries in the Persian Gulf. Imported products are also needed if needed, and more than in the East Asian countries.

Director of the Information and Exchange Services Company
**Variety of Financial Instruments
in the Capital Market**

The first algorithmic trading competition in Iran's capital market was formed on the occasion of the 40th anniversary of the Islamic Revolution in February this year. This transaction model was first launched in the Middle East

and West Asia region and has been honored to be the capital of the Islamic Republic of Iran. The use of information technology and computer science in financial markets and advanced world capital markets has also been formed for a number of years, while the arrival of artificial intelligence and mathematical algorithms into the capital market has led to the role of traders and the entry of people's emotions into the field of ordering to decrease. The collection of these issues led us to talk with Dr. Yaser Fallah, director of public affairs and international affairs of the Tehran Stock Exchange Organization. Subsequently is part of the "World of Investment" interview with him.

*The capital market of Iran, with a life of 50 years, is witnessing an ever-increasing development, which has grown well over the past 40 years, especially after the glorious victory of the Islamic Revolution, and has become an important pillar of the country's economy. During this period, there have been many changes and changes in the capital market processes and procedures, one of which is the way of ordering transactions. The ordering conditions for transactions over the past decade have changed in the form of online transactions, so that individuals place orders for purchase and sale online in the trading system.

*The capital market of Iran has a unique diversity in financial instruments. In Securities Exchange, stocks, bonds, jade notes and other Islamic bonds in Iran that can be attractive to most Muslim countries. In addition, the futures stock trading tool was launched on this stock exchange, which is known worldwide as the future index. The Stock Exchange has also been planning to set up tools such as stockpile of loan sales, warranties, reinsurance financing tools and more diversified debt instruments than before.

*The country's stock exchanges are currently leading the way in introducing new financial instruments. The transactions that are carried out on the Iranian stock exchange are diverse and various products, including agricultural and metal products, are traded on commodity exchanges. Also, the future of saffron is also a good trading volume in two parts. In the energy market, electricity is traded and the crude oil is imported into the energy exchange, which, moreover, is traded on the market for crude oil. In addition to multiple delivery or delivery products, tools such as standard parallel loopholes are traded in these two exchanges, also known as a supplier financing method.

Managing Director of Pasargad Insurance Company
**Life Insurance ; Thoughtful Gift
of the Insurance Industry**

In the exclusive conversation of the "World of Investment" with Masoom Zamiri, Managing Director of Pasargad Insurance Company, the characteristics and importance of life insurance and providence and the thoughtful look of the insurer were examined for investing in the future. Zamiri, born in 1331 in Urumia with a Master's Degree in accounting and finance from the Oil Company, has been working in his case since 1358 to 1387 attending positions such as Arya Insurance Company Director, CEO and CEO of Asia Insurance Company, CEO and member the board of directors has been a reinsurance company and since 1387 as managing director and vice chairman of the board of directors of Pasargad Insurance Company. He also has written books such as The Book of Principles of Accounting, 3 Book of Importance of Risk and Insurance for Managers, Book of Insurance Companies Insurance, and numerous articles in the field of accounting, financial management and insurance.

Following is the parts of the "World of Investment" conversation with the Managing Director of Pasargad Insurance.

Over 50% of life insurance premiums are in the world, while at the time of establishing Pasargad insurance, the share of life insurance in the insurance industry was about .5%. This indicates that there was no developed work in life insurance, so the development of life insurance was considered as one of the strategic routes of the Pasargad Insurance Company. Life insurance, due to their long-term sustainability and the creation of significant resources, can play an important role in providing the necessary resources for the capital market. Obviously, the existence of a reliable capital market with normal fluctuations requires the directing of the insurer's financial resources to that market.

*Banks and insurers are among the key pillars of the capital market and are among the major levers of economic, monetary and financial activities of the country. The interactions of these two pillars are very important in the development and advancement of the country's economy. Considering the Pasargad Bank and Pasargad insurance in the Pasargad Financial Group, the two institutes were set up to begin joint banking and insurance cooperation in the insurance market of the country. In this way, special apps were defined. Based on these programs, insurance services were used to facilitate bank services and sales were made to Pasargad insurance company. In general, it should be noted that in the turbulent market of the insurance industry, things can be done that both the insurer, the insurance company and the bank are the winners.

World of Investment Experience of an Original Opportunity

Iran, with its long history of early civilization; having the world's second biggest gas reserves, diverse mines, rich hydrocarbon resources, a four season country, 1.7 million square kilometers in area, population of more than 80 million, and kind and hospitality people has always considered as a strategic and big market in the middle east by different manufacturing, industrial, and service companies. In the meantime, companies have succeeded to attend in this important market whose have used the notification and advertising capacities in the proper manner with the style of Iranian audiences as well.

"World of Investment" magazine is one of the most effective magazines in Iran's economy field which has tried to introduce investment opportunities in various sectors of manufacturing, industry, tourism, trading, services and etc. by utilization viewpoint of senior executives, managers, university professors and experts according to a new attitude. This approach is considered by the business owners, chambers of commerce and foreign embassies thankfully.

Currently, this monthly magazine is published in six separate sections and on the first of every month included:

1 Energy sector includes oil, gas, petrochemical, power plant and upstream and downstream industries.

2 Industry sector covers the subjects of all manufacturing and industrial companies in different fields.

3 Capital market sector evaluates the latest developments in the field of securities, the bank, insurance and macroeconomic policies of the monetary and financial markets.

4 Macroeconomic economy sector reflects the viewpoints of experts in addition to decisions and actions of Iranian executives about the implementation of microeconomic and macroeconomic policies of the country.

5 Opportunities and challenges of the investment around a business is evaluated exclusively in the special records section in each issue.

6 In the readings section of the magazine, interesting domestic and foreign content is also published on those individuals who have gained special success in their business or production.

Hence we are proud to invite you cooperating us by providing information or insert advertising.

Concessioner

Morteza Faghani

Chief Executive Officer

Hamid Asadi

Deputy Chief Executive Officer

Late Abbas Faghani (Maaref)

Commercial Manager

Sara Nazari

Translator:

Zahra Fazlali

Contact Us

Add: Unit 3 , No 27, Marzban Nameh Alley, Shahid Mofatteh Ave. Tehran, Iran

Zip Code: 15875-8915

Tel: +9821 -88864842

Fax: +9821 -88864786

Web Site: <http://dsg-m.ir>

E-mail: d.sarmayeh@gmail.com

Selected Topics In This Number

Managing Director of Pasargad Insurance Company

Life Insurance ; Thoughtful Gift of the Insurance Industry

Dr. Morteza Bank to Emphasize in an Exclusive Interview:

Free Zones, Connection Loop of National Economy to Global Economy

Hamid Reza Momeni stressed

Steel Production ,Axis of Investment in Qeshm

Non-crude and deal with sanctions by the development of petroleum refineries

Interview with CEO of Raja Co.

Establishment of a Strategic -Rail Committee at the Parliamentary Civil- ization Commission

Managing Director of the Homa Hotels Group

Recession in the hotel industry threatens the country's tourism

Hojjatolislam Nouri Shahroudi ,Iran's Ambassador to Oman

100% Growth in Tehran-Muscat Trade Relations

FATF ,the First Step in Transparency in Iran's Economy

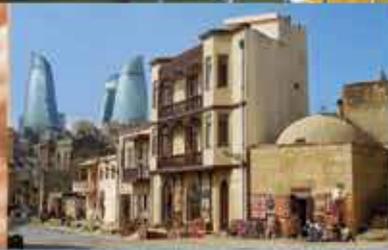
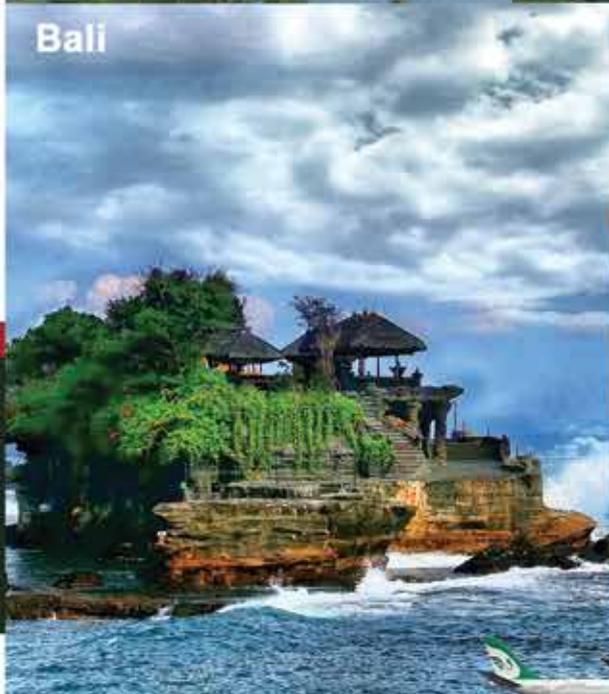
www.mahan.aero
WELCOME TO OUR WORLD

Goa

سفرهای نوروزی هواپیمایی ماهان

Bali

پیش فروش تورهای نوروز ۹۸
 هتل های زنجیره ای مهر با همکاری آژانس گردشگری کاروانسالار

اقامت : ۲ شب و ۳ روز
۳ شب و ۴ روز

خدمات: صبحانه ، نهار و شام – تورهای داخل شهر و گشت خارج از شهر
 تورهای عادی و ویژه کویر نوردی – موسیقی زنده – مینی بار – دوچرخه سواری

تلفن رزرو: ۰۳۵ - ۳۶ ۳۰ ۳۰ ۳۰ - ۰۹۱۳ ۲۷۴ ۶۸۵۰
 ۰۳۵ - ۳۶ ۲۲ ۷۴ ۰۰ - ۰۳۵ - ۳۶ ۳۰ ۰۶ ۰۰

www.mehrchainhotels.com

Homa Hotel Group

5 star hotels in Iran

Hospitality is Our Tradition

گروه هتل‌های هما

Homa Hotel Group

- Tehran Homa Hotel: +9821 43969
- Shiraz Homa Hotel: +9871 32929
- Khayyam Homa Hotel: +9851 37172
- Ahmad Abad Homa Hotel: +9851 31557
- Bandar Abbas Homa Hotel: +9876 3200

Central Reservation:

+9821 88963078

www.homahotels.com

 @homahotels

هتل های پارس نماد میهمان نوازی ایرانیان

هتل پارس ائل گلی تبریز

گروه هتل های
پارس

هتل پارس مشهد

هتل پارس کرمان

هتل پارس اهواز

هتل پارس کاروانسرا آبادان

هتل شایان کیش

۰۲۱ - ۲۸۵۷

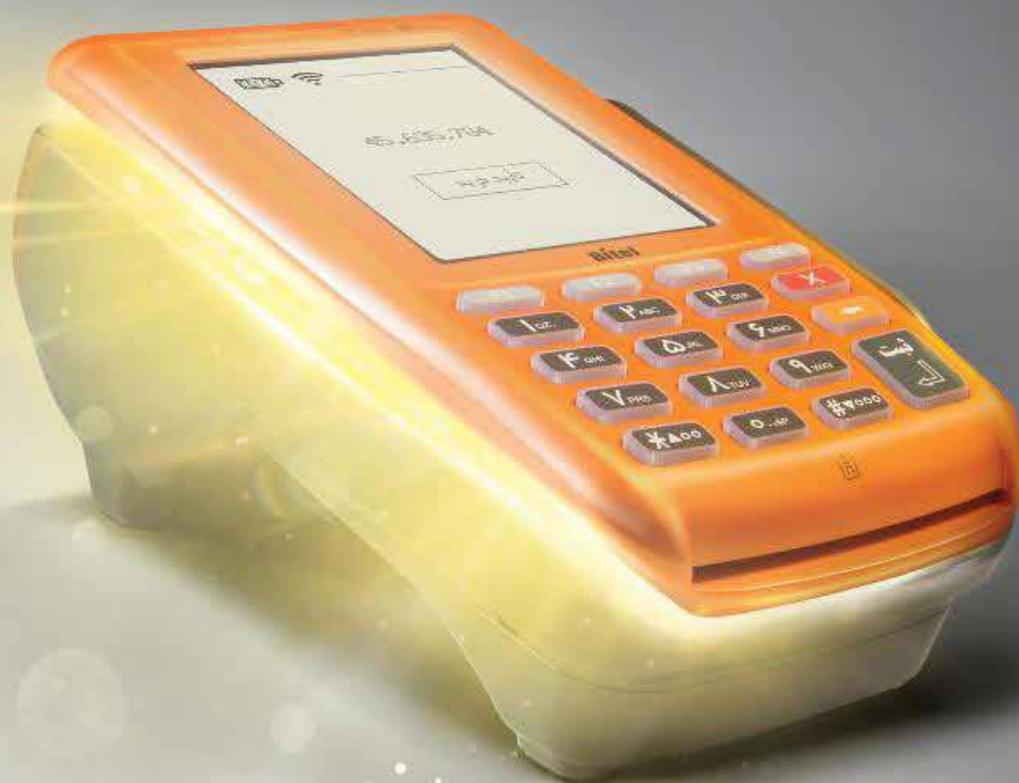
www.pars-hotels.com

اعطای نمایندگی فروش به دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی معتبر سراسر کشور

* عقد قرارداد فروش اعتباری

* عقد قرارداد فروش نقدی

جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۲۱۲۸۵۷ داخلی ۴۲۰ و ۴۱۷ تماس حاصل نمائید.

یک پوز پول آسا!

تسهیلات تا چهار برابر میانگین موجودی

تا سقف **۵ میلیارد ریال**

برای پذیرندگان دستگاه های کارت خوان پارسیان

www.parsian-bank.ir

مرکز تماس و صدای پارسیان: ۸۱۱۵۱۰۰۰

